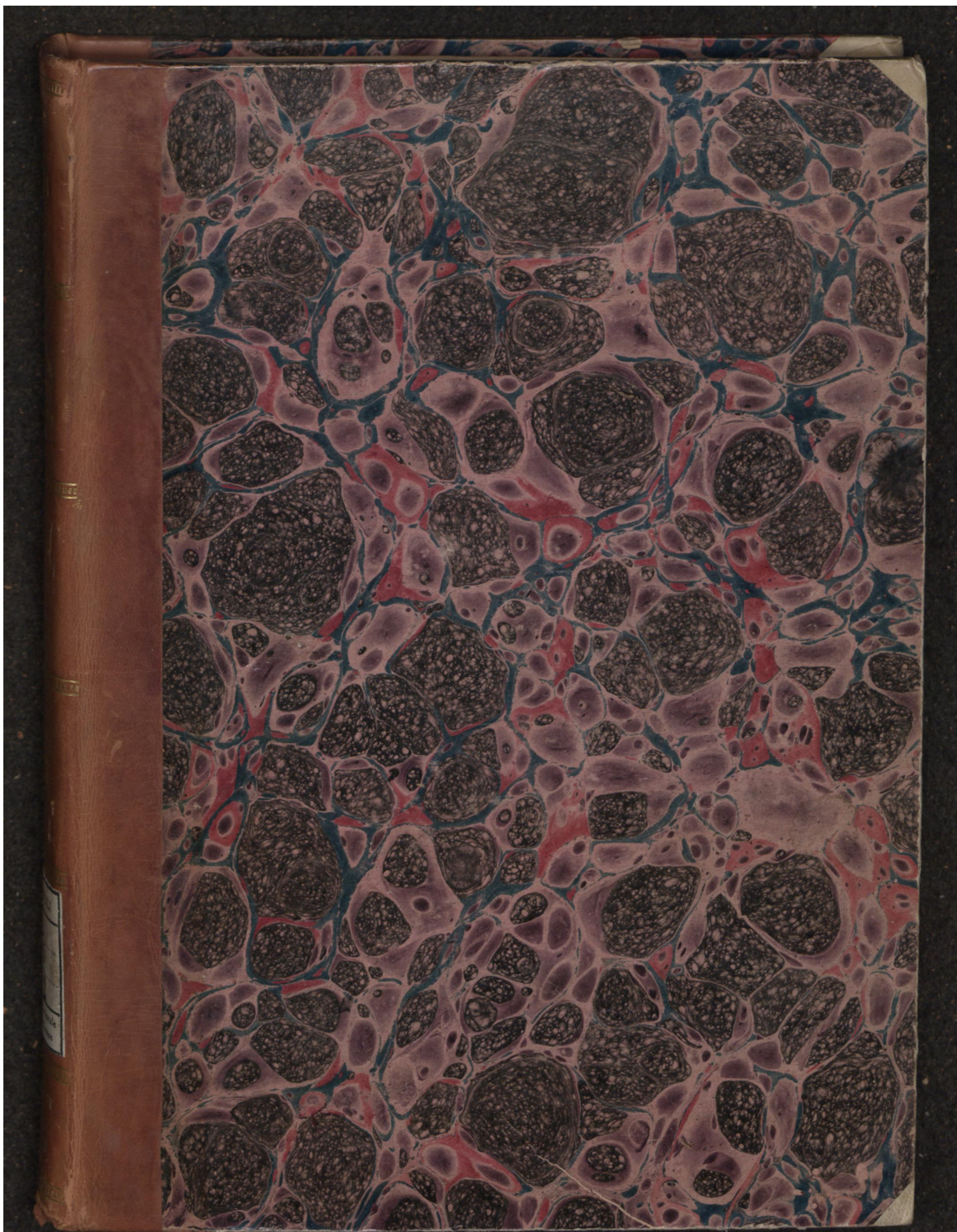

VI
DE
BUSTIS
SERMONES
73
INCUNABULI
L
5
12
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
MEDIOLANI
1492

Beatissimo atq3 felicissimo patri
ac dño. d. Innocentio octauo di gra
tia sedis apostolice summo pontifici
scissimo: frater Bernardinus de bu
sti ordinis minorũ minimus humilẽ
ac debitam cõmendationẽ.

INnocentissima dei genitrix
virgo beatissime pater: no
uissimis istis temporibus:
suam volens conceptionis puritatez
ab omnibus xp̃i filii sui cultorib⁹ ve
nerari: Sanctitatem vestram ad apo
stolice celsitudinis culmen prouexit:
quam suarum semper laudum zela
tricem precipuam esse conspexit: Eaz
autem vt virtuti ac proprietati sancti
tatis eius nomen consonuz esset In
nocentium appellari voluit: vt eo ip
so cunctis ostenderet q᷑ per innocen
tium innocentie sue gloriam vniuer
sis in deum credentibus demonstra
ret. Quod ego ip̃a benedicta virgine
edocente cognoscens: cum ad eiusdẽ
immaculate matris dei laudem de
uotum satis opus ediderim: ¶Primã
de ipsius intemerata cõceptione par
tem beatitudini vestre destinandam
censui: ¶Prelibatam sanctitatem ve
stram iterum atq3 iterũ ex parte eius
dem purissime virginis deprecans:
vt inocẽtie ei⁹ aduersariis ꝑpetuo im
posito silẽtio: sacratissime ꝯceptionis
sue festũ ab oĩbus xp̃icolis iuiolabili
ter iubeat celebrari. pro quo benedic
to atq3 deo gratissimo ope ipsi⁹ illiba
te v̾gĩs piissim⁹ filius ĩ presenti seculo
ꝓsperitatẽ ⁊ pacẽ: In futuro v̾o feli
citatẽ ac gloriã vobis cõferet ĩfinitã.

IN noĩe domini nostri iesu
xp̃i Incipit sermonariũ de
excellẽtiis gloriose virginis
genitricis dei marie: q᷑d mariale ap
pellatur: atq3 editũ fuit p̄ fratrẽ Ber
nardinũ de busti ordinis minoꝝ ob
seruãtie p̄dicatorẽ. q᷑d quidẽ deuotissi
mũ opus: quasi ponẽs ĩ capite ipsius
benedicte virginis coronã stellarum
duodecim de qua h̄etur apocalipsis
12°: In duodeciz diuidit᷑ partes. In
pͣ aũt parte agit᷑ de ei⁹ conceptiõe.
In 2ͣ de ipsi⁹ natiuitate siue origia
tione. In 3ͣ de eiusdẽ nominatione.
In 4ͣ de ipsius vita: virtutibus ⁊ cõ
uersatiõe. In 5ͣ de ei⁹ ãnunciatiõe.
In 6ͣ de eiusdẽ visitatiõe. In 7ͣ de
sua parturitiõe. In octaua de ipsi⁹
purificatiõe. In 9ͣ de ei⁹ assimilatio
ne. s. qbus rebus ĩ sacra scriptura assi
milatur. In 10ͣ de sua passiõe. s. gau
dii ⁊ meroris. In vndecia de eiusdẽ
assumptiõe. In 12ͣ v̾o de ipsius coro
natione siue glorificatione. Hec aũt
p̾ia pars ĩ qua tractat᷑ de sacratissi
ma regine celi ꝯceptione: particulari
ac vero noĩe perpetuũ silentiũ appel
latur.

¶Prologus totius operis.

AIt beatus hyeronim⁹
btissime atq3 felicissime p̾
ĩ ep̃la ad heliodoꝝ d̾ mor
te nepotiãi. Grãdes ma
terias ĩgenia parua nõ sufferũt. ⁊ in
ipso conatu vltra vires ausa succum
bũt. quãtoq3 maius fuerit q᷑d dicẽdũ
est tãto magis obruit᷑ qui magnitudi
nẽ rei verbis explicare nõ p̄ot. Qua
propter cupiẽs ego de mirãdis: ieffa
bilibus ac stupẽdis v̾tutibus atq3 ex
cellẽtiis btĩssime ac gloriose gẽitricis
dei marie pertractare: virib⁹ deficio:
obstupescũt sensus ac memoria defi
cit. qa ĩ maximo pelago atq3 mari in
gẽtissimo siz positus: cuius terminũ
vl̾ finẽ ꝓfundũq3 nõ reperio. Unde

dicere possum cū mātuano poeta. 6°. enei. pauca v̄ba imutādo. Nō mihi si ligue centū sint: oraqȝ centū: Ferrea vox potero marie ꝓmere laudes. Ipsi ꝛ. n. itemerate virgini non imerito attribui possunt illa v̄ba Sedulii poete circa pricipiū sui libri dicētis. Nullis aboléda ꝑ euū Tēporibus cōstāt v̄tutū signa tuarū: Ex qbus audaci pstringere pauca relatu Vix animis cōmitto meis: siluamqȝ patentē Jngrediēs aliquos nitor cōtingere ramos. Nā centū licet ora mouēs vox ferrea clamet: Centenosqȝ sonos humanū pectus anellet: Cūcta qs expediat? quoꝝ nec lucida celi Sidera: nec bibule numeris equātur arene. Attamē q: vt scribit exo. zo. deuter. 5°. ꝛ mat. 15°. ꝛ i. l. pria. ff. de obse. a libe. ꝛ liber. p̄. Filius tenet venerari ꝛ honorare parētes. de quo ēt tractatur i. l. parētes. ꝛ i. l. generaliter. ff. de i ius uo. ꝛ i. l. filia. C. d̄ patria po. Jdeo ne ꝯtra mandatū faciā legis naturalis: scripture ꝛ gratie: q̄ patri ac matri reuerentiā precipit exhiberi: potius elegi ꝑpeti aliquātulū verecūdie ꝛ ruboris ex dicēdi ieptitudine quā magnifica priuilegia: excellentissimasqȝ p̄rogatiuas piissime dei genitricis: m̄ris gratie ac misericordie: m̄ris quoqȝ n̄re ꝛ aduocate ꝑcipue: silētio ptrāsire. Si n. ipator festinat deducere ad effectū ea q̄ respiciūt ornamentū rei publice vt in autē. ꝯsti. q̄ de digni. i pricipio col. 6ª. nō minus ē festinādū celebrare virgineas laudes quas neqȝ mēs nostra pōt ꝯcipe nec lingua ꝓferre. Si qdem ab ea multas meruimus largitates: ꝛ inumera circa nos eius beneficia ꝓfitemur. vt ait iperator in l. pria in pricipio. C. de offi. p̄. p̄to. af.

...ius tenet[ur] venerari parentes

Ad hoc ēt opus aggrediēdū multū me iducit illud qd̄ inqt textus i. l. presbiteri. C. de epis ꝛ cle. s. qꝫ subtrahēs ꝛ celās veritatē grauiter puniēdus ē lex. n. exquerat ista duo: tacere veritatem ꝛ exprimere falsitatē. l. 2ª. C. si cōtra ius vel vti. pu. ꝛ c°. sup litteris ꝛ c°. postulasti. de rescrip. Nolēs igitur taciturnitate veritatis offēdere deū q̄ est veritas. iohānis. 14° ꝛ. c°. q cōtēpta. 8ª. di. Jntemerate matris ei⁹ laudes enarrare decreui. Maxime ipsa me ad hoc exhortāte q̄ eccl'iastici 24° iquit. Qui me elucidāt vitā eternā habebunt.

Jn festo imaculate cōceptionis btissime virgis Marie s̄mo primus.

Tota pulcra es amica mea et macula nō est in te. cañ. 4

Incōueniēs mihi satis: incōgruūqȝ valde: ac non parum reprehensibile prima facie videtur qꝫ ego indignus insufficiens atqȝ ineptus lingua audeā contaminata labiisqȝ pollutis laudare: extollere atqȝ magnificare Jntemeratā castissimam: Jmmaculatāqȝ dei spōsā gloriosam atqȝ beatissimā virginem Mariā. Melius est enim aliqd nō facere q̄ iepte ꝛ male agere. Juxta nōtata in. l. pria. ff. si quis i ius voca. nō ierit. ꝛ in. l. q̄uis. §. si cōuenerit. ff. ad uele. ꝛ in. l. pria. §. penultio. ff. quod cuiusqȝ vni. ꝛ i. l. quotiēs. ff. q satis. co

Melius e[st] nō facer[e] inepte fa[cere]

gan. ⁊ i. l. nõ putauit. §. nõ queuis. ff. de. bo. po. cõ. tabu. imo grauius quis punit̃ i faciẽdo q̃ in omittẽdo. ut no tat gl. i. l. si mora. ff. so. ma. Quia igit̃ meli⁹ est aliquãdo silentio vti q̃ loq l. nõ nunq̃. ff. de colla. bo. ⁊ necessa ria nõ sunt momẽta verbor̃ q̃ balbu tiẽs lingua ꝓfudit. l. quoniã idignuȝ C. de testa. Magnaq; culpa ẽ imisce re se rei ad se nõ ptinenti. l. culpa. ff. de reg. iur. ⁊ c°. nõ ẽ sine culpa. eo. ti° li°. 6°. vnde dicit̃. 15ª. q. pª. §. sed obicit̃ q̃ peccat cecus emittẽs sagittã q: ad hoc nõ est aptus: Quia etiã magnũ est peccatũ presumptiõis qð cõmittit̃ quãdo quis illa aggredi tẽptat q̃ sũt totaliter supra vires suas. scdm̃ tho. 2ª. scde. q. 21ª. Et senecam i libro de quattuor ṽtutib⁹. Jdcirco timendum videt̃ ne mihi accidat illud Jere. 48° c°. Quia pl⁹ fecit q̃ potuit. ideo piji s. a gratia di. ⁊ btẽ ṽginis. vnde excu sandus videor si ĩpotẽtiã ⁊ isufficien tiã meã cõsiderãs ꝑdicare cessauero. Nã quis nõ tenet̃ vltra vires heredi tarias vt i casu legis finalis. C. de iu re deli. Et i. l. ꝓ hereditariis. C. ð he redi. actio. Et alibi dicit̃ q̃ nõ tenet̃ qs nisi iquãtũ facere põt. vt in. l. sũt qui i id. ff. de re. iudi. Jncõtrariũ au tẽ me cogit ad laudandã dei genitri cẽ: Spũs sci ꝓceptũ p os dauid ps°. vlt°. di. Laudate dñm i scis ei⁹. Que verba exponẽs diu⁹ Hyeronim⁹ in sermone ad eustochiũ inquit. Si deũ ore ꝓphetico i scis ei⁹ laudare iube mur: multo magis eũ i hac celebrita te btẽ virginis matris ei⁹ oportet cũ hymnis ⁊ cãticis diligẽti⁹ extollere: ⁊ dignis deo laudare ꝑconiis ac mi sticis honorare muneribus. Nõ igit̃ vllatenus punimẽdus videor si dei ma trẽ ex precepto spiritus sancti lauda re conabor: quia qui cõtẽperauit: ve nia dignus est. l. liberor̃ũ. §. fi. in fi. ff. de his qui notan. infa. Et qð fit lege ꝑmittẽte penã nõ meretur. l. gracus. C. ad le. iu. de adul. Ad hoc etiã per agendũ me astrĩgunt ĩnumera ei⁹ in me bñficia: Cuius meritis ⁊ interces sione ad hãc sanctã religionẽ suȝ vo catus a dño. Beneficio eni affici ho minẽ decet. l. si seruus ea lege. ff. de seruis ex. Quia igitur multa valẽt ⁊ tenẽt si fiant ob remunerationẽ que alias nõ tenerẽt. l. aquilius regulus vbi Bar. ⁊ alij. ff. de dona. ⁊. l. iube mus nullã. C. de sacro san. ec. vnde apud dominũ valere putãde sũt lau des q̃ genitrici sue ꝑ receptis ab ea bñficijs referunt̃. Jdeo cũ beneficia tus debeat esse gratus erga bñfacto rẽ suũ. l. sed ⁊ si lege. §. cõsuluit. ff. de peti. here. ⁊. 22ª q. 5ª. c°. de forma ⁊. c° cũ i officijs de testa. Timeo ne si bea te virginis i hac celeberrima festiui tate tacuero laudes: merear omni b⁹ acceptis beneficijs priuari: Quia propter ingratitudinem reuocatur beneficium. §. sciendum. Jnsti. de do na. ⁊. l. fi. C. de reuo. dona. ⁊. l. prima ac secunda. C. de liber. ⁊ eorum libe. ⁊ c°. octaua. 12ª. q. 2ª. ⁊ in c°. fi. de do na. ⁊ in aũt. Ut liberti de cetero. §. illud colla. 6ª. Ad argumentum au tem de insufficientia: responderi po test q̃ q fecit quod potuit legẽ adim pleuit. l. iure ciuili. ff. de condi. ⁊ de mon. ⁊ notatur in. l. iure ciuili. ff. de reg. iur. ⁊ in c°. cum non stat. eo. ti°. li°. 6°. Nec videtur q̃ gloriosa ac pijs sima virgo: in me debeat irasci: si pro meis viribus eius fecero inno centiaȝ a deuotis populis celebrari.

q̄d eni fit gratia v̄tutis non punit̄ eo q̄ actus magis denotat̄ secūdū causam q̄ secundū actū. l. pria. §. remouet. ff. de postu. Itē illa que malo gesta nō sūt anio penā nō merētur vt notat̄ in. l. pria. §. fi. ff. de abige. volūtate eni ac ꝓposito maleficia distigūtur. c. cū voluntate: De sen. exco. ⁊. l. Qui iniurie. ff. de fur. Et ad hoc credendū me ꝯfortat ipa eadē virgo que ecclesiastici. 24. iquit. Qui operātur i me nō peccabūt. In hac opinionū diuersitate p̄dicandi. s. aut tacendi cōstitutus reminiscor illi⁹ sentētie quā notāt doctores i. l. antiq. ff. si pars here. pe. ⁊ i. l. si qs argentū. §. 2°. C. d̄ dona. ⁊ i. §. sed cū libertas. Insti. Ex qbus cau. manu. nō li. s. q̄ i omnib⁹ media via tenēda ē. Iuxta illud prouerbiū. mediū tenuere beati. vt dicit gl. i aūt. d̄ ꝯsuli. §. prio i v̄bo mediū. Ideo ouidi⁹. 2°. metha. iquit. Inter vtrūq₃ tene. medio tutissim⁹ ibis. q̄d faciebat iperator q i. §. cū ex aliena. isti. de rez di. dicebat Mediā viam eligētes ⁊c. mediū. n. purgat viciū. l. fi. C. d̄ na. li. ⁊ c°. ex trāsmissa ⁊ c°. ad extirpādas de fili. p̄sbi. Quapropter iter opposita mediū ē eligendū. l. si peculiū. §. fi. ff. d̄ statu libe. uia. n. media ē tutior. l. nec supina. ff. d̄ iuris ⁊ fac. igno. ⁊. l. solent. ff. de offi. pre. Itē ad memoriā reuoluo aliā sentētiā que a doctorib⁹ notat̄ in. l. 2°. §. si quis. ff. si qs cauti. ⁊ in. l. cōtinuus. §. itez qui i isulā. ff. de verbo. ob. s. q̄ ex duobus ꝯtrarijs fit optimū tēperamētū. Eapꝓpter nec prie adherēs opinioni tacebo: Nec secūdā totaliter approbās de meis ꝯfisus viribus p̄dicabo: sed ꝓprij sensus itelligētiā non sequens sanctorū patrū inixus sententijs quibus os domini locutū est. Inclitā illā celor̄ reginā laudare totus precordijs conabor quā etiā eternus sponsus i verbis ꝓpositis collaudat di. Tota pulchra es ⁊c. super qbus verbis volēs eius imaculate ꝯceptiōis elucidare veritatē: Tres subtiles ꝯsideratiōes deuota mēte reuoluēdas atq₃ speculādas proponam:

¶ Pria dicetur oppositionis.

Secunda responsionis.

Tertia vero confirmationis.

¶ Pars prima. i qua opponit̄ contra cōceptionē dei genitricis.

Quantū ad primā cōsideratiōnē est sciendū secundū sententiā Aristo. i primo topicorū. q̄ arguēdo p parte affirmatiua ⁊ negatiua meli⁹ cognoscit̄ veritas ⁊ falsitas cuiuslibet ꝯclusionis qa opposita iuxta se posita magis elucescūt ⁊ meli⁹ ad inuicē discernūtur. 2°. de celo ⁊ mūdo ⁊ prio elenchorū. vnde iquit Aristo. 2°. de aīa q̄ ꝯsiderans vnū oppositorū habet ꝯsiderare ⁊ reliquū. Cognito eni vno ex ꝯtrarijs cognoscit̄ ⁊ aliud. l. pria. ff. de his q sūt sui vel alie. iu. ⁊. §. Nec manifestū. Insti. de obliga. que ex delic. na. ⁊. l. pōponi⁹ §. sed his q. ff. de procura. ⁊ Insti. de tutel. in pricipio. Idcirco Aristo. i li. p̄dicamentorū in p̄dicamento relatio nis iquit. Dubitare i singulis nō erit inutile. quod etiā notat̄ per glosam i l. tertia. C. d̄ sūma trini. ⁊ fide catho. Sine disputatiōe ⁊ eni nō ita clare veritas inotescit. Ideo q̄ i tertio methafi. Aris. ait Querētes veritatē sine disputatiōe: siles sūt quo ire ignorātibus. Disputādo autē meli⁹ veritas iuenit̄ vt notatur i. l. fi. §. mixta.

ff. de mune. ⁊ honoribus: ⁊ in. l. diui fratres. ff. ꝺ iure patro. ⁊. l. 2ª. §. ex le gibus. ff. de origi. iu. Quia igitur iu dicantẽ oportet cũcta rimari: ⁊ ordi nẽ rerũ plena ĩquisitione discutere. cº. iudicantẽ. 30ª. q. 5ª. ⁊. l. iudices. C. de iudi. cuꝫ similibus: Eapropter vt melius pateat beatissime virginis pu ritas ꝯtra eã in hac pte tribus argu mẽtis opponemus. pria dicet Redẽ ptiõis. 2ª. Cõparationis. 3ª vero san ctificatiõis. Pro fundamẽto prĩe ra tionis ponitur illa regula iuris q̃ ait Qꝺ fauore aliquorũ est ĩtroductum nõ debet ĩ eorũ odiũ retorqueri. l. qꝺ fauore. C. de legi. l. nulla iuris ratio ff. eo. l. plures. C. de fide instru. l. 3ª. §. due. ff. de carbo. edic. l. generaliter. §. ĩ his autẽ. C. de secũdis nupti. ⁊ no. ĩ l. nõ eo minus. C. de procu. textus est ĩ capº. qꝺ ob gratiam de reg. iu. li. 6. Sed beata virgo sine peccato ꝯcepta dicitur prĩo vt ipa gloriosior appare at ac magis laudetur q̄ ẽ digna om ni veneratione. Unde in missa eius dẽ canit ecclesia. Bñdicta ⁊ venera bilis es virgo Maria ⁊c. Et ideo de illa dicere possumus illud eccl'iastici 43º. Exaltate eã quantũ potestis q̄ ẽ maior omni laude. Secũdo hoc pri uilegiũ ei attribuitur: vt ꝑ hoc eius fi lius magis honoretur: quia gloria fi liorũ parẽtes eorũ. prouer. 17º. Facit lex a diuo pio ⁊ lex milites. C. de que stioni. ⁊ lex iubemus. C. de aduo. di uer. iudicũ. Et sic opinio ꝯceptionis ĩtroducta est ĩ fauorẽ matris ⁊ filij. Cum igitur ex hac opinione sequat̃ iniuria vtriusqꝫ nõ modica ꝯcluden dum videtur ꝙ nõ debet teneri. ꝙ au tem data hac opinione ꝓ vera sequa tur propositũ patet quia si nõ contra

xisset beata virgo peccatũ originale nulla ĩdiguisset redẽptione. Cũ non haberet aliqꝺ peccatũ actuale: morta le: aut veniale: secũdũ omnes docto res. Nõ enĩ egent qui sani sũt medi co: sed solũ male habentes Mat. 9º. Ergo xp̃s nõ fuisset redẽptor virgis quia redẽptio p̄supponit lapsuꝫ: sicut etiã liberatio p̄supponit obligationẽ l. decem. ff. de verbo. ob. ⁊ absolutio ꝯdẽnationẽ vt notatur ĩ. l. pria. C. de ꝯfes. ⁊ per Bar. ĩ. d. l. deceꝫ. ⁊ sic bea ta virgo priuata fuisset merito passio nis xp̃i. ⁊ eius filius nõ fuisset mortu us ꝓ ea. qꝺ esset ꝯtra dictũ pauli. scꝺe ad cor. 5º. di. Christus pro omnibus mortuus est. Nec ipe saluator mũdi posset dici ꝑfectissimus redẽptor. Cõ trariũ aũt tenet eccl'ia q̃ canit. Chri ste redẽptor omniũ. ergo ⁊ ipsam v̾gi nem redemit: ⁊ ꝯsequẽter ꝯcludẽduꝫ videtur ꝙ originale peccatũ in ꝯcep tione ꝯtraxit. Filius enĩ dei venit sal uũ facere qꝺ perierat luce. 19º. Igit̃ beata virgo ꝑ peccatũ ꝑierat si fuit a filio saluata ⁊ redẽpta. Scꝺo. Idẽ ꝓ batur ratiõe ꝯparatiõis sic. Nõ sunt tãtũ gloriose virgis a nobis extollen da priuildgia vt detrahat̃ dignitati saluatoris nostri. Iniquũ enĩ esset ali quid ab vno iniuste auferre vt detur alteri cº. nõ est pª. q. pª. c. forte. 14ª. q. 5ª. ⁊. l. assiduis. C. qui poti. ĩ pi. ha. vbi dicit Bal. ꝙ vnũ altare nõ debet ꝺ nudari vt aliud coopiatur. Nec debꝫ aliquis vt cõmodũ alicui faciat alte ri p̄iudicare c. deniqꝫ. 14ª. q. 5ª. ⁊. c. pri mũ. 22ª. q. 2ª. ⁊. l. 2ª. §. merito. ff. Ne quid. ĩ lo. pu. ⁊. l. fi. C. si ꝯtra ius vel vti. publi. Nec aliorũ honores debẽt alijs nocere. l. fi. C. ꝺ statu. ⁊ ima. Nec aliquis debet illud appetere: ꝑ quod

honor aliorum minuat̃.c.si quis nõ
obediat.xi.q.3.⁊ iõ nec nos debem⁹
ita laudare virginem mariã vt dimi
nuamus dñi nostri priuilegia: Nec
ipsa debet sibi velle vsurpare talem
dignitatez qua filio dei equar̃ videa
tur. Assumẽs enim dignitatez quaz
nõ p̃t habere dicit̃ falsarius vt iquit
Barto.in.l.p̃.ff.de publi.iudi. Iniu
stum ẽt est ꝙ quis uelit laudem sibi
attribuere cuz diminutione honoris
alterius:c. nullus.99̃.di. Iniustum
quoqz est aliquẽ cũ alterius detrimẽ
to fieri locupletẽ.l. Nam hoc natura
ff.de ꝯdi.inde.⁊.l. rerum quidẽ in fi.
ff. rerum amo. ⁊ .l.3̃.§.si seruus.ff.
de tribu.⁊ de nego.gest.l. si pupilli i
principio ⁊.l.cum hi.§. siquis de ali
mentis.ff.de transac.⁊.l. illicitas in
prĩo. ℞°. ꝺ officio presi.⁊.l.iure natu
re de re.iur. Alteri eteniz ꝑ alterum
ꝑiudicium iferri nõ debet.l.nõ debz
ff.de reg.iur.cum similibus. Cuz igi
tur hoc ꝑ excellentiã atqz singularẽ
dignitatez attribuat̃ domĩo nostro
iesu xp̃o ꝙ post ade lapsum ipse so
lus cõceptus sit sine peccato dicẽte
Augustĩo i li.de baptismo paruulo
rum. Non est i filijs hominuz quisꝙ̃
sine peccato excepto vno mediatore
nostro. Et in eodẽ li°. circa finem ite
rum dicit. Teneamus fidei indeclia
bilem ꝯfessionem ꝙ solus xp̃us sine
peccato natus est ĩ similitudinez car
nis peccati: Cõcludẽduz videt̃ ꝙ nec
nos hanc ꝑrogatiuaz debem⁹ beate
virgini attribuere nec ipsa ĩ dedec⁹:
⁊ dimĩutionẽ honoris dilecti filij sui
tantã sibi dz excellentiã appropriare
q̃ sibi cõpetere nõ videt̃: Nam illud
qꝺ est inductũ in fauorẽ ⁊ priuilegiũ
alicui⁹ singularis ꝑsone nõ egredit̃

illi⁹ ꝑsonã.§.sed qꝺ pꝛĩcipi. Insti.de
iure na.gen.⁊ ci.⁊.l.ius singulare.ff.
de legi. Tertio idẽ ꝓbat̃ rõne scĩfica
tionis. Beata eteniz v̓go fuit ĩ vtero
matris scĩficata: vnde de ipsa canit
eccl̃ia.illꝺ psalmi.45.scĩficauit taber
naculũ suuz altissim⁹:null⁹ ãt scĩfica
tur nisi prius aĩetur.qꝛ caro sine aĩa
nõ ẽ susceptibil' gratie. Ergo ante ꝙ̃
scĩficaret̃:eius aĩa erat ĩfusa in eius
corpe. Si igit̃ tunc fuit scĩficata:cum
nõ ab actuali:mortali:aut vẽiali pec
cato qꝺ tũc nõ cõmiserat.ergo ab ori
giali sanctificata fuit ⁊ purgata.sãcti
ficare eniz ẽ de nõ scõ sanctũ facere
Nã si tũc scĩtatez habuisset:scĩficatõe
nõ ĩdiguisset. Nec oportuisset ꝙ de⁹
illi scĩtatez ĩfunderet:quã pri⁹ posside
bat. Et Beta v̓go dicere potuisset il
lud vulgare ꝓuerbiũ:qꝺ meuz ẽ:am
plius meũ fieri nõ p̃t.l.⁊ an eadẽ.§.
actiões.ff.de excep.rei iudi.l.3°.§.ex
plurib⁹.ff.de acq.pos.⁊ de le.3°.l.cuz
qs.p°.rn°.⁊ Insti.de lega.§.sz si rez
⁊ de acti.§.sic itaqz ⁊.c°.iter dilectos
§.ceter̃ ꝺ fide instru.⁊.l.cũ res.⁊.l.si
mater.C.ꝺ ꝯtra.em.⁊.l.sue rei.ff.eo.
ti°. Et si ip̃a v̓go bñdicta petisset a ꝺo
scĩficari potuisset illi dicei de⁹ illꝺ oui
dij ĩ.3°.met.l. Frustra petis qꝺ it⁹ hẽs
qꝺ ẽt notat̃ ĩ.l.sigs ex argẽtarijs.§.ꝓ
hibet.ff. ꝺ edẽdo. Ea pp ꝯcludẽdũ vĩ
ꝙ ꝑ scĩficationẽ:ab origiali pcõ fuerit
emũdata.⁊ hec sufficiãt ꝓ p̃ pte hui⁹
s̃monis. Sz audi aliã ptẽ:si vis recte
iudicare.c°.p°.de causa pos.⁊ propri.

Pars.2̃.que dicit̃ responsionis.

His argumẽtis ñ obstãtib⁹
ĩ ꝯtrariũ ẽ veritas.vz ꝙ
beata v̓go Maria sĩñ pcõ
origiali fuit cõcepta. Nõ
obstat mõ pꝛĩa rõ dcã redẽptiõis ga

respõdeo ƺ sñiaƺ doctoris subtil' i.3°. di.3ª. q xp̄us fuit redẽptor beate v̇gi nis p giaƺ preueniẽtẽ eã p̄seruando qr si illã nõ p̄seruasset: i originali pcõ icidisset vnde i ipsius psona p̄dixerat dauid psalmo.58°. Deus me9 suscep tor me9: misericordia eius p̄ueniet me. Aliorũ ãt hoïuƺ fuit redemptor per gratiam subsequentẽ p9 lapsum. Re demptio itaqƺ Beate virginis fuit p fectior oï alia redemptione qr meli9 est aliquẽ a vulnere defendere. ⁊ p̄ser uare: q̄ p9 vulnerationem remediũ adhibe. l. fi. C. i qui. cau. i Inte. resti. nõ ẽ neces. ⁊. l. pª. C. quan. lice. vnicui qƺ se sine iudi. vidi. facit glosa in. l. 3ª. §. cum igit. ff. de vi ⁊ vi ar. q̃ dicit q qs non dƺ expectare ut p°pcutiat q̄ se defendat sƺ dƺ magis p̄uenire q̄ p ueniri. ⁊ notat in. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ i. l. p°. p bar. C. vnde vi. ¶ Posi to igit q qs videret duos debere vul nerari: si vnũ adiuuaret ⁊ d̃fenderet ac p̄seruaret ne vulnerare: aliũ aũt dimitteret vulnerari. sed postea p me dicinã eum sanaret: diceret profecto vtriusqƺ saluator. sed melius ⁊ perfe ctius de priori. quia secundum sco. i 3°. di. 3ª. q. pª. Excellentius beneficiũ est s̄uare a malo q̄ dimittere cadere i malum. ⁊ ab eo postea liberare. vñ multo meli9 est it̃er amicos pacẽ ser uare q̄ iterruptã reformare ⁊ litẽ p hibere: q̄ litigantes ꝯprimere. vt ait Frãciscus de mairo. in. 3°. di. 3ª. Bea ta igit v̇go preseruata ab originali p gratiã filij sui: fuit ab illo pfectissime redẽpta. Jd̃ canit eccl̃ia in officio cõ ceptionis. Nullũ redemit filius ex oĩ gẽte digni9: q te seruauit p̄uide mun dã paterno scele. Eo itaqƺ mõ rede mit xp̄us suã matrem eã preseruãs ne caderet i pcõ quo ẽt bonos ange los redemit p̄seruans ne simul cade rent cũ lucifero. De quo Bernar. su per. 2°. cant. iquit Christus ẽt ange los redemit illos preseruando: hoïes purgando. Et tali modo loquẽdi vti tur psalmista dicẽs deo. Eruisti ani mam meã ex iferno iferiori qa ei ne ad iferuum descenderet auxiliuƺ de dit: illãqƺ liberauit. Quia aũt beata virgo q̄tuƺ ex se erat ex ꝯditione na ture: apta erat ꝯtrahere peccatũ ori ginale. ideo ab illo dicit christum eã liberasse ⁊ saluasse. ⁊ hoc respectu di xerunt quidã ipaƺ originali pcõ fuis se obnoxiã ñ q illud contraxerit sed quia nisi ex speciali priuilegio fuisset p̄seruata contraxisset. Et simili mõ loquendi etiam dicitur iob. 4°. Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles cũ tamen boni angeli sint i gratia ꝯfir mati. secundũ Theologos in. 2°. di. 7ª. sed hoc itelligitur q̄tũ est ex eorũ natura nisi fuissent p diuinã gratiaƺ stabiles facti. Ex qbus pƺ solutio ad primã rõnem ꝯtrariaƺ. Et hãc rñsio nẽ approbans scũs Anselmus dic. i li°. 2°. Cur deus hõ. c°. x°. Indiguit btã virgo redẽptõe ⁊ xp̄i passiõe non pp peccatũ qd̃ ifuerit. sƺ pp peccatuƺ qd̃ ifuisset nisi ipemet ex speciali priui legio eã p̄seruasset. Non sequit ergo btã v̇go fuit redẽpta p filiũ a pcõ ori giali. ergo fuit illi obnoxia. Faciũt ad p̄dicta notata p bar. i. l. decẽ. ff. d̃ uer bo. ob ⁊ i. l. nõ vtiqƺ. ff. d̃ excep. vbi d̃ clarat q aliqñ qs dicit mãumissus q nũq̄ fuit s̄u9. ⁊ absolut9 q nũq̄ fuit excõicat9. Ad rõneƺ ãt 2ªm. q̃ dicit ꝯparatiõis. Respõdet q pp hãc veri tatẽ creditã. s. q beata v̇go fuit ꝯcep ta sine pcõ originali nõ sequit q ipa

i sua conceptione fuerit equalis con
ceptiōi xpi. Jmo ipse dn̄s habuit sin
gularem τ excellentissimū modum ꝯ
ceptionis. Nā p° fuit cōceptus absqꝫ
virili semie ꝺ purissimis sanguinibꝰ
beate virginis virtute spiritus sancti
vt inquit gregorius sup canticā. Et
franciscus de may. sup Missus est τ
Nicolaꝰ de lira sup lucā p°. c°. virgo
autē fuit concepta ex vtroqꝫ parēte
τ seminuꝫ cōmixtione. Scd̄o christꝰ
in p°. istanti sue icarnationis siue ꝯ
ceptionis habuit corpus plene orga
nizatum lꝫ ita minimum esset vt qua
si videri n̄ possent membrorū distin
ctiōes. τ i eodeꝫ istanti ifusa fuit aīa
i eiꝰ corpore: nec expectata fuit tpis
dilatio ad organizationē corporis se
cundum Alexᵐ. de al. in 3ª. parte
summe i tractatu de sanctificatione
beate virginis. Et Augᵐ. i li°. de fi
de ad petrum. Jn eodeꝫ quoqꝫ istāti
fuit xp̄us plenus sciētijs τ virtutibꝰ
vt dicit Nicolaus ꝺ lira sup illa ver
ba Jere. 31°. Nouuꝫ faciet dominus
sup terrā. femīa circundabit viꝝ. Et
franciscus de May. sup illa verba lu
ce. p°. Ecce ancilla domini. Et gre
gorius sup illud canticorū. 2°. Ecce
iste venit saliēs. Et Ric. i. 3°. di. 2ª.
ar. 2°. q. 4ª. hoc āt non fuit i concep
tione virginis. Tertio. ꝙ christus nō
sit i originali ꝯceptus hoc fuit ei con
ueniens iure nature τ necessario. qa
nullꝰ pn̄ceps suis legibꝰ ē subiectus
l. pn̄ceps. ff. ꝺ legi. l. ex imperfecto. C. ꝺ
testa. τ. §. fi. i aut̄. de ꝯsn. coll. 4ª. τ. l.
ex iperfecto. ff. ꝺ lega. 2°. τ. c°. cuncta
8ª. q. 3ª. Facit qꝺ notat dominus An.
de butrio i. c°. oīs ꝺ penitē. τ remissi.
vbi dicit ꝙ papa nō ligat vigore illiꝰ
capituli: Beata āt virgo fuit ꝯcepta
sine peccato nō ex natura nec ex de
bito. Sꝫ ex gratia τ priuilegio sui filij
Nam vt dicitur in. d. l. princeps. ff. ꝺ
legi. Jmpator eadem priuilegia tri
buit Auguste siue iperatrici: q̄ ipse
hꝫ. Jdeo i sermone ad Eustochium
beatus iquit hieronymus. Jn maria
totius gratie q̄ est in xp̄o plenitudo
venit ꝙꝙ aliter. Aliter dixit qa qꝺ
christus habuit ex natura: hoc beata
virgo recepit ex gratia. Quarto i pri
mo instanti cōceptionis xpi: anima
eius ꝯiuncta fuit psone diuine. scd̄ꝫ
Ric. vbi supra: qꝺ nō fuit in virgine.
Quinto xp̄us i sua conceptione nō
idiguit redemptione passiua: siue ali
quo p̄seruante: nec habuit naturam
ꝓnam ad recipiendaꝫ maculā pecca
ti originalis: τ sic nec radicaliter: nec
formalr̄ habuit nec hēre potuit pec
catum originale cuius rei rōnes assi
gnat Anselmus i li°. de cōceptu vir
ginali: quas breuitatis cā pertrāseo
Btā āt v̄go nisi p̄suata fuisset: pecca
tum originale contraxisset. q: radica
liter hēbat vnde contraheret: vt dic
scotus i. 3°. di. 3ª. Sexto. Beata virgo
fuit per gratiam dei liberata a rebel
lione quam habuisset caro aduersus
spiritum. hoc autem non habuit xp̄s
quia nullam rebellionem habere po
terat i carne. Septimo. Anima chri
sti ab instanti conceptionis fuit ipec
cabilis τ beata. vt habetur in. 3°. sen
tentiarum di. 12ª. Non sic autem fuit
anima beate virginis: quia in ea fuit
potentia ad peccandum: vt inquit. b.
Bonauentura in. 3°. di. 3ª. Multas
alias differentias inter conceptionē
christi τ beate virginis: causa breui
tatis pertrāseo. Maxime ꝙ christus
in sua conceptione a seipso accipere

iustitiā potuit: Maria aūt non. Christus nō caruit originali peccato virtute sue passionis: nec virtute cuiuscū q₃ alterius. Maria autē caruit illo merito filialis passionis future. Christus verus deus ꝛ homo conceptus est. Maria autē pura creatura. Christus de se omnipotens. Maria de se nullipotens. Unde ꝛ de ipsa dici poterat illud Isa. 41°. Ecce vos ex nihilo estis: ꝛ opus vestrū ex eo qđ non est. Cōcluditur ergo ꝙ ꝑseruatio gloriose virginis p filiū facta nō solum non redundat ī dedecus filij: sed in magnā cedit gloriā ipsius qui singulari ꝛ excellentissimo modo matrē suam redimere voluit. Ideo beate virgini merito dici potest illđ qđ ego scripsi ī epistola ad sūmū pōtificē Sixtum 4ᵐ. dicens ipsi gloriose virgini. O benedicta dei genitrix: te crimine solā Immunē natus ꝯtulit esse tu⁹. Ipse tuam formās animā sic virgo redemit. Crimina ꝙ primi nulla parentis habes. Nō fuit in toto conceptus sanctior orbe Si nō de nato sint mea verba tuo. ꝙ autē ad honorē redēptoris nostri redūdet beatā ᵭginē ab originalis peccati macula fuisse ꝑseruatā pbari pōt p illud hiero. ī sermōe ad Eustochiū di. Nulli dubiū quin totū ad laudē xp̄i ptineat quicq̄d digne gēitrici sue īpensū fuerit: ac solēniter adimpletū. Nō solū aūt honoraẗ xp̄s ex hoc matris sue honore: s₃ ēt mltū letaẗ ꝛ gratissimū h₃ ꝙ a nobis sue genitricis puritas veneratur. vnde Fortunat⁹ ī quadā omelia iq̄t Gratius est obsequiū deo: qđ marie īpendiẗ ꝙ qđ sanctorꝫ cuilibet dirigitur. Quo ad tertiā rationē q̄ dicta ē sc̄ificatiōis: si dicatur ꝙ p̄dicta auctoritas sc̄ificauit tabernaculū suū altissim⁹. Intelligiẗ đ tabernaculo materiali terreō vł celesti iuxta illđ. ps. 83. Quā dilecta tabernacula tua domine virtutum ꝛc. nihil faceret contra conclusionem nostram. Uerū qꝛ p̄dicta ᵭba exponunẗ cōmuniter de beata virgine dicere possumus ꝙ dicta auctoritas loquiẗ de sanctificatione corporis virginei. In quo dicunt quidam fuisse corruptionem ꝛ feditatē quandam ex semine īfecto contractā que scđꝫ sanctū Bonauenturā ī 3°. di. 31ᵃ. ar°. 2°. q. pᵃ. est in oībus corporibus de semine primorū parentū ꝑpagatis: ꝛ ē īclinatō quedā ad voluptates q̄ facit carnē rebellare spiritui ac decurrere ad malum oī tpe. Geñ. 8°. ꝛ. c. oīs etas. i2ᵃ. q. pᵃ. Et ab hac secundum eos purgatum ꝛ sanctificatum fuit corpus eius ante īfusionem aīe. Sed pro oīum dicendorū declaratione: sciendū ē ƀ₃ Alexandrū de ales in. 3ᵃ. pte summe. in tractatu de sc̄tificatione beate virginis. q. 6ᵃ. vbi recitat Augustinū ī li°. 83ᵐ. questionū di. ꝙ cōceptio humana sic debet ꝑficisci: vt septē primis diebus: quasi lactis hēat similitudinē: nouem ᵭo diebus cōuertatur ī sanguinem: deinde in duodecī diebus solideẗ: demū decē ꝛ octo dieb⁹ formetur vsq₃ ad ꝑfecta membra. Deinde vsq₃ ad tp̄s partus in magnitudine augeaẗ. Et hoc h₃ locum in masculis. In femis āt: ante ꝙ sit organizatum corp⁹ requiruntur. 80ᵃ. dies. vt inquit Augustinus. vbi supra. Phisici āt dicunt ꝙ 40ᵃ. dieb⁹ organizaẗ corp⁹ masculinū. Femelū āt. 80ᵃ. vt notaẗ. ff. đ lib. ꝛ postu. l. gall⁹ ī pricipio ī fine columne. ꝛ. 5ᵃ. di. ī pri. Añ aūt ꝙ corp⁹ sit p

fecte orgãizatũ nõ ĩfũditur ei a deo
aĩa rõnalis. sȝ illa massa q̃ a phisicis
appellaẗ embrio. prio solũ viuit vita
vegetatiua. qa nutriẗ ⁊ crescit. Dein
de viuit vita sensititia. qa sentit vnde
dicit Aristo. 16. de aĩalib⁹ ꝙ embrio
prius ẽ aĩal q̃ȝ hõ. organizato ãt cor
pore deus creat vnã aĩaȝ rõnaleȝ si
ne macula. ⁊ creãdo: illã ĩfundit. Nõ
autẽ ante organizationẽ ĩfundit qa
aĩa rõnalis ẽ actus prius corporis
phisici organici. vt ait Aristo. scdo ꝺ
aĩa lȝ ãt quidã dixerit: ꝙ ĩ hoĩe sunt
tres anĩe. Tamen hoc ĩprobat Tho.
pria parte summe. q. 76ª. ⁊. 118ª. Affir
mãs ꝙ cũ generatõ vni⁹ semp sit cor
ruptio alterius: necesse ẽ dicere ꝙ tã
ĩ homine q̃ȝ ĩ alijs anĩalibus: quãdo
pfectior forma aduenit: fit corruptio
prioris: Ita tamẽ ꝙ sequens forma
hȝ qcqd hẽbat prima ⁊ adhuc ampli
us. Quapropter cũ anĩa ĩtellectiua
creatur ⁊ ĩfundiẗ a deo simul ẽ sensi
tiua ⁊ vegetatiua corruptis formis p̃
existentib⁹. Qñ autem corpus nõ est
plene organizatum. peccatuȝ origĩa
le ĩ eo eẽ nõ p̃t: q: cum sit inaĩatum
aĩa rõnali non p̃t hẽre peccatum: cu
ius subiectum ẽ ipsa aĩa Unde dicit
magister ĩ. 2°. sentẽ. di. 31. ꝙ caro sola
licet sit p ꝯcupiscẽtiam generata nec
culpã hȝ nec actũ culpe. Nõ ẽt anĩa
hȝ illꝺ peccatũ ante q̃ȝ sit ĩfusa corpo
ri: q: a deo creaẗ sine macula. Cũcta
n. q̃ facit de⁹ bõa sũt. gen. prio. Istud
aũt corp⁹ ante ĩfusionẽ aĩe hȝ ĩ se cor
ruptionẽ p̃dictã. ⁊ ĩclinationẽ ad ma
lũ ⁊ rebellãdũ spũi si cum eo ꝯiũgaẗ
⁊ ad ꝯtrahẽdã origiaľ pcti mĩsiã ma
xĩe ex iustissima diuini decreti ꝯdem
natõe: qua ordinatũ ẽ ꝙ oẽs ꝺ semĩe
corrupto prioꝝ parẽtũ peccãtiũ ꝓpa
gati careãt iusticia origiali ⁊ priueẗ
diuĩa visiõe: ⁊ eterne sint dãnatiõi
subiecti pp culpã primi parẽtis ob cu
i⁹ ĩobediẽtiã oẽs posteri ei⁹ peccato
res ꝯstituti sũt scdꝫ apostolũ ad rõa.
5°. Et hãc ordinationẽ appellat ideȝ
apostol⁹ cirographũ ꝺcreti ad col. 2°
Ex qb⁹ pȝ ꝙ peccatũ origiale nõ ex
eo solũ ꝯtrahiẗ ꝙ aĩa ꝯiũgiẗ cuȝ cor
pore infecto sicut dixerũt qdã dãtes
exẽplũ de habẽte man⁹ polutas q in
eis recipit pomũ mũdissimũ ex qb⁹ fe
daẗ. Nã hãc opinionẽ reprobat scot⁹
⁊ petr⁹ de cãdia ⁊ frãcisc⁹ de mairo. ĩ
2°. senten. di. 30ª. Quia qualitas cor
poralis ꝺ se nõ p̃õt ĩficere naturã spi
ritualẽ vt pȝ exẽplo radij solaris nõ ĩ
fecti pp feces corporales. Cum ergo
pcm̃ origiale nõ ꝓueniat pricipaľr a
carne q̃ cũ illud nõ hẽat in se nõ p̃õt
ĩpum peccatũ ĩ animã trãsmittere se
cũdũ illã ꝛñiam q̃ ait ꝙ nemo dat qꝺ
nõ hȝ. c°. uẽtũ pª. q. pª. l. nemo. ff. ꝺ re.
iu. l. traditio. ff. ꝺ acq. re. do. ⁊. l. si libe
rã. C. quod cũ eo. Itẽ nec ab aĩa eadẽ
rõne q: cũ nullũ in sua creatione re
cipiat anima peccatũ ⁊ sic mũda ĩfun
datur corpori: nã de⁹ ipsaȝ aĩaȝ crean
do simul corpori ĩfundit scdꝫ augusti
nũ in libro ꝺ eccliasticis dogmatib⁹ ⁊
theologos in 2°. sen. di. 18ª nõ p̃õt cor
pus aliquo viciare pcõ in ipa ĩfusiõe
Itẽ nec a parẽtib⁹ trãsmittiẗ ipsũ pec
catũ ĩ filios. Si. n. hoc eẽt sequereẗ ꝙ
generati a parẽtib⁹ baptizatis ⁊ ꝯse
quẽter ab originali pcõ liberatis nõ
cõtraherẽt ĩpm originale peccatũ qa
parẽtes trãsfũdere nõ possũt qꝺ ipsi
nõ habẽt. Ideo ẽ dicẽdũ ꝙ hoc prin
cipaliter ꝓcedit rõne p̃ie p̃uaricatõis
pp quã humana natura ĩ adã depra
uata ⁊ dei inimica ꝯstituta p diuinã

nemo dat q[uod] nõ habet

sniam fuit dānata: atq3 ad hoc debi tū i ipsa pª pu̇aricatōe factū p tēpore i singulis suppositis suis cōtrahēdū mediāte corrupta carne ab ipso prīo pu̇aricatore ppagata merito ē depu tata. Et hoc inuit ābrosius i liº de v̄ bis apostoli cuiꝰ v̄ba refert magister sen. i 2º. di. 31ª. di. Corruptio p pditio nē offensiōis manet i corpore robur tenēs diuīe snīe date i adā cuiꝰ con sortio maculat pcō. s. aīa. hec ille. Ad puniēdā ergo hāc culpā totiꝰ humāe nature i adā lapse iusto dei decreto statutū est vt oīs aīa intrās corpꝰ ex semīe ifecto taliter ppagatū ificiat si cut ēt leui. 14º. fuit decretū vt qcūq3 itraret domū leprosa3 efficeret imū dus. Hoc autē decretu3 punitiuū fe cit deꝰ quādo vt hētur gene. 2º. cº. di xit prīo parēti. In quacūq3 die come deris ex eo. s. ligno scie boni et mali morte morieris. Tūc. n. tulit dānatio nis snīam ptra eū et posteros eiꝰ ab ipo ppagādos q virtualiter in lūbis eiꝰ erāt si de ligno vetito comederet. Et sic deꝰ nō fuit nec est auctor pcti sed vltor. Quare aūt istā dānationis snīam nō icurrerit xp̄s nec beata vir go q ēt ipsi erant modo p̄dicto i lūbis ade patuit supra. Et etiā in sequenti bus sermonibus declarabit. Quan do ergo anīa infunditur corpori ex se mine infecto primorum parentum p pagato tunc imediate cōtrahit peccā tum originale. Et ratio ē quia pecca to primorū parentu3 tota natura hu mana que i illis tūc erat tota virtua liter fuit infecta scd̄3 augustinum 13º. de ciu. dei. et anselmum in primo li bro de conceptu virginali. et alexan drum d̄ ales in secūda parte summe in tractatu de peccato originali. q. pª et etiam in tertia parte summe i trac tatu de incarnatione xp̄i. et seraphi cum cardinalem sanctū bonauentu ram in secūdo di. 31ª. Ideo sicut si vir tuose vixissēt: homines ab eis descen dentes fuissent remunerati vt decla rat alexander de ales in secūda par te summe in tractatu de peccato ori ginali. et anselmus in prīo libro de conceptu virginali cº. 4º. et in libro cur deus homo cº. 18º. et sanctus bo nauentura in secundo di. 33ª. et magi ster bartholomeus pisanus in libro beate virginis fructu 7º. et landul fus neapolitanus in secundo senten. di. 29ª. q. 6ª. Et lincomensis in trac tatu de cessatione legalium. Et bea tus thomas in questionibus disputa tis d̄ malo. q. 4ª. articulo. 8º. et prima parte summe. q. 101ª. articulo primo. Ita per peccatu3 fuerunt merito pu niti. Qui. n. sentit cōmodū debet sen tire et incōmodum. l. eum qui. ff. de iu re iu. et instituta de legiti. patro. tu. in fi. Et hoc est qd̄ inquit apostolus ad roma. 5º. di. In quo omnes peccaue runt. Et pro huius conclusionis no ticia et cōgruentia inducit magister franciscus de mairo. quatuor exem pla in tractatu de cōceptione virgi nis. ¶ Primum est q̄ sicut cōtrahitur irregularitas i bigamo propter eccle sie statutū quo ordinatum fuit q̄ qui cūq3 cōtrahet cu3 duabus vxoribus sit irregularis 33ª. di. c. maritum vel quicūq3 ptrahit cū vidua ab alio ma rito cognita est ēt irregularis. 32ª. di. cº. seriati3 et 26ª. di. c. vna. et cº. alter cationis de biga. liº. 6º. vel ēt si ducit vxorē quomodocūq3 corruptā d. cº. maritū. 33. di. et cº. qui in aliquo. 51. di. Ita deus instituit vt quicūq3 spiritꝰ

desponsatus fuerit carni propagate ab adā obligetur ad penam damni que est pena originalis peccati. Scd̄m exemplū est. sicut irregularitas ꝯtrahitur ī spurio ꝑ eiusdē ecclie statutū quo ordinatū est ꝙ qui nascit̄ de illegitimo coitu non ꝓmoueatur nisi aduemat aliquid eximēs c°. inter dilectos de excessi. prela. ⁊ c°. vergentis d̄ here. ⁊ c°. si gēs. 56. di. ⁊ c°. Innotuit de elec. ⁊ c°. ꝑ venerabilem ⁊ multis alijs capitulis. extra qui filij sint legitimi. Ita institutū ē a deo vt quicūqз nasceret̄ ꝓpagatus ex semīe adā īfecto careret origiali iustitia ⁊ priuaretur eterna beatitudīe: nisi supueniat dispensatio. Tertiū exēplū est ꝙ nati ex parentibus ſuis ſui sunt. Insti°. d̄ iure pso. §. Serui autē. ⁊ hoc ex statuto legis fit ⁊ mandato īperatoris. l. ⁊ ſuor. §. prīo. ff. de sta. ho. Cū ergo faciēs peccatū ſuus fiat peccati. Johānis 8°. potuit Deus statuere vt oēs qui de primis parētibus ſuis peccati nascerent̄ eidē subicerentur ſuitu ti. Quartū exemplū est ꝙ sicut cōtrahitur quedā nota ī priuatiōibus puta ī illis qui nascunt̄ per aliquez modum ab ecclesia ꝓhibitum qui priuātur dignitate ecclesiastica: vt patet d̄ filijs presbiterorum ⁊ maxime ī spurijs. i. ī sacerdotio genitis qui nō possunt esse canonici ī ecclesijs patrum suorum vt habet̄ extra de filijs p̄sbi. c. cum decorez ⁊. c. ad abolendaz ⁊ si secus presumptuz fuerit non valet nisi cuz talibus sit dispensatuz vt habetur ī. c. 1. extra. e. sic ex priuatiōe hui9 originalis iusticie contrahitur nota culpe qua fit inhabilis quis ministrare altari ecclesie triūphantis nisi fuerit dispensatum secum per lauacruz sacri baptismi. Nos autem possumus addere quintum exemplum. Sepe enim propter inobedientiam patris etiam filius eius remanet priuat9 hereditate ex decreto legis vl' canonis vt in. c°. vergentis ⁊. c°. excōmunicamus de here. ⁊ in. c°. cum serui eo. ti°. li°. 6°. Similiter ex crimine lese maiestatis puniuntur filij pena priuatiua vt in. l. quisquis. C. ad legem iuliam maie. ⁊ in. c°. si quis cuz militibus. 6ª. q. pª. Ita ergo ⁊ multo magis ex diuino decreto potuit ordinari vt ꝓpter peccatum īobedientie contra celestē imperatorē ⁊ propter crimen lese maiestatis eterne filij sic delinquentium punirentur pena damni. i. priuatiōis diuine visionis respectu cuius nullū habebāt ius licet deus ex gratia sua illā eis concessisset si in se non habuissent aliquod peccatum vt declarant Theologi in. 2°. di. 33ª. Alia q°qз duo exempla ponunt quidam dicentes ꝙ sicut quando progenies aliqua est obligata tributis ex pacto alicuius parētis eorum filij eodem modo nascunt̄ obligati: sic quilibet homo peccato primorum parentum diuino tributo originalis iusticie nascitur obligatus. ⁊ sicut puer qui nascitur mortuo patre nascitur heres ⁊ paternis simul obligationibus obligatus quia hereditas transit cum onere suo. c°. tua nos de vsuris: sic omnis homo ab adam propagatus ipsius reatibus oritur obligatus. Et in hoc verificatur illa sententia que dicit ꝙ heres est successor vitiorum defuncti. d. c°. tua nos. ⁊. l. si ego. §. partus. ff. de publicia. ⁊. l. secūda. C. de fructi. ⁊ li. ex. ⁊. l. cum heres. ff. de diuer. ⁊ tēpo. p̄. Ideo trenorum vltio dicitur patres nr̄i peccauerunt

Filij presbiterorum nō possunt esse canonici in loco patrum

Nota filium puniri pro delicto patris

heres ē successor vitiorum defuncti

⁊ non sunt ⁊ nos illoꝝ iniquitates portauimus. ⁊ Ezechi. 18°. Patres comederūt vuā acerbā ⁊ dentes filioꝝ obstupuerūt: verū q̄r hoc scd̄m exēplū nō est omnino simile quia filius nat⁹ post mortē patris repudiādo hereditatē potest declinare obligationē paternā: filius autē ꝓpagatus ab adā nō pōt facere ex se quin ꝯtrahat hāc obligationē: ideo melius ad hoc ꝓpositū facit exēplū aliud. Nā videmus ꝙ aliquādo quis furatur cui nō consentit vxor aut filij: ⁊ iusta lege suspēditur: ⁊ tamen vxor ⁊ filij ꝓpter tale furtū cuius nō fuerūt ꝯscij puniunt̄ pena priuatiua īquātum vxor priuatur marito ⁊ filij p̄re. ⁊ habēt magnū detrimentū ex eius morte per qd̄ tamē nō fit eis aliqua iniusticia. Pōt etiā dici ꝙ amissio futuri lucri ꝓprie nō dicit̄ damnū. l. si. C. de codi. Et ideo ex delicto patris possūt filij iuste priuari tali lucro. s. diuine visiōis. Modo reuertendo ad ꝓpositū nostrū dicūt quidā s̄m sententiā Magistri pauli veneti ī tractatu de cōceptione virginis marie ꝙ ī corpoī virginis ante īfusionē anime erat predicta īclinatio ad malū ⁊ corruptio seminis īfecti ⁊ dispositio radicalis ad ꝯtrahēdum peccatū originale si illi non purgato anima ꝯiungeret̄: De⁹ ergo q decreuerat nasci ex v̄gine ⁊ ī tabernaculo corporis eius nouē mensibus habitare nolens matrē suā aliquo peccato īquinari: ante īfusionē an̄ie sanctificauit ⁊ purgauit illud corp⁹ p̄ciosum atq; omnē īfectionē ab eo abstulit ⁊ sic ītelligitur sanctificauit tabernaculū suū altissimus: quo sanctificato ⁊ purgato tūc animā illā b̄ndictā īfudit eāq; ab originali peccato p̄serua

uit. Nec īcōueniēter dicit̄ corp⁹ eius sanctificatū ante ꝙ esset ratiōali aīa viuificatū: Nā ⁊ inanimata ⁊ īsensibilia sc̄ificari dicūtur. vnde templū salomonis sc̄ificatū fuisse testatur dominus. 3. R. 9°. dicens Salomoni. sanctificaui domū hanc quā edificasti mihi. tabernaculū quoq; sanctū ⁊ vasa tēpli sanctificata dicūtur. Numeri. 6°. ⁊ Exodi. vltimo. ⁊ multe alie irrationales creature appellātur sanctificate vt d̄clarat Alexāder d̄ ales in 3°. sentētiarū. di. 9ª. ar. p̄rio. q. p̄ria. Verū q̄r nōnulli beate virginis deuoti dicūt ꝙ licet ipsa benedicta mater dei habuerit potentiā ad peccandum: sicut habebāt primi parētes ante lapsum: nō tamē vnq̄ habuit aliquā corruptionē in aīa nec etiā in corpore: dicentes ꝙ deus q ab eterno elegit dictā virginem ī matrem cū sit infinite potentie potuit ordiare ⁊ statuere vt de semine primorū parentum ante ꝙ peccarēt illa portio reseruaret̄ immaculata p quam deberet ipsa v̄go cōcipi: ⁊ sic facere descendere p omnes generatiōes vsq; ad illā: Sicut dixerūt quidā factum fuisse de carne verbi prout refert Scotus ī 3°. di. 3°. Hoc autē quia possibile d̄o ⁊ cōgruū fuit etiā ꝓ conceptiōe beate virginis factū fuisse probari potest ex ratione ponenda ī sequenti pte huius sermonis. Et ex rationibus adducēdis in alijs sequētibus sermonibus. Itē posito ꝙ hoc nō fecerit. dicūt ꝙ saltem ē credendū ꝙ illud semen parētum beate virginis quo debebat ipsa concipi voluerit deus prius purgari ꝙ illa ꝯciperetur ex eo. Sed qd̄ est fortius dicunt ꝙ posito ꝙ ipsa beata virgo cōcepta sit ex semine īfecto: potuit tamē

deus facere: vt corpus illud nullam ꝯtraheret feditatē sed imaculatum esset: si eni vt ait apostolus ad roma. 9°. potest figulus de eodē luto vnum vas facere i honorē ⁊ alia i contumeliā. quare hoc facere nō potuit omnipotens de⁹? ¶Preterea experiētia teste multa generantur ex corruptione ⁊ feditate p virtutē nature: que tamen nō contrahūt illā corruptionem vł feditatē: Ergo multo fortius hoc facere potuit natura naturās. s. de⁹ cui dicit. Job. 13°. Qui potes facere mūdum de imūdo conceptum semine. Ideo ad pdictam auctoritatē sanctificauit ⁊c. ¶Respōdetur ꝙ sanctificatio dr̄ multis mōis. p̄rio sanctificare idē est qḋ i gratia ꝯfirmare. Sanctū eni idē est qḋ firmū vt dicit glo. i. §. sancte. insti. de rerū diuisi. ⁊ notatur i. l. sanctū. ff. eo. ti°. Et hoc modo beati dicūtur sancti ⁊ sanctificati q: sunt i dei gratia ꝯfirmati. Et ita itelligit illud Jsa. 13°. Qui i p̄sona dei dicit. Mandaui sanctificatis meis: ⁊ loquitur de angelis qui nūꝗ̄ peccauerūt. ⁊ tamen sanctificati dicūtur. Et ideo pdicta auctoritas. Sanctificauit ⁊c. ¶Potest de hac sanctificatiōe itelligi q: beata virgo fuit i hoc mūdo i gratia ꝯfirmata i conceptiōe filij sui: vt ait Bernardus i epistola ad lugdunenses. ⁊ beatus Bonauētura i. 3°. di. 3ª. ar°. p°. q. 6ª. Et Tho. i. 3ª. parte summe q. 27ª. ar°. 5°. i respōsione ad scḋꝫ argumentū. Et Alexāder d̄ al'. in 3ª. parte summe. tractatu p°. q 88ª. Et Ricar. in 3°. di. 3ª. ar°. p°. q. 4ª. hec ergo auctoritas itellecta de gratie ꝯfirmatione nō arguit matrē dei i originali peccato fuisse conceptam. Et hanc expositionē sequitur Beatus

Frater Michael de carchano in suo p̄rio quadragesimali de peccato. sermone. 14°. dicens ꝙ est quedā singularis sanctificatio qua anima sanctificatur nō purgatiōe a culpa que nō est: sed collatione gratie ⁊ ꝯfirmatione ita vt nō possit peccare mortaliter aut venialiter. Et hoc modo fuit sanctificata virgo Maria: hec ille. Alio modo dicitur quis sanctificari qui ab omni actu carnis abstinens deo seruit ⁊ ministrat in sinceritate cordis ⁊ virtute. Et hoc modo dicūtur quedam mulieres sanctimoniales: ⁊ similiter religiosi ⁊ omnes boni ecclesie ministri dicūtur sancti. Et ideo Augustinus Ambrosi⁹ Hyeronimus ⁊ Gregori⁹. i suis epistolis: Episcopos sanctissimos appellāt. Illud enim dicitur sanctū qḋ est cultui diuino dedicatū. vt patet p cᵐ. que semel. ⁊ cᵐ. quoniam 19ª. q. 3ª. ⁊ cᵐ. altare de ꝯse. di. p̄ria ⁊ ideo nazarei hac ratiōe dicebantur sancti. vt patet numeri. 6°. Quia igit beata vgo plena fuit omni virtute ⁊ speculū omnis sāctitatis ⁊ toto tempore vite sue seruiuit deo absq; macula vt ait Ambrosius li°. 2°. de virginitate eiusq; cultui semp fuit dedicata. Ideo bene de ea dicitur. Sanctificauit tabernaculū suuꝫ altissimus. Istas enim virtutes ⁊ sanctimonias habuit principaliter a gratia dei a qua omne datū optimum: ⁊ omne donum perfectum descendit. Jacobi primo. Quia non sumus sufficiētes cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis sed omnis sufficientia nostra ex deo est. secūde ad cor. tertio. Quia vero xp̄s erat non tantum homo sed etiam deus: ideo dicebat Johannis. 17°. Ego sanctifico me ipsuꝫ.

2° Sachum

Hec ergo auctoritas. sāctificauit τc. sic ītellecta nihil derogat sanctissime virginis ꝯceptioni. Alio modo dicit aliquid sanctificari .i. de non sancto sanctum fieri. Et hoc aggregatū nō sanctus potest intelligi dupliciter. vt colligitur ab Aristo. in 2°. peryer. τ ab Alex°. de ales in 3°. sententiarum di. 9°. ar°. prio. q. 2ª. s. negatiue tantū τ negatiue simul ac priuatiue τ contrarie. Negatiue tantū dicitur non sanctus ille qui nō habet perfectionē virtutum vel non est in gratia dei ꝯfirmatus. vel qui non habet actu sanctitatem. licet non habeat oppositum sanctitatis: sicut τ catulꝰs ante nouē dies dicitur nō videns qui tamē proprie non potest dici cecus. Item non sanctus appellatur ille qui nō est magis pronus ad bonū ꝙ ad maluꝫ. nō tamen aliquod peccatū mortale habet. Et in hoc statu etiam hodie īueniuntur multi. Et talis fuit beata virgo in cōceptione que τ si nō haberet peccatū originale nec actuale: tamen propter hoc vt aliqui dicūt non erat sancta. τ sic erat nō sancta negatiue tantū. Et ob hoc sanctificauit eaꝫ altissimus nō a corruptione peccati qꝺ ī ea nō erat. Sed gratiam τ sanctitatem in eius anima īfundendo. Alio modo dicitur nō sanctus negatiue τ priuatiue simul τ cōtrarie qui hꝫ oppositum sanctitatis. s. peccatū. Sicut hoc modo diceret nō videns ille qui ē cecus. Et talis nō fuit gloriosa virgo maria. Et ideo hoc modo nō fuit sanctificata. Alio modo ideꝫ est scificari qꝺ ꝺ sancto magis sanctū fieri. vt īquit Ric. ī 3°. di. 3ª. ar°. 3°. q. 4. Et hoc ꝓbat ꝑ illud apoc. vltio. qui scūs est scificet adhuc. Et tali modo scificari apostolos a pr̄e suo rogabat xp̄s Johānis 17°. dicens. Pater scifica eos. cū tamen tūc essent sancti. vt ait Alexāder de ales. vbi supra: allegās glosam sup p̄dicta verba dicentē. scifica eos vt de sanctitate vite p̄sentis ꝑueniant ad sanctitatē iusticie final'. τ simili modo sanctificauit beatā virginē altissimus qui eā ī scitate τ gratia mirū in modū augmētauit. Alio modo aliquid scificari dicit cū a ꝯtrarietate scitatis: idest ab omni peccato elongat. Sicut τ de xp̄o ait apostolꝰ ad hebreos. 3°. ꝙ fuit segregatꝰ a peccatoribus quibus tamen nunꝙ fuit ꝯiunctus. Et hoc modo beata virgo scificata dicitur: qꝛ ab oī peccato fuit elongata. Alio modo scificari idē est qꝺ pluribꝰ modis sanctū fieri: vt īquit Ric. vbi supra. Et hoc modo beataꝫ v̄ginē deus scificauit cui multiplices scificatiōes īfudit. Sicut de xp̄o quo ad humanitatē dicit Actuū. 10. Un xit eū dn̄s spiritu sancto τ virtute ꝑ quā vnctionē scificatō ꝺnotat. Alio mō scificari accipit ꝓ demōstratiōe siue declaratōe scitatis. vt ait Alex ī ꝺ ales in 3ª. ꝑte sūme. q. 3ª. di. ꝙ p̄t accipi fieri scūm ꝓ īnotescere: qꝛ tūc res dicit fieri quādo īnotescit. τ idē dicit in 3°. sentētiaꝝ. di. 9°. ar°. 2°. q. 3ª. Et hoc mō etiā filꝰ dei dicit scificatus a patre ip̄o attestāte qui de se ip̄o ait. Johānis. 10. Quē pr̄ sāctificauit. Tabernaculū ergo suuꝫ scificauit altissimus qui beate virginis scitatē oībus declarauit. Alio modo sanctificare idē est ꝙ sanctitateꝫ honorare. vnde celesti patri dicimus illud Mat. 6°. Sanctificetur nomen tuum. i. sanctitas nominis tui ab omnibus celebretur τ honoretur. Et hoc modo

tabernaculũ ſuũ ſanctificauit altiſſi
mus: q glorioſam virginẽ ſup omniũ
choros angelorũ exaltauit atqȝ eius
ſanctitatẽ magnificauit. Et iſte expo
ſitiones debẽt ab omnibus approba
ri. Uerba eñi debẽt exponi ĩ nobilio
ri ſignificatu. §. ſed quotiẽs. Inſti. de
iu. na. gen. ⁊ ciui. Item ĩ potiori. l. pª
§. q ĩ perpetuũ. ff. ſi ager vecti. vl' em.
pe. ⁊ in eo ſignificatu q magis cõue
nit. l. ⁊ puto vbi glo. ff. fami. herciſ. ⁊
l. ſi olei. C. locati. Et. l. ſi vno. ff. eo. ⁊
l. ſi ticius. ff. de vſuris. Iſte autẽ expo
ſitiones magis cõueniunt matris dĩ
⁊ filij eius dignitati: vt patere poteſt
ex precedẽtibus ⁊ etiã in ſequẽti par
te huius ſermonis melius declarabi
tur. ergo ⁊c̃. Ex quibus omnibus pa
tet ſolutio ad omnia argumenta in
contrariuȝ adducta.

¶ Pars tertia huius ſermonis q̃ diciť
confirmationis.

Uia vt ĩquit glo. ĩ rubri
ca. ff. ꝙ met⁹ cau. gaudẽt
breuitate moderni ⁊ cir
cuitus ꝓlixi debẽt euita
ri. l. pria in prin. C. cõmunia de lega.
q; etiã ait ricardus poeta in liº. de nu
ptijs. Sermo breuis longo gratior eſ
ſe ſolet. Ideo vt breuitati ĩtendã: hãc
veriſſimã cõcluſionẽ de ĩmaculata ꝯ
ceptione Beatiſſime virginis vnica
tantũ ratione cõprobabo q̃ dicitur
ſufficientis diuiſionis. Secũdũ enim
regulas logicales argumentũ a ſuffi
cienti diuiſione bonũ eſt. hoc autẽ ar
gumentũ validũ in iure appellant le
giſte argumẽtũ a ſufficienti partium
enumeratione. de quo p gloſam ĩ ru
brica. ff. de actio. ⁊ obli. ⁊ Inſti. de
obli. que ex quaſi ꝯtractu naſ. ĩ prinº.
Fit autẽ hoc argumentũ quãdo poſi
ta aliqua ſufficiẽti ac neceſſaria diui
ſione poſtea alique ei⁹ ptes cõfutan
tur: relique autẽ ĩferũtur. vel vna ea
rũ tantũ alijs omnibus negatis. Ar
guendo igitur tali argumẽto dico ꝙ
circa cõceptionẽ virginis Marie ne
ceſſe eſt tenere vnã de qnqȝ opinioni
bus. videlicet: aut ꝙ ipſa benedicta v̈
go nõ fuit capax gratie p̃ſeruationis
a peccato origiali. Et ideo nõ debet
ei talis honor attribui: cuius nõ fuit
capax ⁊ idonea ad illũ. l. vt gradatim
§. ⁊ qui lege. ff. de mu. ⁊ ho. Aut ꝙ dͤ
us neſciuit illã preſeruare. Aut ꝙ ñ
potuit preſeruare. Aut ꝙ noluit eaȝ
p̃ſeruare. Aut ꝙ potuit ⁊ etiã voluit
p̃ſeruare. pria opinio eſt falſa qa bea
ta virgo fuit capaciſſima gratie p̃ſer
uationis ab originali peccato. Cum
eñi fuerit capax vt eſſet mater dei: ⁊
virgo pfecta ante ptuȝ: ĩ partu ⁊ poſt
ptũ. Cũqȝ meruerit eleuari ſup om
nes angelicas hierarchias: ⁊ effici re
gina celoꝝ: q̃to magis fuit capax hu
ius gratie vt ſine peccato originali ꝯ
ciperetur: certe multo plus. Qui eñi
eſt capax maioris dignitatis ⁊ excel
lentie multo eſt capacior minoris ⁊
cui cõceditur qḋ eſt maius videtur ẽt
cõceſſuȝ qḋ eſt minus. l. iuriſ gẽtiũ. §.
adeo. ff. de pac. l. ĩ eo. ff. de reg. iu. l. le
gatum. ⁊. l. ad rẽ mobilẽ. ff. de procu.
notať in. l. cui pacto. ff. de ſeruis ex. ⁊
in cº. ex parte de deci. ⁊ in cº. prio de
torne. ⁊ cº. cui licet de regu. iu. in. 6º.
Scḋa quoqȝ opinio ẽ falſa. videlȝ ꝙ
deus neſcierit p̃ſeruare beatã virgi
nem: cum omnis ſapiẽtia ab ipſo ſit.
Eccliaſtici prio. Ipſe eñi eſt ĩfinite
ſapientie. vnde ad ro. xiº inqt paulus.
O altitudo diuitiarũ ſapiẽtie ⁊ ſcien
tie dei ⁊c̃. Tertia ãt opinio. videlicet

ꝙ deus nescierit pseruare beatā vir
ginē: cum omnis sapiētia ab ipso sit.
Ecclesiastici p°. Ipse enī est īfinite sa
pientie. vnde ad ro. xi°. īquit paulus.
O altitudo diuitiaꝝ sapiētie ꝛ sciētie
dei ꝛc. Tertia āt opinio. vꝫ ꝙ deꝰ nō
potuerit eā pseruare est falsissima qꝛ
ē ꝯtra primū articulū fidei qui dicit
Credo ī vnū deū patrē omnipotētē.
Negat enī eius potētiam cōtra illud
luce. primo. Apud deū nō erit īpossibi
le omne verbū. Disputare autem de
potētia pricipis est crimen sacrilegij
l. ij°. C. d cri. sacri. Clarū est ergo ꝙ de
us potuit ipsaꝫ virginē pseruare. Cū
enim vt supra patuit peccati originat
damnatio sup filios ade ex decreto di
uino proueniat: seqtur ꝙ ipse deus po
test reuocare tale decretū. omnis enī
res p quascūqꝫ causas nascitur p eas
dem dissolui potest c°. omnis de reg.
iu. ꝛ l. p°. C. quando liceat ab empti.
dis. ꝛ §. fi. Insti. qbus modis tollitur
obligatio ꝛ l. nihil tā naturale. ff. de
reg. iu. Imo priceps potest nō solum
suspendere legem p ipsum factaꝫ aut
etiā totaliter reuocare: Sed etiā priui
legia ꝯtra ipsaꝫ ꝯcedere. vt etiā tenet
cardi. florētinus in clemētina p°. de
testa. ꝛ Innocētius ī c°. Que ī eccle
siarum de cōstitu. Nemo enī potest
sibi dare legem a qua recedere non
liceat. l. si qs in prin. ff. de lega. ij°. ꝛ l.
lucius. ff. de fideiꝯ. li. ꝛ l. qd autē. §.
primo. ff. de dona. iter vi. ꝛ vxo. ꝛ arm.
ff. de le. primo. l. cū filio. ꝛ de arbi. l. p°.
pricipem autem posse annulare ꝛ su
spendere leges suas ꝛ circa eas dispē
sare: patet per ea q̄ habentur per glo
sam ꝛ doc. i. l. fi. C. si ꝯtra ius vel vti.
pu. ꝛ §. sed qd pricipi placuit. Insti.
de iure na. gen. ꝛ ci. quia eius est sol
uere cuius est ꝯcedere. l. qui damna
re. ff. de re iudica. ꝙ autē deus potue
rit preseruare beatā virginem pbat
ratione maioritatis sic. deus potuit
facere maiora que ꝛ fecit. ergo potuit
facere minora. Antecedens probat
multipliciter esse verū primo sic. Deus
potuit materiā primam creare de ni
hilo: ꝛ naturā angelicā sine omni pec
cato qd est maius. ergo potuit facere
qd est minus. s. preseruare matrem
suam ab originali peccato. ij°. potuit
deus facere de minori maius nullo
addito ꝛ sine rarefactione sicut fuit ī
multiplicatione quinqꝫ panū. Jo. 6°.
ꝛ Coste Ade. gen. ij°. Nā de costa
adam potuit facere Euā quam fecit
matrē omniū hominū sine originali
macula: ergo ꝛ matrē suā potuit pser
uare ab omni macula. Tertio potest
deus facere formā cōmunicabilē p se
stantē sine materia qd ꝛ fecit vt patꝫ
in sacramēto altaris qd est supra na
turā. ergo ꝛc. plura enī potest deꝰ fa
cere ꝙ noster itellectus ītelligere: vt
ait Ricardus de sancto victore ī 4°.
d trini. Qui ergo potuit animā laza
ri educere d limbo: vt iterū corpus vi
uificaret ꝛ p ꝯsequens ipsum īforma
ret. de quo miraculo habet Jo. xi°.
potuit ꝛ matrem suā a morte omnis
peccati pseruare. Ipse etenī deus q
de potētia sua absoluta posset omnia
creata ānihilare ꝛ iterū creare: etiaꝫ
matrē suam potuit pseruare. Ait enī
Augustinꝰ ī li°. de regimine pricipū
ꝙ priceps potest a lege sua subditos
suos liberare ꝛ circa ipsam legem di
spensare ꝛ eam ānihilare. qd ꝛ fecit
deus ī legibus suis. Nā preceptū de
circūcisiōe qd datū fuit. Gen. 17. vt
oē masculinū circūcideret: Fuit primo

suspensum i debito ppter laborē itine ris. Josue. 5°. Deide totaliter ānulla tum est: ⁊ datū est sacramentū baptismi loco eius. vnde nūc circuncisio ni hil valet. vt habet ad gal' 2°. Precepium quoqꝫ qđ fecit generaliter. leuitici. 21°. vꝫ ne qs accipet vxorē mere tricem. dispensauit cū osea propheta cui pcepit accipe vxorē fornicariam vt habetur eiusdē prio c°. Itē potuit suspendere legē quā tulerat de matrimonio pcipiens: vt qui acciperet vxorem nunq̄ dimitteret eam omnibus diebus vite sue: vt habetur deuteronomij. 22°. ⁊ tamē eam postea suspē dit ꝯcedens ꝙ si vxor non inuenerit gratiā i oculis mariti vel propter aliquā feditatem: possit eam repudiare: Deute. 24. qđ repudiū seu diuortiū pmittebat i testamēto veteri ad euitā dū homicidiū. quam ꝯcessioné postea xp̄s ānullauit excepta cā fornicatōis. Mat. 19. Similiter nō spoliare proximum fuit lex a deo data. Leuitici 19. imo erat lex naturalis: vt potest pbari p capitulū primū p° di. ⁊ tamē ipaꝫ legē generalē suspēdit i casu pticulari ⁊ circa illaꝫ dispēsauit. qn̄ iudei egyptios spoliauerūt. exodi. 12. Dispēsa uit quoqꝫ cū Abraam vt hēret filios de ancilla. Gen 16° vbi dicit nicola° de lira ꝙ ipē Abraā nō peccauit qa hoc fecit ex diuina reuelatiōe. Itē licet p cursuꝫ nature de° ordiauerit ꝙ sol nūq̄ qesceret a motu suo vsqꝫ ad diem iudicij vt dicit Magister sententiaꝝ in 4°. di. 48ª c. vltimo: tamē fecit ipsum qescere p spaciū vni° diei. Josue. 10. Licet quoqꝫ sit ꝯtra naturam corporis solaris retrocedeꝛ cursu suo Tamen deus fecit illū retrocedere decem lineis. Isa. 38°. qꝛ a decima hora retrocessit vsqꝫ ad primā. Licet etiaꝫ Ezechias rex iuda esset i vltimo termio dierū suorū tamen potuit deus illi supaddere quindeciꝫ annos: sicut ⁊ fecit. vt i eodē c°. habeꝛ. legē quoqꝫ quā tulerat ꝙ mulier deprehensa in adulterio dēberet lapidari. Deut. 22° Suspendit i casu pticulari quādo dispensauit cū muliere adultera. Jo. 8. licet etiā legē tulerit i penā peccati dicens Gen. 3°. Memēto homo qa pul uis es. ⁊ i puluerē reuerteris. Tamē ꝯtra legē istā dēdit priuilegiū Enoch vt adhuc nō sit mortu°. Gen. 5°. Et similiter Elie. 4. Re. 2°. Qui adhuc viuūt ⁊ sūt in paradiso terrestri. Et crediꝛ a qbusdā ideꝫ de scō Johāne euangelista ppter illud Jo. 21°. Sic eū volo manere donec veniā. Et iō diciꝛ priuilegiū quia priuat legē: vt iquit Archi. in. c. priuilegia 3ª. di. vel qa est priuata lex a acui particulariter ꝯcessa vt dicitur in dicto c. priuilegia. ⁊ i. §. his ita respōdetur 25ª. q. pª ⁊ in c. Abbate. §. si vero de verbo. si. Modo ad propositū: dico ꝙ licet de° legem statuerit ꝙ omnes qui nascerētur de semine primorū parentum dānationē peccati original' incurrāt: tamē priuilegiū dare potuit genitrici sue vt nasceret sine culpa ⁊ cū originali iusticia ac plena gratie. Deus nāqꝫ nō alligauit potentiā suam legi sacramentorū ut inquit. s. Tho. in 3ª. parte sūme. q. 27ª. ar°. prio in sol. pri. articuli. Et illam gratiā quam isundit i aīa in baptismo potuit sue matri ifundere in prio instāti sue cōceptionis vt pbat Scotus in 3°. di. 3ª. q. pª. ⁊ ꝯsequenter facere eā sine peccato. Item potuit parentibus beate virginis priuilegiū dare ꝙ prima ples

quā generarent esset sine reatu cul pe originalis. Eius enī est tollere cu ius est dare. l. eius est. ff. de reg. iu. ⁊ omnia q̄ vno iure ꝯtrahuntur cōtra rio iure pereunt. l. omnia. ff. eo. ti°. Et ideo qḋ de originali peccato p decre tum dei generale statutū est potuit p aliud ꝯtrariū tolli. Jmo qḋ fortius ē potuisset deus si voluisset: etiā alios ex adam ꝓpagatos pseruare ab ori ginali peccato ⁊ totaliter ānullare d cretum ac legē ꝯtrahendi peccatum orgiale si sue altissime maiestati pla cuisset per ratiōes predictas. Jlle igi tur qui danielem ī medio leonuꝫ po tuit a morsibꝰ eoꝝ defendere. Dan. 6°. potuit ⁊ beatā virginē ab origina lis peccati vulnere ⁊ morsu pseruare ⁊ q potuit grauitatē ferri suspendere ⁊ ꝯtra naturā fecit illud natare 4. re gum. 6°. potuit etiā in matre sua legē grauem originalis peccati suspende re ⁊ ꝯtra cōmunem aliorū cōceptio nem ipsam concipi ⁊ procreari face re. Jlle ēt qui scripsit lapideas tabu las sine stillo ferreo: matrē quoqꝫ suā fabricare potuit sine originali pecca to. Et qui produxit panem in heremi terra sine aratri perfossione: potuit ēt beatā virginē in deserto humane ge nerationis sine peccati trāsfixione ꝓ ducere. Et qui de uirga aaron sicca fructum uiridem ⁊ pulcherrimum fe cit exire numeri 17°. potuit etiam de iudaica progenie per peccatum ari da sponsam suam originali iusticia decoratam ac rutilantem educere. Et qui vt habetur Dan. 2°. precidi fecit lapidem de mōte sine manibus: potuit etiam genitricem suam ꝓcrea ri facere firmam ⁊ solidam in gratia sine peccati admixtionibus. Jlle etiā qui potuit facere vt virgo conciperet ⁊ pareret sine corruptione ⁊ virgini tatis amissione multo magis potuit concedere vt ipsa conciperetur sine crimine. Et qui fluxum aque potuit retinere ⁊ contra naturam suam fe cit fluuium iordanis retrocedere. Josue tertio. Aquas etiam maris fe cit condensari ⁊ esse quasi pro mu ro filijs ysrael. ⁊ non fluere ita ut sic cis pedibus per mare rubrum tran sirent. Exodi. 14°. ⁋Potuit similiter fluxum peccati originalis in sua be nedicta matre restringere: ita vt ma re corrupte generationis primorum parentum immaculata posset anima pertransire. Jlle quoqꝫ qui rubum in igne positum potuit ab incendio li berare. Exodi tertio. Et Danielem cum socijs in medio ignis ne crema rētur defensare. Dan. tertio. Et Jo nam in ventre ceti seruauit incolu mem. Jone 2°. ⁋Potuit etiam matrē suam ab igne peccati: ⁊ a morsu dia boli atqꝫ ab omni originali macula preseruare. Quarta quoqꝫ opinio est falsissima: videlicet ꝙ deus potue rit quidem matrem suam ab origina li macula preseruare sed noluerit. hoc enim presupposito pro vero ne cesse esset fateri ꝙ christus non fuisset bonus filius erga suam genitricem. Bonus etenim filius tenetur dilige re matrem. l. veluti. ff. de Justi. ⁊ iu. ⁊. l. minime. ff. de reli. ⁊ sumptu. fu. debet quoqꝫ eaꝫ ab omnibus pericu lis ⁊ damnis secundum suam possi bilitatem liberare. secundum Alexā drū de al. in 3°. parte sūme ī tractatu de 4°. precepto decalogi. ⁊ Ric. ī 3°. di. 29° ar°. prīo. q. 6°. qui ait ꝙ filius te netur amare parentes suos fideles

sup omnes iustos: ⁊ angelos ac san
ctos: excepto xpo ac beata virgie. Cū
igitur xps ab eterno elegerit beatam
virginem i matrē: iuxta illud psalmi
ste. Elegit eā deus ⁊ p̄elegit eaȝ. Cō
cludēdum ē ꝙ ipse cui omnia futura
erant p̄sentia a ꝯctis malis ac dānis
peccati originalis eā voluit p̄seruare
vt boni filij debitū adipleret. Impiū
enim esset si filius differret īduer̄ ma
trem suam nudā: cū posset illā decen
ter vestire eāqȝ pmitteret cuȝ nudita
tis vituperio exire: seu alia icōmoda
sustinere a quibus ipse eā posset libe
rare. Iniquissimū enim ē patrem vel
matrē egere cuius filius sit i faculta
tibus. l. si qs a liberis. §. si impubes
ff. de li. agno. Mala autē que ex origi
nali peccato ꝯtrahuntur īter cetera
sūt hec. Nam quilibet illud ꝯtrahēs
primo priuatus remanet gratia spiri
tussancti ⁊ iusticia originali. secūdū
Theologos in 2°. di. 29ª. que iustitia
originalis secūdum Nicolaū de lyra
super Epistolam ad Roma. 5°. c. est
quedam humane nature rectitudo
secundum quā corpus anime subicit̄
⁊ vires īferiores rationi. Iteȝ per ip
sum peccatū anima deturpata ⁊ ma
culata dicitur secundum Tho. pria
pte summe. q. 86ª. Item per peccatuȝ
ipsum pdidit homo dominiū omniuȝ
animaliū: vt declarat sanctus Bōa
uētura i 2°. di. 15ª. Itē punitur mori
ens in peccato originali eterna pena
quia i eternū priuatur diuina uisiōe
⁊ gloria paradiri secundum Theolo
gos i 2°. di. 33ª. Multas alias penas
pertranseo causa breuitatis que icur
runtur ex peccato originali. solum il
lud referā q̄d inquit glo. in c. p baptis
mum de ꝯse. di. 4ª. di. Nota ꝙ qua
druplex est pena originalis peccati.
precludit ianuā celestē. ppetuo dam
nat. causa est mortis temporalis. ⁊ fa
cit ipotentem ad resistendum vitijs.
Inferente ergo tā maximū damnuȝ
ipso originali peccato: i anima illud
ꝯtrahente ex quo efficitur filia ire vt
dicitur ad ephesios 2°. ⁊ ꝯsequenter
inimica dei: ⁊ serua diaboli qua ser
uitute diabolica nil turpi⁹ ⁊ vitupe
rosius. vnde dicit Sco. in 2°. di. 37ª.
Culpa originalis macule ē maxima
pena natur̄ itellectualis iter omnes
penas: sequitur ꝙ christ⁹ si noluisset
p̄seruare matrem suā a tantis malis
cū posset nō fuisset bonus fili⁹. Imo
ꝯtra p̄ceptum legis fecisset de honore
parentū exodi 20. Deute. 5°. ⁊ Mat.
15°. Non enim honorasset eam sicut
potuisset ymo eam multum inhono
rasset ⁊ vilipēdio habuisset. vnde pos
set appellari ipius fili⁹ iuxta notata
per baldū in. l. cōgruentius i fine. C.
de patria potestate. Item potuisset
nūcupari ingratus filius iuxta nota
ta p eundem Bal. in. l. pª. C. de igra.
lib. ex cuius dictis colligit̄ ꝙ ille qui
nō honorat matrē suam est ipius ⁊
igratus filius sed hoc ē nefas dicere
de nostro benignissimo redemptore
quo nūꝗ̄ fuit melior fili⁹ erga matrē
suam. qui illi fuit obediens ⁊ reueren
tissimus i omnibus. luc. 2°. Et non
venit soluere legē: sed adiplere. Mat.
5°. vnde Aug. in quodam sermone
ait Nūquid non pertinet ad benigni
tatem domini matris honorem ser
uare qui legem soluere non venerat
sed adimplere? lex autem sicut hono
rem matris precipit ita ⁊ inhonorem
damnat. ideo incōuincibiliter cōclu
ditur veritas. 5. ⁊ vltime opiniōis sci

licet q deus nō solum sciuit τ potuit preseruare beatam virginem ab ori ginali peccato: cuius gratie ipsa erat capacissima sed etiaз voluit ipsaз om nino preseruare. Cum igitur nihil possit diuine resistere voluntati. Gen. vltimo capitulo Cumqз voluntas be neplaciti diuini sit irreuocabilis: τ ne cessario executioni demandetur. vt ait Alexander de ales in tertia par te summe in tractatu de lege eterna q.5ª. τ Sco. in primo di.46ª. ac Tho mas in prima parte summe. q.19ª. arº 7º. Cū insuper omnia quecunqз uo luit deus hec τ fecerit. psalmo. iiзº. Ipse. enim dixit τ facta sunt. psalmo antepenultimo: Sequitur hec verissi ma conclusio q deus qui ab eterno voluit τ ordinauit beatam virginem ab originali macula preseruare illaз absqз dubio preseruauit. τ ad hoc ad duci potest illud Augustini in tertio libro đ libero arbitrio dicētis. Quic quid tibi vera ratione faciendum oc currit scias deum fecisse bonoruз om nium conditorem. hec ille. Ea prop ter canamus dulciter ipsi gloriose virgini illam antiphonam quam pro themate nostro assumpsimus. Sicut fecit deuotus doctor Alexāder de al. qui in fine vite sue: ad reuerentiam predicte virginis ipsam antiphonam decantauit di. Tota pulchra es Ma ria τ macula originalis aut morta lis vel venialis peccati in te nunq̄ fuit. Et his dictis feliciter migrauit ad dominum. meritis eiusdeз inteme rate virginis cui sit honor τ gloria in secula seculorum Amen.

De eadem purissima conceptio ne sermo secundus.

Fūda mēta eius i monti bus san ctis. ps.86 Secū dū ec clesie catho lice fidem nullius pure creature con ceptio maioribus extitit priuilegijs đ corata q̄ beate virginis. Ideo in offi cio visitatiōis eiusdē dicitur. Beatissi ma virgo maria a suis ē primordijs dño cōsecrata. τ hoc est qđ in verbis ꝓpositis. psalmista cecinit dicēs. Fū damēta eius i mōtibus sanctis. Un de sciendū est q mons in sacra scrip tura multipliciter accipit pº. pro xpo Iuxta illud psalmi. Mons dei mons pinguis: mons in quo beneplacitū est deo habitare i eo. Fūdamētū igit btē v̄ginis. i. ꝯceptio fuit i hoc mōte scō. i. in p̄seruatōe filij factū. siue facta: sm illđ Gen. pº. In pricipio creauit deº celū τ terrā. i pricipio. i. i filio sm glo saз. Moraliter āt p celū intelligi pōt aīa v̄ginis. p terram aūt corpº eius: Utrūqз eni deº pater simul cū filio τ spiritu scō absqз vlla corruptiōe aut macula fabricauit. Et ideo seqtur in eodē cº. Et spiritus domini ferebat sup aquas. s. peccator ab earum sub mersione beatam virginē p̄seruans. Scđo. mōtiū nomine itelligūtur an geli iuxta illud psalmi. 124. Mōtes i circuitu eiº. i. angeli sз glosā. In his mōtibus beata v̄go fūdata ē. s. i puri tate angelica. 3º. p mōtē itelligit grā dei. iuxta illđ geñ. 19. In mōte saluū

me fac. qđ moraliter exponitur. i. ad dei gratiā ascēde vt salueris. In hoc monte gratie diuīe fundata ē dei genitrix. Nō enī ipsa ɔcepta est ī aquis peccatorū ⁊ ī abisso origīalis delicti sicut alij homines. In quoꝝ persona planzēs dauid exclamat psalmo. 68° di. Saluū me fac deus quoniā itrauerūt aque usqȝ ad animā meā. Infixus suȝ ī limo ꝓfundi ⁊ nō est substātia. Beatissima igiť uirgo gratia filij sui a pelago vitioꝝ liberata inqt illđ puerbioꝝ. 8°. Necdū erant abissi. s. peccatoꝝ. Et ego iā ɔcepta erā. s. ī dispositiōe dei q ab eterno ordiauit eā debere ɔcipi ī altissimo mōte gratie ꝑseruātis. Ideo bene diciť in verbis ꝓpositis. Fūdamēta eius ī montibꝰ sanctis. ⁊ ratio assignatur ī eodē psalmo cū dicitur. homo factus est ī ea ⁊ ipse fundauit eā altissimus. Ista autē fundamēta oliȝ fuerūt aliqualiter mundo ignota sed modernis tēporibus p diuinas reuelatōes fuerūt mirabiliter demōstrata: qđ ꝓuidens in spiritu dauid propheta dixit ꝑs°. 17. Reuelata sunt fundamēta orbis terraꝝ. Inmaculata enī beate ṽgīnis ɔceptio fundamentū extitit solidū salutis mūdi: īquātū propter ipsius virginis puritatē ac sanctissimā humilitatē incarnatus est in ea saluator orbis. De hac domo dei fundata ī mōtibus diciť Ezechi. 43°. Ista lex est domus ī summitate mōtis. omnes fines eius sanctū sanctoꝝ. Et ī sequēti c°. dicitur. Repleuit gloria domini domuȝ domini. i. beatā virginem de cuius illibate virginis conceptione tres ɔsiderationes faciemus. ❡Pria dicetur Argumentatōis. Secūda satisfactiōis. Tertia ❡Probationis.

❡Pars pria in qua ponūtur argumēta ɔtra ɔceptionē beate virginis.

Septem argumētationibus licet falsis argui potest contra beate virginis conceptionem. ❡Prima quarum dicitur de functionis sic. ❡Peccatum originale fuit causa mortis: qđ si non fuisset homo nō fuisset mortuus. vt dicunt Theologi ī 2°. di. 20ª. Et ꝓbaťp illđ qđ dixit deus primis parētibus gen. 2°. Quacūqȝ hora comederitis ex eo morte moriemini. Sed beata ṽgo maria mortua ē corporaliter. vt testatur hieronymus ī ꝭmone ad Eustochiū: ergo peccatū origīale īcurrit. Si enī peccatū originale nō hūisset videreť ꝙ morti subiacere nō debuisset. Naȝ pena solū suos debȝ tenere auctores l. sancimus. C. đ pe. l. si pena. ff. eodē ti°. l. ob maritorū. C. ne vxor pro ma. ⁊ c°. illud xiª. q. 3ª. ⁊ c°. romana đ sen. ex. ⁊ c°. placuit ⁊ c°. nullꝰ ⁊ c. Iudei. pª. q. 4ª. ⁊ c°. ꝓuenit. De his q̄ fi. a maio. par. capituli. vbi dicitur. Ibi debȝ esse pena vbi ē delictū. quia ergo res q̄ culpa caret ī dānum vocari nō debet. c°. cognoscentes. de ɔsti. Ideo si beata ṽgo nō habuit culpā origīalis peccati videreť iniuste mortē ꝑtulisse. Imo ꝙ necessario debebat esse īmunis a morte per illā regulā que dicit. cessante causa cessat effectus c°. Cuȝ cessante de appell. a. c°. cū īfirmitas đ pēi. ⁊ remissi. l. Quod dictū. ff. đ pac. l. Adigere. §. q̄uis. ff. de iure patro. cū similibus. Qđ etiam habetur per Aristo. 2°. phisicoꝝ ⁊ 2°. de generatione. Cū ergo causa mortis sit peccatū dicēte apostolo. ad Ro. 6°. Stipendia peccati mors. Et 5°. c. eiusdeȝ epistole. ❡Per vnū hominē peccatū itra

uit i mundū ꝛ p peccatū mors. ꝛ p̄ie ad cor. 15°. iterū dicit. Stimulus autē mortis peccatū est: Cōcludēdū videt̃ q̄ erēpta debuisset fieri a morte. quia autē tulit penalitatē peccati origina lis. s. mortē corporalē q̄ est effectus ip sius peccati. ꝛ ad positionē effectus se quit̃ positio cause. l. si qs. ff. de ma. te sta. videt̃ etiā q̄ ipsa ↄtraxit peccatū primorū parentū cū aliis de q̄bus in quit Augustinus. 13°. de ci. dei. c. 3°. Fatendū est primos quidē homines ita fuisse institutos vt si nō peccassēt nullū mortis genus experirentur. Sed eosdē p̄rios peccatores ita fuisse mor te mulctatos vt qcquid ex eorū stirpe esset exortū eadē pena teneretur ob noxiū. Secūda ratio dicit̃ ablatio nis sic arguēdo. Qui dicit beatā vir ginē sine peccato conceptā aufert ei hāc p̄eminentiā ꝛ priuilegiū q̄ ipsa sola ↄcepit filiū sine originali pecca to ꝛ sic magis grauatur q̄ honoret̃. q̄a hoc priuilegiū est magis singula re cū ei soli ↄpetat q̄ concipi sine ori ginali qd̄ etiā x̄po conuenit. Nullus autē debet magis grauari q̄ honora ri. l. Imperator i prin. ff. de. l. 2°. ꝛ. §. hoc solū. Insti. de sin. re. p fideicō. re. ꝛ. l. si hereditatem. ff. man. ergo ꝛc. Tertia rō d̄r Clausiōis. sic. Tota cā clausiōis ianue padiri fuit pcm̄ origi nale. vt colligit̃ ex gl. i c°. p baptismū d̄ ↄse. di. 4°. Si ergo btā v̄go n̄ fuit ↄ cepta i ip̄o seq̄t̃ q̄ itroire d̄buisset i pa diso si d̄cessisset an̄ icarnatōis x̄pi mi sterii cū nō hēret peccatū retardās ab igressu ianue celestis. Sꝫ hoc ē fal sū ꝛ ↄtra d̄termiationē oīuꝫ doctorꝫ ꝛ theologorū i 3°. di. 18°. vbi dicūt q̄ ianua padiri n̄ fuit apta an̄ passionē x̄pi. vnde i quodā s̄mōe hierōym⁹ iq̄t Sāguis x̄pi ē ianua padiri. Ergo ↄ cludendū videt̃ q̄ fuit i origiali pcō ↄcepta. Quarta rō dicit̃ humiliatio nis: Arguēdo sic. Conditio maioris humilitatis exp̄ssiua fuit btē v̄gini a filio tribuēda. vt ei esset similis q exi nāniuit semetip̄ꝫ formā serui accipiēs i similitudinē carnis peccati ad phili. 2°. Sed maiorē exprimit humilitateꝫ icarnatio de v̄gine peccato obnoxia q̄ de virgine sancta. Ergo decuit q̄ mater domini quādoqꝫ fuerit saltem originali peccato maculata. Et con firmari videtur per illud dictum hie ronymi. super p̄rio Mathei c°. dicen tis. Notandū in genealogia domini nullam sanctarū assumi mulierum. sed eas quas scriptura reprehendit. vt qui propter peccatores venerat: de peccatoribus nascens omnium peccata d̄leret. Quīta ratio dicitur falsificationis. sic arguēdo. Nullo fal so honore rationabiliter honoranda est beata virgo maria. ¶ Peccatum enim est laudare aliquem de virtute aut de bono qd̄ non habet. vt inquit Alexander de al. in 2ª parte summe in tractatu de vitio adulationis. Et de hoc habetur. 25ª. di. §. alias. Sed dicere ipsam conceptam sine origina li est ipsam falso honorare. Cum hec opinio se videatur fundare in hoc q̄ in omni possibili est beata vir go honoranda: ex quo sequeretur q̄ deus eam honorauit in omni sibi possibili. qd̄ falsum est quia multa po tuisset deus facere beate virgini que non fecit. aliter fecisset eam immor talem. ꝛ ab origine sua beatam. ꝛ q̄ non conciperetur ex concubitu viri ꝛ mulieris. ꝛ sic non esset magis p̄ri uilegiatus x̄ps q̄ beata v̄go ergo ꝛc.

6ª.ratio dr̄ obligationis sic illud est
beate virgini attribuendū.qđ ipsam
deo reddit magis debitricem ad gra
tiarum debitas actiones.sed habere
tantam gratiam quātam nunc hʒ:⁊
fuisse ab originali purgataʒ:ē magis
īductiuum ad maiores grās referen
das rōne maioris obligationis bñfi
cij accepti:quia tāto magis qs alicui
tenet̄:q̄nto ab eo plura bñficia recepit
vt inquit Tho.2ª.scđe.q.101ª.arº.pº.
ergo ⁊c.Et hec rō ꝯfirmatur p̄ para
bolam saluatoris.luce.7º.de duobꝰ
debitoribus dicētis.Cui multum di
mittit̄ multum diligit.cui āt minus
dimittit̄ minus diligit.Munera enī
⁊ honores:quoscunqʒ obligant:vt in
quit gloª.in.l.si mulier.ff.ad velle.⁊
ideo quo maius ē donum .eo maior
est obligatio:iuxta illud Gregorij in
quadam omelia:cum augētur dona
rationes ēt crescunt donoꝝ. Septia
rō dicitur filiatiōis sic.qcunqʒ gene
ratur ex matre subiecta alicuius do
minio:subiectus nascitur eiusdē dñi
potestati quia partus sequit̄ ventreʒ
l.cū legitime ⁊.l.penultima.§.p̄terea
si ancilla.ff.đ sta.homi.⁊.l.partuʒ.C.
đ rei vēdi.⁊.l.idē pomponius.§.ideʒ
scribit.ff.eo.tiº.sʒ beata virgo genera
ta ē ex matre subiecta s̄uituti origina
lis peccati . īmo ēt ex patre eidem s̄ui
tuti obligato . Ergo ⁊ ipsa subici de
buit eidē originali pcō.Et ista suffici
ant q̄ntum ad argumenta īpugnātiū
ꝯceptionē virginis gloriose.

¶Pars.2ª.huius s̄monis que di
citur satisfactionis.

DE talibꝰ beatissime matris
dei īnocētiā īpugnātibꝰ ipa
valde ꝯq̄rit̄.dicēs illđ.Iob.
6º.cº.Quare detraxistis sermonibus
veritatis:cū ex vobis nullꝰ sit q posit
arguere me?Ad īcrepanduʒ eloquia
cōcinatis ⁊ ī ventuʒ verba profertis
non enim inuenietis ī me iniquitatē.
hec illa.que etiam de predictis eaʒ vi
tuperare querentibus cum filio suo
lamētatur dicens psalmo.30º.per p̄
phetam.Audiui vituperationem mlt̄
torum cōmorantium in circuitu.In
eo dum conuenirent simul aduersuʒ
me:accipere animam meam consilia
ti sunt.Ego autem in te speraui dñe
dixi.deus meus es tu:ī manibꝰ tuis
sortes mee.Eripe me đ manu inimi
corum meorum.⁊ a persequentibus
me:Erubescant impij ⁊ deducantur
in infernum:muta fiant labia dolosa
que loquntur aduersum me iniquita
tem in superbia ⁊ in abusione.¶Psal
mo quoqʒ.40.iteruʒ dicit.Aduersuʒ
me susurrabant omnes inimici mei:
aduersum me cogitabant mala mihi
verbum iniquum constituerunt ad
uersum me.Et infra.In hoc cogno
ui quoniam voluisti me: quoniaʒ n̄
gaudebit inimicus meus super me:
Me autem propter innocentiam su
scepisti:⁊ confirmasti me in conspec
tu tuo in eternuʒ.Ipsis quoqʒ aduer
sarijs suis potest dicere virgo benedi
cta illud qđ in argumentum inquit
iurisconsultus in.l.domitius labeo
ff.de testa.s.aut vana est consultatio
vestra.aut non intelligitis đ quo dis
putatis.s.conceptionis mee innocen
tiam ⁊ puritatem.Et rationem huiꝰ
īnocētie sue assignat di.illud psalmi
17.deus precinxit me virtute.posuit
īmaculatam viaʒ meam.Ideo curio
sis disputatoribus volens satisfacer̄
⁊ eiusdem ītemerate virginis purita
tem defensare.ipsius virginis fretus

sapientia: que vt dicitur sapientie. 8°. scit versutias sermonum ꝛ dissolutiones argumentorum. Ad primam rōnez que defunctionis dicta est. respō deo sequēdo doctrinā Scoti i. 2°. di. 19°. ꝙ licet homo i statu inocentie potuisset n̄ mori ꝛ ita de facto fuisset: qꝛ nunq̄ mortuus fuisset obediēdo deo et comedendo de ligno vite: tn̄ corpus humanum de se erat corruptibile. ꝛ mortale ꝛ potuisset mori: vt dicit Magister i predicta distinctiōe. puta Si non fuisset translatus i paradiso terrestri. vel etiaz si ibi n̄ comedisset ð ligno vite p qð fiebat restauratio humidi radicalis: deprditi per consumptionem naturalis caloris. Et qð hoc sit verum: probatur p dictuz Aristo. in p°. li°. de generatione. s. ꝙ omne ꝯpositum ex quatuor elementis est corruptibile. Item omne cōpositum ex ꝯtrarijs: est corruptibile. secundū eundem philosophum in. 5°. phisicorum di. contraria adinuicem sunt corruptibilia. ꝛ. 4°. physicorum iterum dicit omnia que fiunt ꝛ generantur i tpe etiaz corrumpuntur in tpe: ꝛ in eodē li°. etiam iquit. omne corruptibile necesse est aliquando corrūpi. s. nisi per supernalem dei gratiaz ꝓseruetur. ꝛ ob hanc causaz dicit Aug. i. 2°. li°. ð baptismo puulorum. ꝙ ēt si xp̄us nō fuisset occisus: mortuus tamē esset: ꝛ defecisset senio: ꝛ idē recitat Scotus in. 3°. di. 16°. q. p°. Similiter si deus hominez nouiter de terra formaret nulli dubium ꝙ sue nature derelictus moreretur: per rationes p̄dictas. qð etiam est secundum sententiam phylosophi in. p°. physicorum. ꝛ. x°. Ethycoruz. Et ideo patet solutio ad argumentum ð morte virginis: quia licet necessitas moriendi ꝛ alia multa mala. ꝛ pene ꝙplures a deo īfligantur propter originale peccatum non tn̄ mors absolute considerata: ꝛ possibilitas moriēdi ꝛ alie multe naturales passiones: vt fames: sitis: somnus ꝛ huiusmodi: sūt ꝓpter peccatum: īmo etiaz esse potuissent in homine inocēte. ꝛ naturaliter fuissent: vt supra est ostentuz. Dico ergo ꝙ licet deus nū ꝙ infligat penam alicui sine causa: tamen non semper eam immittit propter peccatum. vnde sciendum est ꝫ Bedam ꝛ Magistrum in. 4°. di. 15°. c°. p° ꝙ multis de cāis flagella a deo mittuntur hominib⁹. Aliquando vt per exempluz patientie iustorum flagellatorum ceteris detur exemplum patienter tollerandi aduersa. vnde Thobie. 2°. dicitur de ipso Thobia. hanc autez temptationē ideo permisit deus euenire illi vt posteris dareꞇ exemplum patientie eius: sicut ꝛ beati Job. multis eniz crassantibus op⁹ est exemplo. l. aut facta. §. fi. ff. de penis. Aliquando autem datur ad custodiam virtutum: ne superbia eos tēptet. vt paulo. secūde ad cor. 12°. ꝛ vt permaneant in humilitate. iob. x°. si iustus fuero nō leuabo caput meuz superbiendo saturatus afflictione ꝛ miseria. Aliquando ad incutienduz terrorem Job. 6°. Terrores domini militant contra me. Aliquando ad sui cognitionē. Jsaye. 26°. sola vexatio dabit intellectuz. Aliquando ad stimulandū ad bonuz. Mihee. 2°. surgite ꝛ ite quia non habetis hic requiem. Aliquando ad instructionem ꝛ exercituz virtutum. Judicuz 3°. De sunt gentes quas reliquit dominus vt erudiret ysrael. Aliquando ad di

lectionis diuine indicium. vñ Apoc.
3°. ait dominus. Ego quos amo: ar
guo ⁊ castigo Aliquando ad corrigē
da vel purganda peccata. vt marie le
pra Numeri. 12°. Facit ad hoc qđ dici
tur ī aūt. vt non luxurientur contra
na. circa medium. s. propter talia de
licta fames. terremotus ac pestilētie
fiunt. Aliquando ad initium pene ꝑ
petue. vt herodi. Actuū. 12°. Et. An
thiocho. scđi mach. 9°. quatenus hic
ostendatur quid in futuro sequatur.
Aliquando ad gloriam dei: vt ceco
nato. Joannis. 9°. Aliquando ad cu
mulum meritorum per patientiam.
vt beato iob. eius. p°. ⁊. 2°. ac vltimo
c°. Illas ergo naturales passiones q̄
in xp̄o fuerunt ⁊ etiam in primis pa
rentibus: in īnocentia remanentibꝰ
fuissent: ⁊ similiter mortē deus voluit
beatam virginem subire. nō propter
peccatuꝫ originale vel actuale qđ in
ea nunq̄ꝫ fuit: sed ad augmentuꝫ me
ritoruꝫ ⁊ alijs multis de causis: que ī
fra ī tractatu de assumptione dicen
tur. Respondendo ergo ad argumen
tum ꝙ cessante causa: cessare debet ef
fectus. dico ꝙ hoc est veruꝫ quando
effectus causatur soluꝫ ab vna causa
Sed quādo plures cause eque princi
paliter concurrunt ad producenduꝫ
aliquem effectuꝫ. ita ꝙ quelibet earū
est causatiua effectus tunc posito effe
ctu nō sequitur positio cuiuslibet cāe
⁊ similiter cessante vna causa: nō ces
sat effectus. vt notatur in. §. Affinita
tis. Insti. de nupti. ⁊. l. si ventri. §. de
bonis. ff. de priuilegijs cre. bar. in. l.
ita stipulatus. ff. de ver. ob. Cū ergo
cause humane mortis sint plures: vt
declaraui in. 2ª. parte rosarij sermo
num sermone. 36°. parte. 3ª. Cūq; deꝰ
diuersis ex causis immittat morteꝫ ⁊
alia flagella vt supra patuit. Sequit̄
ꝙ licet ī beata virgine cessauerit vna
mortis causa non debuit cessare ipa
mors: concurrētibus alijs causis na
turalibus ⁊ diuinis. de quibus in pre
dicto sermone rosarij diffuse dictum
est: ⁊ etiam infra dicam in supradicto
tractatu de assumptione. Et ideo nō
tenet ista consequentia. virgo maria
mortua est: ergo habuit originale pec
catum. nā non probat hoc esse qđ ab
hoc contingit abesse. l. non hoc C. vñ
legi. ¶Probatio eniꝫ debet necessario
concludere. l. neq; natales. vbi Bal.
C. de proba. c°. in presentia extra eo.
¶Preterea posito ꝙ mors sit propter
sequellam peccati: adhuc non sequit̄
ꝙ si aliquis nō sit in originali pecca
to conceptus: propter hoc nō debeat
mori. quia vna gratia potest conferri
sine alia. ⁊ sic ex separatis non infer
tur vt ait glo°. in lege creditori. ff. de
noui oper. nun. deus ergo potuit re
mittere culpam peccati matri sue. ⁊
non tollere penaꝫ: ad ostēdēduꝫ ꝙ ēt
ipsa fuit per filium suuꝫ redempta ab
origīali peccato cui mors debebat̄. ⁊
ꝙ erat de illa stirpe hominum quibꝰ
statutum est semel mori. vt dicitur ad
hebreos. 9°. Ad. 2ᵃᵐ. rationem q̄
dicta est ablationis. Respōdeo negā
do maiorem. s. ꝙ data immaculata v̄
ginis conceptione tollatur priuilegi
um ꝙ ipsa sola filium sine peccato ꝯ
cepit. Nam sola habuit filiuꝫ carentē
omni peccato per sui naturā ⁊ essen
tiam: beata auteꝫ Anna concepit fi
liaꝫ. s. gloriosam virginem carentem
peccato per dei gratiam preseruantē
Melius ergo est beatam virginē am
bobus priuilegijs gaudere ⁊ honora

ri.s.sue immaculate conceptionis et filij: quis diuersimode: quam vno solum. duo enim bona vno solo preferenda sunt vt inquit aristo.3°.topicorum:quia sunt vtiliora: sicut et duo vincula fortius ligant quam vnum.§.sed hodie. Insti. de adop. Et due rationes preferunt vni.l.cum in adoptiuis.C.de adoptio.

Ad.3am. rationem que dicta est clausionis. Respondeo quod licet propter peccatum originale: clausa sit ianua regni celestis. tamen non sequitur necessario quod quicunque absque peccato originali moriebatur ante passionem christi deberet illam intrare: et quod sibi esset aperienda. Nam hyeremias et Johannes baptista in vtero matris sanctificati: mortui sunt sine peccato originali. et tamen non intrauerunt tunc ianuam regni celestis. Similiter sancti patres qui erant in limbo virtute preuise passionis christi future. et per circuncisionem erant liberati ab originali peccato et tamen paradisum intrare non poterant. Si etiam quis baptizatus fuisset ante mortem christi quamuis per virtutem baptismi purgatus esset ab omni macula peccati.c°.per baptismum de conse.di.4a.non tamen potuisset celestem ianuam intrare. et similiter non intrasset aliquis homo a deo nouiter creatus de terra et sine originali peccato decedens ante passionem christi: quia deus pater ob reuerentiam filij decreuit nullum hominem celestem patriam intrare ante filium suum. Ideo Johannis.3°.dicitur Nemo ascendit in celum nisi qui et descendit filius hominis. Dicunt tamen alii quod sicut deus preseruauit specialiter beatam virginem ab originali peccato: ita si mortua fuisset ante passionem filij: specialem ei deputasset locum in quo glorificata esset etiam ante ingressum celi empirei.s.ex diuina visione propter quam dici potuisset esse in paradiso. Sicut fuit latro cui dixit yesus luce.23°. Amen dico tibi: quia hodie mecum eris in paradiso. et tamen ipse latro non intrauit celum empireum ante ascensionem christi sed pro eo dictus est fuisse in paradiso: quia erat cum christo. et eius diuinitatem contemplabatur. In communi enim prouerbio dicitur quod vbi est papa.ibi est roma.vt notat inno.in.c°. ego.n.de iureiu.et in.c°.quodcunque.24a. q.pa.et Archi.in.c.presenti de prebend. et digni.et.7a.q.pa.c°.scis. Ad.4am. rationem que dicta est humiliationis respondeo quod si ista ratio esset bona. eque probaret quod mater christi fuisset sub actuali peccato vnde procedendo secundum ipsam probaretur quod virgo gloriosa fuisset maior peccatrix que vnquam fuerit in mundo.quod falsissimum est: et sic dato primo inconuenienti plura sequerentur.quod non debet fieri.l. ratas et ibi.gl.allegat Aristotilem.C.de rescin. ven.et de hoc etiam habetur in.§.cogitatio in autem.vt iudi.sine quoquo suf.coll.2a. Non obstat ergo dictum hieronymi quia vt aliqui dicunt non dicit assumi sed exprimi: vt.s.daretur spes peccatoribus: non autem negat quin in ipsa genealogia fuerint multe mulieres que in scriptura non reprehenduntur cum fuerint sancte aliter falsum diceret vt dicit Nicolaus de lira super Mathei primo c°.vnde ipsemet Hieronymus.exprimit de quibus mulieribus loquitur.s. de Raab meretrice et de Bersabee vxore vrie ac de Ruth moabitide.vel potest dici quod hieronymus loquitur de rentibus remotis non propinquis.argumenta

tio autem non debet fieri a remotis sed a proximis.l.cum delaneonis.c. asinā .ff.de fun.īstruc.facit.l.2ª.ff.ꝺ sta.ho.vel est dicendū secundū Nicolaū de lira vbi supra ꝙ opinio beati hieronimi.ī hac parte nō est tenēda p ratiōes ab ipo nicolao allegatas. quas breuitatis cā omitto. ¶Preterea nō est credēdum beatū hieronymū ī dicta auctoritate ītelliger ꝺ gloriosa ꝟgine maria:quā ī ſmone ad Eustochiū omni sanctitate ac gratia repletā atqꝫ sine peccato fuisse testatur.qa sic esset sibi ꝯtrarius qꝺ nō presumitur ex quo ꝯtrarietas euitanda ē.§. qbus ī pria ꝯstitutōe.Co. ꝛ maxime in testibus vt ī.l.2ª.§.penultimo.ff.si cer.pe.faciunt notata p panor. in cº. translato de consti. Ad quintam rationē que dicta est falsificatiōis.respondeo ꝙ nullo falso honore laudatur beata ꝟgo Maria licet dicatur sine peccato ꝯcepta imo verissima laude extollitur.Non obstat dū dicitur ꝙ deꝰ multa potuit facere ꝛc. Quia respondeo ꝙ ideo nō ꝺdit illa beate virgini qa ipa inꝗ̄tuꝫ humana creatura nō erat capax illoꝝ.Actus enī actiuoꝝ sunt in patiēte bene disposito.2º.de anima. ꝛ notatur ī.l. prima C.ꝺ here.Insti.vbi dicitur nō valeꝛ relictū deportato qa ē incapax.§. legari:ꝛ ibi glo.Insti.ꝺ lega. Et ideo deus non fecit beatam virginē īmortalē quia tunc non fuisset homo. ꝛ sic xp̄s nō potuisset dici verus homo ꝺ stirpe adam.Itē non fecit eaꝫ ab origine sua beatam qa sic esset p omnia equalis filio.Et ideo ꝗ̄uis deus potuerit illam ab instanti ꝯceptiōis beatificare tamē quia non decuit ipsam equari filio nō beatificauit eam ī ipo instāti.ꝛ idē potest dici ꝺ conceptiōe sine ꝯmixtione seminis viri ꝛ mulieris operatione spiritus sancti.ꝛ ꝺ aliis similibus.Quia autē ꝙ mater dei ꝯciperetur sine crimine erat decentissimum vt ī sequenti parte huius sermonis declarabitur.Et ipsa erat capacissima huius gratie vt ostensuꝫ ē in p̄cedenti sermone pte vltima: ꝛ vt ibidem patuit:potuit deus illā preseruare: Absqꝫ dubio concludendum est ꝙ illaꝫ preseruauit.Ad 6ᵃᵐ rationē que dicta est obligationis respondeo ꝙ si ista ratio esset bona p ipsam ꝯcluderetur ꝙ beata virgo fuit ī peccato actuali mortali:quia si sic fuisset habuisset motiuum maioris laudis ꝛ gratitudinis erga deuꝫ ꝛ ei esset magis obligata tāꝙ̄ de maiori periculo ꝛ damno liberata. ergo ꝛc. Dico tamen pro materia argumēti ꝙ maior est gratia p̄seruatiōis ꝛ maior donatio ipsius ꝙ̄ subleuationis a peccato vt declarat Sco.in 3º.di. 3ª.q. prima ꝛ in 4º. di. 22ª. Nam maior gratia fieret homini qui deberet in foueam luto ꝛ putredine ac stercoribus plenam cadere si preseruaretur ne caderet ꝙ̄ si permitteretur cadere: ꝛ postea subleuaretur et mundaretur. ¶Parabola autem allegata non cōcludit in casu nostro. quia proposita fuit de duobus debitoribus quibus vtrisqꝫ fuit debitum dimissum ꝛ ambo ceciderant ī obligatione. Et ideo ibi solū fit cōparatio ratione subleuationis vnde ex illatione nō sequiꝛ ꝙ gratia subleuationis sit maior gratia p̄seruationis:Imo p illaꝫ parabolaꝫ ꝓbatur oppositū.Naꝫ ibi dicit glosa Augustini ꝙ ꝯmissa ꝛ n̄ cōmissa donanꝛ qa nullus est q aliqua cōmittat

quin alius posset eadem cōmittere ni si cōseruaret: beata ergo virgo Ma ria ab originali peccato et ab oībus actualibus p gratiaz dei pseruata su per oēs homines illi fuit debitrix. et p consequens grata. Et hanc respon sionem approbans sco. i. 4°. di. zz^a. ar°. 3°. q. p^a. inquit q nullus ē cui de⁹ pauca dōet ex hoc q pauca cōmisit quin sit eidez aliud beneficium datū maius q̄ donare. s. pseruare euz ab aliis: i q cadere potuisset. et cecidisset nisi conseruatus fuisset a deo: et sic fu it cum beata virgine. Aug. quoqz in li°. cōfessionum. et in sermone de mag dalena dicit. illud dimittit qd deo re gente non committitur. Ad. 7^am. et vltimam rōnem q̄ dicta est filiatio nis. respondeo q licet de lege cōmu ni: oēs nati ex matre serua nascant serui vt i allegatis iuribus i ratione opposita. et multo magis si nascant ex ambobus parentibus seruis: vt pa tuit supra sermone p°. parte. 3^a. Tamē potest dominus ordinare q vnus fi lius qui nascet ex ancilla sua nascat liber ipsa tamen matre remanente s̄ua: Et simil'r q oēs qui nascent ex ea sunt liberi. vt hētur in. l. cum inter veteres. C. de fideico. lib. q tertus vi detur determinare qōnez nostrā. In ter veteres enim dubitatio fuit. vtrū hoc posset fieri. Et ibi impator deter minat q sic. ex qua decisione ostendi tur q lz beata vgo ɔgenita sit ex ma tre serua originalis peccati: tamen ex diuina ordinatione ipsa libera et im munis nasci potuit a pdicta fuitute. Et de hoc ēt moraliter pōt exponi tertus in. l. lex nature. ff. de statu. ho. vbi dicit. lex nature hec ē vt qui nasci tur matrem sequat: nisi lex specialis aliud inducat. hoc ibi qd fuit in casu nostro.

¶Pars. 3^a. huius sermonis que dicit probationis.

Eatā virginem Mariaz sine origiali macula fuis se ɔceptā pbabimus bre uitatis cā soluz vnica rō ne. Ratio enim est aīa legis. l. cuz rō ff. d bonis dam. et tm̄ valet allegare rōnem quantum legē. l. scire oportet §. sufficit. vbi Bal. ff. d excu. tu. Bar. vero i. §. vltimo in prohemio. ff. dicit q vbi hēmus rōnem et legē: magis i herendum est rōni. et allſat glo^am. i le ge adeo. ff. de acqui. re. do. qd notat ēt angelus dicēs q allſare legē vbi hē mus rationē nihil aliud ē q̄ mētem cōfundere. et hoc iquit in cōsilio. 33°. qd dictum allſant nouissimi i. l. illam C. d colla. Sufficiēter ergo declarari et probari poterit inocētia et puritas virginee ɔceptionis rōne fortissima et iexpugnabili que dicit electionis Cuius fundamentum ponit beatus Tho. i. 3^a. parte summe. q. z7^a. ar°. 4°. dicens Quos deus ad aliqd elegit ita preparat et disponit. vt ad illō ad qd eligunt iueniantur idonei iuxta il lud apostoli. scd̄e ad cor. 3°. Idoneos nos fecit ministros noui testi. Sapi ens eni regulator: ea que sunt ad ali quem finē dz regulare scd̄m ordinez ipsi⁹ finis: iuxta dictū philosophi. xi°. metafi. et pbatur p. c^m. prodest. z3^a. q. 5^a. facit ad pdicta q pricepς assumen do aliquē ad officiū suum dicit vell'e dispēsare cū eo meliori mō quo pōt l. quidā cōsulebat. ff. de re iudi. Itez aliud dictum. s. q qui vult ɔsequens vult ēt oē necessariuz antecedens. l. z^a. ff. de iur. om. iu. et. d. l. quidam con

ſulebat.ff.de re.iudi.Jtẽ illud qđ di
citur i.l.2ª.C.de crimi.ſa.ſ.ꝙ crimē
eſt ſacrilegij dubitare an is dignus
ſit quē īperator elegerit.Sed glioſa
virgo maria fuit electa diuinitus ab
eterno vt eēt mr̄ dei:ipſa dicēte illud
eccl'iaſtici:24°:Ab initio ⁊ ante ſecu
la creata ſum ⁊c.⁊ ꝓuer.8°.Ab eter
no ordinata ſū ⁊ ex antiquis anteꝗ̄
terra fieret.que oīa attribuit eccleſia
beate virgini:ergo deus ꝑ grāz ſuaz
eam ad tā mirabile opus idoneā pre
ſeruauit.vñ de beata virgine dici pt̄
illud Gen.24°.Hec ē mulier quā p̄
parauit dn̄s filio dn̄i mei.i.xp̄o vt ex
ponit Franciſcus Mayro.ī ſermone
de ꝯceptione eiuſdē virginis dicens
ꝙ deus pater eā p̄parauit.i.ante pa
rauit ꝗ̄ ſordida eſſet:qđ fecit ꝑ gratiā
ſingularē.Et hoc ē qđ illi dixit An
gelus.luce p°.Jnueniſti gratiā apđ
deum.ſed non fuiſſet idonea mater
dei:ſi vnꝗ̄ vllo tp̄e vel etiam in mo
mento fuiſſet ꝑ peccatum ancilla dia
boli:qꝛ non modica filij ignominia ē
ſi pentem habeat ſeruum:vt dicitur
in.l.pª.ff.de libe.cā.vnde diabolꝰ po
tuiſſet improperare xp̄o dicens.geni
trix tua prius fuit ſerua mea ꝗ̄ mr̄
tua.Añ fuit filia ire ac mortis ⁊ ma
ledictionis ꝗ̄ gratie.prius filia diabo
li ꝗ̄ dei.Ergo concludēdum eſt ꝙ ꝑ
diuinam gratiā p̄ſeruata fuit ob oī
cōtagione ⁊ īfamia atqꝫ ſ̄uitute pec
cati.⁊ a ſubiectione diaboli.vnde ip̄a
agit de hoc gratias deo dicens illud
pſalmi.30.ſaluaſti d̄ neceſſitatibus
aīam meā.Nec ꝯcluſiſti me ī mani
bus inimici.Et hec veritas ꝯfirmat̄
auctoritate Ambroſij ī ſ̄mone de na
tiuitate virginis di.Niſi fallimur iā
terra illa benedicebatur:in cuius me
dio dn̄s ſalutē operaret̄:⁊ ex qua ve
ritas oriretur.ſupne itaqꝫ benedictio
ni prepabat̄ terra ī hominem ꝓcrea
ta ex qua naſcitura eēt glorioſa vir
go que celeſti bn̄dictione:ſingulari re
plenda erat priuilegio.En noe a do
mino bn̄dicit̄:⁊ ī filios ſem ⁊ iaphet
paterna eiꝰ benedictio dirigit̄.ſanctiſ
ſimū nāqꝫ dei genitricis marie cor
pus ante ſecula ad generandū dei fi
lium p̄deſtinatū ꝓpe finem mundi
naſcitur iā in his quos p̄diximus ſ̄ī
bus:ſub quadam ymagine benedice
batur:ex cuius medio ſalꝰ mundi ori
retur Nūquid ñ tibi benedicebat̄ hu
manitatis caro:cum inde naſcereris
glioſa virgo:Tibi profecto benedicē
da erat caro humana ī tuis progeni
toribus q̄ ex caſtiſſimis viſcerībꝰ illū
eras paritura peccatoribꝰ qui eſt ſu
per omnia benedictus.cōſtantiſſima
proculdubio Abrae fides audire me
ruit ꝙ ī ſemine eius benedicerentur
omnes gentes.Diuine itaqꝫ digna
tionis p̄rogatiua preparabatur que
dā ſtirps iudaica:ex qua celeſtis lu
minis porta naſceretur virgo maria
quā eterna dei diſpoſitione:vnigeni
ti filij dei matrem futuram certiſſime
ſcimus p̄deſtinatam.hec ille.Si ergo
beatiſſima virgo vt digna eſſet mater
dei fuit ab eterno p̄parata ⁊ benedic
ta.profecto valde īcongruū eſſet di
cere ꝙ aliquando fuerit ꝑ peccatum
maledicta.Et ideo in ſermone ad eu
ſtochium hiero.īquit.Nulli dubium
eſt de matre dn̄i.quin talis debuerit
eſſe que ñ poſſet argui de peccato:qꝛ
fuiſſet ad īproperium filij:ſicut enim
nobilitas parentum tranſit in filios
l.liberos.ff.de ſena.⁊.l.prima.C.de
digni.li°.12°.Nā natus ex ciue:ciuis

est: ꝛ natus ex comitatensi comitaten sis est. l. pᵃ. ꝛ. l. assumptio. §. filiꝰ. ff. ad muni. ꝛ. l. cum legitime. ff. de sta. ho. ꝛ. l. filios. C. de munici. ꝛ origi. liᵒ. xᵒ. Et ꝓpagatio alicuius clari seminis ꝓculdubio suã nobilitat posteritatē ʒ 56ᵃ. di. c. si gens. Et in extrauaganti Johãnis. 22. Que icipit execrabilis Et de hoc tractat Johãnes ð Imo. i cleᵃ. pᵃ. de baptismo: i glosa sup ver bo regnum: sic e cõtrario: ignominia parentum transit ad filios. Ideo in quit sapiẽs ecclesiastici. 3ᵒ. Ne glorieris i ꝯtumelia patris tui ñ est tibi glã sʒ ꝯfusio. glia. n. hoĩs ex honoꝛ pr̃is sui ꝛ dedecus filij parens sine honoꝛe. Quia ergo: si beata v̈go origiali fuis set vitõ maculata ꝛ corrupta: licet po stea purgata ꝛ scificata post lapsum tamen ĩfamia peccati remãsisset: qa semp de ea posset dici ꝙ semel fuit in peccato: pfecto nullatenus ẽ creden dum ꝙ deus i peccatũ ipsaʒ labi per miserit: cũ ñ possit fieri de p̃terito fu turum: neqʒ ab ipo deo de potẽtia or dinaria. vñ hieronimꝰ ad eustochiuʒ inquit. Audacter loquar cum deus omnia possit suscitare virginẽ pꝰ rui nã ñ põt: facta eni ꝓ infectis hẽri ñ pñt vt dꝛ i. l. i bello. §. facte. ff. ð cap. ꝛ pꝰ li. re. ꝛ. l. veruʒ ẽ. ff. de reg. iu. fac l. pᵃ. §. si vir. ff. de acq. pos. Et i aũt. ð equali. do. §. q̃ tibi coll. 7ᵃ. vnde iquit Bar. i. l. ñ dubiũ. C. de legi. hoc solo priuaꝛ deus: ꝙ facta ꝓ ĩfectis hẽri ñ pñt. ñ tñ p hoc itelligiꝛ ꝙ deus ñ pos sit i hoĩe reparare ĩnocentiã depditã qꝛ hoc p̃t: imo facta pnia peccati qs habeꝛ ac si nullã vnꝙ maculam cõ traxisset. l. imperialis. §. in pñti. C. de nupti. sʒ itelligitur: ꝙ illud qð semel factum est: deus facere ñ potest ꝙ fa ctuʒ ñ sit: licet facere valeat ꝙ habea tur ac si factum ñ esset. vnde hieroni. vbi supra. ꝛ hẽtur i. cᵒ. si paulus. 32ᵃ. q. 5ᵃ. ait. valet qdem liberare de pena sed ñ valet coronare corruptã. Ex q bus oĩbus sequiꝛ ĩdubitanter tenen dum ꝙ deus dilectã sponsaʒ suã añ creationẽ mũdi electã: ab oĩs pcĩ tur pitudine pseruauit. Quis enʒ est ho minum: qui si posset spõsam suã face re: illã non abiqʒ oĩ macula procrea ret? Quis vero est ita insanꝰ qui illã i fornicationis vitiuʒ labi pmitteret? Deus autem cuius pfecta sunt ope ra. deutero. 32ᵒ. ¶ Profecto sãctissimũ illud tabernaculuʒ beate virginis oĩ puritate ꝛ ĩnocentia repletissimũ foꝛ mauit: i cuius sacratissimo vtero fac tus homo nouẽ mensibus habitaret. Et hoc est ꝙ beatus Anselmꝰ i liᵒ. de conceptu virginali. cᵒ. 18ᵒ. loquiꝛ di. Decuit vt ꝯceptio illius hoĩs: de mr̃e fieret purissima: tanta puritate q̃ sub deo nequeat maioꝛ ĩtelligi: Cui deus pꝛ vnigenitũ suũ quẽ de corde suo genuerat equalẽ sibi: ita dare dis ponebat: vt esset naturaliter vnꝰ idẽ qʒ dei patris ꝛ virginis filius: ꝛ quã sibi filius substantialiter matreʒ face re eligebat. ꝛ de qua spiritus sanctus opaturus erat: vt ex ea conciperetur ꝛ nasceretur ille de quo ipe procede bat. hec ille. Non fuisset autem beata virgo purissima tanta puritate: qua sub deo nequeat maioꝛ intelligi. si ori ginali fuisset peccato maculata. Qð ꝓfecto icõgruũ idecẽ: qʒ tãto filio ex titisset. Vñ Cirilꝰus pñarcha alexãdri nus i liᵒ. cõtra Nestoriuʒ ait propter filium temerariũ ẽ in Maria virgĩe ponere culpam aliquam vel pecca tum. Ea propter ipsa gloriosa dei

gẽitrix sicut ego scripsi ĩ eplã ad sum mum pontificẽ Sixtum.4m: Laudat patrio nũq̃ fedata cruore Cerbareo nũq̃ subiacuisse iugo. Et Aug. ĩ li°. p°. de natura ⁊ grã. supradictam rõ nẽ confirmans dicit. Excepta sola v̾ gine d̃ qua propter honorem domini nullam prorsus: cum de peccatis agi tur hẽre volo qõnem. Scimus enim ꝙ plus gratie ei donatum fuit ad vĩ cendum ex omni parte peccatũ q̃ cõ cipe ⁊ parere meruit quẽ constat nul lum habuisse peccatum Hac igit vir gĩe excepta si oẽs scĩ ⁊ sancte dei cũ viuerent ĩterrogati fuissent vtruȝ si ne peccato fuissent: oẽs vna voce di xissent: si dixerim⁹ quia peccatuȝ nõ hẽmus ipi nos seducimus: ⁊ veritas ĩ nobis non est. Hec ille. sed respon dẽt qdã nõ bene ĩtelligẽtes. Augm de peccatis tantuȝ actualibus loqui quoꝝ ĩterptatio si eẽt v̾a: necesse eẽt dicer Aurelium doctoreȝ Augusti num mẽdacẽ eẽ: Multi eniȝ scĩ ⁊ scẽ dei regnant ĩ celis: q nũq̃ actualib⁹ irretiti fuere peccatis: vt ĩnocẽtes ⁊ puuli añ annos discretionis post ba ptismũ mortui. v̾ba igitur Aug. sunt generaliter de oĩbus peccatis intelli genda qꝛ dictuȝ doctoris generaliter loq̃ntis: generaliter dȝ intelligi. vbi lex ñ distinguit: nec nos distinguere debemus. l. de p̃cio. ff. d̃ publi. Si eñi de actualibus solũ ĩtelligere voluis set bene hoc exprimere sciuisset. vt di cit ĩ alio ꝓposito textus ĩ. l. vnica. §. sin ãt ad deficiẽtis. C. d̃ cadu. tol. In his ergo verbis Augustinus nobis ostendit neminẽ eẽ in regno celoꝝ quẽ non tenuerit quandoq; cathena delictorum. Quidam eniȝ originale solum ꝯtraxerunt. ⁊ nũq̃ aliquo ac tuali peccato mortali aut veniali ma culati sunt: vt predicti ĩnocẽtes ⁊ par uuli. Alij vero non solum originali sed etiã actuali pcõ mortali. aut saltẽ veniali sunt ĩfecti. sola ãt gẽitrix dei Maria nullo unq̃ fuit vitio deturpa ta: qd̃ ẽt probat auctoritate Bernar di ĩ omelia. 13°. super ſmõe ĩ cena do mini dicentis. Nõ est ĩ filijs hoĩum magnus vel paruus: tanta p̃ditus sci tate nec tãte religionis priuilegiatus honore: q non ĩ peccatis fuerit ꝯcep tus. vel in peccatis fuerit post ꝯuersa tus preter mrẽm ĩmaculati agni pec catum nõ facientis: sed peccata mun di tollentis: de qua cum de peccatis agitur nullã prorsus volo habere qõ nem. Hec ille. Concludendo ergo ſ monem istũ dico ꝙ cum ad positionẽ ꝯsequentis sequat positio sui necessa rij antecedentis. §. p°. Insti. de testa. tutel. cum oẽs credant beatã uirginẽ mariã fuisse idoneaȝ matrem dei: de bent ẽt credere ipam fuisse ĩmunem ab oĩ labe peccati: qa: vt supra dictũ est: aliter non fuisset cõgrua mr xpi Ex quibus oĩbus patet ĩtemeratã v̾ ginem ab originalis vitupij infamia preseruatã Cuius meritis ac precib⁹ ab oĩbus malis ⁊ peccatis nos p̃ser uet benedict⁹ eius filius. Amen.

De eadem ĩmaculata conceptio ne sermo tertius.

Absit rem istaȝ facere: vt ĩpona mus crimen glo rie nr̃e pr̃i. Ma chabeorum. 9°. Augustinus de gloriosa dei geni trice: ĩ ſmone de ei⁹ natitate iqt.

Quis laudes beatissime virginis di gne decantare valeat; facta est enim Maria ianua celorũ: sublimatio apo stolorum: laus martiruz: iubilatio ꝯ fessorũ: ꝯtinẽtia virginum: Facta est maria norma principũ: iustitia regũ: salus omniũ populorũ: gloria vidua rũ: gaudiũ angelorũ: reges aĩarum. Facta est maria salus morũ. mors cri minũ: vita virtutũ: virtus pugnanti um: palma victorũ. Facta est maria excelsa sup sydera: sanctior super om nes feminas: cuius vita ĩclita ꝯctas illustrat ecclesias. hec ille. Et ideo p̃ dicte v̾gini merito attribui possunt il la verba scripta Judith. 15. c. Tu glo ria ierusalẽ. Tu leticia ysrael. Tu ho norificentia populi nostri. Quaprop ter omnes deuoti eiusdez ĩmaculate matris dei cuz ab aliquo exhortãtur ad credẽdum ꝙ ipsa virgo purissima cõtamĩata fuerit origĩali peccato de bẽt verba thematis nostri dicer̃. Ab sit ⁊c. Sup quib⁹ tres de eadem ꝯcep tõe sanctissima ꝯsideratões faciem⁹.

¶Prima dicetur cõtrarietatis.

Secunda veritatis.

Tertia ⁊ vltima appellabitur stabili tatis.

¶Prima pars huius sermonis ĩ qua ponũtur argumẽta ꝯtraria ĩmacula te ꝯceptioni.

Duobus argumentis in surgunt quidam vltra p̃ dicta contra benedicte v̾ gine celi conceptionem: Quorum primum dicitur generali tatis. Scd̃m vero specialitatis. Quo ad primum adducuntur prĩo auctori tates sacre scripture que dicũt gene raliter omnes homines ab adam de scendẽtes originali fuisse peccato ma culatos. Scd̃o auctoritates sacroruz doctorũ idem affirmãtes: In sacra ⁊ enim scriptura hoc exp̃ssum videtur tertij Regũ 8°. ⁊ scd̃i parali. 8°. vbi dicitur. Nõ est homo qui nõ peccet. qđ nõ intelligit̃ de actuali solũ qa ĩ nocentes ⁊ alij multi illud non cõmi serũt vt patuit supra sermone p̃cedẽ ti p̃te vltima. ergo ĩtelligitur de origi nali. Itẽ ecclesiastes 7°. inquit Salo mon. Uirũ ẽ mille vnũ repperi. s. xp̃z secũdũ gl. Augustini. Mulierẽ vero ex omnibus nõ ĩueni. s. bonã. ⁊ psal mo. 13°. dicit dauid. Omnes declina uerunt simul ĩutiles facti sunt nõ est q faciat bonũ ñ ẽ vsq3 ad vnũ. Et ibi dem ĩquit deo. Nõ iustificabitur ĩ cõ spectu tuo omnis viuens. Et psalmo 5°. Iterũ ait ĩ p̃sona cuiuslibet homi nis. Ecce enĩ in iniqtatibus ꝯceptus sum ⁊ ĩ peccatis concepit me mater mea. Et psalmo 51°. etiam inquit in persona christi. Erue a framea deus animam meam: ⁊ de manu canis vnicam meam. Ubi glosa Augustini dicit. vnica est anima christi que sola est a peccatis ĩmunis. Et Ysaie. 53°. dicitur. Omnes nos quasi oues erra uimus. Et ad ro. 3°. dicit Apostolus Omnes in adam peccauerunt ⁊ egẽt gratia dei. ⁊ ibidem. Non est iustus quisꝙ̃. omnes declinauerunt ⁊c. ⁊. 5°. c. eiusdẽ epistole etiã inqt. Sicut per vnũ hominem peccatum intrauit in mundũ ⁊ per peccatũ mors ita ĩ om nes homines mors ĩtrauit ĩ quo om nes peccauerunt. Et ibidem per vni us delictum omnes homines in con demnationẽ cõstituti sunt. Et. 11°. c°. p̃dicte epistole iterũ ait. Conclusit de us oĩa sub peccato: vt omniũ miserea tur. Et ad ephe. 2°. ait. Eramus na

tura filij ire sicut & ceteri. Et.2. ad cor.5°. dicitur vn⁹ pro oībus mortu⁹ ē & reuixit. s. xps. Sacri quoqȝ docto res idem affirmāt. unde Aug. li°. 2°. cōtra Iouinianum ait. pp catholicā ueritatem: sancti & beati diuinorꝝ elo quiorū ptractatores clarissimi sacer dotes: Ireneus. Ciprianus: Ambro sius: Gregorius: Innocētius: Iohā nes: Basilius quib⁹ uelim nolim ad do hieronymum: vt omnes omittam qui nundum dormierunt aduersus nos pferunt omnium hominū pecca to originali obnoxiā sententiam. vn de nemo eruitur nisi quem sine lege peccati: repugnātem legi: virgo cōce pit. hec ille. Et idē. 13°. d ci. dei. c. 14°. īquit. Omnes enim ī illo fuimus qñ vn⁹ omnes corrupit qui per feminā lapsus est. & ī. c. firmissime de cōse. di. 4ᵃ. iterū ait. Firmissime tene & nulla tenus dubites omnē hominē qui p cōcubitum viri & mulieris cōcipitur ī peccato originali nasci. Et idem su per psalmo. 3°. dicit xps omnes pec catores īuenit. & sol⁹ sine peccato ve nit. & ī li. de nuptijs & cōcupiscentia etiam īquit. Omnes sub peccato na scimur & per vnum solū qui sine pec cato natus est liberamur. Et ī li. En chiridion iterū ait. Per mediatorē qui solus sine peccato natus est recō ciliari nos oportebat. Leo quoqȝ pa pa ī sermone natiuitatis christi dicit Dominus noster peccati mortisqȝ de structor: sicut nullum a reatu liberū reperit: sic pro liberādis omnibus ve nit. Gregori⁹ etiam ī. xi°. mora. c. vl°. dicit. solus redemptor ī carne sua ve re mundus extitit. quia nihil ī eo per carnalem delectationē venit. Et idē super exodū īquit oēs ī peccatis nati sumus. & ex carnis delectatione cōn cepti: culpam originalē nobiscū tra ximus. Et iterum idem in. 12°. mora. ait. Nullus sine peccato est: nisi ille q in hunc mundū ñ venit ex peccato. Et hieronymus super lucam īquit. solus deus est ī quem peccatū cade re ñ potest. Ambrosius quoqȝ super idem euangelium dicit. Solus de na tis ex femīa domin⁹ Iesus: terrene cōtagia corruptele non sensit: sed ce lesti maiestate depulit. Hilarius ēt quē refert augustinus in li°. contra Iulianum ait. In peccato est omnis preter illum qui venit in similitudinē carnis peccati sine peccato. Idē quo qȝ Augusti. in li°. de perfectione iu stitie. dicit. Non fuisse aliquem in hac vita hominem puto: excepto vno me diatore dei & hominū: cui nō fuerit necessaria remissio peccatorū. Cum igitur terminus vniuersalis distribu at pro singulis. & tantum valeat ī oī bus: qntum speciale in singulis. ff. de admi. tu. l. si duo ar. ff. d. s. 3°. l. si tot⁹ ī prin°. Cumqȝ terminus distributiu⁹ singulos specialiter comprehendat. l. titia. §. fi. & l. pluribus ī prin°. ff. de v. ob. & l. & quemadmodum. §. p°. ff. de pigno. Cumqȝ tantū valeat aliquid generaliter dici: sicut si singula sub eo contenta numerentur. l. omnes. & ibi glosa. C. de prescrip. 30°. vel. 40°. an. & l. 2ᵃ. C. de quadri. p. Sitqȝ regu la dicēs. Qui omne dicit nihil exclu dit. c°. solite de ma. & obe. & ff. de leg. p°. l. si cui. & de damno īfecto. l. dam ni īfecti la. pᵃ. §. ēptor. & 19ᵃ. di. c°. Si romanorū & de obser. ie. c°. 2°. & 25ᵃ. di. §. p° ī glo°. & l. si a pcurator. C. mā. Cūqȝ ī toto ps cōtineat. c°. ī toto: de reg. iu. li°. 6. & l. siquis. ff. de excep. rei

ludi.ꝛ.c.penale.14ᵃ.q.5ᵃ. Cumqꝫ ī generalibus specialia īsint.l. semper.ff. de reg.iu.ꝛ.l.si ita.ff.de vsu.ꝛ habi.ꝛ.l.legatuꝫ.ꝛ.l.si totus.ff.de.le.3°.ꝛ generaliter dictū generaliter debeat ītelligi.l.de pcio.ff.de publi.c.qui circa de priui.ꝛ.ff.ǒ seru.vr.pre.l.si seruitus.vbi glo⁹.ꝛ i.c.2°.de ꝯiu.lepro. ī glosa penultima:videtur cōcludenduꝫ ꝙ ī his generalibus locutionib⁹ cū terminis vniuersalibus factis:ēt beata virgo cōprehendi debeat:ac si de ea specialiter fuisset dictuꝫ ꝙ ī peccato sit cōcepta. Quo ad.2ᵐ.argumētuꝫ qꝺ dicitur specialitatis. Adducūtur auctoritates sanctorū doctorum qui specifice dixerunt beatā virginē ī peccato originali cōceptā fuisse.vnde Anselm⁹ li.2°. Cur deus homo c.io.īquit. Licet hoīs xp̄i ꝯceptio mūda sit ꝛ absqꝫ delectationis carnalis peccato:attamen virgo maria vnde xp̄us:ꝛ a qua assumptus ē: ꝛ ī peccatis cōcepit eā mater eius:ꝛ ipa ī adā peccauit:ī quo oēs peccauerunt:hec ille. Magister quoqꝫ sniarum ī.3°.di.3.c.p°.ait. Queritur de carne verbi: an prius ꝙ̄ ꝯciperetur:obligata fuerit peccato.ꝛ an talis assumpta fuerit a verbo: sane dici pōt ꝛ credi oportet iuxta sanctoruꝫ attestationis cōueniētiam:ipsam prius peccato fuisse obnoriam:sicut reliqua virginis caro: sed spiritus sancti operatione mūdatam. Ita vt omni cōtagione īmunis vniretur verbo:pena tamen non necessitate:sed voluntate assumentis remanente. Mariam quoqꝫ totam spiritus sanctus in eam preueniens a peccato prorsus purgauit.ꝛ a fomite ēt peccati liberauit:vel fomitem penitus euacuando:vt quibusdam placet vel sic extenuando ꝛ debilitando:vt ei postmodū occasio nullatenus extiterit ad peccādum.hec ille. Hāc etiā opinionem tenuit beatus Thomas in p̄dicta di.s.ꝙ beata virgo Maria sit cōcepta in originali peccato. Et qdam alij doctores ꝛ theologi ibideꝫ. Tenuit etiam hoc Johānes teutonicus glosator decreti.i.c.ꝓnūciandū de conse.di.3ᵃ.ꝛ Johānes an.i.c.cō quest⁹ de feri.ꝛ Archi.i.c.firmissime de cōse.di.4ᵃ. Et beatus bernardus ī epistola ad canonicos lugdunēses cū quibusdā alijs sanctis. Cum igiẗ ecclesia approbet dicta sanctoruꝫ patrum:vt habetur ī.c.sancta romana 15ᵃ.di.videtur ꝙ illi errent ꝛ peccent deuiātes a determinatōe predictorū sanctorū patruꝫ qui beatam virginē sine originali peccato cōceptam fuisse dixerunt.

¶Pars.2ᵃ. huius sermonis que dicitur veritatis.

Ista sunt argumēta qb⁹ nulli virginis īnocētiā īpugnātes multos ab eius puritatis veneratōe auertere conanẗ Quapropter gl'iosa ēgo rogat suū p̄seruatorē deū:dicēs illꝺ psalmi.11. Tu dn̄e fuabis nos.ꝛ custodies nos a generatōe hac ī eternū Nos quoqꝫ ūitatē defensare volētes q̄ vicit oīa.ꝛ a nemīe supaẗ:vt dr̄.2. Esdre.3°.ꝛ i.l.fi.ff.de proba.simul ꝛ cōsiderantes ꝙ magis attendi debet illud qꝺ est ī ueritate:ꝙ̄ qꝺ est ī falsa opinione.l.si quotiens.ff.de manu. vindic.ꝛ.§.siquis rem suam. Insti. de legat. dicimus ꝙ his omnibus auctoritatibus non obstantibus tenenda est verissima opinio de immaculata conceptione matris dei.

Nõ obstant modo omnia dicta gene ralia tã sacre scripture q̃ doctorũ in quibus affirmatur q̃ omnes ꝓpagati ab Adã sunt i originali peccato con cepti vl' similibus verbis idẽ i substã tia dicit. Quia respõdeo q̃ illa regu la vniuersalis q omne dicit ꝛc. Non habet locũ i his auctoritatibus nec i multis alijs sacre scripture q̃ regulis logicalibus ꝛ grãmaticalibus nõ est subiecta c°. idignũ 38°. di. vnde in sa cra scriptura termin⁹ vniuersalis fre quẽter accipit ꝓ maiori parte vt de clarat Nicholaus de lira sup Mat. vt ibi. Exibat ad Johãnẽ yerosolia ꝛ omnis iudea ꝛ oĩs regio circa ior danẽ. Mathei. 3°. ꝛ tamẽ multi nõ exi bãt: sed maior pars tãtũ: ꝛ ibi videbit oĩs caro q̃d os dñi locutũ ẽ. Isay. 40 ꝛ tamen multi nõ viderũt filiũ dei i natiuitate ei⁹. ꝛ sic ad tol'lẽdã ꝯsequẽ tiam: sufficit dare istãtiaz. §. pauonũ Insti. de rer. diui. Et ideo inqt Ma gister Bartolomeus pisanus in li°. beate virginis. fructu. 7°. Sacrã scri pturã vti sepe vniuersali secundũ vo cem q̃ nõ distribuit vniuersaliter: sed tãtũ pro illis qbus cõuenit pdicatuz: vt in ista. Totus mũdus vadit post ip sum. Et est Iperbole: tropus: ꝛ figura grãmaticalis: idest locutio secũdum cõmunez modũ loquẽdi. faciũt nota ta i. l. omnes. C. sine cẽsu vel reliquis vbi glosa magistralis i hac materia dat exẽplũ dicẽs q̃ hec vniuersalis omnes currũt itelligitur de his qui sũt habiles ad currendũ. q̃ ãt dictio vniuersalis restrigatur ad habilitatẽ est tertus i. l. p°. C. de sacrosan. ec. vbi dicit habeat vnusqsq; licentiã i testa mẽto relinquere piis locis: q̃d expõit glo. vnusquisq;. s. habilis ad testãdũ. similẽ quoq; restrictionẽ faciunt doc tores. maxime Bal. post glosaz i. l. p°. C. de fide istru. hec igitur restrictio ter mini vniuersalis sepe fit i sacris scri pturis. Et hoc affirmat hieronym⁹ i epl'a ad Damasũ papã de filio ꝓdigo. vbi expõnẽs illd̃ luce 15°. Fili, tu semp mecũ es: ꝛ oĩa mea tua sunt. Intelli gens p patrẽ deũ. ꝛ p filiuz ꝓdigum: populũ gentilez. p seniorẽ vero iudai cuz: cui deus dixit. fili ꝛc. ait sic: Quo modo autẽ dei omnia iudeorũ sunt: Nũquid angeli: troni: dominationes: cetereq; virtutes: Per omnia ergo itelligimus legẽ: ꝓphetas eloqaq; di uina. Hec eni eis dedit: vt in lege ei⁹ meditarentur die ac nocte: Secũduz illum modũ quẽ sepe exposuim⁹ scri pturarũ: oĩa nõ ad totũ referẽda esse. sed ad ptem maximã vt ibi. omnes d̃ clinauerũt: simul iutiles facti sũt. Et alibi. Omnes q venerũt ante me: fu res fuerũt ꝛ latrones. Et paulus ad cor. iquit. Omnibus oĩa factus sum vt omnes lucrifacerem. Et ad phili. omnes enim que sua sunt querunt. nõ que Jesu christi. hec hieronymus Ecce ergo q̃ auctoritates predicte q̃tũcunq; generaliter loquantur nõ debent intelligi de beata virgĩe. Nõ obstante termino vniuersali. Opor tet enim ipas glosare sicut ꝛ ceteras quas refert hieronymus i predicta epistola. Glosantur aũt sic. omnes d̃ clinauerũt. s. qui mãdata diuina fua re noluerũt. Omnes qui venerũt an te me fures fuerunt ꝛ latrones. s. qui a me missi nõ fuerunt. Omnibus om nia factus sum. s. que secundum deũ fieri potuerunt. Omnes que sua sunt querunt nõ que Jesu christi. s. qui sũt a caritate separati: propheta etiam

psalmo iij°. iquit. Omnis homo mendax. s. nisi eius eloquia a spiritu sacto procedant. Jlle ergo auctoritates φ omnes peccauerunt i adam τ peccatum originale cōtraxerūt exponende sunt. s. qui non per diuinam gratiam fuere preseruati sed ab Adam secundum cōmunem cursum τ legem: ex iordinata ꝯcupiscētia τ libidie parētum: cum carentia diuine gratie τ iusticie originalis sunt propagati. Nō autem loquntur de propagatis ab Adam secūduз legem priuilegiataз: nec de preseruatis ab origiali peccato per gratiam preuenientem. Sicut fuit beata virgo Maria. Et φ dictas omnes auctoritates oporteat glosare probatur. Nam si sine aliqua glosa τ limitatione voluerit eas quis expōere necesse erit dicere φ xpus qui τ ipse ex Adam propagatione descēdit peccatum originale contraxit φδ esset hereticum profiteri: Si ergo o in deuote τ ipugnator imaculate ꝯceptionis vt i heresiз nō labaris vis auctoritates illas glosare: equemus i glosando lāceas τ de pari procedamꝰ: Tu inquies. omnes peccauerunt in Adam preter xpm per naturam. Et ego dicam τ preter beatam virgiem per gratiā. Sciēdum ē ergo φ oratio vniuersalis verificatur etiaз dato φ vna persona vel due aut tres nō cōprehēderētur sub ea vt notatur i. l. inter omnes. ff. qui satis. co. vbi glo. facit textꝰ i c°. prio de ꝯsti. dicēs canones custodiēdos ab omnibꝰ. vbi glo. excipit papā τ iperatorē. facit etiā glo. in c. si vero ꝺ sen. ex. τ i. l. pria. C. cōmu. de lega. Et hoc patet ecc̄liastici. 40. vbi dicitur omnia que de terra sunt i terrā cōuertentur. Et tamē beata virgo τ Johānes Euāgelista nō sunt i terrā ꝯuersi. τ Mat. xi°. dicit. Nemo nouit filiū nisi pater. τ tamē etiā spiritussanctꝰ eū nouit. Et similiter dicitur prie ad cor. 15°. oēs quidē resurgemus. τ tamē beata virgo nō resurget cū sit glorificata i anima τ corpoř super choros angelorū vt dicetur īfra i tractatu Assumptōis. Jteз illa verba omnis vtriusqз sexus τc. de peni. τ re. c. oīs: verificantur etiaз dato φ aliquis sit exemptus: quia papa nō ligatur p illud c^m. vt ibi dicit Anto. ꝺ Butrio. similiter illa vniuersalis qcquid ligaueris sup terraз τc. q̄ hētur Mat. 16°. τ i c. solite de ma. τ obe. limitatur. s. claue non errante vt in capitulo litteras de resti. spo. τ ibi glo. ordinaria τ doc. Facit. l. vt gradatiз. §. sed si lege. ff. de mu. τ hono. vbi oratio vniuersalis restringitur ad idoneos τ aptos comprehendi sub ea. Et ad idem est capitulum dilecto. τ ibi glo. de sen. ex. libro 6°. τ. l. prima. §. lex falcidia. ff. ad. l. fal. faciunt notata per Bar. in. l. prima. §. nunciatio. ff. de operis noui. nun. τ per glo. in. l. emācipari. ff. ꝺ adop. similiter absurditas facit legem restringi vt inquit Bar. in. l. furti. §. pactus. ff. de his qui no. infa. τ terminus vniuersalis non distribuit vniuersaliter quo ad illos ex quorum distributione resultaret absonus intellectus. argumētum in c°. solite in prin°. de maio. τ obe. hoc autem esset in casu nostro. valde enim absonum esset τ incōueniens φ beata virgo fuisset originali vitio maculata ut patuit supra sermone 2°. parte vltima. Jtem vt dicunt Theologi in prio di. 46°. Terminus vniuersalis habet quandoqз distributionem

accōmodatā secunduȝ cōmunē vsuȝ loquendi: vt patet Johānis. p°. vbi di citur. Illuminat omneȝ hominē ve nientem i hunc mundum. i. ſm Au stinū nullus illuminatur i mundo ni si per ipm multi tamen idispositi ad gratiā ñ illuminātur. ⁊ ita distribuit termius vniuersalis i casu nostro vt ifra patebit. Dicunt etiaȝ Theologi vbi supra ꝙ termin⁹ vniůsalis quā doꝗȝ ñ distribuit ꝓ singulis generū. sȝ pro generibus singulorū vt ibi. oīs lapis preciosus operimentum tuum ezechi. 28°. ⁊ sic ñ semper cōprehen dit singulos generis vł speciei: cuius fit distributio. preterea dicer̄ possum⁹ ꝙ omnis regula ꝗtumcunꝗȝ genera lis: plerūꝗȝ patitur exceptionē. l. nam qȝ liquide. §. ñ. ff. de penu. le. l. cogi. §. ide queritur. ff. ad trebe. ⁊. §. vt auteȝ in aūt. de ñ ali. aut per. re. ec. col°. 2ª. de quo vide per dynū i. c°. p°. de reg. iu. li°. 6°. ⁊ per doctores i. l. pª. ⁊ in. l. omnis diffinitio. ff. de eodem ti°. ad hoc ēt faciunt dicta per Tho. i. 3ª. pte summe. q. 27ª. ar°. p°. In responsiōe ad. 2ᵐ. argumētum vbi arguit ꝙ bea ta virgo ñ fuit sanctificata anteꝗ͂ na ta p augustinum ad dardanū ita di centem. sanctificatio qua efficimur tē plum dei ñ nisi renatorum ē. Igitur beata virgo ñ fuit scificata anteꝗ͂ na ta: quia renasci p̄supponit nasci ⁊ rñ det Tho. ꝙ Augustinus loquitur ſȝ legem cōmunem secundū quaȝ ñ re generanť aliqui p sacramēta: nisi pri us nati: cui legi deus personā suam ñ alligauit. qn aliquibus ex speciali priuilegio gratiā suam cōferre posset āteꝗ͂ nascanť. vnde geñ. 3°. dixit mu lieri prime i persona omnium. in do lore paries filios: ⁊ tñ hec lex genera lis ⁊ cōmunis ñ est verificata i beata virgine que cum gaudio ⁊ leticia do minum parturiuit. Et ideo similiter est dicendum de lege originalis pec cati. vnde i tractatu de cōceptione v̄ ginis dicit Magister petrus aureoli de mente beati Augustini ꝙ excipiē da ē beata virgo a regulis generali bus que ñ conueniunt sanctitati ei⁹ ⁊ singularitati gratie sibi collate ma xime de maternitate dei. hoc autem ꝓbatur per dictū eiusdem Augusti ni qui generaliter loquiť in libro de baptismo puulorū dicēs ꝙ oēs quot quot fuerunt vel sunt. vel erunt pro quotidianis defectibus idigent dicer̄ orationeȝ dominicaȝ. s. dimitte nobis debita nostra. qȝ tamen non potuit esse verum i beata virgine que nūꝗ͂ aliquod actuale peccatum commisit. Oratio ergo quantūcunꝗȝ generalis ñ semper verificatur in omnibus. vñ prie ad thimo. 2°. dicitur. Deus vult oēs homines saluos fieri. ⁊ ad agni tioneȝ veritatis venire. ⁊ tñ non oēs saluantur. similiter Augusti. i li°. de fide ad petrum dicit firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites omnibus homi nibus bonis ⁊ malis resurrectioneȝ carnis i aduentu dñi futuraȝ esse cō munem. ⁊ tamen hec generalis locu tio ñ comprehendit beatam virgineȝ que resurrexit i aīa ⁊ i corpore. Ea propter exponit Nicho. de lira supeȝ dicto. c°. ad. thi. 2°. ⁊ Tho. ⁊ alij theo logi in. p°. di. 46ª. ꝙ ille terminus vni uersalis ñ distribuit ꝓ singulis gene rum: sed pro generibus singulorum qȝ etiam sepe facit secunduȝ iura. vt patet in. c°. siquis omnem pª. q. 7ª. ⁊ i c°. mulier. 15ª. q. pª. ⁊ in c°. cum humi litatis. 22ª. q. 2ª. ⁊ in. c°. naȝ concupi

scentiam de consti. Item dicunt theologi. vt supra quod sicut in illis verbis pauli est distributio accomodata. s. quod nullus saluatur nisi deus velit. Ita hec vniuersalis omnes peccauerunt in Adam exponitur. i. nullus contraxit peccatum originale nisi qui ab Adam descendit. Preterea clausula generalis non refertur ad illicita. l. si procuratori. ff. de con. inde. et lege paulus. ff. ad muni. et c° p°. de iureiu. li°. 6°. et ibi Archi. et 35°. q. 9°. c. quod quis et 22°. q. 4°. c. 2°. Illicitum autem fuisset quod filius beate virginis non preseruasset eam ob originalis peccati damno ac infamia vt probatum est supra sermone p°. parte vltima ergo illud decretum generale. et lex generalis de contrahendo originali peccato non debet includere beatam virginem maxime quia in generalitate nunquam comprehenduntur ea que verisimile est quem non fuisse concessurum. l. obligatione generali. ff. de pigno. sicut est in casu nostro. Item quia vniuersalis quando fit aliquod primordiale statutum: non omnia comprehendit secundum Bal. in l. omnes. C. sine cen. vel re. Item quia in vniuersali statuto non comprehenditur persona loquentis secundum Bar. in. l. p°. ff. quod quisque iu. et probatur per legem inquisitio. vbi glo°. C. de solu. cum ergo augusta gaudeat priuilegijs imperatoris. l. princeps. ff. de legi. et mater priuilegio filij. l. insolitum C. de falsis. sequitur quod beata virgo non intelligitur comprehendi sub hoc statuto. Ad confirmationem etiam predictorum adduci potest illud quod dicitur Iere. 6°. s. omnes auaricie student. et 8°. omnes auariciam sectantur quod tamen ad christum. et beatam virginem

nefas est referre. Item Marci. 9°. dicit saluator omnia possibilia sunt credenti Et. xi°. omnia que orantes petitis. fient vobis: quod vtrunque reducit glo°. ad ea que expediunt saluti. et non ad alia. Item Iohannis. 12°. dixit omnia traham ad meipsum. et tamen non trahit infideles et blasfemos. et Mar. vlti°. inquit. Predicate euangelium omni creature: quod tamen secundum gregorium ad homines solum refertur Item psalmista ait. Exaltatum est nomen eius solius. et tamen nomen beate virginis exaltatur per gratiam et voluntatem dei. Insuper idem propheta canit deo dicens. Tu solus laborem et dolorem consideras: cum tamen multi misericordes idem considerent. prime quoque ad cor. 6°. dicit paulus. omnia mihi licent. et tamen non licebat ei armis militare seu aliquid prohibitum et malum agere ex quibus omnibus patet quod locutio generalis sepe est limitanda et tantum ad licita et congrua restringenda et sic est in casu nostro. Ad auctoritatem autem salomonis dicentis quod vnum virum de mille reppit. s. sine peccato mulierem vero nullam. Dico quod loquitur veritatem quia solus christus fuit sine peccato ipso iure et per sue excellentiam nature Maria vero per gratiam filij sui. et speciale priuilegium. vt ostensum est supra sermone p°. parte. 3°. Et ita respondetur ad omnes similes auctoritates dicentes solum christum fuisse sine peccato. nullus enim alius vir nec aliqua mulier fuit impeccabilis per naturam. similiter si exponatur dictum salomonis quod reppit vnum virum ex mille. s. bonum: mulierem vero nullam. dico quod hoc dixit ideo quia christus solus fuit homo et deus et consequenter solus dici potest bonus quia nemo

bon⁹.s.p essentiã nisi sol⁹ de⁹. Math. 19°. ꝛ Luce 18°. Maria uero nõ dicit bona p essentiaȝ sed per participatione bonitatis dei. ꝛ p pseruatione singularē. Ad oēs ēt illas auctoritates generales dicentes ꝙ nullus vel nemo fuit sine peccato preter xp̄ȝ. r̄ndet ꝙ termini negatiui si semper oēs negant: nec excludunt. l. neminem. vbi glo°. C. de sacro san. ec. que allegat. l. fi. §. penul°. ff. de mune. ꝛ bono. in oībus eniȝ casibus i quibus oratio vniuersalis affirmatiua restringit: etiaȝ negatiua extenditur: cōcurrentibus eisdem rōnibus. Et ideo etiã ad oēs illas auctoritates dicentes ꝙ tantū xp̄s vel solus fili⁹ dei fuit sine peccato respondet ꝙ iste dictiones taxatiue: non excludunt equipollēs sȝ paulum de castro i cōsilio. 296°. i simili facit ad hoc text⁹ i. l. p°. ff. si mes. fal. mo. dixe. vbi si cōueniat neqs teneatur nisi de solo dolo: venit tñ etiaȝ lata culpa. Ad qδ etiam facit textus i l. fi. C. de reuo. do. ꝛ in. l. ob es. C. de p̄di. mi. Item dictio taxatiua ñ excludit alium casum habentem similē rōnem. l. cum pretor: iuncta glo°. ff. de iudi. Itē ad oēs generales locutiōes tam scripture ꝙ̄ doctorum potest respondere ꝙ generi p speciem derogatur. l. in toto iure. ff. de reg. iu. ꝛ. c°. generi. eodeȝ ti°. li°. 6°. ꝛ. l. doli culpa. ff. de verborum ob. Beata igitur Maria speciali priuilegio p̄seruata ab illa generalitate cōtrahendi originale peccatuȝ fuit exempta. ꝛ ideo ipsi virgini gloriose dixit deus illud hester 15°. noli metuere: ñ morieris: non enī pro te sȝ p omnibus hec lex cōstituta est. Ipsa nãqȝ virgo exempta fuit ab illa lege generali per regulaȝ illã que ait. qui a lege priuata ducit nulla ratio exigit vt a lege publica ꝯstringatur. c. due sunt. 19ª. q. 2ª. Et sic patet solutio primi argumenti generalitatis. Quo ad 2m. argumentum qδ dicit specialitatis. Dico ꝙ si aliquod dictum sacre scripture vel doctorum reperiat in quo beata virgo ab originali peccato sanctificata seu purgata vel liberata noīetur: est respondēduȝ vt supra diximus sermone p°. parte 2ª. in responsione vltimi argumenti. vel dicas ꝙ vt ait Augusti. sup lucã Tanta peccata quis dicit cōmisisse a quantis p diuinã gratiam ꝛ virtuteȝ fuit preseruatus. Quia ñ solum attēditur qδ est sed ēt qδ esse potest eo qδ euentus sunt i cōsideratione. l. pater filio. ff. de here. Insti. l. aut facta. §. euētus. ff. de pēis. ꝛ. §. posteriore. isti. quibus mo. testa. infir. tertus ē in lege generaliter. §. si libero homini. ff. de fideicō. li. Beata igit virgo ideo dr̄ ab originali peccato sanctificata. aut purgata vl' liberata seu redempta qr radicaliter fuit i ea habilitas ad contrahendum illud. ꝛ cōtraxisset nisi p diuinam gratiã preuenientē fuisset p̄seruata. Istã etiam nos dicimur redēpti a morte eterna p passionē christi i qua actu ñ fuimus sed quoniam in ipsaȝ laberemur si ñ preseruaremur Aliquis ēt a furca dicitur redimi: lȝ adhuc ñ sit apprehēsus nec indicat⁹ vel suspensus: quãdo preseruatur ne suspēdatur: vt ait Petrus d̄ candia i tractatu de cōceptione beate virginis. Talib⁹ quoqȝ locutionibus sepe vtitur scriptura sacra. Unde psalmista ait. verūtamen deus redimet animam meã de manu inferi. ꝛ iterum saluasti me a descendentibus i lacuȝ

rc.⁊ prouer.23°.dicitur illi qui corru
pit primum Animam eius de īfer
no liberabis: īquo tñ nunq̄ fuit. Et
hoc etiam mō possunt solui dicta san
ctorum doctorum asserentium ipsam
virginē in peccato originali cōceptā:
Ad auctoritatē vero Anselmi: vltra
predicta respondeo q̄ illa verba fue
runt a quodā maligno ⁊ virginee pu
ritatis aduersario maliciose addita ⁊
Anselmo ascripta. secundum Sco. ī
3°. di. 3ª. qđ pateř potest quia anselm⁹
ī precedentibus ⁊ ī sequentibus affir
mat beatā virginem sine peccato cō
ceptam. vel potest responderi: q̄ illa
verba ñ fuerunt ipsius Anselmi sed
cuiusdam eius discipuli ipsum ansel
mum īterrogantis: Dictus enī liber
procedit per dialogum. vel dicendum
est q̄ illa verba dixit Anselmus īqui
sitiue ⁊ disputatiue sicut ⁊ nos faci
mus arguentes cōtra conceptionem
⁊ ponentes ea que dici possent ab im
pugnatorib⁹ virginee puritatis quē
admodum ēt facit Salomon q in li°.
ecclesiastes dicit multa ī persona fa
tui ⁊ multa ī persona sapiētis: ⁊ mul
ta falsa ꝑpōit. Et ita facit Anselm⁹
non dicendo p̄dicta verba affirmati
ue pro veritate: aliter contradiceret
sibi ipsi: Nam oppositum tenuit vt vi
sum est sermone precedenti: parte vlª.
⁊ ēt patebit īfra sermone sequēti: Jđ
per illa verba ñ voluit ostendeř Ma
riam ī originali conceptam. ⁊ filium
dei ñ. sed voluit ostēdere differentiam
īter cōceptionē matris ⁊ filij. s. q̄ x̄ps
fuit cōceptus a Maria sine peccato
carnalis delectationis: Maria āt nō
sic: sed cum delectatione cōcupiscen
tie parentum. Non debemus ergo ī
herere verbis: sed potius mēti loquē

tis: vt ait gloª. 3ª. in. c°. paratus. 23ª.
q. pª. qa si sola v̄ba ītueamur: nequa
q̄ x̄ps preceptum suum impleuit: qui
ñ prebuit pcutienti maxillam. vt dic
Augusti. ī eodem. c°. paratus ī prin°.
Et ī. c. humane. 22ª. q. 5ª dicitur q̄ ñ
debet aliqs cōsiderare verba sed vo
luntatem ⁊ itentionem. vt etiam ha
betur ī. c°. p̄terea. ⁊ in. c°. intelligentia
de uerbo. si. et in. l. 3ª. C. de libe. prete.
vel exhe. facit ad hoc qđ īquit hiero
nym⁹ sup epistola ad gallatas. ⁊ po
nitur ī. c°. Marchion. pª. q. pª. di. Nec
putem⁹ ī verbis scripturarum eē euā
gelium sed ī sensu. ñ ī sermonum fo
lijs. sed ī radice rationis. hec ille. sen
sus ergo magis attendi debet q̄ v̄ba
vt probatur p legem scire leges cum
duabus seq̄ntibus. ff. de legi. ⁊ nota
tur ī. l. q̄uis. ⁊ ibi gloª. fi. ff. de in ius
vocan. ⁊ ī. l. ⁊ siquis. §. Jdem labeo. ⁊
ibi gloª. in verbo imitari. ff. de redi. ⁊
sum fu. ⁊. l. ñ dubiū. ⁊ ibi gloª. 2ª. C. đ
legi. ⁊ per Bar. in. l. scire oportet. §.
oportet. ff. de excu. tu. ⁊ p glosam ⁊ cy
num ī. l. pª. C. q̄ sit longa cō. ⁊ per dy
num ī. c°. fi. de reg. iu. li. 6°. Ad aucto
ritatem Magistri respōdeo q̄ non di
cit beatam virginē peccatum origia
le formaliter cōtraxisse sed eam a spi
ritu sancto ī illam preueniente pror
sus a peccato purgatā ⁊ a fomite pec
cati liberatam. qđ exponendum est vt
supra dixi ī pri. respōsionis hui⁹ scđi
argumenti. Ad illud vero qđ inquit
beatus Tho. ē dicendum vltra predi
cta q̄ ipse alibi ꝯtradicit vt in sermo
ne sequenti dicetur: quando āt qs di
cit opposita: eius dictum ñ debet ad
mitti. l. vbi repugnātia. ff. de reg. iu.
dicunt tñ quidam q̄ beatus Tho. pri
us cōmentauit sup. 3ª. sen. q̄ sup pª.

qꝺ comētum dimisit posterius rōne maioris subtilitatis ī eo ꝯtente. Nō ergo valet argumētum si dicatur. positus est ī ordīe formali primus liber ergo illū prius cōmentatus est: quia simile videmus ī legibus vbi vna lex precedit ī ordine aliā ⁊ tamē illa que precedit est facta post illā cui ꝑponit sicut patet ī libro codicis vt īquit gl. ī.l. vnica.§. primis. C. de nouo. co. cōfir. talis enim ordo scripture nō attēditur. l. nec enim: vbi Bal. ff. de solu. simile etiam huius videmus ꝙ licet īstitutiones sint prime ī scolis ⁊ facte pro iunioribus tamen post libros. ff. ⁊ codicis edite sunt: ⁊ Acursius illas vltimo loco cōmētatus est secūdum omnes doctores. Et ideo glose ibi sūt pinguiores. ⁊ similiter facit beatus Thomas. vnde posterius scribēs sup p̄io retractauit ⁊ emēdauit illud qꝺ dixerat super. 3°. In dubio enim presumitur doctor tenere illā opinionē quam vltimo loco ponit vt ait glosa in. l. qui filium. §. sabinus. ff. ad trebe. Nam posteriora prioribus derogāt §. posteriore. Insti. quibus mo. testa. infir. ⁊. l. pacta nouissima. C. de pac. ⁊. l. Iudex. ff. de re. iudi. ⁊ similiter retractauit idem ī expositiōe super aue maria de qua dicetur ī ſmone sequēti parte 3ª. Dicunt etiam nōnulli ꝙ beatus Thomas super 3°. locut⁹ est vt doctor ꝯsiderando cōceptionem secūdum cōmunem cursum nature: ⁊ decretum dei generale. In aliis vero locis ī quibus tenuit beatā virginem fuisse imunē a peccato originali locutus est vt deuotus cōsiderādo legem specialē ⁊ priuilegiū matris dei p gratiam filii sui illi ꝯcessū. Sicut ī simili dicim⁹ ꝙ aliquādo iudex iudicat secundum allegata ⁊ probata velut iudex. l. illicitas in. §. veritas vbi glosa. ff. de offi. presi. aliquando vero vt priuata persona secūdum ꝯsciētiā l. si interruptione. ff. fini. regūdo. Ad auctoritates autē quorūdam sanctorum quorū dicta sunt ab ecclesia approbata qui dicunt specifice ꝙ beata virgo ꝯtraxit peccatū origiale. respōdeo ꝙ quando reperiūtur aliqua dicta sanctorum abīuicem discordantia ita ꝙ includunt cōtradictoria. que simul nō possunt esse vera quia ꝺ quolibet dicitur esse vel nō esse ⁊ de nullo ambo simul vt dicit Aristo. ī postpredicamētis ⁊ 4°. Methafisice Tūc licet dicta taliū patrum sint ab ecclesia autenticata vel nō reprobata: vnicuiqꝫ est licitum tenere qꝺ recti⁹ esse putat quia cū n̄ possit aliquis obligari ad ꝯfitendum ꝯtradictoria: ⁊ nullū eorum dictum est reprobatū: vtrūqꝫ dicitur autenticum īquātum nō continet aliquid ꝯtra fidem. ergo qꝺ magis placet teneri potest ⁊ in tali casu verificatur illud qꝺ dicitur ad ro. 14° vnusquisqꝫ in sensu suo abūdat. Et idem habetur in c°. vtinam. 76ª. di. verificatur etiam illa alia sententia. quot capita tot sentētie vt dicitur ī c°. cum ī sacris. de ꝯse. di. 4ª. Et hoc est qꝺ īquit Augustin⁹ ī li°. Enchiridion ⁊ ponitur in c°. ī quibus 22ª. q. 2ª. di. In quibus rebus nihil īterest ad capescendū regnum dei. vtrū credātur an nō: Et vtrū vera putētur aut falsa: In his errare ⁊ aliud pro alio putare nō est arbitranduꝫ esse peccatū: aut si est minimum esse atqꝫ leuissimum. Et Anselmus libro p̄io cur deus homo c°. 15°. ait. In illis rebus de quibus diuersa sine periculo sen

tiri possunt nullum puto anime periculum si sic exponimus diuina dicta vt diuersis sententijs fauere videamur: nec arbitror reprehendi debere Cũ igitur inter doctores et sanctos fuerit sepe diuersitas opinionum. Nam Hieronymus. et Gregorius videntur tenere quod Salomon sit damnatus c°. salomon. 32ª. q. 4ª. et c°. si enim vsiculo salomon. de pe. di. 2ª. Ambrosius autem et Augustinus videntur tenere quod sit saluus. et quidam etiam alij doctores quos i generali refert glo. in dicto c. salomon. Similiter sanctus Augustinus i epistola ad hieronymum tenet quod paulus ratõabiliter petrũ reprehendit vt ipse ait ad gal. 2°. Hieronymus autem super epistola ad gal. dicit quod peccauit ipsum qui erat caput apostolorum reprehendendo. Item inter Augustinũ et Hieronymum fuit magna cõtrouersia de cessatione legalium et diuerse opiniões vno tenente quod cessauerũt. s. hieronymo. alio vero e cõtra dicente. s. augustino de quibus tractat Scotus i 4°. di. 3ª. q. 4ª. et Alexander de ales i 3ª. parte summe i tractatu de cessatiõe legalium. Ideo harum opinionum et similium quilibet sequi potest illam que sibi videtur melior vt determinat Tho. in quadã questione de quolibet et henricus de gandano in 4°. quolibeto. q. 33ª. Nec peccat qui tenendo vnam opinionem reprobat aliam. Simile dicimus quod quãdo lex habet varios intellectus vnusquisque intellectus potest capi dummodo probetur per alias rationes vt inquit Bar. in l. in ambiguo. ff. de re. dubi. dicitur etiam quod faciẽs contra decretalem aliquam habẽtem varios itellectus nõ peccat vt notatur in. c°. Capellanus de feri. ad predicta facit illud quod augustinus in c°. negare. 9ª. di. de suis operibus ait. Negare non possum nec debeo sicut in ipsis maioribus ita multa esse in tam multis opusculis meis que possũt iusto iudicio et nulla temeritate culpari. Facit etiam ad hoc c^m. noli et capitulum neque. eadem di. vbi idem Augustinus inquit. Neque quorumlibet disputationes quamuis catholicorum laudatorum hominum velut scripturas canõicas habere debemus vt nobis non liceat salua honorificẽtia que illis debetur hominibus aliquid in eorum scriptis reprobare aut respuere: si forte inuenerimus quod aliter senserint quam veritas habet diuino adiutorio vel ab alijs itellecta vel a nobis. talis ergo sum i scripturis aliorũ quales volo esse intellectores meorũ hec ibi. vbi glosa ait. Non eo ipso leditur fama alicuius quod reprobatur testimonium suum. extra de excep. c°. denique. Quia ergo contra dicta predictorum sanctorum tenentiũ contra cõceptionẽ btẽ virginis sũt dicta aliorum scõrum et doctorum tenentiũ contrariũ que fortioribus innitũtur rõnibus vt patet ex dictis i p°. et 2°. sermõe in partibus vltimis: et infra dicetur in sequẽtibus sermonibus. Ideo conuenienter possumus dicta predictorum puritatẽ vginis ipugnãtiũ reprobare. Ait enim Augu. i epla ad vicẽtiũ de scripturis scõrũ doctorum. Tale genus scripturarum a scripturis diuinis distiguendũ est. non enim ita i eis testimõia pferũtur vt contrariũ sentire non liceat. et Idẽ i c°. ego. 9ª. di. inquit. Ego alios ita lego vt quantalibet sanctitate quanta ve doctrina polleant nõ ideo verũ putem quia ita senserũt sed quia mihi

Lex habet varios intellectus

Peccat si... habet varios intellectus

per alios auctores vel canõicas aut probabiles rationes qđ a vero non abhorreat psuadere potuerũt. hec il le. Nõ ergo omnes sanctorũ opinio nes tenēde sũt quia aliquãdo errãt. Unde vt recitat Augustin⁹ i libro đ vnico baptismo. Sãctus Cyprianus doctor ⁊ martir i hũc errorẽ lapsus ẽ vt crederet baptizatũ: factũ postea he reticũ si ad fidei veritatẽ redeat: iterũ debere baptizari qđ tamen est ꝓhibi tũ vt i c°. nullus ⁊ c. rebaptizare de cons. di. 4ª. Hieronymus quoqꝫ di xit ꝙ habẽs vnã vxorem ante baptis mum ⁊ aliã accipiẽs post nõ est biga m⁹: vt dicitur in c°. vni⁹ vxoris 26ª. di. qđ iprobat Augustin⁹ i c°. acuti⁹ ⁊ i. c. sequẽti eadẽ di. quandoqꝫ. n. bo nus dormitat homer⁹ vt dicitur i cõ muni ꝓuerbio. ⁊ recitat glo. i c. si qs cũ nouerca. 32ª. q. 7ª. vnde ⁊ nathan ꝓpheta dixit ad dauid. 2. regum. 7°. Fac quecũqꝫ i corde tuo sũt qa domi nus tecũ est. ⁊ putabat vex dicer̃ qa erat ꝓpheta. Et tamẽ deus dixit cõ trariũ. s. vt dauid ñ edificaret domũ dei: sicut cogitauerat: sed salomon fi lius ei⁹. Sepe ergo de⁹ celat aliquid vni sancto vt postea cũ tempore illud alteri mirabiliter reuelet. Et ita fac tum est de assumptione beate ꝟginis marie de qua antiquo tempore multi dubitabant nõ credentes ipsaꝫ fuisse assumptã i anima ⁊ corpore. vnde ⁊ hieronym⁹: in sermone ad Eustochi um dubitatiue loquitur: ⁊ nõ audet determinare: ⁊ tamen postea ecclesia approbauit opinioneꝫ verã. s. ꝙ i ani ma ⁊ corpore assumpta sit. vt inquit hostiensis. ⁊ Jo. an. ⁊ Antoni⁹ đ bu trio i c. si. de ferijs. ⁊ Innocẽtius i. c. ne imitaris. de ꝯsti. ⁊ hãc opinionem

multis argumẽtis ꝓbauit augu. i ser mõe de assumptiõe ꝟginis. Et ita fu it de ꝯceptione eiusdẽ virginis. quos dã eni doctores ꝑmisit de⁹ titubar̃ ut studiosi⁹ vacarẽt speculatiõibus c°. si. 24ª. q. vlª. Et etiã ut postea mirabi li⁹ inotescere faceret inocẽtiã matris sue ꝑ supnas reuelatiões ⁊ prodigia multa. Et hoc ꝑuidit i spiritu psalmi sta q ait psalmo. 28°. Reuelabit do min⁹ ꝯdensa ⁊ in templo ei⁹ omnes dicent gloriã. Quia igit̃ illi opinioni standũ est: que plurimorũ testimonio ꝯprobatur. l. pria. ff. de officio questo. ⁊ cõmunior opinio est tenẽda vt i. l. athletas. ff. de his qui. no. infa. ⁊. l. in ter omnes. ff. qui satis. cogan. nisi illa communis opinio notorie falsa esset vel notabiliter de falsitate conuinca tur. l. pria. §. sed neqꝫ. C. de vete. iu. enuc. ⁊ qđ notat glosa in capitulo ter tio de consue. hoc autem esset in casu nostro siquis diceret contrariam opi nionem esse cõmuniorem. quia nota biliter conuici potest de falsitate vt patet ex supradictis: ⁊ etiam melius patebit in sequentibus: Ideo cuꝫ pro rei veritate opinio de immaculata conceptione sit cõmunior vt infra pa tebit in parte sequenti: tenenda est ⁊ ab omnibus amplectẽda: Preterea presupposito sine preiudicio veri ꝙ opinio contraria a pluribus doctori bus affirmaretur non tamen esset te nenda: sed ista que melioribus nititur fundamentis. plerunqꝫ enim euenit vt is qui inter ceteros debilioris esse videtur auctoritatis fortiore vtatur ratione vt dicitur in. l. prima. §. sed neqꝫ ex multitudine. C. de uete. iu. enucle. de quo textu facit magnum festum panormi. in capitulo prio de

Opinioni plu rimorum standum

Maria in anima et corpore assumpta

cõsti.addens q̄ puulis ꝛ humilibus deus secreta reuelat.faciũt ad predi cta ea que notat idem panor i.c°.ne i mitaris eo.ti°.ꝛ glosa ac doctores in c°.vt veterum ꝛ.c°.ego solis.9°.di.Si quis autez affirmaret q̄ vtraqȝ barũ opinionuȝ est dubia.Dico q̄ tenen da est pars i fauorem beate virginis quia i dubijs semper debemus fauo rabiliorem partem accipere.l.semp i dubijs.l.i re dubia ꝛ.l.quotiens du bia ꝛ.l.in obscura.ff.de reg.iu.ꝛ.l.fi. C.qui bo.ce.pos.ꝛ.c°.fi.de trãsla.Fa uores eniȝ sunt ampliãdi:odia vero restringẽda.c°.odia.de reg.iu.li°.6°. ꝛ.l.cum quidã.ff.de libe.ꝛ postu.Itẽ fauendum est illi parti que magis fa cit pro religione.l.sunt persone.ff.d̃ reli.ꝛ sum.fu.Et autẽ.nouissima.C. ad.l.fal.Itez magis creditur duob⁹ affirmãtibus q̄ mille negantibus vt ait glosa.i.l.diem pferre.§.si plures ff.de arbi.Et per cõsequẽs magis af firmãtibus inocẽtiam virginis debet credi q̄ illã negãtib⁹ ꝛ accusantib⁹. facit ẽt ad hoc.q̄ ambigua sunt sem per i meliorẽ ꝛ humaniorez partem iterpretãda:vt dicitur i.c°.estote.ꝛ ibi glo°.de verbo.si.Et debem⁹ magis velle i dubiorum iterpretatõe:q̄ res valeat q̄ q̄ pereat.c°.abbate.§.si vo de verbo.sig.l.diuus in prin°.ff.de vsu.ꝛ ha.ꝛ.l.quotiẽs.C.de rebus du. ꝛ.c°.i his.de priui.ꝛ.c.quidam de ꝯ uer.ꝯiu.Et iudices pmptiores d̃bẽt esse ad absoluẽdum q̄ ad cõdemnan dum.c.iter i fi.de fi.istru.ꝛ.c.ex litte ris de probatio.ꝛ.ff.de acti.ꝛ ob.l. Arrianus ꝛ.l.respiciẽdum.ff.de pe nis.ꝛ.§.cõmodum.Insti.de iterdic. facit.c°.iudicas.3°.q.9°.vñ dicitur q̄ cum iura ptium sunt obscura:reo po

tius est fauẽdum q̄ actori.l.fauorabi liores.ff.de re.iu.ꝛ.c.cum sunt eodez ti.li.6.Et melius est redargui de mi sericordia:q̄ de nimio rigore.26°.q. vlt°.c.alligãt.ꝛ.c.põderet.50°.di.c.ñ satis.86°.di.ꝛ.c.nemo peritorum.11°. q.3.ꝛ.c.2°extra d̃ iozti.ꝛ c°.veniã.35° q.9°.ex quo patet crudeles esse eos q cum possint fauere beate virgini ꝛ tenere q̄ nunq̄ fuit cõtaminata ori ginali peccato pertinaciter asserunt contrarium.Tales preponunt mrez dei conditioni cuiuslibet mali homi nis.Nam de quocunqȝ etiam scelera tissimo de dubia eius malicia iterpre tatur bonum.cum quilibet presumat bonus:nisi probetur contrarium.c°. dudum de presump.ꝛ.l.omnimodo C.de inof.te.Et tamẽ matri dei hec imponitur calumnia:hec culpa ascri bitur d̃ qua nulla habetur certitudo: imo pia ꝛ rõnabilis probatio oppo situȝ suadet.Constantinus iperator dicebat q̄ pter sacerdotalis digni tatis reuerentiam si sacerdotem dei peccantem vidisset illum ne videret propria clamide cooperuisset.96°.di. c°.in scripturis.Et isti genitricez dei vituperantes:postposito omni respec tu pclamant i populis:tumentibus buccis:ipsam peccatricem fuisse.Ad sonitum campane conuocantur oẽs vt audiant falsum testimonium.s.q̄ inocentissima iniusta fuerit.Isti ascẽ dunt alta tribunalia:magnos pulpi tus erigi faciũt:ꝛ numerositate libro rum se circũdant:vt beatam virginẽ multorum voluminũ ostẽtatione cõ demnent:quã iuste ꝛ fm veritatẽ pec cato obnoxiã fuisse:pbar̃ ñ possunt. cum tñ in criminalibus probationes esse debeãt luce meridiana clariores

Favores ampliandi

Favendum parti que facit religioni

Magis creditur duobus affirmantibus quam mille negantibus

Interpretatio fit ut res magis valeat quam pereat

Iudices promptiores ad absolvendum

Melius est redargui de misericordia quam de rigore

Quilibet presumitur bonus

l.sciant cuncti.C.de pba.ꝛ c.z.zª.q. 8ª.ꝛ c.epiphaniū.5ª.q.6ª. Sz qḋ abho miabilius est:cū etiaꝫ ꝯtra scelerațissimos quosqꝫ nō soleat ferri sentētia sanguinis nisi ī ferialib⁹ diebus: Cōtra ipaꝫ tamē īnocentissimā virgineꝫ ī maioribus festis ac solemnitatibus a talibus ꝯdemnationis sentētia profertur. Et cum ad malefactorū audiēdam ꝯdemnationem solum generali campanarū signo populus inuitetur: ad audiendam tamē iniustissimā sanctissime virginis ꝯdemnationem vltra generalem sonitum tales crudeles iudices per domos discurrentes vnumquēqꝫ specialiter inuitant quo beata virgo coram plurib⁹ diffamet. atqꝫ ad audiēdum iniustum iudiciuꝫ sepe etiam inuiti pertrahūtur. ꝛ quādoqꝫ falsis allegatiōibus decepti eorum falsam sentētiam cōtra beatam virginē prolatam veram esse arbitrātur. Quibus ego dicere possum illḋ Daniel.iz. Sic fatui filij israel nō iudicātes neqꝫ qḋ verum est cognoscētes ꝯdemnastis filiam israel: Reuertimini ad iudiciū quia falsuꝫ testimoniū locuti sunt aduersus eā. Isti diffamatores ṽginis vt dicebat qdā de uot⁹ ṗdicator: In hoc faciunt eā videri peioris ꝯditōis ꝙ diabolus qui nū ꝙ aliqḋ originale vicium habuit: nec ab alio ꝯtraxit peccatū. Profecto tales sūt similes coruis q ēt ī rebus mūdis ꝛ odoriferis īmundiciā ꝛ putredinē querūt. Suib⁹ quoqꝫ nō sunt dissimiles q amenissimū viridariū ꝯspiciētes: ꝓtinus hinc īde cursitāt vt in eo aliqd stercoris repire possint. Hec tñ ī properia ꝛ alia huiusmodi oīa ī hoc opē posita nō ꝓferimus ꝯtra simpliciter opinātes beatā virginē peccato maculatā fuisse: sed solū ꝯtra maliuolos ꝛ ī sua obstinatiōe ac nequitia indurratos q veritatē īnocentie virginalis cognoscētes illā ex certa malicia ꝑsequūtur. Nos autē eorū pertinaciaꝫ nō imitati. sed attendentes qḋ. Beatus Ambrosius ī primo de offi. ꝛ in c°. nō inferenda.zz°.q.3ª. inquit. Qui nō repellit a socio iniuriā cuꝫ potest tam est ī vitio ꝙ ille qui facit: que sententia etiam probatur p. l. Quid ergo §. pmo.ff. de his qui no.infam. ꝛ in. l. 3ª.ff. de noxa. ꝛ ī. l. iubemus. §. iconomus. C. de sacro san.ec. Hanc a dōīna nostra calumniam repellamus. si enim socij propulsanda ē iniuria multomagis domini ꝛ dñe est contumelia repellēda. l. sed si vnius. §. si iussu dñi ī fi.ff. de iniur. l. cū dñs.ff. de sen. ꝯsul. silla. imo non debet quis saluti eorū suam anteponere vt dicit in. l. pria. §. eodē autem.ff. eo. ti. Cōsiderātes etiaꝫ ꝙ ueritas que diu latuit de īmaculata virginis ꝯceptione: modo diuersis reuelationibus īnotuit maxime modernis doctoribus: illā firmiter teneamus. semp eniꝫ q vltimi sūt veriora ꝑsumūt. l. q filiuꝫ. ꝛ ibi glo. ff. ad trebelli. Itē quāto iuniores tāto ꝑspicaciores. vt ait glo. ī. l. gallus.ff. de liberis ꝛ post. ꝛ vltimuꝫ verbū preualet. l. tutor.ff. de testa.tu. ꝛ finis derogat pricipio. l. si tibi.ff. si cer.pe. Et iō vltimū est sequendū 13ª.q.zª.c. vnam ꝙqꝫ ꝛ.ff. ad muni. l. filij. §. vidua. vltima eni determināt ꝗstionē ꝑcedentē vt dicit glo. ī. l qui filiū.ff. ad trebe. ꝛ Bal. ī auten. ex testamēto. C. ḋ colla. Marie autem isti opinioni vltime est fauendū quia melioribus rationib⁹ ꝛ clarioribus ꝯclusionibus roborat ar^m in. c. capellanus de feri. Faciunt

Socius dz repellere iniuriā a socio

vltimum est quodū [illegible]

ad hoc notata per hosti. in c. quanto de transla. et in c. prio de sacra vnctõe.

Pars tertia huius sermonis que dicitur stabilitionis.

Pro expeditiõe hui⁹ partis vt christi fideles et deuoti stabiles in deuotione virginis permaneant Dico illud quarti Re. 6. c. Plures sunt nobiscum q̃ contra nos. hanc enĩ opinionem tenet prio caput ecclesie sũmus pontifex cum cardinalibus et curia Romana: Qui in die conceptionis deuote canunt in officio eiusdem diei. Immaculata conceptio est hodie etc. Idipsũ omnes confitentur Episcopi et sacerdotes catholici et fideles: Id abbates: et quicũq; ecclesiastica dignitate decorati. Id ordo sancti Benedicti et canonici regulares. Id ordo heremitarũ sancti augustini: atq; ordo carmelitarum atq; suorum. Id ordo fratrum minorum. et vt breuiter concludã. Id tenẽt quasi omnes cuiuscũq; alterius religionis paucis exceptis quos exprimere non est opus. Idem tenet et credit tota fidelium vnitas cuius rei testimonium reddit capella serenissimi imperatoris; atq; omnium regum: dominationum: potestatum: ciuitatum: oppidorũ: et villarũ ecclesie: In quibus officium conceptionis deuotissime celebratur. Cum igitur in his rebus in quibus nil certi statuit diuina scriptura: mos populi dei: et instituta maiorum tenenda sint c°. in his rebus. xi°. di. et in re dubia ad fidem et certitudinẽ valeat auctoritas ecclesie catholice. c. palã eadẽ di. Et vbi lex deficit ad cõsuetudinẽ loci recurrendũ est. c. de qbus immcta glo. 20°. di. Ideo omnes debẽt sequi consuetudinẽ ecclesie in veneratõe puritatis virginee. vt enĩ inqt beat⁹ thomas in 2°. suo quolibeto. q. 7ª. magis debet uari et attẽdi cõsuetudo ecclesie q̃ auctoritas augustini et quorũcũq; in corũ; Cum enĩ papa sit christi vicarius c. inter corporalia de transl. pre. et gerat vicem dei in terris c. quãto eo. ti. ex quo sequitur q habz plenitudinẽ potestatis vt notat in c. consequẽs xi°. di. Et illud qd facit psumit facere auctoritate dei extra de trãs. pre. c. inter corporalia gl. Ideo ipso approbãte aliqd. et nos approbare debem⁹. arᵐ. in c. si romão rũ 19ª. di. Imo ipius sniẽ magis ẽ stãdũ q̃ sentẽtie totius mũdi vt dicit gl. in c. in istis 4ª. di. Cum igit summus Pontifex approbauerit officiũ immaculate conceptionis per me editum et illud qd edidit dominus Leonardus nogarolus prothonotari⁹: In quib⁹ officiis sine originali peccato concepta predicatur. et non solum approbauerit sed etiam dederit illas omnes indulgentias dicentib⁹ vel audientib⁹ celebrari officiũ conceptiõis que vnq̃ ab aliquib⁹ sũmis pontificib⁹ sunt concesse in officio corporis xpi: vt patet per bullã auctenticam: sequit concludendũ q omnes fideles debent pdictum festũ conceptionis celebrare per cᵐ. cõquest⁹ de feri. vbi enumerantur dies festi celebrãdi. Et ibi dicit. festiuitatũ omnium virginis gloriose etc. hec ãt est vna de ipsis festiuitatibus quam papa colit cuz clero vt supra ergo etc. papa enim approbando officiũ cõceptionis et instituendo festũ eiusdez consequẽter ex hoc determinauit ipaz virginẽ sine pccõ conceptã q vt ait Bernard⁹ in epla ad lugdunẽses. Nõ erit festiuitas conceptõis nisi sanct⁹ asserat

qui ꝯceptus est:ex quo tolluntur oẽs
auctoritates sanctorum ⁊ doctorum
qui dixerunt cõtrariuꝫ:vt notat dñs
Anto.de butrio ĩ.c°.ꝑ venerabilem
qui filij sint le.di.ꝙ ĩ opinionibꝰ cre
dendum est magis pape ꝙ̃ dictis san
ctoruꝫ:qꝛ pape ⁊ ñ alteri data est po
testas ĩterpretandi:vt patet per dictũ
cᵐ.per venerabilẽ.Ex quibus patet
ꝙ̃tum peccẽt illi pertinaces ⁊ obstĩa
ti qui contra immaculatam virginis
cõceptioneꝫ latrant.⁊ per ecclesiam
romanam approbata despiciunt.di
centes ꝙ heretici sunt qui gloriosam
virgineꝫ sine originali peccato cõce
ptam asserunt.sed ipsi ꝑꝑ talia dicta
sunt oẽs excõmunicati:vt patet ꝑ ex
trauagãteꝫ Sixti quarti .Que ĩcipit
Graue nimis.De qua ĩfra dicetur ẜ
mone sequẽti.Cũ.n.ad papaꝫ.⁊ Ro
manaꝫ curiam solũ pertĩeat diffinirẽ
atqꝫ determĩare ea que sunt dubia ĩ
fide:vt probari potest per.cᵐ.maiores
de baptis.Et.z4.q.pª.c°.quotiens.⁊
c°.hec est fides:⁊.z7ª.di.c.huic sedi:
eiusqꝫ sit emendare atqꝫ corrigere er
rores circa fidem vt ĩ.c°.qui alios de
here.⁊ ĩ.c°.errat.43ª.di:cui incumbit
maior zelus xp̃iane religionis.c°.offi
cij.z4.q.pª.Nõ approbasset ecclesia
romana hoc festum.dans insuper
multas ĩdulgẽtias capellis cõceptio
nis.si aliquis error esse posset circa
fidem ĩ veneratione virginee purita
tis.nec approbasset opinionem mĩo
ruꝫ fratrum si ñ esset bona.De quo
inquit Anto.de butrio ĩ.c°.cõquestꝰ
de feri.dicẽs.Audio ecclesiaꝫ appro
basse opinioneꝫ minorũ.s.ꝙ ñ sit con
cepta ĩ peccato originali.⁊ ita tenen
dum est ẜm ipsum dñm Antonium
⁊ panor.ĩ dicto.c°.cõquestus.Ordia
tio eniꝫ sedis apostolice ligat oẽs.c°.
si.de cõsti.Cuꝫ ecclesia apostolica sit
mater omniuꝫ ecclesiaruꝫ.1zª.di.c°.
p°.⁊.c°.quis nesciat ĩ fine.⁊ de cõsec.
di.3ª.c°.celebritateꝫ.⁊.9ª.q.3ª.c°.cunc
cta per munduꝫ.Que ñ potest errarẽ
nec decipi.vñ in.c°.a recta.z3ª.q.pª.
dicitur.hec sancta ⁊ apostolica mater
omnium ecclesiarum:christi ecclesia
que ꝑ dei oĩpotentis gratiaꝫ a trami
te apostolice traditionis nũꝙ̃ errasse
probatur:nec hereticis nouitatibus
depraauata succumbit.sꝫ vt ĩ exordio
normaꝫ fidei christiane ꝑcepit:ab au
ctoribus suis apostoloruꝫ principibꝰ
illibata fidetenus mãet.hec ibi.Licet
ãt quidaꝫ dixerint festuꝫ cõceptionis
ñ esse celebrandũ:vt etiã ait gloª.ĩ c°.
z°.⁊ ibi Archi.de ꝯse.di.4ª.tñ falsuꝫ
est.Nam vt ex supradictis patet.san
cta romana eccl̃ia illõ celebrat.Vñ
Bartholomeus episcopus brixiẽsis
ĩ suo repertorio pte.z°.ĩ verbo festũ
Dicit ꝙ ecclesia facit solemne festuꝫ
ĩ die cõceptionis beate virginis:⁊ ꝙ
ipse ĩ tali die celebrauit solemniter ĩ
capella sũmi põtificis ĩ presentia eiꝰ
⁊ cardinaliuꝫ atqꝫ alioruꝫ prelatoꝝ.
Qui ergo dicunt peccatum eẽ hanc
opinioneꝫ tenere.⁊ predicãt ꝙ festuꝫ
cõceptionis ñ debet celebrari:cũ de
trahãt romane ecclesie illud celebrã
ti:possunt dici de heresi suspecti:per
cᵐ.oẽs.zzª.di.vt dicit magister pau
lus venetus ĩ tractatu de ꝯceptione
virginis:ꝙ si dicatẽ nõnullos qui se
xp̃iãos ⁊ d̃uotos appellãt:nolle hoc
festum celebrare.rñdeo ꝙ ꝑpter hos
paucos ñ fit ꝙ celebratio huiꝰ sacra
tissime festiuitatis nõ sit vniuersalis:
Quia qđ fit a maiori pte xp̃ianoruꝫ
⁊ maxime a capite cum pricipaliori

bus membris a tota ecclia fieri dicit̃
ar^{m}. in c. licet ð elec. ꝛ in c°. cū in cun
ctis de his que fiunt a maioꝛi pte ca.
vbi dicit̃ qḋ fit a maiori parte capitu
li totū capitulū facere videt̃: ad idem
facit text⁹ i. l. nulli. ff. qḋ cuiusq; uni.
ꝛ i. l. aliud. §. referẽt. ff. de reg. iu. ꝛ i. l.
qḋ maioꝛ. ff. ad muni. Quia ergo nō
decet a capite mēbꝛa discedere sꝫ oīa
mēbꝛa caput seq debēt c. pꝛio iz^{a}. di.
Facit lex cū in diuersis. ff. ð reli. ꝛ sū.
fu. ꝛ oīa accessoꝛia suū seq debēt pri
cipale. l. cū pꝛicipalis. ff. ð reg. iu. ꝛ. c.
accessoꝛiū eo. ti. li. 6. Cum caput eccle
sie sūm⁹ Pōtifex celebꝛet festū ima
culate ꝯceptōis apparet illos nō esse
mēbꝛa ei⁹ q ex ptinacia ꝛ obstinatōe
ab eo dissentiūt ꝛ eius deuotionē nō
imitātur. De talibus dici pōt illḋ ec
clesiastici. 3°. Quā male fame ē q reli
quit patrē ꝛ maledict⁹ est a deo q ex
asperat matrē. Isti eni matrē suā re
uerendā s. gloriosā virginē mariā in
famant ꝛ vilipendūt. imo vituperant
sponsam dei ꝛ matrē regis celestis: ꝛ
ideo merito priuari merent̃ heredita
te celestis patris iuxta notata i. §. cau
sas in aūt. vt cū de appell. co. coll. 8^{a}.
ꝛ p glosam i c. qntauallis ð iure iur.
Tales pfecto dānantes eos qui dei
genitricis puritatē venerāt̃ atq; igno
rātes seu blasfemos appellātes time
re debēt ne discipuli magistri Ioha
chim censeant̃ q appellauit magistrū
sniaꝝ hereticū i illo articulo in quo
ipse ab ecclia dānatur c°. Dānam⁹
ð sūma tri. ꝛ fi. ca. Nos aūt matri mi
sericoꝛdiaꝝ honoꝛē debitū impēden
tes ꝛ eius īnocentiā pdicantes Dica
mus illi cuꝫ Beato Augustīo i quo
dā smone. O mater dñi sicut in pria
femnia abundauit delictū ita in te su
perabundauit oīs plenitudo gratie
ꝛ ideo sup oēs es ignara delicti. hec
ille. Cuius itemerate v̄ginis iteruen
tu: nos ab omnibus delictis absoluat
benignus eius filius. amen.

De eadē sacratissima ꝯceptione
sermo quartus.

Contere bꝛachi
um peccatoꝛis ꝛ
maligni: q̄ret̃ pec
catū illius ꝛ nō
iuenie t̃. ps°. 9°.
Quia bōe fidei
nō ꝯgruit ð api
cib⁹ iuris dispu
tare vt dr̃ in. l. si
fideiussoꝛ. §. que
dam. ff. mādati. Uñ pp cōeꝫ utilitatē
multa contra rōneꝫ disputādi recep
ta sunt. vt ait iuriscōsultus i. l. ita uul
neratus i fi. ff. ad le. acq. Ideo aduer
sarij virginee puritatis iam deberēt
a sophisticis ꝛ cauilosis argumētatio
nibus desistere qbus ignoꝛantiū ani
mos a deuotiōe dei genitricis auer
tunt: verū quia ipi in sua ptinacia ob
stinati psistūt. vnde fures ꝛ latrones
appellari possunt: qa si vt iquit Bal.
in pꝛhemio feudoꝛū ocultatoꝛ aliene
laudis: fur ē ꝛ latro. l. hereditatē. §.
fi. ff. ad legē fal. multomagis ei⁹ impu
gnatoꝛ. Nos illoꝝ proteruiā demon
strare volētes simul ꝛ ꝯsiderantes ꝙ
quāto pluries aurū p ignē transit tā
to maioꝛē acqrit claritatem. ꝛ ꝙ veri
tas sepius exagitata magis splende
scit i lucē ut dicit̃ in c°. graue. 35^{a}. q.
9. Deliberauimus i hoc smone etiaꝫ
aliqua alia dictoꝝ aduersarioꝝ argu
mēta recitare: ꝛ ꝯfutare: vt imacula
ta v̄gis ꝯceptio i ardēti flāma dispu
tationis reclinata puritate ac inocen

tia amplius elucescat verificabuntur etenim verba thematis nostri quib⁹ spū scō illuminatus ps̄ᵃ. vidensqꝫ me debere cōfutare argumēta aduersantium ꝯceptioni beate virginis ait mihi Cōtere brachiū peccatoris ꝛ maligni: Deinde de his beate virginis īpugnatorib⁹. ꝛ crim̄ ī ea q̄rentib⁹ dixit. Queretur ꝛc. sup quibus verbis tres ꝯsiderationes faciemus.

Prima dicetur impugnatiōis.

Secunda defensionis.

Tertia ꝛ vltᵃ. appellabitur Corroborationis.

Pars pr̄ia huius s̄monis ī qua īpugnat̄ conceptio dei genitricis.

QUo ad primā partem p̄dicationis nr̄e arguit̄ pmo beatā virginē ī originali pcō ꝯceptā rōne ꝓductionis sic. Ois hō qui p cōcubitū viri ꝛ mulieris natus est in peccatis ꝯceptus est. vt ait Augustin⁹ ī li. de fide ad petrū sꝫ beata virgo ex tali ꝯcubitu ꝯcepta est ergo ꝛc. Et ꝯfirmatur hec rō p dictū saluatoris Mathei 7º. vbi ait oīs arbor bōa: bonos fructus facit. mala aūt arbor malos fructus facit. n̄ enī p̄t arbor mala bonos fructus facere. neqꝫ arbor bona fructus malos facere. Cuꝫ ergo parētes gloriose virginis fuerīt mali p peccatum vī ꝙ ꝛ ipsa v̄go ꝓducta a tali arbore mala fuerit mala: ꝛ ꝯsequenter ꝙ ip̄m peccatuꝫ ꝯtraxit. facit ad hoc qđ īquit gloᵃ. ī. l. quisquis. C. ad le. iu. maiestatis dicēs Sepe solet filius similis eē p̄ri. Scđo idē ꝓbat̄ rōne mediationis. Naꝫ vt ait paulus p̄ie ad thi. 2º. vnus ē mediator dei ꝛ hoīum hō xp̄us yesus sꝫ medium n̄ est nisi īter extrema q̄ distāt a se inuicem s̄m philosophum. 5º. metaphisice ꝛ notatur p glo. Bar. ꝛ doc. in. l. pᵃ. §. 15. vī ff. siquis ius di. n̄ obtem. si āt beata v̄go nō fuisset sub pcō nunꝙ̄ fuisset distans a deo qꝛ solū p peccatuꝫ hō elōgatur a deo iuxta illō psalmi. 72. Ecce qui elōgāt se a te pibūt. ergo xp̄s n̄ fuisset mediator īter deum ꝛ ip̄aꝫ virginem qđ eēt falsum. Quare vī concludendum ꝙ ipsa ī origīali pcō fuit ꝯcepta ꝛ p illud a deo elongata. Tertio idē ꝓbat̄ rōne acceptatiōis: Cuꝫ enim deus n̄ sit acceptator ꝑsonarū vt dī actuuꝫ. 10. ꝛ ī. cº. sicut. 22ᵃ. q. 4ᵃ. ꝛ ī. c. nec quenꝙ̄ de cōse. di. 4ᵃ. ꝛ. cº. nouit de iudi. ꝛ. c. vltimo. 3ᵃ. q. 9ᵃ. ꝛ. c. 2º. 4ᵃ. q. 4ᵃ. facit text⁹ ī auten. đ mōa. ī fine pncipij coll. pᵃ. si dicam⁹ ꝙ de⁹ ī instanti pº ꝯceptiōis p̄seruauit beatam virginem a malo originalis peccati: cum illo tunc n̄ meruisset aliqd plus ꝙ̄ alij hoīes ab adaꝫ descendentes sequeret̄ ꝙ fuit acceptator ꝑsone contra diuinam scripturam qđ cum non sit verum vī dicendum ꝙ eam non preseruauit: sed cum alijs hominibus in originali peccato cōcipi permisit.

Pars secunda huius sermonis que dī defensionis.

PRo defensione immaculate conceptionis matris dei. rn̄deo ad primum argumentum qđ dicitur ꝓductionis ꝙ deus qui dedit legem đ qua Augustinus loquitur. s. ꝙ oēs qui per cōcubituꝫ nascunt̄ ī peccato concipiantur potuit eaꝫ circa aliquā personam mutare ꝛ dispensa͞r: vt ait petrus đ candia. ꝛ frāciscus de maironi. in. 3º. di. 3ᵃ. Et supra probatum est sermone. pº. parte vltima. Ideo di

ctuz ipsius Augustini itelligitur nul la speciali dei gratia iteruenientecu ius oppositū fuit in casu nostro. Ad auctoritatem euangelij. Dico q̄ de⁹ qui omnium naturarum est auctor. ꝛ potest facere mlta que hominibus impossibilia videntur vt ait Augusti nus. xi°. de ciui. dei. c. 7°. potest facere q̄ arbor mala fructus bonos faciat: ꝛ ideo potuit facere ꝑ mirabilem po tentiam suam: vt de infectis parenti bus mundissima nasceretur filia nec a nobis est de eius potestate dispu tanduz nec in talibus ab eo peractis est ab hominibus ratio requirenda: dicente Augustino in epistola ad vo lusianum. In rebus a deo mirabili ter factis tota ratio facti est potentia facientis Ad. 2ᵈᵐ. rationem que dici tur mediationis. respondeo q̄ sicut christus pro alijs hominibus media tor extitit vt a contracto peccato mū darētur ita matris sue mediator fuit vt ab eo preseruaretur: ꝛ ista fuit sin gularis mediatio sicut esset si quis vi dens iudicem debere irasci contra aliquem: ꝛ illum punire eius iram taliter preueniret q̄ sua interuentio ne non modo ipsum non puniret sed nec ad momentum indignationem contra illum vel minimam assume ret. Christus ergo qui hominem lap sum reparauit: ꝛ pro ipso ad patrem intercessit. matrem suam ne laberet preseruauit. Maior. n. gratia fit illi q̄ conseruatur in innocentia q̄ꝫ cui re mittitur culpa: vt ait Augustinus su per geñ. ad litteram. vnde Magister Leonardus de vtino ordinis predica torum in suo sermonario festiuo ser mone. 12°. c°. 2°. ait Maioris gratie est preseruari a lapsu q̄ꝫ post lapsum reparari vt patet i beata virgine. hec ille. Et ideo christus matris sue opti mus mediator fuit. Et hoc modo di ci potest etiam mediator angelorum ꝛ illorum reparator. ꝛ saluator atqꝫ purgator. Unde dyo. c. 2°. de ange lica ierarchia inquit angeli purgan tur a superbia: ꝛ ignorantia vbi Lico niensis ait. Illis primis substantijs diuina scientia est velut purgans non a sorde que infuit que apud nos solet dici vera purgatio sed ne insit obstans. q̄d genus purgationis est secundum veritatem optimum. ꝛ suf ficientissimum. hec ille. Et ibideꝫ par te secunda etiam dicit. Non purgan tur angeli sicut homines a sordibus que aliquando infuerunt sed preser uari ne aliquibus inquinentur est ipsis vera purgatio. hec ibi. Non er go sequitur: iste purgatus fuit ergo habebat peccatum. Nam malachie 3°. de christo dicitur in glorificatione sanctoruꝫ. Purgabit filios leui qua si aurum. ꝛ tamen illi tunc non habe bunt peccatum. Similiter luce. 2°. di citur impletum est tempus purgatio nis Marie cum tamen maculaꝫ pur gandam non haberet. Nam per gra tiaꝫ filij fuerat preseruata ne illam re ciperet. ꝛ talis fuit etiam purgatio ipsius virginis ꝛ mediatio filij pro ea que omnibus alijs extitit excellen tior: ꝛ dignior. ꝛ filio virginis conue nientior. laudabilius enim est aliquē ne percutiatur adiuuare: q̄ꝫ postq̄ꝫ habuerit caput fractū procurare me dicinam. Hoc autem fecit dei filius matri sue. Unde canit ecclesia i offi cio conceptionis: nisi dominus cu stodisset mēꝫ suam angelus tenebra rum denigrasset eā Ad. 3ᵐ. argu.

qđ dr acceptatōis dico ꝫ theologos i prio di.4a. q deꝰ nō est acceptator psonaꝝ sed meritoꝝ Bar.aūt i.l.pa i prin.ff.d postu.dicit q i his que fiūt ex mera gratia ēt apud deū est acceptatio psonarū.plus.n.facit vni ꝙ alteri. In his vero que sūt ex mera iusticia neqꝫ apud deū neqꝫ apd hoīes d bꝫ esse acceptatio psonarū.ita.n.iudicat magnū sicut paruū co.nouit de iudicijs.lꝫ aūt ꝟtutes ꝛ merita futura a deo preuisa nō fuerīt causa necessaria ipius ꝓseruatiōis vt pōt ꝓbari p determīata a magistro sniarū i pdicta distictōe primi ꝛ ꝙuis diuie volūtati nō sit assignāda alia cā nisi quia ita sibi placuit vt diffuse tractaẝ per theologos i po.di.45a.sola.n.eiꝰ volūtas hētur ꝑ legitima cā sicut ē de voluntate Jmpatoris ꝫm glo.i.l.relegati.ff.d penis ꝓsumiẝ.n.ꝑ pricipe q iusta cā fuerit motꝰ.ꝛ i tantū q ꝓbatio nō admittiẝ in cōtrariū vt ait Anto. de Bu.i co.q̄ i eccl'iarū de ꝯsti.ꝛ ibi eū r̄fert ꝛ seqẝ Panor.allegās clem lr̄is de ꝓba.tñ dicere possumꝰ ꝯgruū valde ꝛ decens fuisse vt deꝰ illā quā ab eterno ꝓuidit matrē suā futurā ꝛ ꝟtutibꝰ plenā ab oīs pcī īmūdicia ꝓꝓuaret: Et hāc rōnem tangēs Augu. in ꝫmone.43o. de natiuitate dn̄i ait. Qm̄ pciuꝫ redēptōis nr̄e īmaculatū eē debuerat ppea Maria mr̄ xp̄i electa est ꝛ sup oēs crea turas ꝓelecta: oībus gratijs fecūda:oībus ꝟtutibus ornata:oī scītate ī vtero matris repleta.ut de mūdissima matre mūdissimꝰ nascereẝ filiꝰ.qa sicut i celo hūit patrē īmortalem ꝛ eternū sic ꝛ i terra hūit matrē oī corruptōe carentē.igiẝ sicut i celo qualis ē pater tal' est filiꝰ.sic ꝛ i terra qual' est mater tal' ꝫm carnē est filiꝰ. In celo cū patre eternꝰ ꝛ īmensus:icorruptꝰ ꝛ sublimis ē.ꝛ in terra cū mr̄e īmaculatꝰ ꝛ mā suetus.hec ille. Eādē ēt sniaꝫ pōit Ambrosiꝰ i 3o. li.de uirgibus dicēs de xp̄o.Hodie q dē ꝫm hoīeꝫ homo natꝰ ex uirgīe sed añ oīa secula generatꝰ ex p̄re q mr̄em corpore.uirtute referat patrem

Pars 3a.huiꝰ sermōis que diciẝ corroborationis.

HEc pia ꝛ deuota opinio corroboraẝ p auctoritatē theolo. irrefragabil' Alexādri de ales q i li. queꝫ de btā virgīe edidit ꝓbat ipaꝫ dei genitricē ab originał' pcī vitio ꝓseruatā vbi ēt retractat q̄cq̄d contra hoc dixerat in 3o.sniarū di.3a.Narratqꝫ stupēdū miraculū p qđ ad tenendā istā opinionē inductus ē.de quo miraculo ptrāseo cā breuitatis qa de ipso dixi i officio ꝯceptōis qđ quidē officiū i mł'tis ad hāc materiā facientibꝰ putile post nonū ꝛ vltimū ꝫmonē huiꝰ prīeptis marialis nr̄i subnectā.Hāc quoqꝫ sniaꝫ tēuit Uarro magister Scoti i.3o.sniarum di.3a.dicēs q si dꝫ errare vult potiꝰ errare i abūdātia laudis virginis Marie ꝙ i diminutiōe.Jdē ēt tenuit ꝛ mł'tis fundamētis approbauit Magister Johānes Scotꝰ i eadē di.simł' cū magr̄o Franco d Mairōis. Lādulfo Neapolitāo.Ugōe d castro nouo:ꝛ Petro aureoli cardinali scē eccl'ie romāe q de īmaculata ꝟginis ꝯceptiōe fecī pticularē tractatū. Jdē ēt tenuit ꝛ subtiliter ꝓbauit dn̄s Andreas siculꝰ dictꝰ barbaciꝰ i ꝓhemio cle.ꝛ i.c.ꝯquestus de ferijs vbi allł'at panor.dicentē se audisse q eccl'ia approbauit opinionē minorū ꝓcipue in ꝯcilio basiliēsi.Jdē tenet dn̄s cardial'

i dicto c°. conquest⁹ di. q festũ ꝯcep tiõis cõiter celebrat ab oĩbus eccl'ia sticis ⁊ q dz obseruari vt btĩssima v̓ go honoret quantum plus fieri põt. Idẽ tenuit Magister Paulus venetus. Petrus de aqla dictus scotel⁹. dñs Robert⁹ Eps linconiẽsis: Petrus: Thomas. Johãnes de basilea: Alexander necnõ magnus Theolog⁹ Thomas d argẽtina: Gerardus odonis patriarcha antiochenus. ⁊ q̃plurimi alij theologi in 3°. snĩarũ di. 3°. ⁊ idẽ expsse dicit ⁊ affirmat pscript⁹ scotus in 3°. di. 18ª. Idẽ tenuit dñs Petrus de candia q fuit Papa Alexãder qntus subtilissime approbãs ĩmaculatã virginis ꝯceptionẽ i eadẽ di. 3ª. tertij snĩaꝝ. qui postea existens in põtificatu hãc opinionẽ dr terminasse in ciuitate pisaꝝ in. 1411. atqꝫ statuisse vt ab oĩbus teneri deberet. Tenuit ẽt hoc magister Johannes zerson cãcellari⁹ parisiensis i 2ª. parte sui s̄monarij sermone. 47°. vbi ĩtroducit octo vetulas furibũdas ĩpugnãtes festũ ꝯceptionis btẽ v̓ginis quaꝝ pª. vocat lr̃a occidens tota ĩ vultu rugata. 2ª. rõ litigiosa rixis comitata. 3ª. species sophistica fallacijs armata. 4ª supficies canonũ penitus inflamata. 5ª apparẽtia legis apparens aduocata. 6ª. falsa mathesis idest doctria ex gestis diffamata. 7ª. falsa poesis apparẽter ornata. 8ª. suspitio heretica tremens antiquata que sm alios vocat psumptio temeraria. Deide introducit predict⁹ doctor octo virgĩes verecũdas ⁊ timidas in ꝯspectu regis celestis ⁊ toti⁹ curie supne admirabiles defendẽtes ĩmaculatã cõceptionem mr̃is dei. quaꝝ pª est vera theologia ĩ vultu gratiosa. 2ª. rõ ꝓbabilis ĩ gestu amorosa. 3ª. patr̃s auctoritas grata velut rosa. 4ª lex canonica in habitu formosa. 5ª. lex ciuilis tota ĩperiosa 6ª vera mathesis apd multos ꝑtiosa. 7ª. dulcis poesis sup fauũ dulcorosa. 8ª. fides pia firma ⁊ radiosa. Que sapientissime virgines ita subtiliter arguerũt in fauorẽ illibate ꝯceptionis ⁊ vetulaꝝ argumẽta confutarunt q rex celestis approbauit opinionẽ de ĩmaculata ꝯceptione mr̃is sue ⁊ statuit festum ipius ab oĩbus debere celebrari. Hanc eandẽ opinionẽ tenuit Seduli⁹ poeta qui li. prio in carmine pascali ingt d btã v̓gine Maria. En velut e spinis nobilis rosa surgit acutis. Nil qd ledit habens vel qd obscurat honorẽ ⁊c. Itẽ Petrus cretẽsis sup lucam canit de ipsa v̓gine: Vnã nec maculam natura reliquit i ista. Idem ẽt tenuit magister Bartholomeus pisanus ĩ suo mariali. Tenuit hoc doctissimus theologus Magister Frãciscus de sauona q fuit sixt⁹ Papa quartus q ad extirpandas machinatões quorũdã impugnãtiũ conceptionẽ btẽ v̓ginis ⁊ fideles populos cõturbantiũ edidit illam decretalẽ que incipit graue nimis: in qua sic dicit. Graue nimis gerimus ⁊ molestũ cũ sinistra nobis de qbusuis eccl'iasticis psonis referunt: sed i eoꝝ qui ad euãgelizandũ verbũ dei sunt deputati excessibus pdicando cõmissis: eo graui⁹ ꝓuocamur quo illi periculosi⁹ remanẽt incorrecti: cũ facile deleri neque ant q multoꝝ cordib⁹ sic publice pdicando diffusius ⁊ damnabilius ĩprimuntur errores. Sane cũ scã romana eccl'ia de intemerate sempqꝫ uirginis Marie conceptione publice festũ celebret ⁊ speciale ac propriũ super

hoc officium ordinauerit. Nonnulli vt accepimus predicatores i suis sermonibus ad populū publice p diuersas ciuitates ꝛ terras affirmare hacten⁹ ñ erubuerunt. ꝛ quottidie pdicare nō cessant oēs illos qui tenēt: aut asserūt eandē gloriosā ꝛ imaculatā dei genitricem absqꝫ originalis peccati macula fuisse cōceptā mortaliter peccare: vel esse hereticos: eiusdemqꝫ imaculate ꝯceptionis officium celebrantes. ꝛ audiētes sermōes illorū qui eā sine huiusmodi macula ꝯceptam esse affirmāt peccare grauiter. sꝫ ꝛ pfatis predicationib⁹ ñ contēti. cōfectos super his suis assertionibus libros i publicum ediderūt: ex quorum pdicationibus ꝛ assertiōibus huiusmodi ñ leuia scādala i mentibus fideliū exorta sunt. ꝛ maiora merito exoriri formidantur i dies. Nos igit huiusmodi temerariis ausis. ꝛ puersis assertiōib⁹ ac scandalis que exinde i dei ecclesia exoriri possent q̄tum nobis ex alto ꝯceditur obuiare volētes: motu ꝑprio nō ad alicuius nobis sup hoc oblate petitiōis īstantiam: sed de nr̄a mera deliberatōe. ꝛ certa sciētia huiusmōi assertiōes pdicatoꝝ eorundem. ꝛ aliorum quorumcunqꝫ qui affirmare presumerēt eos qui crederēt: ꝛ tenerēt eādem dei genitricē ab origīalis peccati macula i sua cōceptione preseruatam fuisse: ꝑpterea alicuius heresis labe polutos fore vl' mortaliter peccare: aut eiusdem cōceptionis officium celebrātes: seu huiusmodi sermones audiētes alicuius peccati reatum incurrere: vtpote falsas: ꝛ erroneas: ꝛ a veritate penitus alienas editosqꝫ d' super libros predictos id cōtinentes quo ad hoc auctoritate aplica pn̄tiū tenore reprobamus. ꝛ damnamus ac motu: sciētia ꝛ auctoritate pdictis statuimus. ꝛ ordinamus q̄ predicatores verbi dei ꝛ quicunqꝫ alii cuiuscunqꝫ status gradus: ordinis ꝛ ꝯditōnis fuerint: qui de cetero ausu temerario psumpserint in eorum sermonibus ad populos seu alias quomōlibꝫ affirmare huiusmodi sic p nos reprobatas: ꝛ damnatas assertiōes veras esse: ac dictos libros pro ueris legere tenere vel habere: postq̄ de pn̄tibus scientiam habuerit excōmunicatiōis sn̄iā eo ipso īcurrant a qua ab alio q̄ a romano pōtifice nisi ī mortis articulo nequeant absolutōis bn̄ficiū obtinere. hec summ⁹ Pontifex. Hāc eandem opinionē tenet: ꝛ mirabiliter ꝑbat Sanctus Bernardin⁹ ī tractatu de ꝯceptione ipsius bn̄dicte virgīs quē ego vidi sens ꝛ vī eē script⁹ manu propria ipsius scī in quo libro cum studerem ꝛ essē cum p̄re fratre Bernardīo de caimis ī libraria puuula ī qua sunt libri qui erant ad vsum scī Bernardini: venit ad hostium q̄dam Frater senex ī ea effigie propria qua depingi solet sanctus Bernardinus ꝛ dixit vultu iocundo. quid facitis patres? Ego vero qui erā magis prope ostium rn̄di. nos magnā cōsolationem hēmus videndo ista opera scī p̄ris nostri Bernardini. Ille vo subridens ait. vos bn̄ facitis. ꝛ statī recessit: Ego autem īmediate dixi p̄ri fratri Bernardīo caimo. vere credo q̄ iste sit sanctus Bernardinus pp̄ cuius amorē huc venimus ꝛ de quo loquebamur. ꝛ ipse rn̄dit. ꝛ ego simililiter credo. ꝛ sic valde cōsolati remansimus. cum autem paulopost oēs fratres loci ad cenam venissent ī refecto

rio nos diligēter ꝯsideraūimus si ali
quis frater esset similis illi: qui nobis
apparuerat: ꝛ neminē vidimus. vñ
firmiter credo ꝙ ipse sanct⁹ Barnar
dinus ad nos venerit vt osñderet ꝙ
sibi erat gratum ꝙ nos libenter lege
remus opera p ipꝫ edita. maxime de
imaculata ꝯceptiõe beate virginis.
ꝛ tunc ego veniebā de Roma. ꝛ pñ
tauerā summo põtifici nostruꝫ offi
cium de ꝯceptione virginis. Cuꝫ igi
tur vt patet p bullam plumbatā Eu
genij Pape quarti ñ tantum vita sꝫ
ēt doctria. sancti Bernardini sit ap
probata p ecclesiam sequit̃ ꝙ tenere
debemus hāc opinionē: quā ipse san
ct⁹ Bernardinus i scriptis tenendā
tradidit ꝛ publice pdicauit. Tenuit
ēt hoc idē sanctus Thomas đ aqno
i p°. sñiaruꝫ di. 17ª. ar°. 4°. i solutione
quarti argu. Qui ēt in expositiõe an
gelice salutatiõis de beata virgine i
quit. Ipsa. n. purissima fuit ꝙtum ad
oēm culpam quia nec originale nec
mortale nec veniale peccatuꝫ icurrit
Et iterum in p°. sñiaruꝫ di. 44ª. ar°.
3. i rñsione ad. 3ᵐ. argu. sic ait. Puri
tas itendit̃ p recessum a cõtrario. Et
ideo põt aliquod creatuꝫ iueniri quo
nihil purius esse põt i rebus creatis
sine vlla ꝯtagiõe peccati: ꝛ talis fuit
puritas beate virginis: que a peccato
originali ꝛ actuali fuit imunis. tamē
ista puritas fuit sub deo i ꝙtum erat
i ea potentia ad peccandum. Hec il
le. Beatus autem Anselmus i epl̃a
ad coepos anglie iquit. Non puto ve
rum esse amatorem virginis qui ce
lebrare respuit festum sue conceptio
nis. Idem quoqꝫ doctor de concep
tu virginali fecit duos libros: ꝛ sem
per cõcludit pro hac opinione. vnde
in p°. li c. 3°. dicit Cum ipsa ṽgo habi
taculuꝫ fuerit: vt diximus: summi bo
ni si peccati alicuius ex prime preua
ricationis origine maculam traxit
quid dicemus? vtiqꝫ diuina voce pro
phete dicitur. Priusꝙ̃ te formareꝫ
in vtero noui te: ꝛ ante ꝙ̃ exires de
ventre sanctificaui te. De Johanne
quoqꝫ Angelus qui euꝫ nũciabat as
seruit: ꝙ spiritu sancto replebitur ex
vtero matris sue. Si igit̃ Hyeremi
as in gentibus futurus propheta in
vulua est sanctificatus: ꝛ Johannes
in vtero matris est spiritu sancto re
pletus: quis audeat dicere singulare
totius seculi propitiatorium ꝛ vnici
filij dei dilectissimi reclinatorium
mox in sue conceptionis exordio san
cti spiritus gratia ꝛ illustratione de
stitutum? attestante vera scriptura:
vbi spiritus ibi libertas. A seruitute
igitur omnis peccati libera fuit que
omnium peccatoruꝫ propitiatori: au
la: iqua ꝛ ex qua personaliter homo
fieret spiritus sancti presentia: ꝛ ope
ratione cõstruebatur? hec ille. Et ite
rum. 4°. c. ait. Magnitudineꝫ opatio
num diuine virtutis quadaꝫ mentis
limpitudine pro posse considerans.
videor mihi videre ꝙ si quid origina
lis peccati in propagatione eius ꝛ cõ
munis vitij extitit illud propaganti
um: ꝛ non propagate prolis fuit. ꝛ in
fra. si dominus castanee confert ut
inter spinas remota compunctione
concipiatur. alatur ꝛ formetur. non
potuit hoc dar̃ humano qđ sibi para
uerat templo i quo corporal̃r habita
ret: ꝛ de quo in vnitate persone perfe
ctus fieret: vt licet inter spinas pecca
torum conciperetur ab ipsis tamen
spinarum aculeis omnimode exors

redderet plane potuit et voluit. quod si voluit et fecit: Et hanc eandem sententiam et similitudinem ponit idem Anselmus in li. de exordio humane salutis. post predicta autem verba subdit ipse Anselmus vbi supra. Et quidem quicquid dignum vnquam de aliquo extra suam personam voluit preparam est: de te o beatissima feminarum noluisse. et in eodem c. etiam dicit. Matrem te fecit suam ille rerum omnium factor et gubernator dominus omnium inquam intelligibilium et intellectum transcendentium. et te dominam ac imperatricem celorum terrarum et elementorum constituit: et vt ita esses in vtero matris tue a primordijs conceptionis operante spiritu sancto creabaris. Nunquid igitur in tanta futura gloria summi videlicet dei mater vnica et omnium que sunt fuerunt et erunt post filium tuum imperatrix: prudens et nobilis? Nunquid in exordio tuo talis esse debuisti: vt omnium quorum te dominium gerere certissime nouimus: aut paritati: aut subiectioni possis adici? hec ille. Qui etiam 5°. c. eiusdem li. inquit. Ille assertor pure veritatis et a filio tuo iam celo presidente vas electionis cognominatus omnes homines in adam peccasse fatetur. vera vtique sententia et cui contradicere nefas esse pronuncio: sed cum eminentiam gratie dei in te considero: sicut te non intra omnia que facta sunt inextimabili modo contueor. sic nec lege aliorum in tua conceptione demerita fuisse opinor. sed singulari et humano intellectui inpenetrabili diuinitatis virtute et operatione ab omni peccati adiunctione liberrima. hec Anselmus: In qua auctoritate ostendit quod benedicta virgo non est de numero omnium qui peccauerunt in Adam sed supra numerum omnium sicut si dicatur omnes de regno tali sunt tributarij regis non intelligitur mater vxor. et filius qui adimuntur a numero omnium. Idem quoque Anselmus in dicto. c. infert peccatum fuerat quod homines a pace dirimebat. et vt illud filius dei euacuaret: sicque ad pacem genus humanum reuocaret. homo fieri voluit. et talis vt nihil in eo aliquatenus remaneret quod non concordaret ei vnde homo a deo discordabat. quia ergo ita fieri oportebat Matrem de qua talis lis tolleretur mundam ab omni peccato esse decebat. aliter quo pacto illi summe puritati tanta coniunctione vniretur vt indifferenter que sunt hominis essent dei: et que dei hominis essent: et in. 6°. capitulo iterum dicit adhuc propone tibi palatium quod specialiter suis vsibus aptum existat construere volentem in quo et ipse frequentiori: et festiuiori cursu conuersetur. et omnibus ope eius atque auxilio indigentibus mitiori. et letiori vultu respondeat: et auxilietur. pateretur ne queso in principio. pallatij fundamentum inualidum et structure que foret edificanda incongruum et non coherens? Non puto si saperet: et propositum suum ad effectum perducere vellet. ergo sapientiam ante omnia secula proposuisse sibi habitaculum quod spaliter cohabitaret construere similiter indubitata fide tenemus. Quod autem habitaculum istud fuerit iamdudum innotuit. hoc. n. habitaculum illud sacrarium spiritus sancti esse fatemur in quo: et per quod eadem sapientia humane nature coniungi voluit et incorporari et omnibus se pura mente confitentibus parcere: et misereri. quod sacrarium: Aula videlicet vniuersalis propitiationis cum operante spiritu sancto construeretur: si fundamentum illius s.

initiuз siue primordium conceptiōis
beate marie corruptum fuit ipsi certe
structure nō congruebat:nec cohere
bat.hec Anselmus.Qui etiam ī eo
dem.c.īfert.Inscia ne fuit ꝛ impotēs
sapientia dei ꝛ virtus mundum sibi
habitaculum condere remota omni
labe conditionis humane:ꝛ angelis
aliis peccātibus bonos a peccato ser
uauit.ꝛ feminam mr̄eз suam mox fu
turam ab aliorum peccatis exortem
seruare ñ valuit:ꝛ In eternitate consi
lij sui fixum statuit eam dñatricem:ꝛ
reginā fore angelorum ꝛ nūnc īferio
rem angelis nataз ī consortiuз acce
ptam esse credamus oīuз peccatorū:ꝛ
existimet hoc ꝛ argumentis suis pro
bet qui vult. Ego donec ostendat mi
hi deus aliquid dignius excellentie
dñe mee posse dici:que dixi dico que
scripsi ñ muto.ceterū me:ꝛ ītentionē
meam filio eius ꝛ illi cōmitto.ꝛ.c.7°.
eiusdem libri etiā dicit. Nihil tibi dña
equale.nihil cōparabile est .oē.n.qđ
est.aut supra te est.aut subtus te est.
Qđ supra te ē solus deus ē.Qđ in
fra te est:est oē quod deus ñ est:Ad
tuaз tantā excellentiā quis aspiciet:ꝛ
qs attiget:ꝛ certe ut ad hanc excellē
tiam puenires ī humillimo loco.i.in
vtero mr̄is tue purissima oriebaris.ꝙ
ñ tali mō concepta ꝛ ordinata ñ fuis
ses ī tantam celsitudinē ñ succreuis
ses:ꝛ.9°.c.ēt ait.De dña nr̄a:quam ī
tm̄ culmen predestinauit:ꝛ extulit di
uina potētia:quaз tot ꝑrogatiuis do
tauit cuncta disponens dei sapientia
quā sibi mr̄em elegit ad mūdo subue
niendum ipa oīum saluandorum in
effabilis dei misericordia:dicere mor
te pcī ꝙ per īuidiā diaboli occupauit
orbē terrarū ī suo cōceptu ꝑgrauari:

vt taceā iterum ipas quas ꝯmemora
ui rōnes:anius euitat:intētio abhor
ret:lingua fateri ñ audet.Qui aliter
sapiunt:ꝛ melius approbāt:credant.
Ego pijssima dña qualiscūqз famulus
credo:ꝛ fateor ꝙ tu ex radice yesse
pulcherrima ac ꝑ hoc ab oī qđ te de
coloret peccati vulnere aliena.Inte
gerrima pmanens florem preciosissi
mum protulisti.Non qualēcunqз sed
super quē septiformis spiritus requie
uit.hec ille. Et Bernardus ī sermo
ne de assumptione beate virginis in
quit Licet ō Maria loqui gestiāt oēs
tñ quicquid dr̄ de īdicibili eo ipso qđ
dici potuerit minus gratuз sic mīus
placeat:minus acceptet .quenā ꝛ.n.
poterit ligua ēt si angelica sit dignis
extollere laudibꝰ ṽginē mr̄eз:mr̄eз āt
ñ cuiuscunqз sed dei:ꝛ Quenā vel an
gelica puritas virgini illi audeat cō
parari.que digna fuit sacrarium fie
ri spūs sancti.ꝛ hītaculum filij dei:ꝛ
hec Bernardus.ꝛ Aug.ī tractatu ō
incarnatiōe xp̄i dicit Hoīem peperit
virgo ōcora:ṽgo sponsa :tota pulcra:
tota speciosa.flos florū:pulcritudo ṽ
ginum:celi regina:mundi gloria.o di
gna digni.o īmaculata īmaculati.o
sancta sancti.o Maria splendor mun
di:gloria celi.qualē filiuз nobis pepe
risti:ꝛ o Felix femīa īter ceteras bene
dicta cuius venter fuit reclinatoriuз
dei:sacrariuз spūs sancti Lectꝰ ebur
neus xp̄i:thalamꝰ diuīe maiestatis:
ꝙte sanctitatis putabimus aīaз tuā
fuisse que ad ymaginē dei cōdita ꝛ fa
cta ꝯsistit cum caro tua tm̄ placuerit
creatori:vt ō ea sibi faceret paliū lau
dis ꝛ loricā victoriosi certaminis. Et
īfra iterꝫ dic.Tu tota pulcra :tota for
mosa.tota delectabilis ꝛ tota gl'iosa.

tu macula nulla fuscaris. tu oi decore vestiris. tu oi scitate ditaris. tu super oēs vgines scā i carne. tu sup oēs angelos: et archāgelos scā i mēte. tu cūctas femias vicis pulchritudine carnis. et oēs angelicos spūs excellētia scitatis. tu plena deo. tu repleta spū scō. hec ille. Et idō et nos salutem9 ipsaz beatā vgīnez reuerēter dicētes illud qd habet i missa pceptōis eiusdē s. Salue spōsa deitatis Maria fons pietatis. angeloz dña. Aue dulcis o Maria xpi mr et filia ulla siñ macula. Tu sol refulgēs glia. celorū lustrans atria. luce reples secula. Tu pute9 honestatis. fau9 dulcis caritatis. tu nra leticia. Rosa rubēs castitatis. liliū vgitatis cū oi fragrātia. Tu magistra clemētie Mater misericordie nra delēs crimia. O norma inocētie Maria plena grē: tu stella matutia. Tu a deo fabricata: in pceptu pseruata. nulla trahis scelera. Tu i cel' corōata ab angelis venerata micās sup sydera. Nos famulos rege tuos: atqz tibi fac deuotos p tua clemētia. Ab iferno liberatos: nos postrēo fac beatos in celi militia. Amen.

De eadē illibata pceptōe. Smo qnt9.

Candor ē lucis eterne. et speculū sine macla. sap. 7°. Jngt deuot9 Anselm9 i li. orationū loqns btē vgini: Gliosa vgo et mr misericordie regia et fons tot9 dulcedis. et pietatis qd dicem9? qcqd. n. ptulerim9 min9 ē et quasi nihil ad ea q̄ tibi debem9. hec ille. Et Ambrosi9 i li°. de vginib9 ait. qd nobili9 dei mre? Quid splēdidi9 ea quā splēdor elegit. Quid casti9 illa q̄ sine ptagione generauit? et ibidē: Tāta est hui9 vginis excellentia vt ab ei9 narratōe balbutient oēs lingue. excutiant oēs intelligētie. deficiāt oēs similitudies parabolice. hec Ambrosius. Cui9 vginis imaculate puritatē puidēs ecclesiastic9 sui libri c°. 43°. ingt. Pulchritudinē candoris ei9 admirabit oculus: Ei9 quoqz innocentiā psiderās sapiētissim9 Salomon pphetico spiritu vba thematis nri pdixit dū ait. Candor est et c. Sup qb9 verbis tres psideratōes faciem9.

Prima dicet ostensionis.

Secunda testificationis

Tertia appellabitur figurationis.

Pars pria que dicitur ostensiōis

Beatā virginē sine origiali peccato pceptā ostendi pōt quattuordeci rōnib9 Prima quarū dicit appellatōis sic arguēdo. Si beata vgo origiale peccatū ptraxisset non posset appellari simplr virgo qa sicut caro corrumpit p pmixtionē carnalē. Jta aia p peccatū: vn̄ aie peccatrici dicit Jere. 3°. Tu aūt fornicata es cū amatorib9 multis et c. Si ergo aia gliose vginis fuisset corrupta peccato origínali solū sm quid posset vgo noiari: qd esset incōueniēs i mre dei: q̄ fuit vgo virginū. De qua canit ecclia. Scā et imaculata vginitas et c. et quodāmodo videret esse pra articulū fidei de virginitate mris xpi. et hac rōne i studio pisiensi hēt opinio d imaculata pceptiōe vginis quasi articulus fidei Vn̄ non pōt qs ibi ad magisteriatū vel aliū gradū pmoueri q damnare audeat hāc opinionē verā. scilicet qd

beatissima v̄go maria fuit ab oī pc̄ō
p̄seruata. Itē nullus ibi p̄mitteret̄ le
gere q̄ temerario ausu affirmare p̄re
sumeret ac determīare q̄ m̄r dei pu
rissima fuerit vl' p̄ instans origīali ui
tio maculata. et idē per oīa seruat̄ in
studio basiliēsi. pōt aūt p̄dicta rō ɔfir
mari sic. Cū. n. vnūq̄dq̄ magis deno
minetur a nobiliori idest a forma q̄ a
materia cū ip̄a forma det nomē et dif
ferentiā ut p̄batur 2°. phisicoꝝ et esse
rei tribuat. l. si q̄s hoīem. §. si deterio
rē. ff. ad exi. Absurduz esset dicere q̄
m̄r dei que appellat̄ nō solū v̄go sed
regina v̄ginū fuit solū virgo quo ad
corpus et nō quo ad aīam: illā sicut
aīa ē dignior corpore. l. sancimus. C.
de sacro san. ec. c°. cum infirmitas de
peni. et re. c. p̄cipim⁹. 12ª. q. 2ª. c. solite
de mai. et obe. et c°. sedulo 38ª. dist. sic
maior iniuria ei fieret si pollueret̄ q̄
si corp⁹ macularet̄. cū iniuria extime
tur tāto acrior q̄nto dignior ē res cui
irrogatur. §. atrox. instituta de iniu.
et ideo si viliori parti idest corpori da
tum est priuilegiuz virginitatis a for
tiori debet esse concessum nobiliori
s. anime. Secunda ratio dicitur equa
tionis sic. vt colligitur ex dictis philo
sophi in libro de regimine principuz.
Non debet eodem modo gubernari
seruus et regina nec equaliter tracta
ri. Immo melior debet esse conditio
regine q̄ serui. instituta de publi. iu
di. §. item lex cornelia iuncta glosa. cū
imperator: vt supra diximus: donet
imperatrici priuilegia que ipse habet
d. l. princeps. ff. de legi. vbi glosa ait.
Augusta habz omnia priuilegia que
habet fiscus vt sic ad vectigalia non
teneatur hoc presupposito: dico q̄
beata virgo est domīa et Imperatrix
totius orbis. et omnium creaturaruz
Prīo namq̄z est regina celi et ange
lorum. vnde ipsa ait illud ecclesiastici
24°. Girū celi circuiui sola. s. tanq̄
domina. propter qd̄ inquit Grisosto
m⁹ super luc. Mittitur Gabriel An
gelus et egreditur de rege ad reginaz
de Imperatore ad Imperatricez. de
ciuibus celi ad dominam palatij. In
greditur ad virginem regi preelectaz
et eo forte alacrius: vt cum angeli pri
us regem haberent. habituri essent et
reginaz. vt ad supplendos numeros
angelici ordinis etiaz peccatores pos
sent ingredi. et mater misericordie et
Regina celorum porta fieret celi.
hec ille. Domīatur quoq̄z īferno. vn
de ecclesiastici. 24°. ipsa inquit p̄fun
dum abissi penetraui quasi dicat q̄
non solum demonibus in aere com
morantibus et in sup̄ficie inferni sed
etiaz illis qui in profundo stant infer
ni presidet. Domīatur etiā mundo et
hoīnibus hītantibus in eo. vn̄ ibidez
subdit. Et ī omni populo: et gente pri
matū tēui. iō d̄ ip̄a loquēs hierōym⁹
ī sermōe ad Eustochiū dicit Regīa
mūdi hodie de terris et de p̄nti seculo
neq̄ eripit̄: ea p̄p̄ oēs hoīes qui sunt
et fuerunt sunt serui istius domine. et
ideo ipsi dicere possunt illud quarti
R̄. x°. Serui tui sumus. quecūq̄z iusse
ris faciem⁹. cum ergo vt supra dictū
ē nō debeat seruus esse equalis dn̄e
sue sequit̄ btām virginez n̄ fuisse ī ori
gīali peccato ɔceptā. Cū. n. Jerēias
fuerit ī vtero m̄ris scīficat⁹ vt hētur
ei⁹ p°. c. et Johānes Baptista simlr
vt p̄z luc: p°. si btā virgo Maria soluz
fuisz ī vtero m̄ris scīficata et purgata
ab oī macula vt p̄dci scī: n̄ fuisset me
li⁹ tractata q̄ ipsi. Immo illi fui fuis

sent domine equales qd esset incon uenIens. et ideo est dicendū q fuit ab originali vitio pseruata. Et hanc rō nez tangēs beatus Anselmus ī ome lia pceptionis ait. Dignā donationē sup ceteros oēs scōs illa debet habe re p quam oēs sancti sanctificantur. Ipsa quoqz btā vgo hoc insinuans luce prīo canit. fecit mihi magna qui potens ē. s. puritatē mihi sup omnes puras creaturas tribuendo. Ter tia ratio dicit pcessionis cuius funda mentū ponit Bernardus ī quodam smone di. Quicquid alijs lz paucissi mis ē concessū nō est credendū gl'o se virgini fuisse denegatū. Si. n. Im perator dat alicui famulo et seruo ali quā gratiā multo magis credendū ē q illam det Impatrici vxori sue p il lam regulā topicam si de quo minus videt inesse et inest ergo et de quo ma gis z°. topicorū. et notat in aut^a. mlto magis. C. de sacro san. eccl'ie et. l. si pi gnus. ff. qui poti. in pigno. ha. omnes ergo gratie que alicui creature col late sunt et beate vgini competere po tuerūt illi sūt pcesse et excellētiori mō vñ Bernardus ī quodā smōe inqt. priuilegia gratiarū beate virgini cō cessa nō solū hoībus sed ēt angelis credimus admirāda. et Franciscus d mairo. in 3°. sniarū dicit. Credimus citra xpm btām virginē marie fuisse pfectam vt plus habuerit de gr'a in matris vtero q habeāt sancti ī celo. et b. Tho. ī 3^a. parte sūme. q. 27^a. ar. p° inquit. Rationabiliter credit q ea q genuit vnigenitū a pre plenū gratie et veritatis p oībus alijs maiora dōa gratiarū et priuilegia acceperit. San ctus quoqz Bernardus iterū ait. Le gimus stephanum plenum gratia et apostolos plenos spiritu sancto sed longe dissimiliter a Maria. et Hiero nymus vbi supra exponens illa ver ba angeli. s. gratia plena dicit. et bene plena gratia quia ceteris per partes gratia prestatur: Marie vero tota se infudit plenitudo gratie. Et iterū ibi dem ait. Et si in ceteris patribus gra tia fuisse credatur nō tamen eatenus plena. hec ille. Nec mirū si tātas gra tias recepit virgo Maria cum fuerit dei sponsa electa. vnde de illa inquit supnus sponsus sapiētie 8°. Quesiui eam mihi sponsam et amator factus sum forme illius. cum ergo angelis dederit domin' īnocentiā in creatio ne illorū vt habetur z° sniarū di. 4^a et p Augustinum in 8°. de ci. dei. Et similiter primi parentes fuerint origi nali iusticia decorati vt hētur a theo logis in z°. di. 29^a. Et ab Anselmo li°. prīo de conceptu virginali: sequit q si hec gratia data non fuisset beate virgini suis seruis ipsa inferior exti tisset qd esset valde absonum. Et ideo est concludendum q etiam ipsa fuit in sua conceptione originali iusticia insignita. Quia non fuit minus cara filio suo q angeli vel primi parentes

Quarta ratio dicitur filiationis ut. n. supra diximus illam innocen tiam quam habuit filius uirginis per naturaz recepit mater benedicta per filii gratiam. unde Hieronymus ubi supra inqt. In Maria totius gratie que est in christo plenitudo uenit. sed christus fuit sine originali peccato er go et mater eius. Et hanc rōnem tan gens Augustin' ī li. ptra quinqz he reses ī psona xpi loqtur di. Hec quā tu despicis manichee mater mea ē et d manu mea fabricata. ex qbus vbis

inuit Aug. q xpus fabricādo gliosaȝ mrem suā pseruauit eā ab originali pcō. ꝛ oib9 grījs suis rpleuit. Et hoc preuiderat ī spiritu salomon sapiētis simus qui. cañ. 8°. c. iquit de ipia im maculata matre dei: Que ē ista que ascendit de deserto delicijs affluens inixa sup dilectum suum: hoc etiaȝ pdixit Ysaias ppheta sui li. 3°. c. duȝ ait. erit lux lune sicut lux solis. qð ex ponit Fran. de Mairo. ī sermone de cōceptione eiusdem virginis de ipa dicens que fuit equalis lucis cum so le iusticie xpo per grāȝ pseruationis qð quidem cōueniens fuit. nā augu sta dȝ gaudere priuilegio pricipis. l. bñ a zenone. C. de quadri. p. ꝛ mr pri uilegio filij. l. ī sacris la. 3°. C. ð proxi mis sacrorū scrinioruȝ li. 12°. ꝛ. l. pe. C. de metatis. facit ad hec textus i. l. p°. C. de prepositis laborū. ꝛ alias al legatur labarū ſm gloam. ibi. vbi dicit Imperator. Quos lateris nri decor illustrat. Si ergo seruitores stantes ad lat9 pricipis illustrant ab eo q̄to magis illustrata fuit beata virgo q̄ ñ solum ad latus filij stetit ꝛ eum ī late ribus suis enutriuit: sed ēt de suis vi sceribus eum generauit. Et iō etiam posito sine veri preiudicio q pserua ri a peccato: ꝛ īsigniri iusticia origia li beate virgini ñ cōueniret: possem9 tamen arguere sicut fecit Aug. ī ser mone de assumptione eius probans eaȝ assumptam in aīa ꝛ corpore di. si Marie ñ cōgruit cōgruit tñ filio quē genuit. Quīta rō dr salutatōis. Nā vt dicitur luce p°. Angelus gabriel missus ē a deo nuncius ad beatā vir ginem q detulit ei lrās sue ambasia te quia nuncio sine lrīs ñ creditur. l. 2a. C. de collatione fundorum fiscali um li°. xi°. ꝛ. l. fi. C. ð man. prin. Erat autē summe honorandus loco illius cui9 vice fungebar. c. vlt°. 93°. di. Lre autem quas detulit archangelus ga briel fuerunt salutationis mirabilis s. Aue gratia plena ī quibus verbis denotauit ipaȝ beatam virginē fuisse sine aliqua macula cōceptaȝ. ꝛ inocē tia originali decoratam. Aue. n. ideȝ ē q sine ve. ꝛ ista īdefinita equipollet vniuersali. l. si necessitas. §. si ānua. ff. de pigno. ꝛ ibi gloa. ꝛ. l. si pluribus ī prin°. ff. de. le. 2°. Ideo exponitr aue. i. sine omni ve. i. afflictione qð verum ñ esset si originalis peccati aculeo af flicta fuisset. Deinde psequens addit gratia plena ñ fuisset āt plena gratia si pseruationis illi grā defuisset. Dū ergo dicit gratia plena declarar q a deo fuit oīs gratie plenitudine ꝛ p fectōne decorata alias diceremus oī potentem ī suis opibus fuisse dimiu tum cōtra. l. pam. ī pri. C. de emē. iusti co. pfectum āt illud dr cui nihil addi pōt. l. cum sillanianum in fine. C. ad silla. l. vbi aūt ñ apparet. ff. ð ver. ob. ꝛ simil r est dicendum de hoc vbo ple num. Nā vbi aliquid deest ñ dicitur plenum. qð bñ notatur ī. c°. per vene rabilē qui filij sint legi. circa fi. ibi ple nam ptātem quia ītelliger quo ad tē poralia ꝛ spūalia: pleītudo. n. est vbi nihil valet adiungi. 96°. di. c°. bñ qui dem. facit textus in ti. de pace cōstā. in prin°. v°. ad plenitudinē gratie no stre vos recipimus. ꝛ ibi bal. ꝛ iō ver bum plena gratia cōprehendit oēm gratiam ſm capacitatē recipientis si cut ꝛ de xpo dicitur Iohānis p°. ple num gratie. ꝛ veritatis. Et hanc rō nem approbat Alexander de ales ī p°. pte summe ꝛ scūs Bonauen. in

prio di.44°.di.btā virgo tantā hūit gratiā q̄ de facto nō poterat plus recipe.⁊ q̄tā pura creatura recipe potuit.ergo talis gratia nullum p̄suppo nit defectum. subdit quoq̧ angelus. Dn̄s tecū quod exponit August.di. tecū in mente.tecū in corde.tecum in vtero.tecū in auxilio.hoc autē n̄ fuisset verū si eā a casu originalis mali non adiuuisset sed diabolū cū ipsa eē p̄misisset.Intulit ēt angelus dicens. benedicta tu īter mulieres:qd̄ falsū fuisset si originali maledictioni subiacuisset. Sexta rō dr̄ verificatiōis vt.n.verificent̄ verba que dicūt̄ ī missa btē virginis ⁊ hn̄tur .puer.8°. necesse est dicere illam sine origiali pcō conceptam.Ibi.n.dicit̄ ī eius p̄sona Dn̄s possedit me in initio viarū suarum qd̄ non esset verū si in conceptione sua fuisset beata virgo a diabolo p peccatū possessa nihil.n.p̄t p duos dn̄os sub perfecto dn̄io possideri.l.si vt certo.§.si duob⁹ vehiculū ⁊ ibi gl. ⁊ docto.ff.cōmo. Et iō magister bartholomeus pisanus.in li.btē v̄ginis fructu 7°.arguit di. Maria ab initio viarum dei possidet̄.Ergo non hūit origiale.hec ille.In p̄dicta aūt missa in p̄sona eiusdem virginis subdit̄.cū eo eram ꝯcta ꝯponēs.qd̄ falsū eēt si peccatū originale ꝯtraxisset.durante n.peccato nō erat cū deo sꝫ cum diabolo.¶Postmodū seq̄tur ⁊ dlectabar p singulos dies:que dictio p denotat p̄fectionē ⁊ ꝯtinuationem tp̄is.l.verbum p̄noctare.ff.de ver.si.⁊ p bar.in l.celsus.ff.d̄ vsuca.sꝫ si ꝯcepta fuisset ī originali peccato nō posset dici delectari p singulos dies.quia n̄ fuisset delectatio ꝯtinua.Deinde seq̄tur.ludens coraꝫ eo oī tempore.qd̄ esset falsum.cū peccator longe stare dicatur a deo .puer.15.c.⁊ iō p illo tēpore vl mometo quo fuisset in originali peccato nō lusisset corā deo cū blasfema ⁊ inimica eius dici potuisset.⁊ ideo bene dicit̄ ibi coram:que dictio denotat audientiā eius corā quo fit.l.corā .ff. de ver.si.cū ergo peccatores nō exaudiat deus.Johannis.9°. Ideo beata virgo ludens corā deo omni tēpore nunq̄ fuit ī origiali peccato. Septima ratio dicitur v̄isimilationis.verisimile.n.est q̄ deus ab originali peccato matrem suā preseruauerit ut patet ex sepe dictis.Cū ergo licitum sit sumere ꝯiecturā de eo qd̄ est verisimile.l.non ē verisimile.ff.qd̄ metus causa vbi glosa notabilis ⁊ ea que veniunt ex bona cōiectura dicant̄ esse vera.l.fi.ff.de proba.cūq̧ non minus attendatur qd̄ est verisimile q̄ qd̄ est ī veritate vt ait glo.in.l.tale pactuꝫ.§. fi.ff.de pac.⁊ in.l.non possunt.ff.d̄ legi.⁊ in.l.cum acutissimi.C.de fideiꝯ. ⁊ in.l.si vnq̄.C.de reuo.dona.sequitur debere teneri opinionem de īmaculata virginis ꝯceptione. Octaua ratio dicitur approbationis sic arguendo.Inquit philosophus 7°.ethicorū.Fama quā omnes tenēt nō omnino depditur.cū ergo opinio de īmaculata virginis ꝯceptiōe nunc per famā ⁊ opinionē cōeꝫ sit approbata vt patet ex dictis supra s̄mone 3°.pte ultima ꝯcludit̄ ipsam tanq̄ verā tenendā esse ab oībus qn̄.n.d̄ aliquo dubitatur recurrendū est ad coēm opinionē.l.cū delaneōis.§.asinā.ff.de fun. instruc.⁊.l.pria.ff.de flumi.v̄a quoq̧ eē illa vulgaris s̄nia.vox populi.vox dei plerūq̧ repitur. Nona ratio dr̄ p̄sumptionis.nō.n.negari pōt qn

ista sit p̄sumptio violēta q̄ filius dei voluit ex priuilegio mr̄ez suā fore illi batā in ꝯceptione. ⁊ patere pōt ex dic tis supra s̄mone p̄io p̄te vltīa . cū er go p̄sumptio violēta h̄eatur ꝓ lege. c. afferte de p̄su̅ . ergo ⁊c. si igit̄ vt inq̄t bal. i rubrica. C. de ꝯtra. em. iudex se d3 speculari p ꝯiecturas in iudicādo sicut medicus p vrinā infirmitatē di scernit: multo magis nos iudicare de bemus pro v̄gis b̄tē īnocentia ex vio lenta p̄sumptione. Decima rō dr̄ Nobilitatōis. pp nobilitatē ⁊. n. īmu nitas ꝯcedit̄. l. nō tantū. §. iliensibus ff. de excu. tu. Itē pp excellētiā p̄sone licitū est iura trāsgredi. l. s3 reprobari §. fi. in verbo male disciplinatos ⁊ ibi bal. ff. de excu. tu . Cū igit̄ b̄tā virgo fuerit ꝯctis aīantib⁹ creatis nobilior ⁊ excellentior ergo ⁊c . Undecia rō dr̄ subiectiōis. fundamentū cuius ponit ·|Panor. in c°. cū eccl̄ia sc̄ē Ma rie de ꝯsti. vbi ꝯcludit q̄ ·|Papa non pōt se subicere iurisdictioni Imperato ris qa cederet in p̄iudiciu3 sūmi apo stolatus ⁊ ignominia irrogaret̄ deo si vicarius ei⁹ eēt subiect⁹ seculari . mlt̄ to igit̄ magis hoc esset si mr̄ dei etia3 vno momēto subdita fuisset neq̄ssimo diabolo. Et cōfirmant̄ predicta p ea que ponit beatus p̄r frater Johānes de capistrāo in s̄mone ꝯceptiōis b̄tē v̄ginis in quo ꝓbat possibilitatē : con gruitatem ⁊ realitatem preseruatio nis qui ait. Quilibet specialiter subie ctus ·|Pape est exemptus c°. si ·|Pa pe de priui. li. 6°. sed beata virgo spe cialiter fuit subiecta deo. ergo multo magis fuit exempta ⁊ non subiecta per peccatum diabolo . Duode cima ratio dicitur parturitionis ⁊ est p̄dicti p̄ris fratris Johānis capistrāi

vbi supra dr̄. Maius ē sine dolore pa rere q̄ȝ sine peccato ꝯcipi. l3 b̄tā virgo sine dolore peperit ergo ⁊ sine pecca to ꝯcepta fuit . Tertiadecia rō di citur liberatiōis. hic. n . agit̄ de liber tate v̄ginis. l. q̄ nunq̄ȝ fuerit s̄ua dia boli. l3 quotiēs dubia ē interp̄tatio sp̄ ꝓ libertate rn̄dendū est. l. quotiēs du bia. ff. d̄ reg. iu . imo pp libertatē trās gredimur regulas iuris cōis. §. fi. isti. de dona. ergo ⁊c . Quartadecia ⁊ vltia rō dr̄ supatōis. clax ē. n. q̄ b̄tā v̄go supat i meritis ⁊ v̄tutib⁹ iohānē baptistā ⁊ maior ē eo in gloria celesti quia scriptū est p̄s°. 44° Astitit regia a dextris tuis. ⁊c. Si aūt diceremus q̄ beata uirgo cecidit ī peccato origi nali ⁊ postea surrexit p sanctificatio nē sequeret̄ q̄ nō eēt maior Johāne Baptista. q2 dic dn̄s Mathei xi°. In ter natos mulier nō surrexit maior Johāne Baptista. aut ergo necesse ē dicere q̄ Johānes ē maior ul' saltez equal' i gl̄ia ipi b̄tē v̄gini. Et hoc ē fal sissimū ut p3 ex supradictis. aut q̄ xp̄s nō dixit verū. s. q̄ inter natos mulie rū non surrexit maior Johāne Bap tista. Et hoc eēt hereticū ꝓfiteri. s. q̄ xp̄s fuerit mēdax qa est ipsa veritas. Jo. 14. aut necessario ꝯcludendū ē q̄ xp̄s in illis v̄bis tantū loq̄tur de his q cecidere ī pc̄ō origīali. Inter quos null⁹ surrexit maior Johāne Bapti sta. xp̄s aūt ⁊ b̄tā virgo l3 nati sint ex muliere : tn̄ Johāne sūt maiores. qa ipi nō ceciderūt ī pc̄ō ⁊ p ꝯsequēs nō surrexerūt ab eo. ⁊ ideo p̄dicta verba de ipis nō itelliguntur sed approbāt cōclusionē n̄ram. Et ī simili dicitur Marci. vl. c. q̄ xp̄s appuit. p° Marie magdalene: ⁊ tamen ecclesia tenet q̄ prius appuit mr̄i sue vt ait Ambro.

in li°. de virginibus. sed exponitur q p°. apparuit Marie Magdalene q alijs qui habuerunt peccatum. Et iō dicitur ð Magdalena a qua eiecerat. septem demonia ex quib⁹ verbis innuitur q ante q̄ appueri Magdalene peccatrici apparuit matri sue in qua nullum vnq̄ fuit peccatum. Et ideo ita itelligit p̄dicta auctoritas de maioritate Johānis. quibus v̄bis inuit saluator matrem suā illo esse maiorē quia ipa a peccato n̄ surrexit.

¶ Pars Secunda huius sermonis que dicit testificationis.

Quamplurimi sancti doctores testificant. et affirmant dei genitricem sine originali vitio ɔceptā In ter quos est diuus Ambrosius qui i quodā sermone exponēs illud Jsaie xi°. egredietur virga de radice Jesse de beata virgine inquit. Hec est virga i qua nec nodus originalis nec cortex venialis culpe fuit. et istam auctoritatem affirmauit beatus frater Michael de carcano se vidisse in quodam libello sancti Ambrosij antiquissimo adeo q nimia vetustate icipiebat cōsumi: et hoc dixit mātue i predicatiōe Jdem quoq3 sanctus Ambrosius i omelia de caym et Abel iteru3 ait de hoc grege. sancta et imaculata illa intacta ouis processit beata Maria que nobis cōtra naturam purpureū illū agnu3. i. regē. xm. generauit. hec ille Quomodo aute3 fuisset virgo maria ouis imaculata si cōtraxisset maculā originalis culpe. Jtē hieronymus sup. 9m. cm. Jsay. iquit Jn aula virgīali et nulla sorde maculata de spū sancto ē dei fmo cōceptus qui velociter de aduersarijs potestatibus spolia ð traheret et sibi faceret vniuersa seruire. Sanct⁹ quoq3 Jldephonsus i li°. contra ideuotos beate virginis dicit cōstat igitur Mariā ab ipso originali peccato fuisse imunē: per qua3 n̄ solū prime matris soluta est maledictō verum ēt oībus est benedictio condonata nullis igitur postq̄ nata est delictis subiacuit neq3 originale peccatu3 in vtero sanctificata cōtraxit hec ille Quam auctoritatem ita ad litteram recitat vincentius valuacensis ordinis p̄dicatorum i p°. volumine speculi historialis li°. 7°. c. 65°. et li. 8. c. 120. Beatus ēt Dominicus i tractatu ð corpore xpi dicit approbans imaculata3 virginis ɔceptionē. Sicut prim⁹ Adam fuit ex terra virgine et nunq̄ maledicta formatus ita decuit i secūdo Ada3 fieri. s. xpo cuius terra. i. mater virgo maria nūq̄ fuit maledicta. Beatus quoq3 Aug. i quodā sermone ait. quis potuit in Marie aīa sine carne locus esse vitiorum que ad celi vicem cōtinentis oīa dn̄i templum ē effecta: Ricardus isuper de sancto victore i sermone beate virginis qui icipit Nec dum erāt abissi iquit. Non decuit vt caro Marie qualicunq3 foret obnoxia culpe. Nā dei sapientia idignum credimus: vt quam ad lucē gentium destinauit prauitatibus et illecebris sineret inuolui. nec erit igratus quippe matri qui patri matr q3 p̄cepit honorem exhiberi. Jtem deuotus Bernardus i sermōe de natiuitate virginis gloriose: qui icipit: De gaudijs ad gaudia ait Caro Marie ex Adam sumpta maculas Ade nō admisit. Demones ēt sanctissime dei genitricis mundiciā negare n̄ audēt. vn̄ legitur q diabolus a quoda3 scō

adiurat⁹ vt diceret veritatē de ꝯcep tione ei⁹.s.qualr fuerit ꝯcepta Excla mauit dicēs. sine macula sine macu la sine macula. Infideles quoqꝫ btē virgis īnocentiā ꝛ puritatē ꝯfitenꝫ. Unde in alchorano Machometi dr: Null⁹ ē ex Adam qn tenuerit eū sa thanꝑter Mariā ꝛ filiū ei⁹. ꝛ in lege maumetica ēt dr ꝙ mr̄ yesu ē amica legis:q: tātū ꝓphetā portauit ī vtero. Ideo si qs diceret ī ea fuisse peccatū euelli debēt ei illico dētes ſm ipaꝫ le gē. Acqesce igiꝫ xp̄iane ꝛ dei genitri cis īnocētiā noli ampli⁹ īpugnaꝫ ne īfideli ꝛ diabolo crudelior erga dn̄aꝫ nostram esse comproberis.

¶Pars.3ª.hui⁹ sermonis que dici tur figurationis.

Tria quoqꝫ figuratōis Ma rie īnocētia comprobaꝫ. ¶Prīa aūt figura hētur. geñ.2°. vbi de⁹ pater di xit. Nō est bonū hominē esse soluꝫ. fa ciam⁹ ei adiutorium simile sibi.i. sine pcō.p quod figuratiue ōndiꝫ ꝙ prīo Adā idest xp̄o dedit de⁹ adiutorium nr̄e salutis beatā virginē similēꝫ ei si ne pcō. Et hoc est quod Beat⁹ Ber nard⁹ ī sermone de assumptōe beate virgis īquit. Et quidē ad restauratio nē humani generis sufficere poterat solus xp̄s. Si qdem omnis sufficien tia nostra ex ipo est.sed bonū nō erat nobis hominē esse solum.congruum magis erat ut adesset nostre repara tioni sexus vterqꝫ quor corruptioni neuter defuisset.hec ille. Secūda figura habeꝫ geñ.3°.c. Ubi de⁹ dixit serpenti. Inimicicias ponā inter te ꝛ mulierē.ꝛ semen tuū ꝛ semen illius. ꝛ ipa ꝯteret caput tuum. ¶Per caput serpētis oēs sumus strāgulati. quia ī vtero materno sumus īterfecti pecca to originali. vnde Bernard⁹s in ser mone de duodeciꝫ grad:b⁹ humilita tis ait.oēs nascimur morituri qa pri us morimur nascituri ꝛ tanꝗ ab or ti nascimur mortui qa ī vteris matrū sumus a serpente strāgulati. hec ille. ¶Per hāc autē figurā ostendiꝫ ꝙ bea ta Maria que caput serpētis.i.diabo li cōtriuit nō fuit ab eo strangulata. Nā contrito capite serpētis nihil ali ud potest. Et hoc ēt figuratū fuit Iu dith.13° In ipa vidua Iudith.que am putauit caput holofernis: per quem diabol⁹ figuratur. De hac autē figu ra ꝯtritionis capitis serpētini inquit Augustin⁹ sup geñ. Cum subiectio originalis peccati caput sit diaboli ta le caput Maria contriuit quia nulla peccati subiectio ingressum habuit in animā virginis.ꝛ ideo ab oī macula immunis fuit.hec ille. Tertia figu ra fuit ī archa noe ꝗ preseruata exti tit ab aqs diluuij.ꝛ ferebaꝫ sup aquaꝫ vt hētur.geñ. 7°.c. p quod dabaꝫ ītel ligi ꝙ Btā Maria archa dei ꝑserua ta fuit a diluuio orgīalis peccati. Et ideo ī officio ꝯceptionis diciꝫ.factum est diluuiū peccati sup omnē terram: optiqꝫ sunt montes excelsi sanctoruꝫ Archa vero deifera eleuata est ī su blime ꝛ ferebaꝫ super aquas. Quod ꝯsiderans ꝛ preuidens ī spiritu sapiē tissim⁹ Salomon dixit cañ.8°. Aque multe non potuerunt extinguere ca ritatem.s.Marie.nec flumina obruēt illam. Quarta figura habetur exodi 25°. De archa veteris testamēti. que erat de lignis setim imputribilibus. ¶Per hanc autem archam figuraba tur virgo maria in qua nō fuerūt re condite tabule legis:sed ipse legis da

tor deus. ¶Per quam archaꝫ quattu
or īter alia habemus beneficia. ¶P°.
ī periculis magnum auxilium. quod
significatum est numeri. x°. ¶Nam cuꝫ
eleuaret archa dicebat Moyses Sur
ge dñe. ⁊ dissipēt inimici tui. ⁊ fugiāt
q te oderūt a facie tua. Scḋo. ī dubijs
bonum cōsilium. quod significatum
est pmi. Rx. 14°. vbi cum saul vellet ꝯ
suler deū. dixit. Applica mihi archā.
Tertio. ī aduersitatibꝰ magnū solaciū
quod significatuꝫ est. tertij. Rx. z°. vbi
salomon dixit Abiatar sacerdoti. vir
qdeꝫ mortis es. sed hodie nolo te īter
fici qꝛ portasti archā dñi. Quarto ista
archa sanctissima nobis impetrat di
uinam benedictionem. qḋ significatū
est. scḋi. Rx. 6°. vbi dicitur ꝙ ad introi
tum arche federis dñi in domuꝫ obe
dedon. deus ei benedixit. De hac ar
cha īquit Ambrosius ī quodam ser
mone. Archa ītrinsecus portabat te
stamēti tabulas: Maria aūt testamēti
gestabat heredem. Illa intus forisqꝫ
auri nitore radiabat. sed sancta Ma
ria intus forisqꝫ virginitatis splendo
re fulgebat. illa terreno ornabatur au
ro. ista celesti. hec Ambrosius. ¶Nos
āt addere possumus. Illa de lignis ī
putribilibus facta est. Ista ab omni
peccatorum putredine preseruata im
maculata cōcepta ē. 5ª. figura habe
tur eccl'iastici. z4°. vbi ī persona vir
ginis dicitur. Quasi palma exaltata
sum ī cades. palma. n. in signum vic
torie portatur. ⁊ singulariter illi con
uenit. qui singularem victoriaꝫ habu
it. ideo apoc. 7°. de martiribus dicit.
⁊ palme in manibus eorum. Et hec
fuit beata virgo in suā conceptione.
que de diabolo mirabiliter triumpha
uit. ⁊ nūꝗ̄ ei subiacuit. Qua propter

de ipsa virgine dicere possumus illḋ
Ambrosij in li°. sermonum. Est pla
ne. palma plana ad requiem. honora
bilis ad triumphum. semper virens.
semper vestita folijs: atqꝫ ideo nunꝗ̄
marcessit. ⁊ ita fuit virgo bñdicta. ea
propter dicamꝰ illud cañ. 7°. s. Ascē
dam in palmam. ⁊ apprehendam fru
ctum eius. 6ª Figura habetur in
eodem ecclesiastici. c. vbi in persona
eiusdē virginis dicitur. Et quasi plā
tatio rose in iericho. ¶Rosa enim de
spinis nascitur. ⁊ tamen spinam non
habet. sic v̄go Maria ꝗuis de iudea
que vtiqꝫ peccatis spinosa erat: nata
sit nullum tamen spine: idest peccati
aculeum sensit. vnde de ipsa virgīe
canit ecclesia in officio assumptionis
eiusdem. Et sicut dies verni circūda
bant eam flores rosarum. ⁊ lilia con
uallium. De hac rosa pulcherrima ⁊
immaculata ait Bernardus in quo
dā sermone. O virgo virga nobilis.
virga Jesse. per quam in ramo cōua
luit qui perierat ī radice. ¶Radix ama
ritudinis eua. ¶Ramus eterne dulce
dinis Maria. Miranda ⁊ profundissi
ma dispensatio diuine sapientie. ꝙ ta
lis virga nascitur de radice tali. talis
filia de tali matre. talis libertas de ta
li ꝟuitute prescripta: talis imperatrix
de tali captiua. de tam sicca spina. tā
florens rosa. hec ille. 7°. figura ha
betur ecclesiastici. z4°. vbi dicitur in
persona virginis. quasi mirra electa
dedi suauitateꝫ odoris. Mirra. n. a se
⁊ ab alijs vermium putredineꝫ expel
lit. qḋ btē virgini ñ cōueniret si aliqñ
vermibus. i. demonibus p peccatum
orgiale subiacuisset. ⁊ ab eis corrosa
esset. ⁊ ideo btā virgo que innocentia
⁊ puritate sua diabolū effugauit dice

rē pōt illud cañ. 5°. Man⁹ mee distil lauerunt mirram. ⁊ digiti mei pleni sunt mirra ꝓbatissima. 8ª figura hētur cañ. 2°. c. vbi celestis sponsus i quit de spōsa sua virgine bñdicta. Si cut lilium iter spinas. sic amica mea i ter filias. licet. n. lilium iter spinas na scatur tñ sine spinis est. ⁊ totum can didum atq; odoriferum extat. sic bea ta virgo Maria q̄uis a primis parē tibus per peccatum spinosis sit ꝓpa gata tñ sine macula fuit. ⁊ per mūdi ciam ⁊ puritatez tota cādida atq; odo rifera permansit. 9ª. figura habeť cañ. 6°. c. vbi dicitur. Que est ista que progreditur quasi aurora consurgēs. aurora. n. a lumine icipit. ⁊ semper i lumie crescit. quousq; soli iungatur. ⁊ nunq̄ lumie priuať. Sic beata vir go a lumine diuine gratie incipiens nullis vnq̄ est peccatorum tenebris obscurata. sed semper in virtutum oī um claritate succrescens. tandem cū sole iusticie dulcissimo filio suo in ce lesti gloria mirandis circundata ful goribus est coniuncta. Ideo eius cla ritatem ituens Isaias propheta. 18°. sui libri. c. iquit. Sicut lux meridiana clara est. De hac quoq; virgine bñdi cta dici poteſt illud scdi ℞. 23°. sicut lux aurore oriēte sole mane absq; nu bibus rutilat. Que verba exponens Franciscus de May. de v̄gine maria i sermone de ꝯceptōe eiusdē dic: Ita aīa v̄ginis resplēduit absq; nubibus pccōꝝ. De hac ēt figura hētur i offi cio ꝯceptiōis. quo vtunť qdā religiosi i quo caniť O btā ꝓgenies. ⁊ venerā da series: vñ surgit vt aurora. Maria v̄go dcora. xª. figura hētur. ps°. 18°. vbi dī. dies diei eructat v̄bū. qđ expo nit Bernard⁹. i. āgel⁹ v̄gini āñūciat archanū icarnatōis filij dei q̄ ē v̄bū p̄ris. cū ergo p diē figureť btā v̄go: sit q; dies sp i lumie. segť q̄ mī dei sp fu it i lumie gr̄e ⁊ nūq̄ i tenebris pcc̄i. Ipa g° purissima v̄go fuit dies illa q̄ nūq̄ hūit noctē dlicti d q̄ dī zacharie 14°. Erit dies vna q̄ nota ē dño. xjª figura hētur in p̄dicto. ps°. 18°. vbi dī In sole posuit tabernaculū suū. p so lez. n. itelligiť btā v̄go. qa sicut sol cla rior ē oībus syderibus. ⁊ est icorrup tibilis. sic btā virgo i sua cōceptione fuit clarior. ⁊ purior oībus creaturis ⁊ fuit icorrupta ab oīb⁹ pcīs. ñ soluz āt dī sol s; clarior ⁊ pulchrior sole no miať. vñ sapiētie 7°. scriptū ē. Hec ē speciosior sole. ⁊ apocali. 12°. dī Ami cta sole. q: semp fuit illustrata lumie diuie gr̄e. Ideo dī in officio cōceptio nis. In sole posuit tabernaculū suuz dñs. quia de immaculata virgine oī puritate fulgida nat⁹ ē xp̄us. xijª. fi gura habeť nūeri. 24°. vbi dī Orieť stella ex Jacob. sicut. n. stella remota ē ab oī peregrina ip̄ressione s; philo sophum in p°. de celo ⁊ mundo. Sic beata virgo ab omni impressione pec cati fuit aliena. singulariter autem beata virgo stelle marine compara tur. ⁊ per ipsaz figuratur. vnde canit ecclesia. Aue maris stella. ⁊ secundū hieronymum ad Eustochium. Ma ria interpretatur maris stella. Stel la ⁊ enim marina nunq̄ patitur oc casum. sed est ab occasu distantissima Beata autem virgo in conceptione nesciuit occasum peccati originalis. sed ab omni peccatorū occasu distās fuit. Alie etenī; stelle. i. sancti: aliquā do perdiderunt splendorem diuine gratie per peccatum. de quibus dici p̄t illud Joelis. 2°. Stelle retraxerūt

splendorē suū. hec aūt stella fulgentis sima nūq̄ fuit nec erit sine splendore vnde ipsa ait illō ecclīastici 24°. vsq3 ad futurū seculū non desinam. Ideo de ipsa virgīe canit ecclia. in missa na tiuitatis dñi di. Stella semp rutilans semp clara. ex quo clare ostēditur q̄ nūq̄ per peccatū fuit obscura. Ratio nem aūt quare beata virgo p stellam figuret: assignat Franciscus d̄ May ronis ī sermone de ɔceptione eiusdē dicens. Sicut stella creata ē sine ma cula. Ita virgo Maria ɔcepta ē sine originalis peccati plaga. Et ideo ip sam benedictā v̄ginem laudare debe mus. ⁊ dicere. O stella relucente chel sole parturisti ⁊c. Quā orationem vi de ī corona nostra: quā feci in laudē predicte virginis cū multis alijs de uotis laudib⁹. q̄ ad ꝓpositū hui⁹ ser monis ⁊ alioꝝ sequentiū adduci pos sunt. Mlte alie sunt figure demōstrā tes īnocentiam mr̄is dei. quas breui tatis causa hic ptrāseo: Pro ɔclusio ne autē nr̄i s̄monis salutem⁹ deuote virginē benedictā dicentes illud qd̄ ponit̄ in officio nr̄o ɔceptiōis. s. Gau de mr̄ saluatoris magni vellus gedeo nis rubus igne qui nō vris. veri tem plū salomonis. Sponsa dei stella ma ris: porta celi tu vocaris: mūdi salus: seuientis cap̄ cedēs holofernis. Ma re sicco calle trāsis: currus mergens pharaonis. inq3 sion dn̄aris. pulsis inde iebuseis. Assueri regis sceptru3 caput tangens v̄go tuū mori fecit la queatū amā sanctis inimicū. Babi lonis rex ī p̄dam nō abduxit te capti uā: philistei: nec Golie: es transfixa pugiōe. Sicut suū sol nitorē nūq̄ per dit nec decorē: primi p̄ris sic tu labem nullam sentis: nec fetorem. Tu sol oc casum nesciens: lunaq3 semp rutilās: tu sydus lucem pariens: delicti nu bes profugans: Nullus in te cōfiden tes vnq̄ vidit infelices: vere tibi nam deuot⁹ est necesse sit beatus. Ad te ergo nos clamantes: In hac valle lachrimantes ad nuptias eternales fac venire triumphantes. Amen.

De eadem innocentissima cōcep tione Sermo sextus.

Necdum erant abissi ⁊ ego iā ɔ cepta erā. ꝓuer. 8°. Secūdum ar chidiaconē in c°. n̄ ne. 37°. di. abis sus dicit̄ ab a qd̄ ē sine. ⁊ bissus qd̄ est gen⁹ lini can didissimi quasi si ne bisso. i. sine candore. Et ideo p abis sum recte intelligi potest peccatū qd̄ est sine candore diuie gratie. Immo esse censetur cum magna nigredine. Qua propter homini per peccatum deturpato dicit̄ treñ. 4°. c. Denigra ta est super carbones facies tua. q̄ autem per abissum significetur pecca tum testatur Dauid p̄s°. 41°. dum di cit. Abissus abissum inuocat. quod ex ponit Gregorius dicens idest vnum peccatum ad aliud trahit. In isto ma ris abisso. i. in profluuio originalis peccati summersi sūt omnes ab Adā progeniti. De quibus spiritualiter in telligi potest illud quod dicitur exodi 15°. Summersi sūt ī mari rubro. abis si operuerunt eos. Descenderunt in profundū quasi lapis. Istud tamē profluuium demergere n̄ potuit glo riosam dei genitricem. Unde de ei⁹ ītemerata conceptione dicere possu

mus illud exodi.15. Stetit vnda fluēs congregati sunt abissi in medio mari Ipsa quoqz beatissima virgo potest gloriari dicens illud ecclesiastici 24° Girū celi circuiui sola. ꝛ profundum abissi penetraui ꝛ in fluctibus maris ambulaui. Dicere etiā potest verba thematis nostri. Necdum erant abissi s. peccatorū. ꝛ ego iam concepta eraz s. in mente diuina. Sapiens enim architector volens preclarum aliquod atqz admirabile palatium cōstruere diu prius i mente sua preconcipit illud ante ꝙ ipsū erigat. ꝛ ad esse ꝓducat. Deus ergo qui omniū est artifex oīa prospiciens vt dicit sapientie p°. volens filio suo tēplū v̄gineum fabricare atqz domū sibi dignaz ↄstruere prius idest ab eterno ꝑordinauit illaz preseruare a submersione originalis peccati: ne si in illo inficeretur male stati sue incongrua habitatio redderet. Si. n. preseruauit corpus eiusdez virginis ab omni corruptione vt dictuz est sermone precedēti: multo magis preseruauit eius animā: que excellentius dicitur templū dei ꝙ corp⁹. vnde Ambrosius in 2°. li. de virginibus ait. Nam si corpus v̄ginis dei tēplum est: animus eius quid est? quasi dicat multo dignius templū. Ad predicta autē facit illud quod inquit Seraphicus cardinalis beatus Bonauentura in p̄io sententiarū di. p̄ia dicens. Omnia que nunc sunt ꝛ quecūqz fuerūt a deo producta ꝛ producentur vsqz i finem mūdi fuerunt ab eterno in deo secundū causatiuā potentiam. ꝛ secundū similitudinis presentiam. que tamen habent ex tempore actualem existentiaz. Et ideo hoc respectu dei genitrix dici potest tunc concepta ꝛ per consequens ab originali vicio liberata. Quia vt ait Augustinus. 14°. de ci. dei c°. 11°. Homo peccato suo non potuit diuinum perturbare consilium: quo ordinatū fuerat ab eterno beatam virginem sine macula concipi debere. De cuius sāctissima conceptione tres considerationes faciemus.

¶Prima dicetur rationabilitatis

Secunda auctoritatis.

Tertia ꝛ vltima appellabitur exēplaritatis.

¶Pars p̄ia huius sermonis. que dicitur rationabilitatis.

Decem rationibus probari potest vltra predicta ꝙ beata virgo ab originali peccato fuit imunis.

¶P̄ria quarum dicitur mediationis. Quandocūqz etenī est inter aliquos inimicicia: pro recōciliatione nō conuenit accipere tertiū nisi ille sit offensi amicus. multo minus autem talis mediator debet esse particeps delicti per quam participationem fit ꝛ ipse dolosus. nam inimici amicus inimicus est. argumentum. C. de inoffi. testa. l. liberi. de quo per Bal. ꝛ cinuz in. l. si quis testibus. C. de testi. ꝛ per Bar. in. l. sciendum. §. si accusatio. ff. de legatio. facit textus ꝛ qđ ibi notat glosa in. l. prima. §. cuz patronus versiculo recte. ff. de offi. presec. vr. Et ideo ei tanꝙ inimico non crederetur ff. đ testi. l. 3°. §. p̄io Virgo itaqz que debebat mediare inter humanaz naturam ꝛ christū venturū non debebat esse rea. ꝛ cōscia delicti. alioquin esset indigna reconciliatrix. dicente Gregorio in moralibus. Cum is qui displicet ad interpellandum mittitur

irati iudicis animus ad iracundiam
prouocatur. Missa est ergo virgo be
nedicta a patribus exilio damnatis
tanq̄ digna reconciliatrix ad deum
que si non esset digna penam mere
retur. argumentum in ca°. nihil de
elec. Sed quia non est repulsa. Im
mo iratum deuȝ placauit: dignissima
inuēta est. ⁊ per cōsequens sine origi
nali culpa. Christus ergo inter pa
trem ⁊ populum mediauit. virgo in
ter filium ⁊ delinquentes. q̄ si ipsa
peccasset. vbi esset spes nostra? vbi re
clinatorium capitis nostri? Si mater
esset rea quid nobis esset seruis inuti
libus: Desperare possemus: vbi ipsa
singulari priuilegio puritatis nō ful
geret. Et hanc rationem tangit Ma
gister Bartholomeus pisanus in li
bro beate virginis fructu. 7°. di. Ma
ria fuit mediatrix inter nos ⁊ filium.
ergo debuit carere oī illo quo erat di
scordia. aliter nō fuisset bona media
trix. hec ille. Scd̄a ratio dr̄ perfe
ctionis. Si enim virgo benedicta ab
originali peccato nō fuisset preserua
ta. christus nō fuisset perfectissimus re
demptor vt probat Scotus ī. 3°. di. 3ª.
vbi dicit q̄ perfectissimus modus pla
candi aliquem pro offensa contrahē
da. est preuenire ne offendatur. Ista
ergo consequentia in theologia est su
scipienda. christus fuit humani gene
ris redemptor perfectissimus. dei enī
perfecta sunt opera. deuterono. 32°.
ergo aliquod humanum īdiuiduum
fuit a peccato preseruatum. ⁊ hoc pro
batur sic. ¶ Perfectissimus redemptor
est cui nō deficit aliquis modus redi
mendi. per enim denotat ītegritateȝ
l. verbum pernotare. ff. de ver. si. cum
igitur sex modis fiat redemptio. sequi
tur q̄ omnibus his aliquem ī huma
no genere christus redemit. ¶ Primꝰ
modus ē quo aliquis redimitur post
lapsum in mortali peccato. Et hoc
modo cōmuniter redimuntur pecca
tores. ⁊ redempti fuerunt primi parē
tes. Nam eorum peccatū. quo ad eos
fuit actuale mortale. vt ostendit Ma
gister in. 2°. di. 30ª. c°. 8°. licet quo ad
nos dicatur originale. Secūdus mo
dus est quo quis redimitur post lap
sum in originale. Et hoc modo redi
munt̄ pueri ⁊ quicunqȝ alij quando
baptizantur si habebant solum ori
ginale peccatum. Tertius modus
est quo quis redimitur post lapsum ī
peccatum veniale. Et hoc modo redi
muntur viri perfecti: qui subleuātur
post venialem commissionē. Iuxta il
lud prouer. 24°. septies in die cadit
iustus ⁊ resurgit qd̄ notat glo. insti.
de iusti. ⁊ iu. in prin°. ⁊ in aūt. de nō
alie. aut per. re. eccle. §. vt autem.
Quartꝰ modus est quo quis redimi
tur ne labatur in peccatum mortale
vt creditur de apostolis post aduen
tuȝ spiritus sancti. Quintus modus
est quo quis redimitur ne labatur in
peccatum veniale vt quidam putant
de sancto Iohanne Baptista prop
ter illud quod canit ecclesia in officio
eius dicens. Ne leui saltem macular̄
vitam famine posset. q̄uis Beatus
Augusti. in libro de natura ⁊ gratia
oppositum tenere videatur. Sextus
modus omnium aliorum perfectissi
mus ē quo quis preseruatur ne laba
tur ī originale peccatum. Cum ergo
hoc modo deus nullum aliuȝ preser
uauerit: igitur tenendum est q̄ ipsaȝ
benedictam matrem suā tali mō rede
mit. quia. n. beata virgo vt res singu

laris mundo donata est: filius eius dicere potuit illud quod notatur i. l. ob res ff. de pactis do. et in. l. legem. C. de dona. s. rei quam dono legem dico quam volo. De hoc autem pfectissimo modo redemptionis tangit Ric. i. 3°. di. 19°. ar°. p°. q. 3°. dicens quod aliquos liberari a pena. pôt tripliciter itelligi. aut eos a pena iam habita eripi. aut a reatu illius pene absolui. aut ab illo reatu preseruari. Hec ille. Quo quidem modo fuit beata virgo ab originali peccato liberata. Ideo i persona virginis gloriose dr̃ in officio cceptionis. Magnificat aia mea dñm. et exultauit spiritus meus i deo salutari meo: qui me preseruauit ab originali peccato. Et hoc fundamentum ponit ẽt Petrus aureoli i tractatu de cõceptione bte virginis vbi ccludit dicẽs. Apparet ergo quod qui hoc negat. s. beatã virginem fuisse a filio pseruatã ab originali pcõ derogat excellẽtie redemptoris. Hec ille. Hoc ẽt argumẽtum facit magister Petrus de cãdia i. 3°. sniarum di. 3°.

Tertia rõ di reportationis. nullus. n. dz ex dolo suo lucrum reportari cui pena debet. l. p°. et. l. ne ex dolo. ff. de dolo. l. si legatarius. C. de lega. l. dubium. C. de repudi. l. si sine. C. ad velle. l. eos i fi. C. de vsuris. c. dictum est. 30°. q. p°. c. sedes. et. c. ex tenore de rescrip. et. c. ex litteris de dolo et ptu. et. C. de vxo. mili. l. 2°. Sz serpẽs mendacio et artifex iuidia motus sua calliditate seduxit humanum genus i muliere vgine Eua. per quam oẽs captiui facti sumus. Igitur oportuit aliam virginẽ destinari sanctam et puram que nõ vinceret a serpente: sed ipsum serpentẽ superaret: Iuxta illud Iob. 26°. Prudentia eius superbum percussit. alioquin nõ punito serpente de hoc mendacio. is alliceret iterum ad male faciendum. quia facilitas venie icentiuum prebet delinquendi. c. est i iusta. 23°. q. 4°. et extra de vita et ho. cle. c. vt clericorum et de transla. pla. c°. penul°. vbi glosa. Argumentum ẽt ad hoc i. l. ita vulneratus. ff. ad leg. acqui. et. i. l. siquis i fi. C. de fur. Si ita qz virgo cõtraxisset originalẽ culpam et ipsa decepta fuisset. diabolus ex dolo suo lucrum reportasset. ergo etc.

Quarta ratio di cõcursionis. sic arguendo. Duo pfecte cõtraria non possunt simul cõcurrere. et stare i eodem subiecto. vt dicit philosophus in 2°. perier. et. 2°. topicorum. et notatur i. l. si ancillã. ff. de vsu. et p suo. Nõ. n. pt aliqd eodẽ tpe eẽ pfecte albũ et nigrum: viuum et mortuũ: calidum et frigidum Similiter nec aliqs pt esse eiusdẽ rei dñs et suus. Sed btã vgo a pricipio sue pductiõis fuit dñatrix demonum sicut pdictũ fuerat p dauid dño iesu xpo ps°. 109. dicẽtem. vgam virtutis tue emittet dñs ex syon dñar i medio inimicorũ tuorũ. ergo nõ potuit eodẽ tpe vel momento esse serua eorũdem demonum. quod fuisset si p origiale peccatum eis subiecta fuisset. Quita rõ di demonstrationis. Sic. Qualis est effectus. talis demonstrat fuisse sua cã sm philosophum i. 3°. phisicorum. et auctorẽ i li°. de causis. et ideo arguit apls ad romanos. xi°. di. Si radix est scã: et rami sunt sci. Hec ille. Sed ramus huius radicis virginalis. s. xps fuit sanctus. ergo etc. sicut. n. ex veris nõ nisi verum. vt ait philo. p°. prior. sic ex imaculata vgie nõ nisi imaculatus natus ẽ: Sexta ratio di figuratiõis Sicut. n. patuit sermone precedenti

parte vltia. Gloriosa virgo Maria figurata est per domum et templum quod Salomon edificauit deo. de quo habetur. tertij Re.6°. Sed templum materiale dicitur sanctum: iuxta illud psalmi decimi. Dominus in templo sancto suo. ergo et ipsa mater dei fuit sancta. et nunquam maculata. Unde de ipsa dicitur illud Agei. 2°. Magna erit gloria domus istius nouissime plus quam prime. Et ideo de ista domo diuina. scilicet benedicta virgine dicit dauid ps°.92°. Domum tuam decet sanctitudo domine in longitudinem dierum quod non esset verum si aliquando fuisset peccato infecta: Similiter falsum esset illud quod dicitur. tertij Re.6°. in figuram virginis. scilicet nihil erat in templo quod non auro tegeretur. id est caritate vestiretur. Falsum esset etiam illud quod in eodem. c. scriptum est scilicet Maleus et securis et omne ferramentum non sunt audita in domo domini cum edificaretur. Non ergo maleo peccati originalis vel securi. aut alio ferramento peccati actualis fuit benedicta virgo percussa vel vulnerata. Hec igitur est illa domus de qua sapiens Salomon loquens dicit. prouer.9°. Sapientia edificauit sibi domum et excidit columnas semptem. quia gloriosam virginem super septem columnas septem donorum spiritus sancti fundauit. Ea propter de ipsa virgine canitur in officio conceptionis. Hec est domus domini firmiter edificata. bene fundata est supra firmam petram. Et ideo de hac beatissima ac sanctissima dei matre dici potest illud psalmi centesimi vndecimi. scilicet Gloria et diuitie in domo eius. scilicet filij dei. et iusticia eius manet in seculum seculi. Nos igitur puritatis virginee zelatores dicamus domino nostro yesu christo illud psalmi sexti. Domine dilexi decorem domus tue. et locum habitationis glorie tue: et etiam illud psalmi.64. Replebimur in bonis domus tue. sanctum est templum tuum. mirabile in equitate. De hac quoque domo purissima inquit deus per figuram. tertij Re.9°. Ego elegi et sanctificaui domum istam. eruntque oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus

7a. ro dicitur medicationis sic arguendo. Inquit constantinus affricanus in pa. pratice pantegni de regimine sanitatis. c°. de disputatione regendorum sanorum. Intentio medicorum non est nisi de sanitate custodienda. secundum Galienum in initio sui libri de diuersa intentione medicorum qui ait. Medicorum intentio ac voluntas non est nisi in sanitate regenda. Monstrauit. n. quod vltimitas medicine nihil sit aliud quam sanitatis custodia. Antiqui. n. dixerunt quod melius est custodire sanitatem quam morbis repugnare: quia sanitas in sanis reperitur: ab infirmis vero est absens. Et melius est rem inuentam custodire quam non inuentam querere. Sanitatis. n. custodia prior est: quam infirmitatis curatio. quoniam homo naturaliter est sanus et sanitas est temperamentum corporis. hec ille. Quibus presuppositis sic infertur. Christus tanquam bonus medicus venit in mundum ad procurandum hominum salutem. et ideo samaritanus vulnera originalis: et actualis peccati curans appellatur a Magistro sententiarum in principio quarti li. Sed boni medici triplici vtuntur medicina secundum philosophum.3°. ethicorum. scilicet preseruatiua. conseruatiua. et curatiua. Quarum excellentior est preseruatiua. scilicet impedire ne quis in infirmitatem labatur. vt supra patuit. ergo debuit matri sue hanc medicinam ex

bibere.eam preseruando ne caderet i
infirmitatē peccati originalis qđ qui
dem facere potuit.quia quicquid pōt
deus ab aliquo remouere.potest etiā
illud non infundi prohiberē.quia faci
lius quid suspenditur: siue preserua
tur ꝗ inductuꝫ tollatur.l.patre furio
so.ff.de his qui sunt sui vel alie.iuris
ꝛ insti.de rerum diui.§.apium. Sed
peccatum originale multipliciter pōt
remouere Maxime per baptismum
fluminis:aut flaminis vł sanguinis.
vt declarat Magister in .4°. di. 4°.
ꝛ per suam gratiam remittitur iuxta
illud ad ro.3°.Justificati gratis per
gratiam ipsius.Ergo etiam potuit ꝑ
hibere ne in matre sua benedicta in
funderetur.qđ ꝛ fecit.ꝛ sic illi dignio
rem exhibuit medicinam salutis.

Octaua ratio dicitur locationis.
locus enim debet esse proportionatꝰ
locato.vt ait philosophus.ꝛ commen
tator in .2°. de anima. ꝛ 4°.phisico
rum.facit ad hoc illud qđ inquit glo
sa.in.c°.dudū.de deci.dicens .Qua
lia sunt predicata.talia conuenit esse
subiecta.Sed virgo gloriosa fuit ha
bitatio filij dei.Unde ipsa īquit eccle
siastici.24°.Et qui creauit me.requie
uit in tabernaculo meo.ergo debuit
esse proportionata ipsi habitatori.qui
fuit sine vlla peccati macula.¶Puris
simo ergo filio non debuit esse mater
nisi purissima.nec decuit dei sapienti
am sordidatum.ac peccato contami
natum sibi habitaculum deputare:
quia vt dicitur sapientie p°.In mali
uolam animam non intrabit sapien
tia.nec habitabit in corpore subdito
peccatis.Si igitur beata virgo fuisset
originali peccato deturpata non fuis
set conueniens habitaculum filij dei

quia vt ait apostolus secunde ad cor.
6°.Non est conuentio christi ad beli
al.ergo indubitanter est tenendum
ꝙ immaculata fuit:ꝛ omni puritate
repletissima.ꝛ ad hoc adduci potest il
lud qđ dicitur sapientie.8°.s.genero
sitatem illius glorificat contuberniū
omnipotentis dei.qđ exponit Franci
scus de Mayro.in sermone de conce
ptione virginis dicēs ꝙ licet eius no
bilitas fuerit a regibus deriuata ta
men ex diuinarum personarum affi
nitate fuit sūme glorificata.Ex quo
arguit consequens fuisse:vt sine vlla
peccati contagione conciperetur illa
ex qua oriri debebat innocentia ꝛ iu
sticia.ꝛ hoc est qđ per figuram dicit
ezechielis.43°.s.Glīa dei israel egre
dietur per viam orientalem.i.per bea
tam virginem.ꝛ terra.i.caro ipsiꝰ re
splendebit maiestate eius.s.xpi.idest
per gratiam eius virgo benedicta ful
gebit iusticia originali.Et hoc vt di
gna esset habitatio filij dei. Quis.n.
sapiens rem valde pretiosam in luto
vel ī immundo loco collocaret:Quis
magnificus dominus leprosam sibi
sponsam eligeret:Aut immundam
domum pro suo habitaculo deputa
ret:¶Profecto talis dici posset stultꝰ
ait.n.glosa in.§.ceterum instiᵒ.qđ cū
eo.nota quem esse stultuꝫ si eligat ma
lum cum possit eligere bonum. vt in
aūt.quibus mo.na.ef.sui.§.p°.Quis
etiam rationis capax ī lecto fetido ꝛ
immundicijs pleno iacere potiꝰ assen
tiret ꝗ in strato mundissimo ꝛ ab om
nibus īmundicijs elongato:Nemo
n.presumitur carnem suam odio hē
re.vt inquit glosa.in rubrica.ff.in ius
vo.ut eant.Beata igit̄ virgo Maria
que thalamus diuine fuit glorie non

fuit aliqua peccati sorde poluta. sed semper purissima ꝛ imaculata. Nona ratio dicitur destinatiõis quã ponũt quidam dicẽtes ꝙ res destinata ad certũ locum vel finem cẽsetur ad eũdem locum vel finem actu existere cleᵉ. ne romani de elec. l. ex facto. §. rerum. ff. de here. insti. vnde dicitur qḋ idem iuris est de vestimento qḋ est in fieri: qḋ est de vestimẽto qḋ ẽ in facto l. vel vestimentum. ff. de auro ꝛ ar. lega. Sed beata virgo ante secula fuit destinata ꝛ deputata vt esset mater dei sanctissima. Ergo ꝛc. Nec obstat si quis diceret ꝙ predicta itelligũtur de his que sũt i proximo fieri. quia respõdetur ꝙ talis semper fuit beata virgo respectu di cui iquit propheta psᵒ. 89ᵒ. Mille ãni ante oculos tuos sicut dies hesterna que preterijt. imo ei omnia futura sunt presentia vt patebit infra sermone vltimo. Decia ratio dicitur affirmatiõis: que potest colligi ex dictis beati patris fratris Johãnis de capistrano i sermone d ↄceptione virginis: vbi ↄcludit eam fuisse preseruatã ab origiali ꝛ subdit ꝙ quidam saracenus filius cuiusdaꝫ regis vltramarini. ꝛ nepos soldani hoc affirmauit existẽs rome i domo domini cardialis prenestini sic arguens. Omne edificium habens fundamentum defectuosũ: facit defectuosũ qḋ superedificatur. facit cᵐ. cum Paulus. ꝛ cᵐ. principatus ꝛ cᵐ fertur cum. §. sequenti pria. q. pria ergo si mater xp̄i fuisset defectuosa. diceretur xp̄s habuisse fundamẽtum defectuosum ꝛ incõgruum. ꝛc. Item plus dilexit deus matreꝫ suam. ꝛ circa eaꝫ plura fecit ꝙ̄ pater meus circa me. sꝫ pater meus fecit me liberum quãtuꝫ potuit in die mee natiuitatis. ergo ꝛc. Hec ille.

Pars secunda huius sermonis: que dicitur auctoritatis.

Auctoritatibus quoqꝫ predicta conclusio roboratur. Et primo. Salomon. prouer. vltimo de muliere forti. per quã intelligitur virgo benedicta: inquit. Nõ extinguetur lucerna eius i nocte. i. i peccato. Sequitur non timebit a frigore niuis: quia frigus peccati: eius aĩaꝫ non penetrauit. ꝛ ibideꝫ iterum ait. Bissus ꝛ purpura indumentum eiꝰ. quia habuit semper candoreꝫ puritatis ꝛ innocentie. ꝛ iterũ ibidem dicit. Fortitudo ꝛ decor idumentum eius. qḋ verũ non esset si in ↄceptione sua circũdata fuisset fragilitate. ꝛ turpitudine originalis peccati. Itẽ Ezechielis. 44ᵒ. dicitur de porta quam vidit propheta in spiritu. per quam secũdũ omnes itelligitur beata virgo maria Porta hec clausa erit ꝛ non aperietur. qḋ verum non esset si per peccatum fuisset aliquando aperta. Deide subditur. ꝛ vir nõ transibit per eam. Turpius autẽ fuisset si dyabolus per peccatum transisset per illã. Et ideo sanctus Maximus in quodaꝫ sermone super hac ratione fundatus ait. Hec que fuit admirabilis dei thalamus. celeste templuꝫ. tabernaculum glorie. de quo speciosus prodijt sponsus. lux gentiũ. spes fideliuꝫ: cõdecenter ꝛ cõgrue nulla macula originali cõtaminata est. Gregorius quoqꝫ super geñ. inquit. Quãuis beata virgo fuerit ↄcepta de propagatiõe carnis peccati. tamen ipsa concepta fuit sine peccato origiali ꝛ iterũ in salutatiõe virginis ait. Salue sancta parẽs om

ni ꝓſus labe carens.rc.Et Ambro
ſius in quodaꝫ ſermone de perpetua
virginitate matris dei dicit.Anima
Marie nõ fuit a caſu eleuata:ſed pre
ſeruata:alias non fuiſſet virgo ſꝫ pec
cato corrupta.Et origenes ſup cañ.
inquit.O vos omnes virgines ⁊ cete
re ſancte mulieres:conuenire vos vo
lo a ſiniſtris:⁊ Mariam matrẽ domi
ni mei virgineꝫ hebreã a dextris me
is conſtituo.Omnes vos maculã ha
betis originalis culpe deſuper ꝯſper
ſam per totũ:ſed non Maria.hec ille.
Iſta autẽ glorioſa virgo ab omni la
be ĩmaculata:fuit figurata per colũ
bam albam ⁊ mundiſſimã:que de ar
cha Noe egrediens atqꝫ nihil fedita
tis tangens:cũ ramo virentis oliue ẽ
reuerſa:vt habetur geñ.8°.c.Quod
fuit in ſignum victorie.Ideo non de
bet coruus contra eaꝫ crocitare:licet
eo mortuorũ corporũ putredine feda
to:ipſa puriſſima columba ĩ nullo pe
nitus fuerit maculata.Ad cuius ite
merate atqꝫ columbĩe virginis reue
rendam conceptionem debet vnum
quemqꝫ inducere ipſius virginis de
uotio:quando etiam nulla ratio eſſet
ad probandum eam ſine macula cõ
ceptam:Cum hoc priuilegium poſſit
ſibi dari ſine peccato.vt dicit Petrꝰ
de candia in 3°.ſententiarum di.3ª.
Hanc quoqꝫ ſententiã d̃ ĩmaculata
conceptione virginis probamus per
dictuꝫ beati Hieronymi in ſermone
ad Euſtochiũ dicentis.Nihil eſt can
doris.nihil eſt ſplendoris:nihil ẽ nu
minis.qđ non reſplendeat in virgĩe
glorioſa.Et ibidem etiã dicit.Quic
quid in Maria geſtuꝫ eſt totum puri
tas:totum ueritas:totũqꝫ gratia fuit.
Et iterum.Quicquid humanis dici
poteſt uerbis minus eſt a laud̃ uirgi
nis.que omnia falſa eſſent ſi ĩ beata
uirgine originalis iuſtitia atqꝫ ĩnocẽ
tia non radiaſſet.eiqꝫ hanc laudem
dare non poſſemus ꝙ ab omnis pec
cati macula ĩmunis fuit.Ibidem eti
am Hieronymus addit Quicquid
maledictionis ĩfuſum eſt per Euaꝫ:
totum abſtulit benedictio Marie.in
congruũ ergo fuiſſet vt illa que a no
bis maledictionem originalis pecca
ti auferre debebat.eideꝫ maledictiõi
ſubiaceret.Ideo idem hieronymꝰ ſub
dit.Igitur quod natura non habuit.
viſus neſciuit.ignorauit ratio.mens
nõ capit humana.pauet celũ.ſtupet
terra:creatura oĩs ẽt celeſtis miratˀ:
Hoc totũ ẽ qđ p Gabrielẽ marie di
uinitꝰ nũciatˀ.Et iterꝝ ĩ eodẽ ſmõe ait
Cãitˀ ĩ cãticis d̃ Maria.hortꝰ ꝯcluſuſ
fons ſignatꝰ.emiſſiões tue paradiſus
Hortꝰ delitiarꝝ.ĩ quo ſunt ꝯſita vniũ
ſa florꝝ genera ⁊ odoramẽta ṽtutũ.ſic
qꝫ ſignatꝰ:vt neſciat violari.neqꝫ cor
rũpi vlˀ ĩſidijs fraudibuſue dyaboli.
fõs itaqꝫ ſignatꝰ ſigillo totiꝰ trinitatiſ.
Et ĩ ſmõe annũciatõis:idẽ ĩqt btẽ ṽ
gini.Quid dicã paup ĩgẽio cũ de te
qcqđ dixero minꝰ ꝑfecto ſit ꝙ̃ tua di
gnitas meretˀ:Et Augu.ĩ ſmone d̃
natiuitate ṽgĩs dic̃.Magnifica illũ o
ṽgo btĩſſima qui te ab oĩ pcõ:ſup oẽs
hoĩes ꝑ̃ſuauit.Quis eni dicere pote
rit:ſine pcõ ſũ natꝰ aut mundꝰ ſuꝫ ab
oĩ iniqtate dicerẽ audebit.niſi illa ṽgo
prudẽtiſſima aĩatum tẽplũ d̃i excelſi:
quã deꝰ ſic elegit ⁊ p̃elegit añ mũdi ꝯ
ſtitutõeꝫ:vt ſcã ⁊ ĩmaculata mr̃ d̃i eſ
ſet ⁊ filia.ab eterno p̃ſuata ĩcorrupta
ab oĩ labe pcc̃i:Et ĩ alio ſmone iterꝝ
dicit.Sũma d̃i ſapientia nullã ĩ maſ
ſa humãi generis ĩuẽit viã p quã vt

disposuit i mundū veniens eius sub ueniret luctuose perditioni: donec ad illam de qua loquimur virginem vē tuȝ est. Sed hec mox vt i mūduȝ per humani generis lineam venit: tanta omnis boni virtute perfecte resplen duit. vt eam dei sapientia veridice iu dicaret idoneam: vt per ipsam in ho minem veniens: non tantum reatuȝ primorum parentum: sed etiaȝ totius mūdi peccata deleret. Hec ille. Ex quibus verbis possum⁹ arguere bea tam virginem sine peccato fuisse con ceptam: sic inferendo. vt inquit Ugo de sancto victore i libro de sacramē tis quem refert Alexander de ales i 3°. sententiarū di. 9ª. articulo vltimo q. pria. Illa pars nature sub peccato esse non debuit per quam ipsa huma na natura a peccato liberāda fuit. er go ꝛc. ꝙ si forte aliquis dicat: ꝙ Au gustin⁹ tenuit cōtrarium in libro x°. super geñ. ad litteram dicens. Caro Ade ꝛ Abrahe habebat vulnus pre uaricationis in lege mēbrorum: que per omnē propagata carnē transcur rit vsqȝ ad corpus Marie: quia ꝛ ipsū eodem modo cōceptuȝ ꝛ exortuȝ est. Respōdet ꝙ illa dictio vsqȝ: ibi stat exclusiue. sic. n. accipitur quādo alias prauus resultat intellectus. vt iquit Bar. i. l. patronus. §. sempronio. ff. de le. 3°. Hoc autē esset i casu nostro vt patere potest ex precedētib⁹. Nec obstat duȝ dicit: quia ꝛ ipsuȝ eodem modo ꝯceptuȝ ꝛ exortuȝ est. quia per illa verba nō dicit ꝙ ꝯcepta sit i pec cato originali. Nam loquitur copula tiue: dicens cōceptuȝ: ꝛ exortum est. Nullus autē negat eaȝ exortaȝ ꝛ na tam esse sanctā ꝛ sine peccato. Dicen dum est ergo ꝙ loquitur soluȝ de cor pore virginis qđ affirmat ꝯceptuȝ ꝛ exortuȝ cū naturali inclinatione ad malū. que dicitur lex mēbrorum. vt patet ex dictis apostoli ad ro. 7°. c°. ꝛ secundū Augustinū habuisset rebel landi aduersus spiritū pronitatē nisi fuisset per spiritus sancti gratiā sācti ficatum. vel responderi potest: ꝙ quā do dicta doctorū sunt varia: tenenda est illa opinio que pluries repetitur. quia verba geminata magis operan tur. l. balista. ff. ad trebe. Barto. in. l. quēadmoduȝ. ff. de agri. ꝛ cen. ꝛ nota tur in. l. pacta nouissima. C. de pac. Dato igitur sed nō concesso. ꝙ i pre dicta auctoritate: Augustinus intelli geret illā dictionem vsqȝ: inclusiue ta men cū in pluribus alijs locis expres se tenuerit cōtrarium: debemus illō tenere: quia quādo dictū alicuius do ctoris est dubiū in vno loco. ꝛ in alio est claruȝ magis est standū claro. ad qđ facit qđ voluit Bar. i. l. priuilegia C. de sacro san. ec. vbi ait: ꝙ quando aliquid est dubiū de iure ciuili. ꝛ cla rum de iure canonico. stāduȝ est de cisioni iuris canonici. etiā in prato ce saris. qđ est notabile: Cuȝ alias in fo ro ciuili standū sit decisioni iuris ci uilis. ꝛ in foro poli: decisioni iuris ca nonici. vt inquit glosa in. §. hactenus instituta de gradi. vel potest dari re sponsio quam dedi supra sermone 3°. parte. 2ª. i respōsione ad. 2ᵐ. argu mentū. s. specialitatis Sancta quoqȝ mater ecclesia in officio visitationis beate virginis dicit. Tāte laudes vir ginis humana lingua exprimere nō sufficit: nec etiam sancti ꝛ iusti: illam in cuius ille quem celi capere non po terant se contulit aula virginali di gnis laudum preconijs ad plenum

vsquo

verba ge minata ma gis opant

dictū doc. dubiū in vno loco in alio clarū

efferre potuerunt. Et ĩ missa eiusdem matris dei iterum canit Sancta ⁊ ĩ maculata virginitas quib⁹ te laudib⁹ efferam nescio. Et iterum dicit. Felix nãq; es sacra virgo Maria. ⁊ oĩ lau de dignissima. Qđ autem est oĩ lau de dignissimum: nulla ignominia est afficiendũ: nec illi est laus ĩnocentie originalis deneganda. Si ergo iuxta ecclesie testimonium: tanta est ĩtacte virginis puritas: vt verbis exprimi ñ possit. Unde ꝑPetrus comestor inqt ipi beate virgini. Si fieri posset ꝙ are ne puluis: ⁊ vnde. Undarũ gutte. ro se. gẽme. lilia. flame. Ethera. celicole. nix. grando. sexus vterq;. Uentorũ pẽne volucrum. pecudum genus oẽ. Siluarũ rami. frõdes. auium quoq; pẽne. Ros. gramen. stelle. pisces. an gues ⁊ ariste. Et lapides. montes. cõ ualles. terra. dracones. Lĩgue cũcta forẽt: minie depromere possent Que sis vł quãta virgo regia maria: Que tua sit pietas: nec lr̃a: nec dabit etas: ꝑProfecto ñ parum errare cõuincit: qui illam origiali macula deturpatã fuisse arbitrat. Ut enĩ probat Fran. de mayro. i. 3°. di. 3ª. Si mater dñi cõ traxisset peccatum origiale per quan tumcunq; tp̃s: vel per vnicũ istans peius ei fuisset ꝙ si fuisset eternaliter damnata quãtum ad penam dãni ⁊ sensus. Cui⁹ plura argumẽta pertrã seo cã breuitatis. Ibidem quoq; mul tipliciter ꝓbat ipsã btã virginẽ sine origiali pcõ fuisse ꝯceptã. Inter alia ãt sic dic. ꝑPriuilegia noui testi exce dunt vetusta ꝫ doctrinã ꝑPauli ad ro. 5. c. ibi ãt fuit vna mulier sine pec cato ĩ statu ĩnocentie. Item sicut xp̃s cõparatur ad Adam ꝫm humãitatẽ prie ad cor. 15°. sic mater dñi ad euã. ĩ ratione excedentis simpliciter quã tum ad oẽm ĩnocentiã. ergo ⁊c. Itẽ ñ decuit aliquem filium matrem suã odio hẽre: cum diuinum preceptum sit ad oppositum. Si autem virgo cõ traxisset peccatum originale tunc ita eius filius eã odio habuisset: vt sniã dãnationis contra eam tulisset. ergo ⁊c. Item decet nos attribuere matri xp̃i preconia laudis: que ñ sunt cõtra fidem. vt patet ĩ eius sanctificatione: cõfirmatione ⁊ resurrectione: que nõ sunt nisi pie credita. Ergo ⁊ eodẽ mõ tenendum est de eius preseruatiõe lꝫ ñ habeatur expresse ĩ sacra scriptura. In eadem ẽt distinctiõe inquit predi ctus doctor. Ista preseruatione mr̃ dñi fuit magis redempta ꝙ aliquis alius. quia efficaci⁹ redimitur: ⁊ a ser uitute liberat ille qui preuenit ne vn ꝙ seruiat: ꝙ qui post seruitutem eripi tur: vt patet ĩ domino vnum seruũ manumittente: ⁊ alteri ante ꝙ nasca tur libertatem cõcedente. Item ĩten sius emitur illud qđ ante suum ortũ acquirit: ne ĩ alienum dñium cadat. ꝙ qđ post talem casum recuperatur. Maior quoq; liberatio dicit fieri illi qui minus seruit. ⁊ maxima illi qui nũ ꝙ seruit. Ergo ⁊c. Item melior est positio gratie: ꝙ ablatio cl̃pe. Ex qui bus oibus cõcludit predictus doctor ꝙ festum cõceptionis est reuerendũ ⁊ celebrandum. Magister quoq; pau lus de luca ĩ quodam excellentissimo sermone probat ĩmaculatã virginis cõceptionẽ decem mediis: ⁊ iter alia dicit. beata virgo ñ fuit resoluta ĩ pul uerem. ergo nec corrupta per origina lem culpã. nam cõstat ꝙ tabernacu lo xp̃i plus derogat peccati corruptõ ꝙ in puluerẽ resolutio. Hec ille. Cu

tus argumentū melius explicabitser mōe sequēti pte pria fundamēto. 4°. Nicolaus quoq; de lira sup primam eplam ad thesa. c°. 4°. ait. Oēs descē dentes ab Adā preter xpm ꝛ matrē eius īcurrerūt originale peccatū. De ipsa etiam virgīe inqt Allan⁹ ī anti claudiāo dicēs. Hec ē stella maris. vite via. porta salutis. Regula iusti tie. limes pietatis. origo ṽtutis. venie mater. thalamusq; pudoris. Hortus ꝯclusus. fōs cōsignat⁹. Oliua fructi ficans. cedr⁹ redolēs. paradisus ame n⁹: virgula pigmenti. vinaria cela li quore ꝑdita diuio. nectar celeste ꝑ pinans. nescia spieti florens rosa. ne scia culpe. Sol radiās: exps limi: lux nubila pellens. Spes miseris: medici na reis: tutella beatis. Proscriptus redit⁹. errāti semita. cecis lumen. de iectis reges. pausatio fessis. Beatus etiā Basilius ī sermone ānunciatio nis ait. Quid dulcius fratres carissi mi? Quid iocundi⁹? Quid salubri⁹? Quid felici⁹? q̄ꝫ de beata virgine lo qui. de virgine cogitare. de virgine ꝑ dicare: ꝛ ipsam ī omnibus sequi ꝛ imi tari? Hec est redēptio nostra. sal⁹. vi ta. spes. consilium. refugium: ꝛ auxili um nostrum. Hec est que fuit in vte ro matris absq; originali peccato cō cepta ꝛ generata. ab omni maritali vitio segregata. omni etiam veniali peccato priuata: ꝛ in cūctis actibus ꝛ moribus suis spirit⁹ sancti gratia ple na ꝛ fecunda. Non ergo diffīdas o peccator: sed in cunctis Mariā seque re. ꝛ ipsam inuoca. Aspice celū. ꝛ si cut stellas numerare nō poteris. sic nec Marie virtutes. Aspice tamen celum ꝛ videbis Mariam seraphicā super quam dominus uoluit sedere. Aspice celum ꝛ videbis Mariā che rubicam quā dominus voluit virtuti b⁹ ꝛ meritis super omnes creaturas fulgere. Aspice celum ꝛ videbis Ma riam angelicam: quā domīus voluit cūctis subuenire. Hec ille. Qui etiā inquit. O Maria: tu candoris ꝛ deco ris forma: cui in terris nō est equalis nec in celi ianua. ꝛ Bernard⁹ super missus est dicit. Dō per se sola trini tas in sola ꝛ cum sola virgine voluit operari. soli datum est nosce: cui soli datum est experiri. Hec ille. Si ergo huius felicissime virginis gratie: pre multitudine: ꝛ magnitudīe ab huma na intelligentia cognosci non possūt. quis illi originalis iustitie gratiā pu tabit defuisse? Sanct⁹ quoq; Hilari us in quodā sermone ait. O virgo be nedicta super omnes femīas: que an gelos vicis puritate: que omnes san ctos supas pietate. Et beat⁹ Cipria nus ī vno sermone dicit. O virgo iu sta: ꝛ omni iustitia plenissima: cui⁹ cō ceptio singularis. Origenes etiam ī quadā omelia de ipa btissima virgīe loqns ait. Que neq; serpentis psua sione decepta: nec eius venenosis af flatibus est infecta. Et beat⁹ Ansel m⁹ in sermone ꝯceptionis beate vir ginis dicit. Hodie ꝯcepta est stella ce li. Hodie ꝯcepta ē palma virtutum. Hodie ꝯcepta ē ianua celorū. Que oīa falsa essent: si virgo gloriosa a vi cio fuisset supata: ꝛ ꝑpter peccatū ei fuisset celi ianua clausa.

Pars 3ª. hui⁹ sermonis que di citur exemplaritatis.

Altis exemplis ꝛ simili tudinibus Marie innocē tia declaratur: de quib⁹ tractat beatus frater Mi-

chael de carchano in suo quadrage
simali de penitentia.sermone.7°.par
te vltima. De quibus aliqua refere
mus sequendo doctrinam: que poni
tur i l.3ª.§. videam⁹ ergo.ff. de col.
bo.s.dicimus exemplo:vt res manife
stior fiat:que sententia etiam habetur
i.§.alie aũt.istituta de actio. ⁊ notat̃
in.l.vt responsum.C.de transac.dicã
ergo illud qδ habetur in.l.pria i pri.
ff.de prescrip.v.s. ne res exemplo ca
reat:paucis agam. Licet autem vnũ
exemplum sufficiat.l.ita vulneratus
ad fi.ff.ad legem acqui.tamen ad ma
iorem virginalis inocentie declara
tionem: saltem quattuor aut quinq̃
naturalia exempla cum tribus mira
culis subnectam. Sicut.n.solares ra
dij super lutum descendentes:ab illo
deturpari non possunt:sed ipsum po
tius illuminare noscuntur:sic ⁊ ania
beate virginis super lutum humane
nature descendens a fece originalis
culpe sordidata non fuit:sed totam
potius humanam naturam illustra
uit. Ideo in officio conceptionis cani
tur. Sicut solaris radius corruptio
nis nescius:intrasti matris viscera o
gloriosa domina. Sicut etiam auruz
in visceribus terre non corrumpitur
sed magis perficitur.sic benedicta vir
go in matris visceribus corrupta nõ
est vlla macula: sed potius a spiritu
sancto sanctificata. Ramus quoq̃ a
bona arbore proueniens: in malam
arborem insertus non inficitur ab ea
sed potius illi perfectionem tribuit:
sic anima gloriose virginis:a deo pro
ueniens: inserta in corpus etiam δ
semine infecto propagatum: macula
ta non fuit:sed ipsum potius multi
moda perfectione repleuit. Nos quo
q̃ addere possumus exemplum sala
mandre:que in igne permanet ⁊ per
illum transit:⁊ tamen non cõburitur
nec caloris ardorem sentit. sic inte
merata mater dei in lumbis paren
tum igne peccati ardentium: permã
sit:⁊ per illos transijt:⁊ tamen illius
peccati ardorem in se non recepit.
Aliaz quoq̃ similitudinẽ ponit Frã.
de Mayro.in sermone de conceptio
ne virginis dicens. Sicut aer genit⁹
in istanti quo gignit̃ a sole illumina
tur.ita ania virginis illuminata fuit
a sole iusticie in instanti ꝯceptionis.
Eius quoq̃ puritas ⁊ innocentia in
ferculo Salomonis declarat̃.de quo
cañ.3°.dicitur. Ferculum fecit sibi rex
Salomon de lignis libani colũnas
eius fecit argenteas. reclinatorium
aureum:ascensum purpureuz:media
caritate constrauit. Miraculoso etiaz
exemplo Marie conceptio veneratur
Nam cum in ciuitate aquilana Re
uerendus pater frater Bernardin⁹
feltrin⁹ ordinis nostri predicass̃z:atq̃
populum hortat⁹ fuisset: vt i omni tri
bulatione sua beatam virginẽ depca
retur:vt eum liberaret ad reuerentiã
sue imaculate cõceptionis: quedam
mulier finita predicatione:ad domũ
reuersa inuenit puerum suum cum
gladio in manu sua. Cum autem ma
ter exclamaret.timens ne aliquid si
bi mali faceret: ille cepit cum gladio
auffugere. Cum ergo curreret gladi
um ad pectus casu posuit:⁊ super eũ
cecidit.qδ videns mater eius stati ele
uauit mentẽ ad btĩssimã virginẽ Ma
riã rogans eã:vt ad reuerẽtiam sue
purissime conceptionis filium suuz a
tanto periculo defensaret. Mirabile

dictu. Cum gladius oēs pānos dicti pueri pertransisset: atq3 vsq3 ad carnē nudam peruenisset statim se reflexit: ac si esset cera mollis: ⁊ in nullo puerum lesit. In ciuitate quoq3 parisiensi: vt refert Franciscus de Mayro. in sermone de cōceptione: virginis. quidam magister in theologia. cu3 deberet i conceptionis die sermocinari. ⁊ vellet i mane predicare: q̄ concepta fuit i peccato originali. i nocte sibi studenti apparuit turba sanctorum doctorū pariter ⁊ angelorum. ⁊ sedes parata est super quam sedit nobilis regina: que misit pro illo magistro dicens O magister quid ego vnq̄ tibi feci: quia hoc mane vis contra meum honorem predicare? ⁊ iussit eu3 flagellari. Quo facto genuflex⁹ veniā postulabat. Tunc beata virgo dixit angelo gabrieli. Uade ⁊ doce hunc: sermonem quē mane faciat vniuersitati parisiensi. Cui gabriel ait: Aperi os tuum. ⁊ iplebo illud. Statim igitur magister sensit i corde suo sermone3 pulcherrimu3 i quo demonstrabatur q̄ regina celi cōcepta fuit sine peccato originali. ⁊ illum predicauit populo parisiensi mane sequenti. Aliud quoq3 mirabile accidit patri cuiusda3 fratris nostri. s. fratris clementis de claris: qui eundo ad festum cōceptionis celebrandum: equo i precipitium molendini cadente. ipe mirabiliter icolumis euasit cum filio ad clunem: cum tñ pre magnitudine casus: sella p medium scissa esset in duas partes. Et ideo omnes laudemus ipsam benedictam virginem cum deuota muliere dicētes dño nostro yesu christo illud Luce. xi°. Beatus venter qui te portauit. vere beatus venter qui nesciuit maculam. vterus puritatis vterus innocentie. Hortus oī suauitate repletissimus. Dom⁹ dei sancta. Templū manu dei factu3. Archa salutis. Archa federis iter deu3 ⁊ homines: vbi reconditum est māna suauissimu3. tabernaculum ornatissimum: i quo oēs mundi thesauri. Ciuitas dei celestis edificata ex margaritis. Uestis cādida. tunica iconsutilis de super cōtexta per totu3. pellis Salomonis admirabilis. Caro xp̄i immaculata: mons dei. locus i quo absconditus ē deus. habitaculum spūs scī. Hospitium diuinitatis: viscera deifera. scala paradisi. sol qui nescit occasum. luna perfecta. stella matutina. tronus excelsus super quem sedet vir: qui est deus ⁊ homo. turris fortitudinis: ex qua mille clipei pendent. murus iexpugnabilis: cum ꝑpugnaculis. columba candidissima: sine felle. virga Aaron pullulans: a veneno serpētis pharaonis illesa. Ignis dei iextinguibilis. Oleū sanctum omni liquori supereminens Flos campi ⁊ lilium conuallium. Rosa redolens. mulier amicta sole: lunā sub pedibus habens. radix deum germinans. Cedrus alta libani. palma super omnes arbores exaltata: oliua in campis speciosa. cupressus odorifera. Platan⁹ iuxta aquas exaltat⁹: cinamomu3 ⁊ balsamum aromitizās Per illam ergo puritatem: qua tu virgo innocentissima emicuisti impetra nobis gratiā perueniendi ad gaudia paradisi. Amen.

De eade3 excellentissima virgis cōceptione. Sermo septimus.

Dixit de⁹ fiat lux ⁊ facta ē lux. gñ. prio. Illumĩat⁹ doctor Frãcisc⁹ de Mairõis in ꝯmõe de ꝯceptõe virginis Marie exponit ṽba thematis nr̄i de ipa matre dĩ: dicens ipsam ꝑ lucem primariam fuisse figuratã: quia ĩ ꝯceptiõe sua tota lucida fuit. ⁊ sine vlla peccati obscuritate. Et ideo in eodẽ primo geñ. c°. cũ dicitur. vidit de⁹ lucẽ ꝙ esset bõa. ⁊ diuisit lucẽ a tenebris. Expõit Frañ. vbi supra. ḋ virgine Maria dicẽs. ꝙ de⁹ tenebras peccati cũ ea esse nõ ꝑmisit. Et ideo ad hoc applicari põt illḋ Iohãnis prio lux ĩ tenebris lucet. ⁊ tenebre eã non cõprehenderũt. Lucida. n. ṽgo ꝑ innocentiã. nõ fuit a peccati tenebris ꝯprehẽsa. Vel expõat̃ ꝙ homines ꝓꝑ suam ꝑtinaciam tenebrosi nolũt ei⁹ claritatẽ ꝯprehẽdere. q̃uis tot ꝓdigijs toti mũdo sit demõstrata Hec ergo gl̃iosissima ṽgo ē illa lux ꝑ clarissima: de qua dicit̃ hester 8°. Noua lux oriri visa ē de qua etiã dici potest illud sapientie. 7°. Super omnem stellarũ dispositionem luci cõparata ĩuenit̃ prior. Ipsi quoq̃ virgini cõuenire possunt illa ṽba Isaie. 58°. vbi dicitur. Orietur ĩ tenebris lux tua. Mater etenĩ redẽptoris nostri tota splẽdida ⁊ clara: tãꝙ lux orta est de parentibus per peccatũ tenebrosis. Ideo magister Bartholomeus pisanus ĩ libro beate virginis: volens incipere tractatũ de eius ꝯceptione: titulum septimi fructus ponit dicens. Maria vt lux edita. de cui⁹ ĩmaculata ꝯceptione tres consideratiões faciemus.

¶ Prima dicetur fundationis.
Secunda operationis.
Tertia ⁊ vl̄a appellabit̃ fructificatõis

¶ Par prima hui⁹ sermonis que dicitur fundationis.

VLtra argumẽta ĩ ꝑceden tibus sermonib⁹ posita. multis alijs fortissimis argumentis corroborat̃ veritas ṽginalis ĩnocentie ⁊ puritatis. ¶ Primũ quorũ dicit̃ gratificatiõis. ⁊ accipit̃ a Frãcischo ḋ Mayrõe. ĩ ꝯmone de ꝯceptiõe ṽginis: vbi ait. Sicut ab eterno fuit ṽgo ꝑordĩata ad plenã grãm: sic fuit ꝑdestinata ad ꝑfectam naturã. hec ille. Cũ ergo ĩ ipa btã virgine fuerit plenitudo gratiarũ: ita ꝙ oẽs creaturas meritis ⁊ ṽtutibus ⁊ gratijs sup̃auit. iuxta illḋ hieronymi in ꝯmõe ad Eustochiũ dicentis. Sic itaq̃ vbiq̃ ꝯfidẽter scã cãit ecclia. qḋ de nullo alio scõꝝ fas est credere. vt vltra angeloꝝ ⁊ archangelorũ merita transcẽderit ⁊c. Unde ipsi gl̃iose ṽgini dici põt illud ꝓuer. vl°. Multe filie cõgregauerũt sibi diuitias. tu vero sup̃gressa es vniuersas. Sequitur ꝙ ipsa dei mater ẽt habuit ꝑfectionẽ nature. Et in hoc superauit oẽs creaturas. Hanc autẽ ꝑfectionẽ non habuisset: si originalis peccati plaga vulnerata fuisset. ergo ⁊c. Scõm fundamentũ dr̃ desponsatiõis. Decens etenĩ fuit ⁊ ꝯsonum rationi: vt spõsa castissima dei nũꝙ careret gratia sui sponsi: sed semꝑ iungeret̃ illi glutino caritatis: ita vt nec qdẽ per momẽtũ inter ipsã ⁊ sponsũ inimicicia ꝯtraheretur: nec diuortiũ fieret: qḋ licite fieri non potest sine causa. 32a. q. pria c°. de benedicto ⁊. q. 6a. capi. nihil ⁊ de

frigi. ꝛ male. c°. fi. Si aũt i peccato ori ginali fuisset benedicta virgo ꝯcepta pro illo tunc ñ fuisset eius amica: sed inimica. ꝛ a spõso suo diuertisset ꝛ se parata fuisset: lꝫ iter ipsaꝫ ꝛ deũ sem per fuit amicicia ꝛ dilectio. vñ ipsa i quit cañ. 6°. Ego dilecto meo. ꝛ dile ctus meus mihi. s. cõiunctus ẽ. ꝛ sem per fuit vnitus. ergo sine pcõ concep ta fuit. Ab eterno enim sp dilexit eã vt matreꝫ suaꝫ futurã ꝛ in tpe vt ma treꝫ factã ꝺm Scotum ꝛ vgonẽ ꝺ ca stro nouo. i. 3°. di. 3ª. Tertiũ funda mentum di pseruatiõis: seu defensio nis: sic arguendo. Si deus pseruauit ꝛ defendit virginem gloriosam a ve niali pcõ: qꝺ non priuat grã dei. ꝛ pt stare cuꝫ caritate: vt dicunt theologi i. 4°. di. 21ª. ꝛ ibi Scotus. q. pª. ꝛ sanc tꝰ Thomas. pª. scđe q. 89ª. ar°. p°. Et hoc vt esset idonea mr̃ sua. ꝛ ob amo rem quem ei ab eterno portauit. Er go iconueniens vr̃ credere ꝙ permi serit illã labi i originali peccato: pri uante grã diuina. Non enim eẽt ve rus amor: si aliquis ꝺfenderet amicũ suũ: ne vel modicuꝫ leniter ꝺberaret quem tñ p gulaꝫ suspendi vel capite pmitteret detrũcari. Talis nãqꝫ dice retur frustra defendere amicum suũ: Nã frustra fit qꝺ factum ñ releuat. l. hec stipulatõ. §. diuꝰ. ff. vt lega. nomi. cauea. cũ ergo vt iquit Scotꝰ. vbi su pra pcõ veniali ñ correspondeat pẽa eterna: sicut origiali. cũqꝫ inter pecca tũ mortale ꝛ veniale ñ sit pportio. qa ifinita venialia si darent vni mortali ñ equarent in grauitate offense vl̃ pe ne: vt inquit Ricar. in. 4°. di. 16ª. ar°. 2°. q. 2ª. quia veniali non dat pena i finita sicut mortali. Sequitur ꝙ ridi culum eẽt credere. ꝙ deus dilectam

spõsam suã: quam a veniali preserua re voluit: cadẽ pmiserit i peccato ori ginali: qꝺ auertit a summo bono. ꝛ a diuino amore. ꝛ cui pena debet eter na ꝛ infinita. Nam valde maius ma lum est eẽ in peccato originali p vni cuꝫ istans ꝙ in ꝙtiscunqꝫ venialibꝰ per ꝙtumcunqꝫ tpis spacium. vt pro bat Fran. de mayro. i. 3°. di. 3ª. Si igit peccatuꝫ veniale mĩoris grauedinis noluit deus esse i aĩa beate virginis pp eius dignitateꝫ: qr eius repugnas set puritati. vñ iquit Tho. i. 3ª. parte summe. q. 27ª. ar°. 6°. ꝙ ipsa nũꝙ pec cauit venialiter. ergo multo minus voluit deus i ea esse originale qꝺ ma gis eius puritati repugnat. Et ideo eam liberauit ꝛ custodiuit ab eo sicut predixerat dauid ps°. 120°. dicẽs bea te virgini. Dñs custodit te ab oĩ ma lo: custodiat aĩam tuaꝫ dñs. Dñs cu stodiat itroitum tuũ. ꝛ exitũ tuum ex hoc nunc ꝛ vsqꝫ i seculũ. Et hoc fun damentum ponit magr̃ petrus de cã dia i. 3°. sniarum di. 3ª. vbi etiam dat exempluꝫ. dicens. ꝙ si cum aliqua al bedine ñ pot est stare gradus nigredi nis: vt duo propter eius repugnanti am: multominus poterit stare gradꝰ vt quattuor. ergo ꝛc. Quartum fundamentum dr̃ optationis. Nã op tabilius est aĩam ñ polui ꝙ corpus i cinerari: qr aĩa preciosior est corpore c. si hẽs. 24ª. q. 3ª. sed beata virgo ob tinuit de corpore ne icineraret. vnde de illo dr̃ ps°. 15°. Non dabis sanctũ tuũ videre corruptionem. Et Aug. i sermone de assumptione virginis. di cit. Corpus sanctissimuꝫ de quo chri stus carnem assumpsit. vermibus tra ditum fuisse. sentire non valeo: dice re erubesco. Ergo ꝛ credendum ẽ. ꝙ

multo magis obtinuit aīe impolutio nem ꝛ icontaminationem. Ideo ma gister Bartholomeus pisanus i li°. beate virginis.fructu.7°.arguit sic ꝓ conceptione virginis. Incineratio ē sequella peccati necessaria . geñ .3°. cinis es ꝛ i cinerez reuerteris:sed vir go ñ est icinerata.ergo ꝛc. Et hoc ar gumentuꝫ ponit petrus aureoli i tra ctatu de cōceptione beate virginis.ꝛ subdit.dicens.ꝙ beata virgo potius elegisset corrosionez vermiū .ꝛ perpe tuam icinerationez in carne.ꝙ̄ hēre odium ꝛ iram atqꝫ offensam dei per peccatū originale. Quintum fun damentum dr̄ punitōis.ꝛ ē quorun dam theologoꝝ modernorū i.3°.sn̄ia rum di.3°.Qḋ fundamītuꝫ ponit Re uerendus pr̄ fr̄ Michael ḋ carcano i suo q̄dragesimali.ḋ pn̄ia.s̄mone.7°. Et possumus arguere sic s̄m predic tos doctores.Si btā virgo Maria fu it cōcepta i peccato originali.fuit ma gis punita ꝓ illo tp̄e:siue i illo instan ti ꝙ̄ oēs creature q̄ fuerunt i mūdo: qḋ ē crudele ꝛ ipijssimum dicere.ga alij peccauerūt actualr̄ ꝛ cōseq̄nter graui⁹ puniri debebant.ꝛ ꝓbatur p̄ dicta ꝯclusio.arguendo sic.Illud qḋ plus pdit ꝓ aliquo tp̄e plus punit̄ sꝫ v̄go Maria si cōtraxit peccatuꝫ origi nale plus sola perdidit ꝓ illo tp̄e ꝙ̄ oēs alij dānati.qm̄ si oēs hoīes hui⁹ mūdi fuissent p̄destinati ñ attigissent ad v̄ginis meritum ꝛ p̄miuꝫ ergo cuꝫ peccato mortali priuet̄ aīa oībus spi ritualib⁹bonis.ꝛ cōstituatur sub ptā te diaboli.Sequit̄ ꝙ beata virgo in peccato originali siue mortali existēs plus alijs perdidit quia gr̄am ad quā ipsa sola erat disposita habere nō po tuit.licet.n.amissio futuri lucri nō di

catur proprie damnum .l.nemo.ff.ꝓ socio.ꝛ.l.p°.§.sicut.ff.de aqua plu.ar. Nam aliud est lucrum non capere. aliud vero damnum sentire.l.seruus C.de pac.ꝛ.l.fi.C.de codi.tamen vbi spes est radicata de presenti ad lucrū consequendum ratione talis spei di citur damnuꝫ .amissio ipsius lucri vt inquit Barto.in.l.post emancipatio nem.§.illud.ff.de libera .lega.ꝛ tale fuisset damnuꝫ ipsius beate virginis que ad ipsas gratias erat disposita de presenti in instanti sue conceptio nis.immo ad illas ab eterno ordina ta.prouerbi . 8°.Item cum culpa ori ginalis peccati:pena damni punia tur idest priuatione gratie ꝛ visionis diuine potius elegisset mater domi ni:omnimodam penam inferni ꝙ̄ di uina gratia ꝛ visione priuari per ori ginale peccatum.qa vt dicunt theolo gi i.4°. di.50°.ꝛ Ricardus noster ibi articulo.5°.questiōe vltia . Maior pe na quam habeant damnati est priua ri visione diuina.Unde Crisostom⁹ super Matheum dicit ꝙ si essent de cem mille gehenne. non possent cuꝫ pena ꝛ dolore priuationis visionis diuine comparari.Et subdit.ꝙ ipse potius eligeret esse in inferno cum vi sione dei:ꝙ̄ extra sine ea.Beata aūt virgo tanto acerbius fuisset punita quanto ad ampliorez gloriā ꝛ clario rez dei visionem erat preparata.Et ideo ꝓbat venerandus pr̄ frater Lu douicus de turri i suo tractatu de ꝯ ceptione v̄ginis.ꝙ btā virgo poti⁹ele gisset eē i iferno ꝙ̄ i offensa ḋi p pcm̄ originale.Et iterum: potius elegisset totaliter anihilari : ꝙ̄ esse per pecca tū inimica dei .Quilibet enim debet potius velle non esse ꝙ̄ esse cum dei

amissio futuri lucri damnum nō dī p[illegible]

iniuria vt ꝓbat Ric. i 4° sentētiarū di. 50°. ar°. 4°. q. 2ª. Alio quoq; simili fundamēto ꝓbari pōt scđz eosdē doc tores beatā vginē: ab originalis pec cati vitio fuisse pseruatā: qđ di̇ ꝯditio nis. Arguēdo sic. Si btā virgo fuit ꝯ cepta i peccato originali seqtur ꝙ ip sa fuerit plus odita a deo ꝓ illo tēpo re: ꝙ̄ Caym. aut Judas: vel quicūq; alius dānatus: qđ est impiū ⁊ nefari um dicere. Et ꝓbatur p̄dicta ꝯclusio sequēdo doctrinā predictorū doctoꝝ vbi supra. Nam ꝙ̄to pena icludens culpā est maior ⁊ grauior: tāto talis peccator a deo magis odit̄. Sz pena vginis fuisset maior ꝗꝛ plura bōa per didisset. Et nō pp aliud nisi ꝗꝛ deus ipsam i peccato ꝯcipi voluisset. Igit̄ illo tpe eam deus plus ꝙ̄ alios odio habuisset. Nō enī est aliud odiuz dei ꝙ̄ subtractio gr̄e. Sicut dilectio ipsi⁹ dei erga creaturā: nihil aliud ē ꝙ̄ gra tie cōmunicatio: vt dicūt theologi in 3°. di. 32ª. Si igit̄ btā virgo Maria i peccato origiali fuit ꝯcepta: ꝯcluden dū est: ꝙ p̄dicto mō fuit plus ceteris odita: ꝗꝛ in peccato originali existens cōmunicatōem gratiarū ad quas di sposita erat nullaten⁹ habere potuit. vt supra dictū ē. Ergo ⁊c. Sextuz pricipale fundamētū: di̇ mediationis Inter extrema etenī necessario repe rit̄ mediū: vt inqt Aris. 8°. phisi. ⁊ 7°. methaphisice. ⁊ notat̄ i. l. ipium. ff. de iuris. om. iudi. sz in filijs hoīum ex na tis ex masculo ⁊ femīa: est repire ali quos ꝯceptos ⁊ natos i originali pec cato: vt sūt cōmuniter oēs. Aliquos vero i origiali ꝯceptos ⁊ nō natos: sz in ventre matrū scificatos. vt fuerūt Johānes baptista ⁊ Hieremyas er go debuit reperiri aliqua persona ex

masculo ⁊ femīa generata ꝙ̄ nec na ta: nec ꝯcepta sit i originali peccato. Hoc aūt alicui melius nō pōt ꝯueni re: ꝙ̄ matri dei. Ergo ⁊c. Ad hoc ēt fundamētuz adduci pōt argumētum simile. qđ pōit magister petrus aureo li i tractatu de ꝯceptiōe btē virginis di. Ad roma. 9°. Apostol⁹ distiguit iter vasa ire ⁊ vasa gr̄e ⁊ misicordie dei tanꝙ̄ i opposita vasa. Est aūt re gula ꝙ si vnū oppositoꝝ est i natura ⁊ reliquū maxie si excellētius sit. Sz iter hoīes inuēti sūt aliq qui fuerunt vasa ire ppetua ⁊ erūt. vt q ꝯcepti in origiali nec baptizati: addiderūt blas femias actuales: ⁊ i illis defuncti: p petuo sunt dānati. Inueniunt̄ ⁊ alij q fuerunt vasa ire: deinde misicordie vt baptizati. Ergo repiri debet extre mum alterū excellenti⁹. qđ vz sit ali qđ vas misicordie dei ppetuū: qđ nū ꝙ̄ fuerit de facto vas ire. presertim cum deus ad misicordiā ꝓnior sit ꝙ̄ ad iram. Unde si inuenit̄ aliqđ vas ire perpetuum: magis decens ē ⁊ ra tionabile: ꝙ inuentum fuerit aliquod misicordie vas eternuz. Nec valet si quis diceret: ꝙ hoc vas fuit xp̄s: naz ipse misicordia nō indiguit. cū miseri am peccati nō habuerit: nec habere debuerit: de iure nec de facto: cui o portuerit miseri. Maria vero ⁊ si de facto nō habuerit: tamen habuisset si non fuisset misicordia p̄uenta. Hec il le. Septimū fundamentū dicitur exaltatiōis: sic arguēdo. Sicut mater dei exaltata est in celis sup omnem creaturā. iuxta illud qđ canit ecclesia in officio assumptionis. Exaltata est sancta dei genitrix super choros an geloꝝ ad celestia regna. Ita exaltari debuit in terris super omnes puras

creaturas per gratiā quia grad⁹ glo rie correspōdet gradui gratie. Juxta illud psalmiste ps°.83°. gratiam ꝛ glo riam dabit domin⁹. ꝛ hoc ē qđ īquit Hieronymus ī ſmōe ad Euſtochiū dicens: quātam gratiā adepta ē pre ceteris ī terris. tam excellentiorē glo riam obtinet ī celis. Sicut ergo ſi qs edificare vellet domū altiſſimam ei ñ faceret principia ſeu fundamenta de bilia; ſed ſtabiliſſima. Nam principiū ē quaſi dimidiū totius. vt ait philoſo phus p̄io ethicorū. ꝛ 5°. thopicorum. Et cuiuſqꝫ rei potiſſima ps eſt princi pium. l. p̄ia. ff. ð ori. iu. vbi glo͡a alle gat illud Oratij ī epiſtolis dimidium facti qui bene cepit hēt. Jta deus vo lēs btā virginē ad tāte ſublimitatis apicem eleuare. nō voluit ei⁹ princi pium ſeu fundamentū. ſ. cōceptionis facere in debilitate peccati. ſed ī robo re gratie ſue. Et ideo magiſter Bar tholome⁹ piſan⁹ in li°. btē v̄ginis fru ctu 7°. arguit ſic dicens. Maria exal tata ē ſup choros angeloꝝ ergo origi nali caruit. aliter ī hoc eis eſſet inferi or. Et iterū idē dicit Maria exaltatꝰ ſup oēs creaturas. ergo puriſſima fu it ſup omnes. aliter nō poſſet gloriari ſuper nō habentes originale. Jdeo ī quodā ſermone Bernard⁹ dicit. Ne quaq̄ ſuper omnes choros angeloꝝ aſcendiſſet: ſi eos in puritate nō tran ſcēdiſſet. Octauū fundamentū dicitꝰ euitatiōis. Nam bonū eſt argumen tum ab abſurdo euitando vt notatur in. l. Nam abſurdum. ff. de operis li ber. ꝛ in. l. qui ſtipendia. C. de procu. ꝛ c°. quieſcamus. 42ª. di. Sed valde abſurdum fuiſſet. ꝙ corruptrix gene ris noſtri Eua ſine corruptiōe fuerit fabricata. ꝛ viuificatrix humane na

Ar: ab absurdo

ture Maria in morte peccati ſit ↄcep ta. Ergo ipſi dare debem⁹ ac tribue re hanc dignitatē. ꝙ ab omni macu la peccati fuit preſeruata. de qua lo quens Bernard⁹ ſuper miſſus ē ait. O admirandam ꝛ omni honore di gnam virginem. O feminā ſingulari ter venerandā. ſuper oēs femias ad mirabilem parentū reparatricē. po ſterorū viuificatricem. Hec ille. Ab ſurdiſſimū quoqꝫ fuiſſet. ꝙ origo xp̄i fuiſſet minoris perfectionis q̄ origo Ade. qđ neceſſe eſſet fateri ſi mater xp̄i in peccato fuiſſet concepta. Ergo vt hāc abſurditatem euitemus debe mus firmiter credere matrem dei ab eo fuiſſe ab omni labe preſeruatam. Hoc autē fundamentū colligitur a Magiſtro Bartholomeo piſano qui in libro beate v̄ginis. fructu 7°. argu it dicens. Non minoris perfectionis fuerunt nouus Adam ꝛ noua Eua q̄ primi. ſed primi fuerunt facti ſine imperfectiōe peccati. Ergo ꝛc. Jdeo cōtra eos qui diſputant aduerſus ↄ ceptionem beate matris dei dicit do minus petrus hiſpanus in tractatu de conceptione eiuſdē virginis. Ho neſtior diſputatio eſſet excellentiā ali quam ſacrate virginis conceptiōi ſu pra primorū parentum creationem concedere q̄ ipſam illis inferiorem appellare preſumere. hec ille. Jncon ueniens quoqꝫ fuiſſet ut illa que totū genus humanū ſanare venit in ſue cōceptionis exordio vulneraretur. ð qua loquens Augu. ī ſermone de na tiuitate eius dicit de Eua. ꝛ de ipſa. percuſſit illa. ſanauit iſta. Item abſur dum fuiſſet. ꝙ illa que totū mundum illuſtratꝰ venerat: ī ſuo primordio ob ſcuraretur. de qua īquit bernardus ī

quodam sermõe. Marie presentia to tus illustratur orbis.ipa. n. ẽ stella il la nobilis ex Jacob orta.cui⁹ radius vniuersum mũduz illuminat cuius splẽdor ĩ supernis fulget ⁊ ĩferos pe netrat. Absurdum etiã fuisset.vt que viuificare mortuos venit ipa morere tur.de qua ĩquit Augustinus vbi su pra Eua occidẽdo obfuit: Maria vi uificando profuit. Moritur autẽ ani ma per peccatuz vt dicit Ezechielis 18°. Item ĩcõueniens fuisset vt illa d̃ qua ait Augustin⁹ vbi supra. O vir go benedicta.per cuius benedictionẽ b̃ñdicitur omnis creatura: ĩ suo exor dio malediceretur. Itẽ q̃ illa de qua ĩquit Augustinus vbi supra. Mater generis nostri penam ĩtulit mundo: gẽitrix domini nostri salutem attulit mũdo: ĩ sua cõceptiõe dannaretur. ⁊ q̃ illa que totũ mũdum nobilitare venerat: ĩ vituperio peccati ꝯciperet ⁊ que odorez suauissimũ deo angelis ⁊ hominibus fragrare venit.iuxta il lud ecclesiastici.24°. In plateis sicut cinamomũ ⁊ balsamum aromatizãs odorem dedi.de qua ĩquit Hierony mus in sermone ad Eustochiuz. Et quia multis virtutũ erat repleta odo ribus manãs fragrabat ex ea suauis simus odor: etiaz spiritibus angelicis: ĩ conceptione sua fetida ⁊ putrida es set. Item q̃ illa que deum ĩcorpora re debebat.pri⁹ fieret de corpore dia boli ⁊ eius membrum. Ut enim ait Gregorius ĩ quadã omelia ⁊ Alexã der de ales in 2ª.parte sũme.in trac tatu de peccato diaboli. Qui habet peccatum mortale.est de corpore dia boli. ⁊ omnes iniqui sunt membra eius. Item absurdissimum fuisset.vt illa que debebat esse sponsa dei. pri us esset adultera diaboli. Secunduz enim Augustinum: in quodam ser mone.omnis anima.aut sponsa chri sti est: aut adultera diaboli. Absonũ quoqz extitisset vt illa cui canit eccle sia. Aue regina celorum. Aue domi na angelorum per originale pecca tum fieret serua ⁊ ancilla demonuz. Ergo ⁊c. Nonum fundamentuz dicitur similationis. q̃d ponit domi nus Johannes de agacijs doctor pergamensis in tractatu suo de con ceptione virginis dicens.q̃ valde cõ gruum fuit q̃ sicut Eua fuit similis Ade ad corruptionem: ita beata vir go Maria similis esset christo ad re parationem. Et sic necesse fuit.vt es set a peccato ĩmunis sicut ⁊ ipse chri stus. Ideo ipsi virgini gloriose dici tur in officio conceptionis Maria mundi gloria.lucis eterne filia.te pre seruauit filius ab omni labe penitus. Originalis macula cuncta respersit secula. Sola post natum vicijs nun q̃ contacta diceris. Decimũ fun damentum dicitur actionis. Naz om ne agens perfectum agit secundum suam congruentiam ⁊ dispositionez in subiectis vt ait Aristo. secũdo de anima ⁊ notatur in. l. qui filios. C. que res pigno.ob.pos. ⁊. §. at si quis instituta de inutili.sti. Patet in sole qui omnia illuminat ⁊ calefacit atqz vigorem omnibus tribuit nisi contra ria apponantur. Cum igitur deus sit agens perfectissimum cui nullus contradicere potest. ⁊ qui potest in in stanti omnia facere. que non impli cant contradictionem. vt declarat Scotus in quarto di.decima.q. secũ da. Et in quolibeto suo.q. vndecima Cumqz ipsa virgo benedicta fuerit

Agẽ agit secũdũ naturam

ante secula disposita ꝛ ordinata; vt
esset nobilioꝛ ꝛ purioꝛ creatura mun
di. vt probatum est supra sermone
secūdo parte vltima. Cumqꝫ ipse de
us in illo primo instanti sue concep
tionis potuerit in eius anima infun
dere grãtiam gratū faciẽtem. ꝛ ab
illo peccato preseruantem. vt probat
Scotus in tertio di. 3ª. Et Magister
Bartholomeus pisanus i libro bea
te virginis fructu. 7º. Cumqꝫ valde
congruum fuerit deo matrem suam
originali iusticia in conceptione sua
decorare: vt patere potest ex precedē
tibus: Sequitur ꝙ illam non tantū
sine originali peccato creauit ꝛ pre
seruauit ab omni macula: sed etiam
mirabiliori modo ꝛ nobiliori condi
dit eam. pluribusqꝫ priuilegijs deco
rauit ꝙ̄ humanus possit percipere in
tellectus. Ideo canitur in missa con
ceptionis ꝛ dicitur deo patri: Qui
dilectam sponsam tuam gloriosam
virginem mariam omnibus virtuti
bus ornatam fabricasti. ꝛ in purissi
ma eius conceptione ab originalis
peccati macula illesam preseruasti:
vt totius esset innocentie speculum: ꝛ
exemplar sanctitatis: dignumqꝫ exi
steret habitaculum vnigeniti filij tui.

Undecimū fundamentū dicitur
liberationis. Pro cuius declaratio
ne sciendum est. ꝙ vt dicunt aliqui
deuoti doctores: licet Adam ꝛ Eua
propter transgressionem diuini pre
cepti totalem meruissent annihilatio
nem ꝛ exterminationem cum omni
posteritate sua tamen preuidens di
uina clementia hanc purissimam vir
ginem esse in lumbis ipsorum radica
liter a quibus nasci debebat ipsa no
bilissima sponsa dei a qua filius eter
ni regis generari debebat: suspendit
indignationem suam. ꝛ primos pa
rentes cum omni natura humana
ab eterno exterminio liberauit. ob
eiusdem quoqꝫ virginis amorem pre
seruauit noe de diluuio: Abraaꝫ de
cede regum. Isaach de Ismael: Ja
cob de Esau: ac populum iudaicum
de manu pharaonis. ꝛ de captiuita
te babilonica liberauit. Dauid quo
qꝫ de Leone. ꝛ ð Golia. ꝛ de Saul.
ꝛ breuiter omnes indulgentie ꝛ libe
rationes facte a deo in veteri testa
mento secundū predictos doctores
ob virginis dilectionem prouenere.
Quo presupposito. sic arguitur. prop
ter qđ vnūqđqꝫ tale. ꝛ illđ magis. vt
ait philosophus. secūdo methafisice. ꝛ
notatur in. l. prima. ff. de contrahen.
em. ꝛ in clementina prima. de reliqui
is. ꝛ vene. san. ī glosa. 3ª ꝛ per Johā
nem de Jmola ibidem. Si ergo deus
ob causaꝫ virginis alios a tantis ma
lis liberauit ꝛ preseruauit. Non du
bium esse debet ꝙ multo magis vir
ginem ipsam ab omni malo peccati
voluit preseruare. Duodecimuꝫ
fundamentuꝫ dicitur debellationis.
Sicut enim qui est causa cause est
causa causati. vt dicitur in libro de
causis ꝛ notatur per Baldum in. l.
heredes. C. ad velle. Ita econtrario
qui destructor est cause. destructoꝛ
est causati. bonū est enim argumen
tum a contrario sensu. l. prima. §.
huius rei. ff. de offi. eius cui man. est
iu. Cum igitur beata virgo debella
uerit diabolum qui fuit auctoꝛ pecca
ti. ergo ꝛ ipsum peccatum credendū
est eam debellasse. ꝛ subiugasse. ꝛ
ad hoc potest allegari illud abacuch
3º. Percussisti caput ð domo impij. de

nudasti fundamentum eius vsq3 ad collum. Tertiumdecimū fundamētum dicitur cōiunctionis. Nā3 vt inquit Boetius.4°.de cōso. Natura respuit vt contraria queq3 iungant: vt lux ꝛ tenebre: sed deus lux est. ꝛ tenebre in eo ñ sunt vlle. Johānis p°. Ergo si beata virgo fuisset quandoq3 p peccatum tenebrosa ꝑ illo tunc extitisset diuina cōiunctione idigna. imo ieptissima: quia: vt dī. scōe ad cor.6°. Non est pticipatio lucis ad tenebras Cum igit̄ semper fuerit diuīe cōiunctioni preparata vt patet ex precedentibus. Ergo ꝛc. Quartūdecimū fundamentū dī deuentionis vt enī iquit philosophus.2°.methafi. In oībus generū specieb⁹ est deuenire ad aliquod vnū quod sit metrum ꝛ mensura omnium que sunt ī eodem genere. patet. nam in elementis: i gnis est pfectior: ī astris sol. ī angelis lucifer. ī iumentis bos: in bestijs leo: ī auibus aquila: ī piscibus sirena. In specie āt hominum xp̄us primatū3 t3. Condecens ergo altissime extitit maiestati: vnam perfectissimam ꝛ sine macula cōdere mulierē3 que mundicia ac virtute incomparabilis: īter alias: velut matutina stella: īnocētia ac puritate radiaret. hec āt excellentia nulli melius cōpeter̄ potuit q̄p matri dñi nostri Ergo verax est opinio d̄ īmaculato cōceptu virginali. Decimūquītū3 fundamentū3 dī reuelationis. Pro cuius declaratiōe est sciendū q̄ multa fuerunt quibusdā doctoribus icognita que postea alijs fuerunt reuelata. vñ Augu. de igne inferni dubitauit quo ad eius qualitatem ꝛ localitatem: ī tantū vt nullū ad eius cognitionem reputet peruenisse nisi diuio spiritu ei reuelatum fuerit: vt ipse ait 20. de ci. dei De quo tñ igne Grego. determinat in.4°. dialogorum. ꝛ quo ad qualitatem ꝛ quo ad localitatem. qd̄ forte sciuit p diuinā reuelatiōnē vera est enī eiusdem Augustini sñia xi°. de ci. dei. c°.3°. di. Dei sapientia p quā facta sunt oīa. que in aīas sanctas se transfert ꝛ amicos dei ꝛ pphetas cōstituit: eis opera sua sine strepitu itus enarrat. hec ille. Nō solum āt deus reuelat iteriori inspiratione. s3 etiam vocali locutiōe. vt inquit Sco. ī prologo primi sñiarum. Cum ergo pluries reuelatum fuerit sanctis viris q̄ beata virgo dei genitrix fuit sine originali peccato cōcepta. de quibus reuelationibus dixi sufficienter ī officio cōceptionis. Multas quarū ponit Beatus Anselmus ī epistola ad episcopos Anglie sequit̄ indubitāter tenendum q̄ ipsa fuit ab originali macula preseruata. Secundū3 enī doctrinā Scoti. vbi supra. sicut ex veris ꝑpositionibus sillogistice ordinatis ñ potest inferri nisi veru3. ita ꝛ multo magis ab īfallibili veritate ñ reuelatur nisi veru3. Si quis autem adeo esset ptinax. q̄ negaret istas reuelationes ab ecclesia approbatas: profecto diceret̄ dānare ecclesiā3: qd̄ maximū esse peccatū probatur per cm. hec ē fides.24°. q. p°. S3 dicēt aliq Quid est quod nobis nō reuelantur talia? Quib⁹ respōderi potest q̄ forte hoc ꝑcedit vna ex duab⁹ causis īter alias. vel quia ipsi nō merētur tales habere reuelationes. aut quia si eis fierent: forsitan postea non propalarent eas. Nam quorundā ē opinio q̄ aliq ex eis habuerint aliqñ aliquam supnam reuelatione3 vel illuminationē

quaꝫ vel ſecularibus manifeſtare no
luerunt: vel ſi eam manifeſtauerunt
ab alijs ſtulti vel mendaces reputati
ſunt ⁊ forte poſtea ab eis ita libenter
viſi: ſicut a coruis pauones videri ſo
lent Omiſſis igit̃ predictis reuelatio
nibus: referam reuelationẽ quã fecit
beata virgo Maria: beate Brigide: ſi
cut in reuelationibus eius habet̃: di
cens. ſicut ſi alicui volenti ieiunare:
qui deſideriũꝫ comedendi haberet ſꝫ
voluntas reſiſteret deſiderio: precipe
retur a ſuperiori: cui obediendum eẽt
ꝙ ꝑ obediẽtiam comederet: illa come
ſtio maiori remuneratione digna eẽt
ꝙ̃ ieiunium. ſic ꝑ talem modum con
iunctio pentum meorũ fuit: qñ ego ꝯ
cepta fui ſine pcõ originali: ꝙ ſicut fi
lius meus ⁊ ego nunꝙ̃ peccauimus
ita nullum cõiugium fuit qḋ honeſti
us eſſet ꝙ̃ illud de quo ego ꝓceſſi. Et
qñ pater meꝰ ⁊ mater cõuenerũt ma
trimonialiter. plꝰ fecit hec obedientia
ꝙ̃ carnalis voluptas: qa alij cõiuges
cõueniunt ex voluptate carnali. mei
vero pentes ꝯuenerũt ex obedientia
⁊ precepto dei. ſed ſcito ꝙ mea cõcep
tio ñ omnibus fuit nota: quia placuit
deo: ꝙ amici mei pie dubitarẽt de cõ
ceptione mea: vt quilibet oſtẽderet ze
lum ſuũ donec veritas clareſceret in
tpe ordinato. hec virgo glorioſa. qḋ q
dem tẽpus ordinatuꝫ eſt nunc. Aliã
quoqꝫ reuelationem fecit deus ꝑ bea
tum Thomã de aquino ñ multis an
nis elapſis. Nam cum dñs fantinus
epiſcopus patauij: deuotus beate vir
ginis legeret. 3ᵃᵐ partem ſumme bea
ti Thome: ⁊ miraretur ꝙ determinaſ
ſet ibi ꝙ beata virgo cõcepta fuit in
originali peccato: apparuit ei beatus
Thomas ⁊ dixit ei. Scias dñe Epi
ſcope ꝙ qñ talem opinioneꝫ ꝓſui ſo
lum habui reſpectum ad diuinuꝫ ſta
tutum quo beata virgo peccatũ origi
nale cõtrahere debuerat. niſi ꝑ filiuꝫ
ſuum fuiſſet ꝓſeruata. Sed dei filius
matrem ſuã ab originali macula pre
ſeruauit: ⁊ his dictis diſparuit. Ipſe
vero eṗs quoad uixit: cũ magna ſolẽ
nitate feſtum cõceptionis celebrauit:
⁊ ĩ epiſcopatu ſuo celebrari ꝓcepit. ⁊
lꝫ in eius vita hec eius viſio ñ fuerit
alijs publicata. tñ poſt mortem ſuaꝫ
frater Nicolaus de padua nunc pro
feſſus ordinis minorum tunc ãt eius
vicarius ⁊ doctor: oĩa hec fideliſſime
expoſuit: aſſerens ſe a ꝓnomĩato dño
epiſcopo hanc viſionẽ ñ ſine magna
lacrimaruꝫ effuſione narrãte ꝓprijs
auribus audiſſe.

¶ Pars ſecunda huius ſermonis
que dicitur operationis. ſ. miraculo
rum.

Ut inquit Scotus ĩ ꝓlogo
primi ſnĩaruꝫ. q. 2ᵃ. mira
cula precipue a deo fac
ta ſunt ad ĩducenduꝫ ho
mines ad credẽdũ ea q̃ credere tenẽ
tur. ⁊ ad quorũ notitiã naturaliter ꝑ
uenire ñ poterant: vt ẽt dicit Augu.
22°. de ci. dei ⁊ ĩ li°. ḋ vtilitate credẽ
di. Ideo Grego. ĩ quadã omelia ſup
lucam de apoſtolis ꝑ miracula credẽ
tibus ait. Quia carnales adhuc diſci
puli nullo modo valebãt capere ver
ba miſterij: venit̃ ad miraculũ. Ante
eoꝝ oculos cecus lumen recipit: vt q
celeſtis miſterij ṽba ñ caperent: eos
ad fidẽ celeſtia facta ſolidarẽt. hec ille
His ꝓſuppoſitis ꝓbatur beatam vir
ginẽ ſine originali pcõ fuiſſe cõceptã
arguẽdo ſic. Cũ ṽa miracula ſolũ fie
ri poſſint a deo vel virtute dei: vt oſtẽ

dit Augustin⁹ ĩ li°. de vtilitate credẽ
di ꝑpe finem:ergo vbicunq₃ fiunt mi
racula ꝑ aliqua re:vel ad ꝓbationẽ
alicui⁹rei certissimũ est ꝙ illud est ve
rum:qa deus ñ potest eẽ testis falsita
tis:vt demonstrat Scot⁹ vbi supra.
sed ad cõfirmationẽ ĩnocentie virgia
lis multa coruscauere miracula. ⁊
quotidie fiũt magna prodigia. Ergo
credẽda est ipsa ĩtemerata dei mater
sine originali pc̃ō concepta. Omissis
ãt ml̃tis miraculis q̃ refert Johãnes
vitalis ĩ suo defensorio. ꝑtermissis ẽt
breuitatis cã illis ꝓdigijs q̃ ad ĩdicã
dam sue matris sanctitatez atq₃ puri
tatem saluator nr̃ ondit.de quib⁹ ĩn
officio cõceptionis pleni⁹ dixi:solum
quedam alia stupenda ꝓdigia de ꝙ̃
pluribꝰ:ad presens referre curabo.
¶Pretermittã ergo miraculũ illi⁹ lec
toris ordinis cuiusdam.q contra con
ceptionem virginis benedicte p̃dican
do ĩ medio sermonis cecidit:⁊ mutus
effect⁹.vsum lingue quoad uixit am
pli⁹ ñ habuit.¶Pertransibo ẽt mira
culũ qđ ĩ Anglia accidit Alexãdro
neꝙ̃ q volens per solemnem disputa
tionem ꝓfanare festũ cõceptiõis bea
te virginis:nocte precedente disputa
tionẽ doloribꝰ magnis correptus:ad
cognoscendã suã temeritatem:sermo
nem cõdidit q ĩcipit.fiat lux:ĩ quo su
um retractauit errorẽ.Item miracu
luz illud qđ ĩ cracouia euenit ĩ.1350.
vbi qdam lector noĩe paul⁹ cum pre
dicare cõtra conceptionẽ matris dei
ĩcepisset: nunduz finito sermone ceci
dit ⁊ expirauit:vt testatur Magister
henricus de bassia:qđ miraculũ ẽt le
gitur in cronica summorũ pontificũ
⁊ ĩperatorũ.Item aliud stupendum
miraculum qđ ĩ alamania accidit in
1440.vbi dũ qdaz fr̃ ordinis cuiusdã
cõtra cõceptionẽ virginis post pran
dium p̃dicasset.iprecans deũ ꝙ si ve
rum ñ dixerat:affirmãdo dei genitri
cem ĩ peccato originali cõceptam:fa
ceret illum eadẽ die mala morte peri
re:finito sermone ad dicendas vespe
ras cum alijs fratribꝰchorũ intrauit
statimq₃ lupus quidã maxim⁹ affuit:
q intrans ecclesiã:totũ choruz tribus
vicib⁹ circũgirauit oẽs illos fr̃es hor
ribilib⁹ ac terribilib⁹ oculis aspiciẽs
sed postmodũ facto magno ĩpetu illũ
p̃dicatorẽ ĩuasit.⁊ in p̃sentia oĩuz suf
focauit ac ĩterfecit:⁊ ecclesiam exiẽs
nunꝙ̃ ampli⁹ comparuit.¶Pertrãsi
bo ẽt miraculũ illius p̃dicatoris qui ĩ
castro baculi ĩ primo sermõe quez cõ
tra illibate virginis cõceptionẽ facie
bat:Latrare cepit:qua ꝑꝑ imago eius
dez virginis supra fores ecclesie posi
ta:tota ad terram cecidit ⁊ ĩ puluerẽ
redacta ẽ.ob qđ populus predicatorẽ
illũ lapidare ⁊ cõuentuz destruere vo
luit:nisi brachio dñi castri illius fr̃es
se defensassent.Dimittã ĩsuper de il
lo p̃dicatore qui demoniatũ ĩueniẽs
adiurauit vt diceret an beata virgo ĩ
originali pc̃ō fuerit concepta :cui de
mon respondit.ve illis qui temerarie
hoc affirmant.solũ quedã ñ multum
antiqua miracula referã.¶Primum
accidit ĩ ciuitate mãtue ĩ qua cuz qui
daz frater ordinis cuiusdã ordinasset
facere publicã disputationez:siue p̃di
cationem p modũ disputatiõis ĩ qua
volebat ꝓbare ꝙ beata virgo cõcep
ta fuit ĩ origiali pc̃ō:⁊ hoc ĩ presentia
populi:⁊ Marchiõis p̃dicte ciuitatis
ĩuitatiq₃ essent plures doctissimi viri
ille ĩ eminentẽ locũ ascendens cum
multis ex fratribus suis multis circũ

datus libris cum vellet arguere con
tra virginis cõceptionez:ipsa benedi
cta virgo mutauit verba in ore eius.
vñ dixit ad populuz: propono vobis
istam veraz conclusionem ꝙ beatissi
ma virgo maria cõcepta fuit sine ori
ginali pcõ. Cum ãt fratres sui eũ re
darguerent dicẽtes ꝙ male loqueba
tur:ille respondit. nunc emẽdabo qꝺ
dixi. Et cũ vellet dicere cõtra virgis
cõceptionem:ipsa benedicta virgo ite
rum coegit eum:vt annunciaret ĩno
centiaz eius ⁊ diceret ꝙ fratres mio
res sũt deuoti ipsius beate virginis.
⁊ sic pluribus vicibus:cũ ille ĩcitatus
a fratribus suis vellet attemptare lo
qui cõtra virginis cõceptionem:nun
ꝙ̃ potuit aliud dicere nisi ꝙ beatissi
ma virgo sine originali peccato fuit
cõcepta. In alia quoqꝫ ciuitate italie
ñ multis annis elapsis: quidam ma
gnus predicator.s. Magister Johan
nes de viterbio ĩmaculataz virginis
cõceptionez impugnans:ĩfirmatus ẽ
ad mortẽ.cumqꝫ iã nulla sibi eẽt spes
vite.recordatus est miraculi qꝺ acci
dit Alexandro ꝺ ales q secularis exi
stens:cum nollet celebrare festũ con
ceptionis virginis marie.sꝫ ipsaz pcõ
maculataz affirmaret:graui ĩfirmita
te percussus.postea facto voto ad bea
tam virginem de celebrãda eius cõ
ceptiõe liberatus est: Eleuauit p̃dic
tus frater mentẽ ad beatã virginem
fecitqꝫ votum dicens: O beata virgo
maria.si verum est ꝙ sine peccati ma
cula cõcepta fuistis.rogo mihi sanita
tez donare dignemini ĩ signũ vestre
puritatis. Et ego voueo ⁊ promitto
toto tempore vite mee celebrare festũ
conceptionis ⁊ predicarͤ atqꝫ annun
ciare populis innocentiã vestram.⁊
retractare quicquid alias in contrari
um predicaui.hoc igitur facto voto li
ber factus est.fecitqꝫ populuꝫ per cã
pane sonitum conuocari: Admiran
tibus igitur cunctis de tam repenti
na sanatione incurabilis ĩfirmitatis
maxime medicis: Ille enarrato mira
culo pulcherrimum sermonem fecit
de immaculata virginis conceptiõe
affirmans ⁊ approbans multis ratio
nibus:ipsaꝫ ab originali peccato fuis
se preseruatam.qua propter a fratri
bus suis id moleste ferentibus fuit ĩ
carceratus:sed a multis deuotis bea
te virginis liberatus: nunꝙ̃ opinio
nem suam de immaculata virginis
conceptione voluit retractare:licet se
pius a fratribus suis ad hoc peragẽ
dum fuerit diuersimode concitatus
ñ solum precibus sed etiam minis ⁊
persecutionibus: Immo pulcherri
mum opus edidit in quo inter alia
ꝓbat ĩfrascripta. videlicet ꝙ v̾ginis
conceptus fuit sacer ⁊ ab anime om
ni macula immunis:⁊ ꝙ summa spi
ritus humani est infamia concipi in
ira dei caligine ⁊ tenebra culpe ⁊ in
iniquitatibus. Item ꝙ beati thome
ac veri ordinis predicatorum propria
est opinio:pro nullo instanti tempo
ris beatam virginem subiacuisse ire
dei ac caligini anime. Item ꝙ cum
christus maluerit homines de suo or
tu dubitare ꝙ̃ de mr̃is sue sacrosan
cte fama:contra eius tamen volunta
tem.⁊ famam virginis sunt pertina
ces qui maculatum dicunt fuisse eius
celestem conceptum: Nam concepta
fuit ⁊ creata anima virginis in ma
iori puriori: ac fulgidiori iusticia ꝙ̃
anima ade. ⁊ eue: concepta qꝫ fuit
sine peccato originali. ⁊ cum rutila

originaliqꝫ iusticia. Jtē ꝙ ordinaria facti reuelatio sine ꝑiudicio antiquorū doctorū euertit eorū proprias opiniones de hac re. ⁊ ꝙ licet nō derogetᷣ illis sanctis si quedaꝫ preter spiritum sanctū scripserunt. derogatur tamen nostre etatis eorū dicta sequētibus: Jtē ꝙ cum maumeth damnetur ab ecclesia quia duplici via ī laudes christi īgressus est: peiore duplicitate laudātes ⁊ vituperātes virginis ꝯceptum magis sunt dānandi ⁊ procul a christianis repellēdi. nā tāq̄ȝ hereticos docet apostolꝰ vitandos. quorū sermo dulcis serpit ⁊ finit vt cancer in īfamiā sanctorū: Jtē ꝙ vitādi sunt vt heretici vel suspecti de heresi q ab initio laudant virginē vt trahāt populū ad blasfemanduꝫ eius sacrosanctū ꝯceptū. Jtē ꝙ peccant mortaliter q fauent quouis pacto in hac re falsa his ꝯtradictoribus virginee puritati. ⁊ īpugnātibus vsuꝫ ⁊ approbationē tacitā ⁊ expressaꝫ sancte ecclie sponse xpi quā nunq̄ȝ ꝑmisit ī minio errare. ⁊ sunt inimici eiusdeꝫ ecclesie matrisqꝫ ⁊ filij dei: hec ille: q̄ omnia ipse publice predicat vbiqꝫ respōdēs omnibus in contrarium facientibus maxime extrauagāti que incipit. Graue nimis ⁊c. de qua ostendit se habuisse noticiam. Eius nāqꝫ verba soluꝫ intelligi debent de illis qui nō ex simplici opinatione: sed ex maliuolentia obstinatione ⁊ pertinacia purissime ꝯceptioni immaculate virginis aduersantur. ⁊ eodem modo est intelligendum de eorum fautoribus. ⁊ simili modo exponi debent ⁊ ītelligi si qua in toto hoc opere similia reperiātur ¶Predictus igitᷣ frᷣ Johānes ꝺ tāto beneficio accepto a beata virgine nō ingratus tanto maiori reuerentia ⁊ deuotione conceptionem immaculate virginis statuit venerari quanto eam magis prīo studuerat impugnare: tuncqꝫ verificatum est ꝺ beata virgine illud qꝺ scriptum est Jsaie. 68°. Uenient ad te qui detrahebant tibi ⁊ adorabunt vestigia pedum tuorum. Aliud vero prodigium accidit in vrbe aquilana in qua quidam deuotus conceptionis beate virginis habens inimiciciā capitalem deliberauit inimicū suum interficere. Cū autem ad peragendū homicidium iret: se beate virgini recōmendauit vt ī hoc facto eum defensaret ne aliquid mali illi eueniret sed ad interficiendum hostē suum ipi adiutorium preberet: beata autem virgo volēs deuotū suū a tanto malo retrahere. statiꝫ cum ille pugionem suū de vagina ad occidēduꝫ inimicum extrahere voluit eū totum retorqueri fecit cū ipsa vagina modo mirabili ⁊ īpossibili per naturam uel ꝑ artem humanā ita ut nullo modo vnq̄ȝ extrahi potuerit. quo viso miraculo ille de peccato qꝺ ꝑagere statuerat penituit: Et sic miraculose retortus ille pugio vsqꝫ ī hodiernum ꝑmanet diem sicut mihi retulit quidaꝫ frater noster: qui ipsuꝫ pugioneꝫ ꝓpriis oculis conspexit. ¶Prope Ciuitatē ēt Mediolani a paucis annis citra aliud miraculum euenit. cum enim quidam nobilis beatam virginē sine originali peccato conceptaꝫ affirmaret: frater qdā ordinis cuiusdā illius opinioneꝫ valde ꝑtinaciter īpugnabat. qua ꝓp ille nobilꝭ ꝟginis deuotus indignatus ꝙ ille frater contra puritateꝫ matris dei obloqueretur dixit ei. Rogo deum vt faciat iudicium inter

me ⁊ vos. Mirabile dictu. cũ iste nobilis per multos menses febrem ethicã passus eẽt: que cõtinue eũ valde affligebat, statiꝫ hoc dicto perfecte liberatus est. Ipm vero virginee puritatis adueriariũ febris inuasit que eũ per multos menses afflixit. Et hoc mihi narrauit nobilis predictus qui appellatur dñs franciscus de coruis. Retulit quoqꝫ mihi quidam religiosus ꝙ ĩ quadam terra italie duꝫ inter duos ꝑdicatores esset cõtentio de conceptione virginis quorum vnꝰ asserebat illam fuisse peccato maculatam alter vero ordinis minorũ affirmabat ipaꝫ ĩmaculatam ⁊ incontaminatã. Tandem etiam ĩter mulieres exorta est altercatio. cũ ãt quedam mantellata habitu ordinis illiꝰ fratris ĩpugnantis conceptioneꝫ matris dei pertinaciter tenere vellet cõtra virginis cõceptioneꝫ vna deuota mulier tertij ordinis beati frãcisci dixit ei. Accendaẗ ignis magnus. ⁊ ambe introeamꝰ in illo. ⁊ q̃ ex nobis combusta fuerit false opinionis fuisse comprobeẗ: cuꝫ ergo sermo iste alteri placuisset: vtreqꝫ ignem ĩgresse sunt: illa aũt mantellata statiꝫ cõcremata est: ipsa tertij ordinis nr̃i muliere in predicto igne illesa remanente. In alamania etiam a tribꝰ annis citra quidam frater noster noĩe thomas de boemia cũ ita desiccataꝫ ⁊ vigore destitutam haberet tibiã cũ crure: ꝙ nullam habebat spem salutis: ĩmo consiliuꝫ erat medicorum vt eam abscidi faceret a corpore: ipse rogare cepit beatam virginem vt ei sanitatem restitueret ad laudem sue immaculate cõceptionis: ad cuiꝰ honorem celebrauit vnaꝫ missaꝫ stans super altero pede. ⁊ apodiatus sicut poterat ad altare licet cum maximo cruciatu. finita vero missa perfecte sanatus est ⁊ de illa antiqua ⁊ incurabili ĩfirmitate liberatꝰ ⁊ pedibꝰ suis cepit ãbulare ĩcolumis q̃ antea sine alteriꝰ adiutorio ire n̄ poterat. ⁊ ad romanã ciuitatem pedester profectus est. ⁊ mihi hoc mane retulit miraculuꝫ istud. ¶Pretermitto ꝓ nunc multa alia quasi innumera miracula que quottidie deus facit ad inuocationem ⁊ ob reuerentiaꝫ cõceptionis gloriose virginis: quia nimis longũ esset: illa recensere. pro opinione v̇o opposita nullũ adhuc miraculũ reperiẗ factum. ꝙ si quis mentiẽdo ⁊ proteruiẽdo diceret ꝙ de cõceptione nulla facta sunt miracula. ⁊ ꝙ supra narratis nullaꝫ adhibet fidẽ: illi respõdebo illud Augustini. xxᵒ. de ci. dei. c. 5ᵒ. vbi contra illos qui ĩ fide catholica negant facta esse miracula. ĩquit. Si ista miracula facta esse n̄ credũt. hoc nobis grande miraculum sufficit ꝙ totus terraruꝫ orbis sine miraculis credidit. hec ille. hoc igitur habeatur pro maximo miraculo ꝙ contrariuꝫ tenentes ⁊ ostẽtatione scientie ĩtumescentes semper ĩ circulis: disputationibus. ⁊ gimnasijs florentissimis tam italie q̃̄ germanie ⁊ gallie. ⁊ ꝑ alias mundi partes tantam cõfusioneꝫ paciuntur. ⁊ semper succumbunt.

¶Pars Tertia huius sermonis q̃ dicitur fructificationis.

Posset fortasse aliquis dicere. scire vellem qd vtilitatis proueniat nr̃i dei vel nobis. ꝙ ipsa cõcepta sit absqꝫ originali pcõ. inania. n. sunt verba que nullus sequiẗ effectus. l. fi. C. de dona. ⁊ lex n̄ curat de his que

Inania sunt verba [que] nullus sequitur effe[ctus]

sūt sine vtilitate.§.cūqꝫ. hoc.ibi nihil inutile. ī prohemio īstitutionū: Cui sa tisfacere volēs: dico ꝙ ipsa virgo be nedicta: ex hac ꝑseruatōe a pcō maio rē ꝯsecuta ē gloriā. vt enī īqt Scō. in 4°. di. 22ª. ar°. 3°. q. pria. Singularis ornat⁹ ⁊ gloria ē animab⁹ beatorū ꝓ īnocētia a macula a peccato. Itē ma ioris excellētie fuit ꝙ beatissima dei spōsa virgo maria nūꝙ̄ a castissimis amplexib⁹ spōsi celestis sit exclusa ꝙ̄ ꝙ post exclusionē p peccatū factā ite rū ad ei⁹ amorē p rcōciliationē fuerit admissa. gloriosiusqꝫ fuit ipsaꝫ nunꝙ̄ aliqua culpa īqnatā fuisse ꝙ̄ si fuisset post ꝯtractā maculā emūdata. Inter alias autē vtilitates: tres maxime pp hāc ꝑseruationē recepit. pria qa non subiacuit illi legi quā oībus mulieri bus peccatricib⁹ dederat dn̄s gen̄. 3°. dicēs prime femie. In dolore paries filios ⁊ sub viri potestate eris ⁊ ipse domiabitur tui. Beata enī virgo ab oī macula peccati ꝑseruata sine vllo dolore īmo cū īdicibili ꝯsolatiōe ⁊ io cūditate sanctissimū filiuꝫ suū ꝑturi uit: Nō ēt fuit sub viri potestate vel dn̄io. qa Joseph datus ē ei spōsus nō ad dominiū sed ad obsequm. Se cūda vtilitas est qꝛ ipa beatissima vir go ab omni peccato aliena nō subia cuit illi decreto diuīo qḋ peccatorib⁹ dedit de⁹ gen̄. 3°. dicens. Cinis es: ⁊ ī cinerē reuerteris. Ipsa enī nō fuit īcinerata nec a vermib⁹ corrosa. Ter tia vtilitas est: qꝛ ꝓpter īnocētiā suaꝫ beata virgo audaci⁹ pōt pro nobis d̄ um īterpellare. ⁊ ipsuꝫ ꝓ peccatorib⁹ exorare: ⁊ efficacius omnē petitioneꝫ suā valet īpetrare. Et hoc est qḋ dici tur ī officio cōceptionis. Jubilemus oēs ⁊ exultem⁹ ꝓpter īmaculatā do

mine nostre ꝯceptionē. valde etenim nobis ꝓfuit beatissimā virginē non fuisse p originale peccatū diuine ma iestatis īnimicā. q̄ eniꝫ nullo vnꝙ̄ tē pore deū offendit sed semp ī eius gra tia ⁊ dilectione ꝑmansit: apud ipm ꝯ fidenti⁹ intercedens ei⁹ benignitateꝫ ⁊ misericordiā pro nobis facilius īpe trabit. Magister autē Bartholome⁹ pisanus in li°. beate virginis fructu 7°. īquit. Ex hac sacra opinione pos sunt mlta ad laudē ipsius virginis ī ferri. primuꝫ. qꝛ hec ꝯceptio pre omni bus ex ꝯcubitu natis fuit singularis. qꝛ qḋ alij ꝯtrahunt: ipa nō cōtraxit. Et lex generalis singularē in ipsa ac cepit exceptionem. Scḋm quia de⁹ legem nouam instituit: gratiā dando quā nulli dederat in conceptione an te illam. Tertiū predominatio ratio nis ad carnem. Quartū quia in ea ē suppressa inclinatio ad malum ⁊ con cessa facilitas cum potestate ad bonū Quintū qꝛ virgo maria sic dō accep ta fuit tunc ꝙ nunꝙ̄ odita. ⁊ sic semp grata fuit: quia statim vt fuit gratiaꝫ habuit. Sextū amotio fomitis. Septi mū sanctificatio spiritus sancti: quia eius gratia affuit nō quia peccatum remoueretur. Octauū quia vsum ra tionis in sua ꝯceptione habuit. Nam si Johānes baptista illū habuit ī vte ro matris secundū Ambrosiū ⁊ Au gustinuꝫ. ergo ⁊ virgo in conceptōe. Nonū ab instanti. ⁊ si nō in instanti sue ꝯceptionis mereri īcepit. ex quo vsus rationis in illa fuit: ⁊ gratia ⁊ alia requisita. Decimū qꝛ ipsa virgo fuit deo ꝯsecrata. Undecimū: qꝛ ab omni peccato fuit īmunis. Duodeci mū. quia pre cūctis fuit deo accepta. quo sequitur ipsam virtuosis operi

bus mancipatam fuisse angelorum custodia custoditā. hec ille. ¶Possum⁹ quoqꝫ addere ꝙ si beata virgo nō habuisset hanc gratiā preseruationis ab originali: actuali peccato resistere n̄ potuisset: sed ideo ꝯtra illud potentiā habuit: q2 ab originali preseruata fuit. Et hec ꝓbant̄ auctoritate Augu. ꝯtra Julianū hereticū dicētis. ¶Profecto si xp̄s minor existens originale peccatū habuissꝫ. grādioris etatis existens actuali nō caruisset. Sane qa maior existens actuale nō habuit: minor existēs originale nō habebit. hec ille. Magnificemus ergo īmaculatā dominam nostram. ꝛ illi hanc excellentissimam ꝛ vtilissimam prerogatiuam tribuamus: vt ipsa intercedente ad cōtemplandam eius gloriā ꝛ puritatem. ī regno celorū peruenire valeam⁹. Ipsa ē enī illa mulier de qua Salomon ꝓuer. vltio īquit. Omnes amici eius vestiti sūt duplicibus. s. vestimento gratie diuine ī hoc mundo et glorie in altero. Ad quam infinitam gloriam meritis eiusdem intemerate matris sue nos perducat dominus Jesus qui cum patre ꝛ spiritu sancto sine fine viuit ꝛ regnat. Amē.

De eadem mūdissima virginis ꝯceptione Sermo octauus.

Sicut sol oriēs mundo in altissimis dei. ꝛ lucerna splendens super cādelabrum sanctū. ꝛ fundamēta eterna supra petram solidam. ecclesiastici. 26°. Volēs d̄uotorū gloriose v̄ginis pie morē gerere volūtati q sicut eiusdē illibate cōceptionis officiū octo dieb⁹ celebrāt secūdum morē sancte romane ecclesie: Ita in ipsa octaua quottidianum gestiūt d̄ eius puritate atqꝫ inocētia audire sermonē: possum nō immerito cū beato hieronymo illis dicere illud qd̄ ipse barbatus senex ad paulam ꝛ eustochiū scribit ī sermone de assumptione virginis dicens. Timeo satis ꝛ valde pertimesco dum vestris cupio parere profectibus ne forte sicut improbus ita ꝛ indignus laudator inueniar. profecto cum nec sanctitas nec facundia suppetat: vt beatam ꝛ gloriosam virginem digne laudare queam: quia diuinis ꝛ angelicis est excellentius predicata ꝛ laudata preconiis. A prophetis quidem prenunciata. A patriarchis. figuris et enigmatib⁹ prefigurata. Ab euangelistis exhibita ꝛ demonstrata. Ab angelo venerabiliter atqꝫ officiosissime salutata. ¶Preterea qualis ꝛ quanta esset. ab eodem diuinitus declaratur cum ait. Aue gratia plena: dominus tecū benedicta tu in mulieribus. talibus namqꝫ decebat virginem oppignerari muneribus vt esset gratia plena que dedit celis gloriam: terris deum: pacemqꝫ refudit. fidem gentibus: finē vitiis: vite ordinem. ꝛ moribus disciplinā. Hec ille. Cuius virginis īnocentiā spiritu sancto illustrat⁹ sapiēs ecclesiasticus loquēs de muliere scā per quā intelligit̄ sanctissima v̄go maria. Dixit v̄ba thematis nostri. s. Sicut sol oriens mundo in altissimis dei. s. fuit ipsa virgo gloriosa ī suo ortu. quia sicut sol creatus ē plenus lumine ꝛ sine vlla tenebra: ita mater

dei in cōceptione sua. ꝑcreata est ful gida lumīe diuīe gratie. ꝛ nunq̄ ob scurata fuit vlla peccati tenebra. dici tur autem orta ī altissimis dei. s. priui legijs quibus super oēꝫ creaturā fuit decorata. Subditur quoqꝫ ī predicto themate. ꝛ sicut lucerna splēdens su per candelabrum sanctum. ipsa enim virgo sup candelabrum sanctum ori ginalis iusticie posita totum mundū īnocentie sue radijs illustrauit: eius quoqꝫ fundamenta fuisse dicunť eter na. quia cōceptio ipsiꝰ īmaculata. ab eterno fuit ī mente diuina preordina ta: ꝛ supra petram solidā cōstituta: p petram autem ī sacra scriptura: vt di uus īquit hieronymus ī quadam epi stola: ītelligitur christus. super hanc ergo solidam ꝛ immobileꝫ petraꝫ. s. fi lialem preseruationeꝫ: collocata sunt beate virginis fundamēta. Et iō ipa virgo dicere poterat ī conceptōe sua illud psalmi. 26. In petra exaltauit me. ꝛ nunc exaltauit caput meum su per inimicos meos. Quibus ꝯsidera tis n̄ possum n̄ mirari de quorundaꝫ duricia: ne dicā malicia. qui ī die cō ceptionis ꝛ ꝑcreatiōis istius solis di uini n̄ modo n̄ celebrant deputatum per ecclesiam romanā officium quin īmo cantāt missam mortuorum. qua si ipsa v̄go benedicta sit īter mortuos per peccatum cōputanda. Ideo glo sa genitrix dei ꝯ tali iniuria poteſt ꝯ queri dicens illud trenorum. 3°. ī tene brosis collocauit me: quasi mortuos sempiternos. Nos tñ vidētes q̄ tales virginis īpugnatores nihil proficiūt dicere possumus cū cantore spiritus sancti illud psalmi scdi. Quare fre muerūt gētes ꝛ populi meditati sunt inania? Ipsa vero virgo purissima: alloquens deum ꝑseruatorem suū. in quit illud psalmi tertij dicens. Dñe quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi īsurgunt aduersuꝫ me: Mul ti dicunt aīe mee: non est salus ipsi ī deo eius: Tu auteꝫ dñe susceptor me us es: gloria mea ꝛ exaltans caput meum. De cuius virginis exaltata ꝯ ceptione tres cōsiderationes facienꝰ.

¶Prima dicetur protectionis.

Secunda assertionis.

Tertia vero ꝛ vlª. appellabitur decla rationis.

¶Pars prima huius sermonis q̄ dicitur protectionis.

HEc Beata virgīe Maria falso de peccato īfamata ꝛ calumniata. ꝛ de eius inocentiam impugnanti bus: ac eam originali vitio cōtamina tam predicantibus. dici possunt illa v̄ ba que Ouidius in. 4°. de fastis. de claudia virgine que Cibeles naueꝫ p tiberim fune traxit ī sue īnocentie de fensionem. ꝛ turbe male opinantis ꝯ ea detestationē cecinit dicens Clau dia quinta genus clauso referebat ab alto. Nec facies ipar nobilitate fuit. Casta quideꝫ sed n̄ est credita: rumor iniquꝰ Leserat: ꝛ falsi criminis acta rea est. Conscia mens recti: fame mē dacia ridet. Sed nos ī vicium credu la turba sumus. Ipsa eniꝫ virgo san ctissima. de qua īquit beatus Bona uentura ī 3°. di. 3ª. q̄ nunq̄ habuit re morsuꝫ alicuius peccati: nec cor eius reprehēdit eam de aliquo crimine in tota vita sua: vt ipsa cuidaꝫ suo deuo to reuelauit: n̄ curat de falsis calum nijs aduersariorum eā vituperantiū Immo deridet: turbe cuiusdam cre dulitatem. ꝛ quorundaꝫ pertinaciam

qui illā originali macula deturpataꝫ demōstrare cupiētes: eius famā non solū reprobis ꝫmonibus sed etiam famosis libellis dilacerare nō cessant. Nos tamē cōtra illoꝝ insult⁹ defensionis tela opponentes licet frustra qs nititur solē faculis adiuuare nec oporteat aquas marinis fluctib⁹ cōmodare. licet quoqꝫ rei satis demonstrate frustra adiciatur. l. 2ª. ff. d libe. lega. ⁊ in reb⁹ claris nō sit opus ꝯiecturis. l. cōtinu⁹. §. cū ita qs. ff. de v. ob. ⁊ notoriū nō indigeat probatione l. si fideiussor. §. q p rei qualitate. vbi glosa ⁊ Bar. ff. q satis. cogan. ⁊ cº. super eo. extra de testi. cogen. imo etiaꝫ manifestū qđ est minus nō egeat pbatione. secūdum glosaꝫ in auc. de restitu. coll. 4ª. tamen quia etiā notoria declarātur ⁊ venustantur allegatione. l. si adulterium. versiculo ideꝫ pollioni. ff. ad legē iu. de adul. Et per panor. i cº. litteris de p̄sum. Item pro d bito quo eidē piissime virgini astrigimur. sicut erga dominā serui ipsius inocentiaꝫ ⁊ puritatē nōnullis alijs fundamentis defensare conabimur quoꝝ primū appellabitur sessionis ⁊ requietionis. Sicut enim xp̄s sedere voluit super pullū asine. i quo nemo ante sederat. vt Mathei. 21º. scriptuꝫ est. Et iacere ac requiescere voluit i sepulcro in quo nundū quisq̄ positus fuerat: vt dicitur luce. 23º. Sic ⁊ carnem de virgine sumere voluit. i qua nullus demon per peccatū sederat. ⁊ cuius anima nunq̄ fuerat corrupta vel aliquo peccato ibabitata. Et hoc est qđ Augustin⁹ super Johānem iquit. Sicut in sepulchro in quo corp⁹ Jesu positum fuit nec ante nec post mortuus iacuit. Sic ipsa virgo nūq̄ aliqd mortale cōmisit. Secundū fundamentū dicitur ipugnationis: Cuꝫ enim imaculata virginis conceptio tantis i disputationibus publicis sit ipugnata. ⁊ tantis machinationibus fuerit exagitata. ⁊ tamen semper magis sit exaltata. ⁊ p totū orbem venerata patet q fuit nō ex hominū adinuentione: sed dei volūtate p̄dicata tā q̄ verissima. Et hoc probatur per argumentū qđ de fide xp̄i fecit sapiētissimus doctor iudeoꝝ Gamaliel. act. 5º. dicens. Si ex hominib⁹ est cōsiliū hoc aut opus dissoluetur. Si vero ex deo ē nō poteritis dissoluere eos. ne forte ⁊ dō repugnare videamini hec ille. Cui⁹ verbis apparet q ⁊ opinio de illibata virginis ꝯceptione q̄ nullis vnq̄ psecutionib⁹ potuit dissolui est verissima. ⁊ ex deo isspirāte. ⁊ q illā ipugnātes cum videant festū ꝯceptionis p̄dicte quottidie maiori veneratōe celebrari. In gallia. Anglia. Hispāia. Scotia. Hibernia. Germania. Sclauōia. ac Panōia. atqꝫ Italia. ⁊ in vniuersis mūdi partib⁹: dici quodāmodo possūt ex obstinatōe sua deo repugnare: Excusabiles tamen i hoc sūt illi doctores antiqui q solū cōmunē modū ppagationis humāe ꝯsiderātes dei matrē i originali peccato ꝯceptā dixerūt. Nā credendū ē q si nūc viuerēt. atqꝫ veritatem nūc clarā cognoscerēt. errorē suū reuocarent. ⁊ retractarēt. Nam diffinitio icauta laudabiliter ē soluenda cº. diffinitio. 22ª. q. 4ª. facit ad p̄dicta illud qđ dicit i lege iubem⁹ i fi. C. de testa. s. nō enim peccauit antiquitas que iscia presentis legis pristinam secuta est consuetudinem. Et illud qđ dicitur in. §. sancimus. in aut. vt noue.

consti.col.5ª.§.non videtur preuarica re legem qui ignoranter fecit secundū qd lex dudum tenuit. q enī retractarent dicta sua patet si consideremus verba sancti Bernardi ī epistola ad canonicos lugdunenses ī qua postq̄ posuit opinionem suā contra conceptionem: ī fine concludit di. Que autē dixi absq3 preiudicio dicta sunt sanius sentientis: romane presertī3 ecclesie: cuius auctoritati atq3 examini totum hoc sicut τ cetera que huiusmodi sūt vniuersa reseruo: ipsi⁹ si quid aliter sapio parat⁹ iudicio emendare hec ille. Isti vero cōceptionis aduersarij moderni quib⁹ reuelata veritas τ luce clari⁹ declarata innotuit excusari nō possunt si nō ignorantia peccant sed obstinatione: Et ad hoc adduci potest qd in simili ait Ricardus in 4°.di.13ª.ar°.4.q.4ª.§.q ignorātia nō facit hereticum sed supbia τ pertinacia: sicut in simili dicitur q primi motus hominis nō constituūt quem homicidam vel reū sed perseuerātia τ obstinatio.l.pria.C.si quis imp.ma. l.qd calore.ff.de reg.iu. Item lapsus lingue nō est de facili trahendus ad penam.l.famosi.§.ne lubricum.ff.ad legem iu.ma. Talibus ergo pertinacibus τ obstinatis.vt honesti⁹ loquar. nō dicam cum propheta: Redite preuaricatores ad cor.nec cū dauid psalmo.4°. Filij hominum vsq3 quo graui corde: vt quid diligitis vanitatem τ queritis mendaciū? S3 exhortabor illos vt acceptent opinionem verissimam de immaculata virginis cōceptione. dicens illud quod iudeis obstinatis nolentibus acceptare legem xp̄i Baruch propheta.4°.sui li.c°.inquit dicēs. Cōuertere iacob τ apprehende illam. quia melius est desistere: q̄ male incohata perficere.l.papinianus.§.meminisse.ff.de inof.te.τ l.hoc edito.ff.de publica. Tertiū fundamentū dicitur īterpretationis Sic arguendo.beneficiū τ indultum principis est latissime interpretandū. τ in gratijs fienda ē plenissima interpretatio.l.si quando.C.de bonis vacan.τ.l.beneficium.ff.de consti.prin. τ extra de dona.c.cum dilectus.§. penultimo.τ fi.τ.l.in testamentis.ff. de re iudi.τ.l.si furiosi.C.de nup.τ l.prima.§.cum vrbem.ff.de offi.pre. vr.τ.l.verbum legis.ff.de ver.signi. De huiusmodi gratia habetur in c°. sedes apostolica.τ in.c.eam te in verbo gratia.de rescrip.τ in capitulo primo in verbo gratia.de cōmo.τ in c°. gratia.prima.q.prima τ c°.nonnulli de rescrip.τ.l.prima.§.fi.ff.de questio.in verbo gratiam. Maxime autē de beneficio fienda est larga interpretatio quando solum respicit fauorem illius cui concessū3 est.vt per doctores in capitulo odia de reg.iu.li°.6°.Sed beate virgini dedit de⁹ priuilegium superandi ex omni parte peccatum: vt inquit Augustinus ī libro de natura τ gratia. Ergo credēdum est q non solum dedit de actuali.sed etiam de originali. Hoc enim indultum τ beneficium solum respicit vtilitatem virginis non alicuius iniuriam.vt declarat Magister Bartholomeus pisanus ī libro beate virginis fructu 7°.ergo est largissime interpretandum. Quartū fundamentum dicitur appropinquationis: quanto enim aliquis appropīquat magis prīcipio in quolibet genere: tanto magis participat de effectu illius principij.

vnde Dionysiꝰ in 4°.c.cele.hierar. inquit ꝙ angeli qui sunt deo propinquiores magis participant diuinam bonitatem ꝙ̃ homines. Cum ergo christus sit principium gratie: secundum diuinitatem quidem auctoritate. secundum humanitatem misterialiter. iuxta illud Johannis primo. Gratia ⁊ veritas per Jesum christũ facta ẽ: Sequitur ꝙ beata virgo que fuit propinquissima christo: quia ab ea ipse christus accepit humanaꝫ naturam: pre ceteris debuit plenitudinem gratie obtinere. ⁊ consequenter imunitateꝫ ab omni peccato. ⁊ istud argumentum fuit Magistri pauli veneti in suo tractatu de conceptione virginis. Quintum fundamentum dicitur dilectionis. Nam vt declarat Magister Bartholomeus pisanus vbi supra. Deus plus diligit puritatem mentis ꝙ̃ corporis. quia omnes illam tenentur habere non autem corporaleꝫ. ⁊ alia ratio potest assignari. quia affectio trahit̃ ad nobiliora ⁊ magis conseruatiua. Ideo glosa in. l. isti quideꝫ in fi. ff. quod me. cau. dicit ꝙ naturale est vt res plus perseueraturas quis magis diligat. ⁊ similis glosa habetur in. l. liberorũ in fi. ff. de verb. sig. quibus presuppositis dico ꝙ cum deus elegerit integritatem ⁊ puritatem vteri virgĩalis quem nunꝙ̃ voluit polui: sed semper intactum ab omni polutione seruari vt in spiritu vidit Ezech. propheta sui libri. 44°. c°. Ergo a fortiori credendum est ipsum elegisse in virgine puritatem internalem anime eius innocentis. Ideo Ambrosiꝰ super luc. ait de beata virgine. virgo erat non solum corpore sed ⁊ mente. qḋ falsuꝫ esset si anima eius per peccatum originale esset fornicata. Sextũ fundamentum dicitur vnionis. Et est Magistri Bartholomei pisani vbi supra. dicentis. Caro christi ⁊ marie eadem fuit: vt patet i. 3°. sententiarũ di. 3ª. parentis enim ⁊ filij eadem est natura cuꝫ differant solo nomine. l. i suis. ff. de libe. ⁊ post. Sed caro xp̄i nunꝙ̃ fuit origiali pcõ obnoxia. ergo ⁊c. hec ille. ꝙ si caro virginis nõ habuit feditatem corruptionis: sed fuit munda: multo magis anima eius innocentiam originalem per filij gratiam adepta est ⁊ a diaboli seruitute liberata. Et hoc est qḋ dauid psalmo 62°. In persona ipsius virginis dicit filio dei. Adhesit anima mea post te. me suscepit dextera tua. ipsi vero in uanum quesierunt animam meam. s. demones volentes eam sibi subiugare. Ideo beatus iob inquit 31°. sui libri c°. vidi solem. s. christum cum fulgeret. s. innocentia ⁊ sanctitate. ⁊ lunam. i. beatam virginem: incedentem clare. s. per originalem iustitiam. Septimũ argumentum dicitur obligationis. ⁊ est eiusdem doctoris ibidem. ⁊ argui potest sic. Filij obligantur parentibus in toto posse. quia nõ possunt eis equiualens reddere. vt dicitur. 8°. ethicorũ. nulli enĩ sunt qui habeant super aliquos taleꝫ obligationem qualem habent parentes super filios. isti. de patria. po. §. ius aũt. ⁊ ibi glosa enumerat octo casus in quibus filij obligantur parẽtibus. Cum ergo xp̄s totaꝫ humanã substantiam corporalem acceperit a beata virgine tantum fuit illi obligatus ꝙ̃tũ alter filius vtrisqꝫ parẽtibꝰ a quibus essentiam accepit. Et conse

quēter illi magis fuit obligat⁹ q̄ᵽ ali quis alius fili⁹ matri sue. Cum ergo fili⁹ teneatur subuenire necessitatib⁹ parentū.86ᵃ.di.cᵒ.ceterū: nullaq; sit maior necessitas q̄ᵽ vt quis liberetur ab eterna pena: sequtur qᵽ xp̄s omnipotens q pro toto posse matris necessitatib⁹ subuenit. illā ab originali peccato cui pena debet eterna preseruauit. Naz vt ait Magister Bartholomeus pisanus vbi supra. Talis pseruatio fuit mai⁹ beneficiū q̄ᵽ remissio peccati: qa aliquod bene esse est ī preseruatiōe. vltra id qđ est ī remissione videlicet volūtatis rectitudo ⁊ ītegritas. nā integritatem nō dicit remissio qa ibi fuit corruptio p culpaz. hoc ergo beneficiū preseruationis debuit fili⁹ dare matri sue. hec ille. Octauū argumentū dicitur donationis. ⁊ est eiusdem doctoris: sic arguentis: vbi supra. xp̄s dedit maiora virgini quia eam suam matrē fecit. ⁊ etiam donauit minus necessaria: Ergo ⁊ miora ⁊ magis necessaria. s. pseruationem a peccato illi ꝯtulit. Qui enim ei preuidit de minus necessarijs. ⁊ q preuidit minori periculo nō est credendum qᵽ maiori periculo ⁊ damno noluerit prouidere. Maioribus eni dānis ⁊ periculis est cautius ⁊ citi⁹ obuiandū ⁊ prouidendū. cᵒ. vbi periculum. đ elec. liᵒ.6. ⁊ cᵒ. quiescam⁹ 42ᵃ. di. ⁊. l. pria §. primo. ff. de carbo. edic. Nonum argumentum qđ ponitur a predicto doctore ibidem. dicit incohationis sic arguendo. Non minus debuit status vite incipere a gratia q̄ᵽ status mortis. quia si de quo minus ⁊c. vt notatur ī. l. quanto magis. ff. de iur. iu. sed status mortis in primis parentib⁹ incepit a gratia saltē gratis data ergo ⁊c. Decimū fundamētū dicitur exceptionis qđ colligitur ab Augu. ī sermone de assumptione virginis dicente qᵽ beata virgo maria ab illis generalibus regulis exceptuata fuit a qbus excipi promeruit eius singularis sanctitas ⁊ gratia qua ipsa fuit digna. sed ipsa fuit digna excipi ab illa regula generali de ꝯtrahendo originali peccato vt patet ex dictis ī prio sermone parte vltia. ergo ab ipa fuit exceptuata. Undecimū fundamētū dicit ordinationis qđ fuit aliquoruz doctorū quos recitat Archiepiscop⁹ florentinus in pria parte summe ti. 8ᵒ. c. 2ᵒ. dicens. Ordinans vas ad sacrificiū altaris cōseruat ipm a maculis. hoc enī est valde decens. hec ille. Sed virgo fuit vas deitatis. ergo decuit vt preseruaret etiam a macula originali. Et ita factū fuisse credendū ē per illud dictū Augustini. ī sermone de assumptatiōe virginis qui ait qᵽ vbi scriptura diuina nihil commemorat de virgīe Maria inquirendum est qd conueniat rationi fiatq; ipsa ratio auctoritas. sine qua nec est nec valet auctoritas. Ideo licet nū q̄ᵽ de hac virginis preseruatione ab originali scriptura loqueretur: de ipsa tamen nō est dubitandū quin facta fuerit. quia rationabiliter fieri debuit vnde Augustin⁹ ī sermone đ assumptione virginis dicit: Ab iproperio humane cōditionis a quo xp̄s excipitur: rationabile est vt Maria excipiatur. facit ad p̄dicta illud qđ inquit gl. ī. l. tale pactū. §. patrē. ff. de pac. q̄ dicit qđ id est đ iure seruandū licet nō sit statutū qđ verisimile est statutum fuisse si de eo iquisitū fuisset. Duodecimū fundamentū dicit mediatiōis

[Marginal manuscript notes: "...culis obuiandū"; "...q° minus ⁊c"; "si statuta nō sit seruandū tñ si de eo rogatus fuisset"]

sic. vbicūq; extrema sūt habilia medium ꝓsumit tale qualia sunt extrema vt dicit glo. i c°. volum⁹ 16ª. q. 4ª. c. cū ad sedem de resti. spo. ⁊ c. olim. eo. ti. ⁊ c°. accedens de ꝯuer. ꝯiu. sed beata virgo fuit media īter creaturā ⁊ creatorē: ergo fuit ꝑfectissima omni ꝑfectione q̄ in creatura cadere potuit: ⁊ secundū capacitatē humane nature diuinas ꝑfectiones recepit. ⁊ ꝯsequenter īmaculata fuit. Tertiūdecimū fundamentū dicit̄ dispositiōis: Naz secundū philosophū 2°. de anima: actus actiuoꝝ sūt ī patiente bene disposito c°. per venerabilē de elec. sed beata v̄go ab eterno: vt esset mater dī disposita fuit: ⁊ ī ꝯceptione sua ad hoc ꝑparata est: vnde canit ecclasia. De⁹ q per īmaculatā virginis ꝯceptionez dignū filio tuo habitaculū ꝑparasti. ⁊ iteꝝ. Deus q gloriose v̄ginis marie corp⁹ ⁊ animā vt dignū filij tui habitaculū effici mereretur: spiritu sancto coopante ꝑparasti. Ergo ⁊c. Decimūquartū fundamētū dicitur delectatōis. qa enī ꝓprius loc⁹ est cōseruatiu⁹ locati vt dicit̄ 2°. physicorū ⁊ ī li. de lōgi. ⁊ breui. vite. ⁊ extra illum nō bene ꝯseruatur c°. placuit. 16ª. q. pria. Jō vnūq̄ꝙ; naturaliter delectatur habitare ī loco ꝯuenienti nature sue secūdū philosophū. 4°. physicorū. Sicut talpa ī terra piscis in aqua auis ī aere salamādra ī igne: Cuz ergo de⁹ sit purissim⁹. vt īquit Aristo. 12°. methafi. ⁊ similia similib⁹ gaudeant. eisq; ꝯiūgant̄: vt dī. 8°. ethycorū ⁊ 2°. physicoꝝ. ⁊ notat̄. Jnsti. ō loca. ī pri. ⁊ ī. l. illō. ff. ad le. acq. ⁊. l. si qs ꝑ uo ꝑsuaserit. C. ō fur. ⁊ ī habētib⁹ simbolū facilioꝝ sit trāsit⁹ 2°. physicoꝝ. ⁊ notat̄ ī. l. ī rē. §. itē q̄cūq; v̄si. nō idem ff. ō rei. ven. Oportet ꝯcludere q͏ btā v̄go ī qua de⁹ suū habitaculū elegit iuxta illō psalmi. 131. Elegit eā ī habitationē sibi: fuit purissima. ꝑp cui⁹ mūdiciā dixit de⁹ ī eodē ꝑs°. Hec requies mea ī seculū seculi. hic hitabo qm̄ elegi eā. Jō alexander de ales sup can. 4°. ait. Nequaquā ꝑelegisiz eā nisi eēt ceteris creaturis dignioꝝ: deo dilectioꝝ. trinitati gratiosioꝝ: ⁊ vniuersis excellentioꝝ ⁊ purioꝝ.

¶ Pars 2ª. hui⁹ ꝯmōis q̄ dī assertōis Jmmaculatā v̄ginis ꝯceptionē lz duob⁹ vl' trib⁹ testib⁹ approbare sufficeret q͏ ī oꝛe duoꝝ vl' triū testium stat oē v̄bū deuterono. 19°. Mat. 18. scōe ad coꝛ. 13°. c. Quod aūt. 35ª. q. 6°. c. lz vniuersis ō testi. ⁊ vbi numer⁹ testiū reqrit̄ duo sufficiūt. l. vbi numerus. ff. ō testi. ⁊. §. itē vbi. 4ª. q. 3ª. tñ ꝓ maioꝛi deuotoꝝ ꝯsolatiōe eandē opinionē etiā multoꝝ alioꝝ doctoꝝ assertōib⁹ vltra ꝑdicta ꝓprobam⁹ ⁊ primo auctoꝛitate gilberti episcopi ī sermone de v̄gine Maria dicētis De regali nempe tribu et sacerdotali origine duxit q̄ summū regē atq; pōtificē erat paritura cui⁹ anima ⁊ caro quā elegit ⁊ fecit habitaculū sibi sapientia pr̄is ab oī malicia ⁊ imūdicia purissima fuit: affirmāte scriptura q͏ ī maliuolā animā nō ītroibit sapiētia. nec hitabit ī coꝛpoī subdito peccatis. hec ille. Jpsa quoq; bñdicta virgo a filio suo ꝑsuata pōt dicere illō iudith. 13°. Non pmisit dn̄s me ancillā suā coinquinari: Que ēt v̄itas affirmat̄ dicto magri ¶ Pauli veneti oꝛdīs heremitarū q ī tractatu ō ꝯceptōe v̄gis marie reprobās opinionē īpugnātiū puritatē mr̄is dī ⁊ respōdēs argumētis ꝑ

Medium ꝓsumit qualia sunt extrema

In ore duorum vel [trium] stat oē verbū

ipsos factis cõtra ꝯceptionē v̄ginis ꝯ cludit dicēs. In hoc erravit beatus Thomas de aquino: credēs ipã ꝯce ptã fuisse i originali: cui⁹ vita ꝛ si p ecclīaz fuit approbata: ñ tñ doctrina eius. ꝛ maxie i hoc sicut manifeste li quet i vniuersitate parisiensi: vbi eius opinio ē reprobata: qꝛ offēdebat pias aures: ē. n. magis piuz ꝛ ꝯsonū v̄itati credere aiaz illã bñdictã: ifusaz eē car ni munde: ñ ifecte. ex p̄dictis ergo seq tur ꝙ absolute credēduz ē: beataz vir ginē ñ fuisse cōceptam i pcō origina li. hec ille. Magister quoqꝫ Bartolo meus pisan⁹ p̄dicto i li°. quē edidit de v̄gine Maria fructu 7°. iquit. In oi mō quo se diuina cōicat bonitas lo cuz q̄rit mundū. patet de tēplo ꝛ de ꝯ sciētia hoīs: quã vult eē mundã ab oi vicio: vt cōmunicet sibi gr̃az suã: quã ta ergo puritate debebat nitere loc⁹ i quo deus recipi d̄bebat? singulariter certe iuxta Anselmū: ꝛ tāta puritate qua sub deo maior neqt itelligi. ꝛ sic fuisse factum credim⁹ qꝛ caro a verbo assumpta de purissimis sanguinibus v̄ginis marie: virt ute spūs sci nunqͣ fuit obnoxia pcō. hec ille. Et ibidē ite rum ait arguēdo sic. Sapiēs dꝫ elige re qđ pfectius ꝛ meli⁹ est. sꝫ cuz meli us sit hēre mrēz sine macula ꝙ cum macula. ergo xp̄s sapiētia icreata ma trez elegit sine vlla macula. Et iterū ibidez ait. virgo debuit elegisse quan tācunqꝫ penaz p quātumcūqꝫ tp̄s: ꝙ eē i originali p q̄scūqꝫ istans. ergo et cetera. Et iterū dic. Maria vocat̄ mr̄ gratie. ergo nulla gr̃a sibi defuit quo ad numerū fꝫ hieronymū. Ergo nec gr̃a p̄seruatōis. Et imediate post sub dit. Maria ex oi pte peccatū cōtriuit. ergo nulli pcō subiecta fuit: Nec ali quod peccatū pōt gl̄iari dn̄iuz hūisse in ea. hec ille. Auctoritate quoqꝫ pro phetica p̄bat̄ beataz virginē sine ori ginali pcō fuisse ꝯceptaz. Nã iob. 3°. c. di. Expectet lucem ꝛ ñ videat: nec or tum surgētis aurore. q̄ verba exponit beat⁹ Thomas i. 3ª. parte summe. q. 27ª. d̄ culpã origialis peccati. ꝛ ēt ita exponit Archiepiscopus florentin⁹ i pª. pte summe. ti°. 8°. c. 2°. Qui docto res ēt p lucē intelligunt xp̄z qui dixit Johānis. 8°. Ego suz lux mundi ꝛ p aurorã itelligunt beataz v̄ginez q̄ au rore cōparat̄. cañ. 6°. Dicit ergo pro pheta i v̄bis p̄dictis. expectet. s. culpa origialis peccati: lucē. i. xp̄m. ꝛ ñ vide at. s. ipꝫ cōtaminatū: nec ortuz surgen tis aurore. i. cōceptionis virginis glio se: de qua dici pōt illud psalmi primi. In via pcōrū ñ stetit: ꝛ i cathedra pe stilentie ñ sedit. p cathedraz aūt pesti lentie itelligi pōt origiale peccatum. qđ quasi q̄daz generalis pestilētia hu manuz genus ifecit a qua corruptōe btã virgo ꝯtaminata ñ fuit. vñ Aug. i sermone de assumptiōe eius iquit. Nulla corruptio seq debuit Mariam quã tanta pfudit gr̃a. vt itegraliter vi uens oīuz genuerit itegrã vitam. Et hāc auctoritatē allegat Frācisc⁹ de Mayronis i s̄mone d̄ ꝯceptiōe virgi nis Marie: dicēs eam bñ cōcludere. ꝙ ipsa benedicta virgo sine originali pcō fuit ꝯcepta. Cum dilecta ꝛ enim matre sua semp fuit filij dei gr̃a: illaz ab oībus malis p̄seruãs. vñ a ie ipius mr̄is sue: cū in corpore materno debe ret ifundi dixit ipe benign⁹ fili⁹. illud qđ scriptū ē Ysaie. 43°. s. Noli timere qꝛ cū transieris p aquas. i. lubricas ꝛ peccatrices generationes: tecū ero. ꝛ flumia. i. peccata ñ opient te. Cū aũ

bulaueris i igne nõ combureris. et flã ma nõ ardebit te. s. peccati originalis vel concupiscentie carnalis. quia ego dñs saluator tuus. Ouidius quoqz in 3°. li°. de vetula: i quo multa predixit de ipsa virgine nascitura. ait de illa. Mũda quidẽ magniqz animi: magni qz decoris. pluris honestatis. &c. hec aũt mundicia matris dei potest et probari vltra predicta: p dictuz Aristo. in li°. de sensu et sensato. vbi iquit qz saporositas fontis est sm conditionez terre de qua emanat. vnde aqua emanans et decurrens p terrã amaraz et sulfureã: est naturaliter amara. Sed emanãs de terra pura est dulcis et saporosa. Cum ergo fons diuine sapiẽtie xps plenus oi dulcedine et puritate: emanauerit de virgine benedicta: apparet ipam fuisse mundissimã atqz oi puritate repletã: et ideo appellatur locus voluptatis. de quo scriptuz est geñ. 2°. fons egrediebat de loco voluptatis ad irrigandũ paradisuz. i. eccliam catholicã. De eius quoqz puritate ait Salomon. sapiẽtie. 7°. Nihil inquinatũ i illã incurrit. Et ipsa virgo purissima. de se ipsa iquit. eccliastici. 24°. Quasi balsamũ nõ mixtum odor meus. Non enim i ea se imiscuit originale peccatum: vel actuale. Cum enim beata virgo: vt dictũ est sermone precedenti i pricipio: sit p lucez primariam figurata: clarum est qz i ea nõ fuit vlla tenebra peccati: qz vt ait apostolus. scõe ad cor. 6°. Nõ ẽ participatio iusticie cũ iniquitate: nec societas lucis ad tenebras. ideo de ipsa dicere possumus illud prime Johannis. p°. Lux est et tenebre in ea non sunt vlle. Falsum et enim dixisset Moyses geñ. p°. dum inquit: Vidit deus lucem qz esset bona: si aliqua in ipsa iniquitas fuisset. Quapropter de his qui affirmant hãc lucem fuisse p peccatum tenebrosaz dicere possum9 illud Ysaie 5°. Ve qui dicitis bonũ malum: et lucem tenebras: et dulce amaruz. Ipsa enĩ purissima et dulcissima virgo iqt eccliastici. 24°. Ego quasi libanus nõ incisus euaporaui habitationẽ meã. libanus autez candidatio interpretatur. et significat candorez innocentie originalis qui i illa nunqz fuit icisus per peccatũ. Hec ẽ illa dom9 de qua dicitur Mat. 7°. qz vir sapiens. i. xps edificauit domũ suam. i. matrẽ. supra petram. i. virtutis soliditatez. que propter pluuiam. aut ventum: vel inundationem. s. peccati non cecidit. fundata enim erat supra firmam petraz. Hec ibi. Immaculatam quoqz fuisse matrem dei: testatus fuit beatus andreas apostolus: qui: vt legitur in legenda sua. dixit egee proconsuli. Quoniam de immaculata terra factus fuerat homo primus: necessario de immaculata virgine natus est perfectus homo filius dei: vt homines perditos repararet. hec ille. Ista autem veritas: sacrarum scripturarum attestationibus manifestatur vt supra patuit. vnde beata virgo dicere potest illud Johannis. 5°. scrutamini scripturas: quoniam ille testimoniuz perhibent de me. Sed quidam sunt qui in scripturis scrutantur si virginem in iniquitate fuisse conceptam reperire possunt. De quibus dici potest illud psalmi. 63. Scrutati sunt iniqtates. defecerunt scrutãtes scrutinio. Et sequitur infra. Sagitte paruulorũ facte sunt plage eorum. et infirmate sunt contra eos lingue eoruz

Cõturbati sunt omnes qui videbant eos.&c. De talib⁹ multũ studentibus & veritatẽ scripturarũ ñ intelligentibus: vel ĩtelligere nolentib⁹ fuit predictum Ysaie.6°. vbi dr̃. Audite hec audientes: & nolite ĩtelligere. videte visionem. & nolite cognoscere. Illõ enĩ ĩtellexerunt illud qd̃ figuratũ est Geñ. 47°. s. q tempore magne caristie: tota terra egypti fuit tributaria pharaoni excepta sacerdotali: per quod datur ĩtelligi q licet tpe caristie gratie ex defectũ primorũ parentum omnis humana creatura fuerit tributaria peccato beata tñ virgo tanq̃ sacerdotalis terra: libera fuit: de qua ĩgt dauid psalmo.84°. Benedixisti dñe terram tuam. Licet etiam aque diluuij cooperuerint oẽs montes: vt habet geñ 7°. ñ tamen peruenerũt ad paradisũ terrestrẽ: vt ait Damascen⁹ li°.2°. per qd̃ figuraliter dat ĩtelligi q aque peccati ñ operuerũt mariam que paradisus appellat. vnde de illa dici potest illud ecclesiastici.40. Sicut padisus ĩ benedictionib⁹: Figurata est ẽt. tertij Regũ.x°. vbi dicit q Salomon fecit sibi tronum de ebore grandem & vestiuit eũ auro purissimo. & subdit. ñ erat opus tale ĩ cunctis regnis: per Salomonem enĩ intelligit xp̃s. de quo Mathei.12°. dicit. Ecce plus quã salomõ hic: qui parauit sibi tronum. i. matrẽ benedictam de ebore castitatis. & auro purissimo ĩnocentie & caritatis. de quo dici potest illud psalmi.88. Tronus eius sicut sol ĩ cõspectu meo. hec autẽ puritas & ĩnocentia p̃dicte virgini maxime cõgruebat que ĩperatori celesti. aula regia & talam⁹ idoneus preparabat. vñ Bernardus ĩ quodã sermone ĩquit. Decuit reginã virginum sine oĩ macula esse q genuit illum quẽ nullum constat peccatum hẽre. De hac ẽt virginis benedicte excellẽtia p̃dixerat ipse filius ei⁹ isa.60. dicens. Domũ maiestatis mee glorificabo. Hec quoq̃ regie celi puritas declarat ex decreto cõcilij basiliẽsis d quo extat rome bulla plũbata. & autentica atq̃ nunq̃ reuocata: sic ad litterã dicens. Sacrosancta generalis synodus basiliẽsis ĩ spiritu sancto legitime cõgregata: vniuersã ecclesiã representãs ad perpetuã rei memoriam. Elucidãtibus diuine gratie misteria mercedẽ gl'iosã repromisit eterna p̃us sapiẽtia dum ait. Qui elucidant me eternã uitam hẽbunt. qd̃ ẽt de beata virgine q̃ ipsam p̃us sapientiam: dei filium eternũ ĩ vtero ꝑtulit ac mundo pepit sacrosancta legit ecclesia. Illam quicquid de dignitate ac sublimitate virginis mr̃is educit ĩ lucem: hoc ñ est dubiũ ad laudem & honorem dei filij sui pertinere: & qui honorificant matrem. & sanctitatẽ mr̃is honorificant & elucidãt gloriosũ nomen filij eius: qui ipã scĩficauit & repleuit gr̃a. vñ si ĩ ceteris rebus elucidatio veritatis q̃ a dño deo est preclara merita pturit: in ea re spãliter fructus vberrimos afferre sperãda est: q̃ sanctificationẽ. & dedicationẽ templi illius ꝯcernit: ĩ quo ante secula: ante q̃ terra fieret ab eterno sibi mãsionẽ ordinauit pria & eterna veritas. Idcirco maxime cõgruit vt pax habeat in qõnibus cõcernentib⁹ scĩficationẽ illius: p quam pax diffusa est ĩ terris. Hacten⁹ vero difficilis q̃stio ĩ diuersis mũdi ptibus & corã hac sancta synodo sup conceptione ipsius gloriose virginis mr̃is dei: & exordio scĩficatio

nis eius facta est: quibusdã dicentib⁹ ipsaꝫ virginē ꝛ eius aiaꝫ per aliquot tp̄s: aut istans tp̄is subiacuisse actua liter originali pccõ. Aliquibus econ uerso dicētibus a pricipio creationis sue: deum ipaꝫ diligendo: grãꝫ eideꝫ cõtulisse per quã ab originali macula illam beatissimã personã liberans ꝛ p̄seruans: sublimioris scificatiõis ge nere redemit: cũ fundaret eã ipse altis simus: ꝛ ipaꝫ fabricaret filius dī p̄us vt esset eius mr̄ ī terris. Nos aũt dili genter aspectis auctoritatib⁹ ꝛ rõni bus que iã a plurib⁹ annis: ī publicis relationib⁹ ex parte vtriusqꝫ doctrīe coraꝫ scã synodo allegate sunt: alijsqꝫ plurimis ī hac p̄te visis ꝛ matura cõ sideratione pensatis doctrinã illã as serentē gl̃iosaꝫ virginē Mariã preue niente ꝛ operãte diuini muneris grã singulari nunq̄ actualiter subiacuis se originali pcõ sed īmuneꝫ semp ab oī originali ꝛ actuali ruga sanctãqꝫ ꝛ īmaculatã semp fuisse tãq̄ viaꝫ cõ sonam cultui eccl̃iastico: fidei catholi ce: recteqꝫ rõni: ꝛ sancte scripture. ab oĩbus catholicis approbandã fore: te nendã ꝛ amplectendã diffinimus: ꝛ declaram⁹: nulli de cetero licitũ esse ī cõtrariuꝫ p̄dicare ꝛ docere. Renouã tes p̄terea īstitutionē de celebranda eius cõceptione q̃ tam p romanaꝫ q̄ p alias ecclesias. 6°. idus decembris antiqua ꝛ laudabili cõsuetudine cele bratur: statuim⁹ ꝛ ordinam⁹ eandeꝫ celebritatē p̄fata die ī oĩbus ecclesijs monasterijs ꝛ cõuentib⁹ xp̄iane reli gionis sub noĩe cõceptionis festiuis laudib⁹ colendã esse: cũctisqꝫ fidelib⁹ vere penitentib⁹ ꝛ ꝯfessis: ea die mis sarum solēnijs īteressentib⁹. centum dies: primis atqꝫ scd̄is vespis totdeꝫ. sermoni vero verbi dñi de ea festiui tate. xl^a. dies de iniunctis sibi penitē tijs concessione ppetuis tp̄ibus dura tura: hec sancta synodus elargit̄. Da tum basilee ī nr̄a sessione publica: in eccl̃ia maiori basiliensi: solenniter ce lebrata. 15°. kalendas octobris: anno a natitate dñi. 1439. hec ibi. Determi nauit quoqꝫ vniũsitas parisiēsis: an no dñice natiuitatis. 1383. Mariã ma treꝫ dñi p nulluꝫ īstãs vel momentũ originali culpe subiectã: sꝫ ipãli priuile gio: ab oī macula īmunē fuisse p̄serua tam. De cuius ꝯceptiõe īquit Ansel m⁹ ī omelia v̄ginee ꝯceptiõis. Sicut fratres carissimi in scã eccl̃ia Natiui tas scissime v̄ginis Marie colit̄ ꝛ ve nerat̄: sic dꝫ coli ei⁹ cõceptio. nisi enī ꝯciperet̄ ēt nũq̄ nasceret̄. Sicut aũt ad saluãduꝫ gen⁹ humanũ oliꝫ neces saria fuit ei⁹ natiuitas: sic necessaria fuit ei⁹ ꝯceptio: nisi enī illa ꝯcipet̄ re dēptio mũdi nunq̄ nasceret̄. In sen su ergo dei cõcipit̄ ꝛ nascit̄. imo si di uina rõ p̄ficit̄ sp̃ualis ꝯceptionis ei⁹ dies maior fore approbat̄ q̄ natiuita tis. Erubescãt ergo īsẽsati: q tãtũ diē tãtaqꝫ misteria ꝛ sacra: tenebris igno rãtie excecati respuũt celebrare. Hec ille. Sanct⁹ quoqꝫ Bernard⁹ in quo daꝫ s̄mone approbãs ꝯceptionē īma culate v̄ginis ait. ppriuꝫ delictũ Ma ria ñ habuit ꝛ ab alieõ lõge īnocens fuit. Jõ illi dicere possum⁹ illud eccle siastici. 32°. Age ꝯceptões tuas. ꝛ ñ ī delictis. sꝫ ī his oĩb⁹ dñꝫ benedicito.

¶Pars tertia huius sermonis q̃ dicit̄ declarationis.

Rium stupēdum miracu luꝫ a ñ multis ãnis citra ī partib⁹ Francie oñdit btã v̄go maria sue īnocē

tiē declaratiuū; sicut testiōnio fide di
gno accepi. Dū enī vnꝰ frater ordīs
cuiuſdā p̄dicatoꝝ cū vno fratre nr̄o ꝯ
tenderet atq; conaret̄ ostēdere ꝙ ip̄a
dei genitrix originali fuit vitup̄io de
turpata: Sociꝰ p̄dicti fratris nostri q
erat laicus: nō valēs sustinēr̄ iniuriā
v̄ginis glīose eleuata manu seu pu
gno ꝑcussit dictū fratrē p̄dicatorē eo
ꝙ vituꝑauerat r̄ginā celi ⁊ m̄rē dn̄i
nr̄i yesu xp̄i. Verū q꞉ ille p̄dicator erat
ex nobilibꝰ parentibꝰ ꝓgenitꝰ: dictus
laycꝰ timore ip̄soꝝ ꝑentū ⁊ ꝯsangui
neorū illiꝰ taliter ꝑcussi aliquādiu la
tuit. Querebāt enī vīdictā facer̄ d̄ ip
so fratre. Sȝ pꝰ aliquot dies ille laicꝰ
nr̄ ꝯfidēs ī adiutorio īnocētissime v̄gi
nis: exiit ad illos cognatos ⁊ ꝓpīquos
fratris ꝑcussi. ⁊ dixit illꝭ. Nō mala vo
lūtate ꝑcussi cōsanguineū vestrū: fra
trē illū p̄dicatorē: sȝ q꞉ infamabat pu
rissimā v̄ginē mariā: asserēs ip̄sā pcō
fuisse corruptā: qd̄ vobis eē falsissimū
demōstrabo. Faciatis ergo ignē ma
gnū accēdi meq; ⁊ fratrē illū īmacu
late v̄ginis īfamatorē ī eo intrare ꝑ
mittite. ⁊ q ex nobis ꝯburet̄ eius opi
nio falsa r̄putet̄: videbitisq; illū bn̄di
ctē m̄ris calūniatorē: solum vt meret̄
igne ꝯburi. Placuit aūt s̄mo huius
laici oībꝰ. ⁊ igne magno accenso: ille
laicus app̄hēsa manu illiꝰ p̄dicatoris
uolebat eū trahere ī ignē. at ille nūꝙ̄
ītrare voluit. cognoscebat enī ꝙ mor
tuus esset: ⁊ ꝯbustus. Tūc ille laycus
solus ītrauit ī medio ignis ī noīe vir
ginis īmaculate: rogās eā: vt sicut sin̄
pc̄ī īcendio fuerat ꝓcreata: sic ip̄ȝ ab
illo igne illesū ꝯseruaret. Stetit igit̄ ī
illo igne ꝑ multū tp̄s illesus. ⁊ voca
bat illū p̄dicatorē: atq; ip̄m inuitabat
ad ītrandū ignē. ⁊ q꞉ paucas litteras
sciebat laycus ip̄e: dicebat latīe loq̄n
do sicut meliꝰ nouerat: veni veni pol
trone. ⁊ videbis si btā v̄go fuit ꝯcepta
ī originali peccato. Ad hoc aūt tam
grāde miraculū vniuersi q aderāt: ad
credendū beate v̄ginis īnocentiā sūt
īducti. Anno ēt 3º Bonifacij octaui:
q̄dā monialis meditabat̄ de ꝯceptōe
virginis ⁊ facta ē ī estasiȝ viditq; bea
tā virginē sibi dicentē. Scias filia ꝙ
mee īmaculate ꝯceptiōi ⁊ sanctifica
tioni īterfuerunt tria milia cherubin
canentiū ⁊ dicētiū: Mater dn̄i ē ma
ria: ⁊ tabernaculū trinitatis. ⁊ subdi
dit btā virgo. certa esto de eo qd̄ dixi
tibi. ⁊ p̄dica hoc esse verū sub sacramē
to. Alia quoq; monialis dū quadam
nocte admiraret̄ ꝙ ecc̄lia dei nō cele
braret festū ꝯceptionis btē virginis:
visio ei ē ostēsa: hoc modo. nā dū dor
miret: venit vox diuina ad eā dicens.
Quare turbata miraris ꝙ ecc̄lia dei
nō celebrat festū ꝯceptionis matris
mee? Veni mecū. ⁊ ostendā tibi veri
tatē. Et illa timēs ait. Quis es tu q
mihi loq̄ris? Et vox respōdit. Ne du
bites: q꞉a ego sū via veritas ⁊ vita. tūc
ꝯfortata est ⁊ iuit post vocē. ⁊ duxit
eā ad locū pulcherrimū ⁊ valde dele
ctabilē. Et tūc vox ei dixit. Scias fi
lia ꝓ certo. ꝙ postꝙ̄ demones cecide
rūt de celo. angeli ꝯfirmati in gratia
dei. oī āno festū ꝯceptiōis m̄ris mee
ī celesti curia solēniter celebrarūt: q꞉
ī mēte diuina ē p̄seruata ab eterno.
⁊ ideo ab angelis ē eius p̄seruatio so
lēnizata. ⁊ q deuote celebrabit hoc fe
stū remissionē ꝯseq̄t̄ oīum peccatorū
⁊ vita eterna finaliter ꝑfruet̄. Beatꝰ
ēt bernardꝰ post mortē suā apparēs
cuidā monaco suo dixit. ꝙ ī celo fit fe
stū ꝯceptiōis. Mītis quoq; sanctis re

ue latũ fuit q̃ maximũ gaudiũ fit in celo de ꝯceptione eius: ⁊ ideo simili ter fieri dꝫ solẽnitas ĩ terra. Hoc au tẽ festũ solẽniter celebraṫ pluribꝰ vi cibus. ⁊ ĩ pluribꝰ ecclesijs in ciuitate luce quolibet ãno cantãdo missam cũ organis ⁊ pulsu cãpanarũ. ⁊ ornatu ecclesie: ⁊ de ꝯceptione ipa populo p̃ dicaṫ. Et ꝑpter talẽ celebratatẽ: mul ta ab eadẽ uirgĩe beneficia recipiun tur: Et miracula ac ꝓdigia plurima fiũt. Sed qd dicã de illis q tãtis pro digijs nolũt ꝯuerti ad ꝯfitendã hanc clarissimã veritatẽ: ĩmo quottidie que rũt ĩ errorẽ suũ alios ĩducere. ¶ Pro fecto taliũ cauillosis locutiõibus nõ est respõsio facienda: Sed si fieri pos set sine peccato esset illis responden dum: sicut respondit quidam frater ꝯ uentualis sancti Frãcisci deuotꝰ bea te virginis forte ipsa virgĩe illum ad hoc faciendũ inducẽte. atqꝫ cẽsuram ecclesiasticã de ꝑcussione clerici rela xante: ad ꝯfusionẽ sui aduersarij: Il le etenĩ predicator cum predicasset in quadam terra lõbardie de ĩmacula ta virginis ꝯceptiõe: frater quidã or dinis cuiusdã q interfuerat p̃dicatio ni: eratqꝫ magister theologie vel vt ꝯuenientius dicã tenebre: multis so phisticis argumẽtationibus opposuit sermoni dicti fratris: affirmãs glorio sam virginẽ originali vitio fuisse cor ruptã: Uidens autez p̃dictꝰ frater q p̃dicauerat: q̃ ille magister tenebrie fecerat suis cauillosis ꝓbationibus si cut fecit qdã alius in libro suo ĩfama torio beate virginis. de quo ego scrip si ĩ epistola ad sũmũ pontificẽ Sixtũ 4^m. dicẽs. Uoluerat idoctũ sua p fã tasmata vulgꝰ: ¶ Perfidus insipidũ q tulit auctor opus: Dixit ad populuz.

O deuoti ĩmaculate virginis: audi stis argumenta huius aduersarij do mine nostre qbus ꝯcludit ipsaꝫ p pec catũ meretricatã fuisse: Sꝫ q2 verbis illius ĩfamatorijs nõ est respõdẽduz faciam ei respõsionem quã meretur. Apprehẽdẽs ergo ipsuꝫ reuoluit euz sup genua sua. erat enĩ valde fortis. Eleuatis itaqꝫ pãnis quia ille magi ster ꝯtra sanctũ dei tabernaculũ lo cutus fuerat: cepit eũ palmis ꝑcutere super quadrata tabernacula sua: que erãt nuda. nõ enĩ habebat femoralia vł antiphonã. ⁊ q2 ipe ĩfamare volue rat beatã virginẽ allegando forsitan Aristo. ĩ liᵒ. priorũ: iste p̃dicator cõfu tauit eiꝰ argumẽta legẽdo ĩ liᵒ. suorũ posteriorũ. De hoc aũt oẽs q aderãt gaudebãt. Tũc exclamauit q̃dã deuo ta mulier dicẽs. O domĩe p̃dicator: detis ei alias q̃tuor palmatas ꝓ me. ⁊ alia postmodũ dixit. detis ei ẽt qua tuor ꝓ me: sicqꝫ mlˀte alie rogabãt: ita q̃ si illoꝝ petitõibꝰ satisfacere voluis set p totã diẽ aliud facere nõ potuis set. Ille vero magister tãdẽ dimissus valde ꝯfusus abscessit. Et tũc virgo benedicta verificari fecit illõ qꝺ scrip tũ ẽ primi regũ. 2ᵒ. c. Quicũqꝫ hono rificabit me. glorificabo euz: q autem ꝯtemnunt me: erunt ignobiles. ¶ Per maneant ergo ĩnocentie eius aduer sarij in ignobilitate sua: ⁊ in obstina tione cordis sui donec tenebris ⁊ ve lamine cecitatis obscuratuz ⁊ cooper tum est. Credo enim q̃ aliquando a tenebris conuertentur ad lucem. ⁊ verificabitur in eis illud qꝺ inquit apostolus secunde ad cor. tertio di cẽs. Obtusi sunt sensus eoruz. ⁊ vsqꝫ in hodiernũ diem: velamen positum est super cor eorũ. Cum aũt conuersi

fuerit ad dominū auferetur velamē. Credo etiam qꝫ sancta mater ecclesia rursum precipiet per generale decretum festum imaculate conceptionis ab omnibus xpicolis sub precepto obseruari. Atqꝫ officium qđ dño inspirāte cōfeci ab omnibus cito icipiet celebrari. Et tunc verificabitur illđ psalmi .106. Uidebūt recti ꝛ letabuntur. ꝛ omnis iniquitas oppilabit os suum. Nec timebit sūmus pontifex qꝫ aliqui pauci ꝯceptiōis imaculate aduersarij cominētur qꝫ eum faciēt ad generale cōciliū si hoc statuerit ꝯuocari. Beata ꝛ enim virgo dissipabit ꝯciliū diaboli. Nos vero virginei honoris zelatores reuelata facie gloriaꝫ domine speculantes. interim magnificemus eiꝰ puritateꝫ: atqꝫ quantū possumꝰ eius sanctitatem extollamꝰ. Ipsa ꝛ enim virgo benignissima cōceptionē suā celebrātibus impetrat prīo deletionem peccatorum: Ideo i officio quo vtuntur quidā religiosi canitur i festo ꝯceptionis. Conceptus hodiernus marie semper virginis venenū tersit ac nexum soluit s. peccatorū. 2ᵒ. dat eis occasioneꝫ gaudiorū. ꝛ ideo i predicto officio canitur. Cordis ac vocis iubilo laudes pangamꝰ domino cuius matris conceptio mundū perfudit gaudio. Oēs igitur deuoti: diē ꝯceptionis reuerenter debēt festiuare: qꝛ sicut ipa ab origīa i tristicia liberata occasionē accepit gaudij: sic illis q hoc festū celebrāt subuenit i omnibus necessitatibꝰ: expellendo tristiciā ꝛ donādo leticiam. Ideo i pdicto officio dicit. Cōceptꝰ beate vġnis mestis reddit leticiā. pcipue aūt hāc leticiā dat eis iminente morte quādo maior ē mesticia. vnde Uimo sup apoc. ait. O q̄ gaudēs est obitus eiꝰ q marie dū viueret sedulꝰ fuit ꝛ deuotꝰ. 3ᵒ. dat eis i gradu suo stabilitionē: vt nō deponant. Et hoc pbat Anselmꝰ i quodā sermone dicens. Quisqs psul abbas. ꝛ platꝰ es: recole diligētia hāc festiuitatē. ꝛ a cūctis iube eam coli. qꝛ si eā toto corde amaueris: nūq̄ de gradu tuo depositus eris. ꝛ i me ipso probaui qđ dico. hec ille. ꝛ idē pbat Jordanus i postillis suis dicēs. qꝫ qꝛ vġo gloriosa i sua ꝯceptione ē singulariter a deo honorata. ideo eiusdē ꝯceptionis sue deuotos cultores honorat. 4ᵒ. dat eis ptus icolumitatē. vnde Orosiꝰ in epistola ad heliodorū ait. Coraꝫ deo noui ꝛ i veritate ꝯperi qꝫ nulla mulier i ptu piclitat: sup quā deuote marie gr̄a iplorat: ꝛ dies ꝯceptiōis eiꝰ celebrat. hec ille. Sicut enim vġo benedicta i vtero mr̄is sue ē nō solū i naturalibus illesa custodita. sꝫ ēt gratuitis isignita. sic oībus mulieribꝰ illud in hoc festo digne recolētibꝰ fetus ꝯseruat penitꝰ illesos ꝛ illesas cū filijs suis ne piclitētur adiuuat. vnde legitur i miraculis eiꝰ qꝫ i Anglia circa ciuitatē cantuari: vir qdā ad limina apostolorū nauigare volēs: secum duxit vxorē suā pgnantē q̄ virginee cōceptiōis erat valde deuota: Cū auteꝫ nauigarēt: venit tēpus pariēdi. piclitāte autem muliere seuienteqꝫ tempestate: ne omnes summergerentur: deposita est mulier extra nauem super tabulam que implorans auxilium beate virginis promisit ei ac deuouit qꝫ si euaderet hoc piculū: magis deuote q̄ vnq̄ fecisset celebraret eius cōceptionem. Statiꝫ ergo affuit virgo beatissima que eā ad litus perduxit atqꝫ

a periculo aborsus liberauit: natoq; puero officiū obstetricis adimpleuit. Aliud stupendū miraculū accidit in ciuitate pergami: vbi cū quedam mulier sup quodam solario esset cū puero suo quattuor annorū: ille puer cā[u] cecidit de solario. qd videns mater d[e]uota virginis: rogauit ipsam vt ad reuerentiam sue immaculate conceptōnis dictū puerū sic miserabiliter cadentem a periculo liberaret. qd et factum est. Nam cū ipe puer sup petras d alto cecidisset. sine vlla penit[us] lesiōe repert[us] ē. Quīto dat virgo purissima suis cultorib[us] pacem et regem in presenti vita et futura. vñ Anselmus vbi supra inqt. Hui[us] celebratorib[us] solemnitatis dat a filio virginis domino nostro yesu christo pax et longa salus. et post transitum hui[us] uite reges eterna. hec ille. Ad quam requiē infinitam nos peruenire faciat ipsa vgo intemerata. Cui sit honor et gloria in secula seculorum. Amen.

De eadem ab omnibus celebranda et a nullo amplius impugnanda purissime virginis cōceptiōe Sermo nonus et vltimus.

Factū est silentium i celo. idest in dei ecclesia. apoc. 7°. sicut immaculate dei genitricis inocentia: oēs venerātur nouem ordines angelorū: Ita nos illi[us] puritatem cōgruit nouem exaltare sermonibus: vt sicut nouem beatorū spirituum choris: oīa sanctorū angelorum agmina terminant: Ita his nouem sermonibus beatissime virginis inocentia perpetuo aduersarijs eius imposito silentio claudatur: sic vt de illis dici possit illd neemie. 9°. Siluerunt nec iuenerunt quid respōderēt Et de me talibus silentium iponente dici poterit illud ecclesiastici. 43°. In sermone eius siluit vent[us]: De ipsis autem silentiū hoc salutiferū seruantib[us] verificabit illud psalmi. cvj. s. Letati sunt quia siluerūt. Dicāt ergo predicti illud iere. 8°. sileamus: qa dñs nos silere facit. et illud qd notat glo[sa]. in phemio cle. i vbo silētio q alle gat senecā. s. Nos loqntes fuisse qnq; penituit. tacuisse nunq. Ego aūt illis dicere possum illud zacha. 2°. Sileat oīs caro a facie domini. De ipis quoq; dici poterit illud Ysa. 36°. siluerunt et n respondèrunt ei verbum. quod vt fieri possit rogo dominum nostrum yesum xpm: vt ipse qui silentium sapienter imposuit saduceis vt dicit Mathei. 22°. etiam oibus impugnantib[us] inocentiam virginalem silentiū iponere velit. vt verificetur illud iudicū 13°. Jussit fieri silentium. Dicat igitur ipse celestis imperator illud qd iquit iperator terrenus in. l. fi. C. de feri. dicens. Taceat apparitio. s. cōtra misez meam. horrida vox silescat. s. eam pdicans peccatricem. Dicat et illud qd idem iperator contra inocentiū calūniatores digna pena plectendos statuit in. l. omnes qui. §. fi. C. de epis. et cleri. di. Nemini temeritas sua lucratiua cōcedat. sed ipudens calumniātium refrenet audacia. et infra. Jāq; sopitis iurgiorū clamoribus ab ipis eorum cōflictationib[us] desistant. Tales namq; iā debēt a solitis cōtentionibus cōtra beatam virginē cessare

Homini sua temer[itas] lucratiua

cum videant eas ī suam ignominiā
⁊ vituperationem redundare. Sunt
enim de illis de quib⁹ dicitur. l. si pa
ter ī fi. ff. de iure do. Qui effuso s̄mo
ne nimiū se iactant ī promptu sui pe
riculū incidunt. De ipsis aūt dici po
test illud qđ iuriscōsultus in. l. p⁹. ff. d̄
inoffi. testa. ī quit. s. Melius facerent
si se sumptib⁹ inanibus ñ vexarēt: cū
obtinere spē ñ laborent. qđ exponit
glosa idest. cū laborādo quod optāt
obtinere ñ valeant. Si q autem de
cetero ausi fuerint reclamare cōtra ī
nocentiam virginalem poterit illis di
ci illud iob. 13°. vtinā taceretis: vt pu
taremini sapiētes. Taciturnitas enī
philosophis ɔuenit: vt ait speculator
ī ti°. de aduoca. §. nunc de exordijs.
ver. postmodū. iuuat. n. plurimū ta
cere. l. expressa. ff. de regu. iu. ⁊. l. siqs
semproniū. ff. de here. isti. verum qa
licet vnusquisq; debeat a vituperatō
ne matris dei desistere. ⁊ silētium ser
uare. tñ omnes debēt in eius laudes
exultare: ⁊ nūq̄ cessare: ñ enim suffi
cit abstinere a peccato nisi fiat qđ bo
num est. c. non satis. 86ª. di. ⁊. §. iuris
precepta: ⁊ ibi glosa isti. de iusti. ⁊ iu
re. Ideo ego seruabo illđ isa. 62°. vbi
dicit. Qui reminiscimini deū non ta
ceatis. vnde dicā cū Jeremia ꝓphe
ta. 4°. sui li. c°. Non tacebo quia vocē
buccīe audiui. s. spiritus sancti me ad
proclamandam virginis puritatem ī
uitantis: De qua adhuc tres conside
ratōes in presenti sermone faciemus

¶Prima dicetur elucidationis.
Secunda propalationis.
Tertia demonstrationis.

¶Pars prima huius sermonis q̄
dicitur Elucidationis.

Ultra argumenta ī prece
dentibus sermonibus po
sita possumus elucidare
beate virginis conceptio
nem multis alijs fundamentis. Quo
rum primū dicitur ɔsecrationis. sic.
Quemadmodū non conuenit q̄ illa
que ñ est virgo fiat virginum abbatis
sa. c°. iuuenculas. 20ª. q. pª. ⁊ ibi gloª.
⁊ car. in cle. attendentes. de sta. mo. ⁊
doc. in. c°. indemnitatibus de elec. in
6°. Immo etiam violenter corrupta li
cet virginitatē ñ amittat nec perdat
aureolam: ñ debet cōsecrari secundū
Allanū: vt dicitur ī summa cōfesso
rum li°. 3°. ti°. 3°. q. 14ª. qđ ēt tenet tho.
ī. 4°. di. 33ª. ⁊. 2ª. scđe. q. 152ª. Et proba
tur per. cm. ille familie. 32ª. q. 5ª. ⁊. cm.
siquis ñ iratus. 15ª. q. pª. Sic non fuis
set cōueniens q̄ beata virgo cōsecra
retur regina angelorum virginum
⁊ eis preficeretur: si aliquando fuisset
peccato quouis modo cōtracto vel cō
misso maculata ⁊ corrupta. Ad quod
facit quod dicitur in. c°. primum. 25ª.
di. s. decet prelatum alijs eē irreprehē
sibilem. ⁊ omni tempore a quocunq;
crimine immunē: vt ergo natura an
gelica ñ eēt accephala: sed haberet ca
put melius q̄ luciferū: ⁊ vt angelis
purissimis ñ preficeretur aliqua crea
tura minoris puritatis ⁊ virginitatis
inferioris congruū fuit q̄ beata vir
go esset purissima: ⁊ nunq̄ aliquo vi
cio cōtaminata. Ideo mirandū erit
si aliqui amplius peccatum illi ī pone
re presumpserint. Nā de hoc etiā an
geli mirari dicuntur. Unde ī figura
scriptum est Dan. 13°. q̄ audientes fa
muli domus Susanne clamorē ī po
merio. s. senum vociferantiū susanā
cōmisisse adulterium: irruerunt per

posticuz.at vbi locuti sunt senes.idest quidam doctores antiqui:erubuerūt s.famuli ipsi domus susane idest angeli qui i domo susane.idest beate virginis.s.i celo ministrant deo:quia nū ꝙ sermo huiusmodi auditus fuerat de susana.i.de ipsa dei matre in toto celo empireo.possūnt etiā ꝑ famulos domus itelligi moderni deuoti beate virginis ipsi matri dei cōtinue famulantes.qui miranť de dictis aliquoꝝ antiquorum cōtra puritatē beate virginis.vnde ad liberandam eaȝ irruerunt ꝑ posticū:idest ꝑ argumenta posteriorum doctoruȝ.⁊ ipsi iuuenes sequentes nouum hominem xp̄ȝ erubescunt de senioribꝫ sequentibus veterem Adaȝ. Secundum fundamētum dicitur ꝯiunctionis ⁊ potest colligi ex dictis beati petri rauennensis episcopi sup missus est.Nos autē possumus argueť sic.Deus debuit assumere sibi i coniugem aliquā que non esset idigna:vel cuius cōiugium non esset lege ꝓhibitū.Naȝ licet princeps sit solutꝫ legibꝫ.l.princeps.ff.de legi. cum si.tñ decet eū suis legibus viuere.l.digna vox.C.eo.ti.Sȝ matrimonium prohibitū est contrahi a fideli bus cū aliqua que sit disparis cultus seu infidelis exo.34°.⁊ deuť.7°.vnde matrimonium sic cōtractum cum ifideli est nulluȝ.28ª.q.pª.§.ex his.⁊.c. caue.Ergo deus qui ab eterno sibi elegit i coniugem beatam virginem ñ debuit iñaȝ permittere labi i peccatuȝ quo efficeretur de secta diaboli.⁊ sic iepta eius cōiugio:⁊ maternitati filij sui que qndē matrimonialis ꝯiunctio ⁊ maternitas:quo ad ip̄m deum ďr fuisse ab eterno:vt euidētissime patebit ex dicendis i parte sequēti huiꝰ sermonis. Tertium fundamentū ďr reiectiōis ⁊ fuit argumentū petri aureoli i tractatu de cōceptione virginis ⁊ possumꝰ arguere sic.sicut absurdum esset ꝙ quis cōsecraret i corpus christi hostiaȝ que semel cecidit i stercore vľ i ore canis rabidi.aut porci:seu luto fetenti licet postea sit mundata.vnde talis hostia a quolibet deuoto sacerdote reiceretur.sic icongruum fuisset ꝙ de illa que semel fuit inuoluta stercoř ⁊ putredine peccati.⁊ deuorata ore fetentis diaboli:formaretur corpus purissimū saluatoris nostri.immo credendū est ꝙ ipse xp̄s sacerdos purissimꝰ:eaȝ repudiasset ⁊ acceptare noluisset i matrem:nec deus pater i coniugē.Dat ēt predictus doctor vbi supra:exemplū de pāno quo debent fieri corporalia sup que corpꝰ domini consecratur:qui idecens esset si vnꝙ fuisset stercore inuolutus.Et confirmantur predicta alio simili fundamento.Nam si in aliquo calice semel stercorizatum fuisset licet postea purificatus esset:non tamen honestū eēt in eo cōsecrare sanctissimum sanguinē domini nostri Jesu xp̄i:Et sic pari modo icondecens fuisset i muliere i qua semel diabolus peccati stercora proiecisset dei filium procreari. Preterea si indecens valde fuisset ip̄ȝ dei filiuȝ ex muliere ab aliquo homine stuprata etiam violenter ⁊ sine consensu suo generari:profecto indecentius extitisset eum procreari de muliere a diabolo stuprata quouis peccato.Sed ad predicta respondent quidam quos nōn expedit particulariter noīare:sed ita eos noīabo seqūdo modū loquēdi i talibus quo vtuntur doctores i.l.quedaȝ puella.ff.de

iuris.om.iudi. Dicunt autez q iter di
cere ipsam virginē i conceptione fuis
se ab originali peccato p̄seruatam. ⁊
dicere eam cōtaminatā sed statī sub
leuataz: n̄ est differentia: nisi sicut vni
us fili vel capilli. quia dicunt eam in
2°. istanti conceptionis fuisse purga
tam. vn̄ predicator quidaz ordinis eu
iusdam dixit q humana natura fuit
sicut vna pertica plena pānis que ce
cidit i luto. Et vnus n̄ fuit ifectus q
n̄ tetigit lutuz. s. xp̄s: alij vero omnes
pāni infecti sunt: quorū tamen vnus
cum cecidisset i luto: statim subleuat⁹
est ⁊ excussus. s. beata virgo. O mira
bile exemplum o sapientia stupenda.
Nōne siquis cū pertica ipsuz predica
torem semel i instanti verberaret ac
fortiter pcuteret: esset tn̄ verberatus ⁊
percussus? nōne siquis i instanti vul
neraretur i vultu vel d̄capitaret̄. aut
per gulā suspenderet̄ vel ifamis. aut
seruus alterius efficeret̄. aut i sterco
re caderet semper tn̄ d̄ illo dici posset
q semel fuit vulneratus i facie vel d̄
capitatus. aut suspensus ifamisq3 vl
seru⁹. aut stercore inolut⁹? Facit ad
hoc qd̄ dicit̄ i. l. fi. C. de generali abo
li. vbi scriptuz est. Indulgentia quos
liberat: notat. idest secundum glo^{am}.
notatos relinquit sequitur: nec ifami
am criminis tollit: sed pene grāz facit
⁊ ibi glo^{a}. allegat ouidiū in li°. de pō
to dicentem. pena potest demi. culpa
perennis erit. Facit ēt ad hoc lex: 2^{a}.
C. d̄ obse. a liber. pa. prestan. vbi dici
tur. licet eni verbis edicti n̄ habeant̄
ifames. re tn̄ ipsa ⁊ opiniōe hominū
non effugiunt ifamie notaz. Male fa
ciunt ergo isti ptinaces hanc ifamie
notam immaculate virgini imponen
do. sed quod deterius est: tales ad de

fensandaz suam obstinationē dicunt
q peccatum originale est leue. ⁊ non
mortale: immo leuius q̄ veniale. Et
duo faciunt fundamēta. p^{m} est: quia
peccatum originale n̄ est voluntariū
secundum eos. 2^{m}. est quia peccatuz
originale solum punit̄ pena damni.
veniale autez pena damni ⁊ sensus
Sed ista eorum sn̄ia est cōtra aposto
lum ad ephe. 2°. dicentē. Omnes na
scimur filij ire. Cum ergo n̄ propter
aliud q̄ pp originale peccatuz: iuxta
sn̄iam panor. in. c. cōquestus de feri.
vbi ait q propter tale peccatuz sum⁹
filij ire. ergo ip̄m peccatum originale
est mortale qd̄ nos i ira dei cōstituit:
⁊ dei gratiam habere n̄ permittit. Et
cōfirmatur predicta veritas. Naz vt
ait augu. 13°. de ciui. dei. ⁊. 4°. d̄ trini.
Et sanctus Remigius sup epistolā
pauli ad ephe. sicut corp⁹ n̄ viuit sine
aīa sic anima dr̄ mortua sine deo. ⁊
eius gratia que ē vita anime. Illa er
go aīa que propter originale peccatū
n̄ est in dei gratia. sed i indignatione
eius. profecto est mortua. Et ideo in
quit petrus aureoli i tractatu de con
ceptione beate virginis. Certum est
q peccatum originale est maius ve
niali: ⁊ detestabilius deo: cuz prome
reatur eius iram ⁊ damnationē eter
nam quā veniale n̄ meretur. hec ille.
Quomodo āt originale peccatuz est
leue: propter qd̄ oīa mala humāo ge
neri euenere? Profecto si n̄ esset gra
uissimum n̄ oportuisset grauissimam
penam pro illo pati dei filium. nemo
igitur dicat q illud peccatū est leue:
propter qd̄ dei filius sic horribiliter
mortuus est i cruce. hoc aūt peccatū
qd̄ ē mortale ponit hominez i demo
nis potestate. Si eniz existens i origi

dulgētia quos libe
at notat

nali peccato nõ eſſet poſſeſſus a dia bolo: nõ inſufflaret baptizãs ĩ eũ qui baptizaꝛ dicens. Exi ab eo ſatanas. Itẽ nõ faceret eũ abrenũciare diabo lo: niſi prius fuiſſet ſub eius ditione ⁊ impio. Item ꝓhibeꝛ in ſacro ſepeli ri q moritur ĩ originali vt ꝓbari põt ꝑ c^m. eccliam de ꝯſe. di. pria. vnde ẽ de illis d qbus di Iere. 22°. ſepultu ra aſini ſepelieꝛ. ⁊ hoc vt oſtẽdaꝛ ꝙ ẽ mortuus inimicus xpi: qꝛ non eſt ſibi vnitus ꝑ baptiſmum. ⁊ ĩ hoc ſenſu ex poni põt illud qḋ ait ſaluator noſter luc. xj. c°. ⁊ Math. 12. dicens. Qui nõ eſt mecũ: ꝯtra me eſt. qḋ ẽt ponitur in l. celicolarũ. C. de iudeis. Ad funda mentũ aũt primũ reſpõdetur ꝙ non eſt verũ ꝙ originale peccatũ non ſit voluntariũ. imo hec eorũ locutio ĩpli cat ꝯtradictionẽ. Si eni non eſſet vo luntariũ non eſſꝫ peccatũ: dicẽte Au guſtino ĩ libro de libero arbitrio. pec catũ adeo eſt volũtariũ ꝙ ſi nõ eſſet voluntariũ nullũ eſſet peccatũ. quod dictum ẽt ſacri canones ſepius ꝯfitẽ tur. vt patet. 45°. di. c. de iudeis. ⁊. 15^a. q. pria c°. merito ⁊ c°. illa. ⁊ c. nõ eſt. ⁊ 23^a. q. 4^a. c. nabucodonoſor. vbi di. va ſis ire nũꝙ̃ deus redderet interitũ: ſi non ſpõtaneũ ĩueniret homo habere peccatum. Cũ ergo deus reddat inte ritum aĩe ĩ peccato originali exiſten ti: vt declaratũ eſt ſupra ſermone pri mo pte 3^a. falſuꝫ ẽ dicere ꝙ origĩale peccatũ nõ eſt voluntariũ. Ad ꝑdic ta ẽt ꝙ omne peccatũ ſit voluntariũ faciunt ea que habenꝛ ĩ. c. ſicut enim 23^a. q. 5^a. ⁊. c. cũ voluntate d ſen. exco. ⁊. 50^a. di. c. ſi qua femina. ⁊ c. ſi quis ⁊ c. quantum ⁊. c. hi qui. ⁊ c. ſepe ꝯtigit ⁊. C. ad legẽ cor. de ſic. l. pria. ⁊. ff. de fur. l. q iniurie ĩ principio. Dico ergo ꝙ originale peccatũ dicitur volunta rium ĩ radice. ĩ qua oẽs peccauerunt ſecundũ dictuꝫ apoſtoli ad roma. 3°. vt eni dictũ ẽ ſupra ſmone prio pte 2^a. tota humana natura erat ĩ adam quãdo volũtarie peccauit. ⁊ ꝯſeqnen ter hoc modo illi peccato ꝯſẽſit. ⁊ iſta reſpõſio colligiꝛ ex dictis magiſtri pe tri aureoli ĩ tractatu de ꝯceptiõe btẽ ꝟginis. ⁊ fuit origĩaliter beati Augu ſtini q vt refert Magiſter ſen. ĩ 2°. di. 31^a. ĩ li. ꝯtra iulianum hereticuꝫ negã tem ĩ paruulis eſſe peccatũ originale ſic ait. Queris forte vtrum originale peccatuꝫ ex voluntate ſit. Reſpõdeo prorſus ⁊ origĩale peccatũ ex volun tate eſſe qꝛ hoc ex voluntate primi ho minis ſeminatũ eſt vt ĩ illo eſſet ⁊ in oẽs tranſiret. hec ille. Sꝫ reſpõdent q dam ꝙ lꝫ originale ſit voluntariũ eo modo quo ſupra dictũ eſt: tamẽ pecca tum veniale hꝫ magis d voluntario. Cum igiꝛ peccatum tanto ſit grauiꝰ: quãto magis hꝫ de voluntario: ergo veniale ẽ grauius originali. Sꝫ huic paliato argumẽto reſpõdetur ꝙ hoc eſt verũ ꝙ data paritate grauitatis duorum peccatorum ĩ ſe: quanto ali quod eorum cõmittitur cum volunta te magis deliberata ⁊ ſpontanea: tã to eſt grauius. Sed data diſparitate illorum nõ ſequitur generaliter ꝙ il lud ſit grauius peccatũ qḋ eſt magis voluntarium. Alias ſequeretur ꝙ vnum leuiſſimuꝫ peccatũ veniale cõ miſſum ſponte ⁊ voluntarie ac data opera: eſſet grauius vno homicidio aut periurio grauiſſimo: ſiue alio ſce lere maximo quod quis committeret non libenter nec ſpontanee ſimplici ter: ſed timore alicuius vel ĩpulſu qui tamen non excuſaret eum a mortali

peccato. Et sic nō valet argumentū
predictum: quia vt patet ex dictis ī su
perioribus sermonibus. origīale pec
catum ē in se incomparabiliter grauī
us omni veniali. ⁊ ideo licet veniale
magis habeat de volūtario. per hoc
non sequitur ꝙ sit grauius originali
peccato. Ad secūdum vero fundamē
tum respondēt aliqui ꝙ licet vsq; ad
diem iudicij non puniātur deceden
tes ī originali nisi pena damni: tamē
dicit vgo quē refert archidiaconus ī
c°. firmissime de conse. di. 4ª. ꝙ tales
cruciabuntur. s. post iudicium diuer
sis tormentis: licet non ita grauiter
sicut illi qui originali addiderunt ac
tualia. Et hanc opinionem etiam te
net Gregorius. 9°. moralium. Et vi
detur probari ex euangelio. Sicut. n.
patet Math. 25°. c. omnes homines
adducentur ad iudiciū: ⁊ vna pars. s.
electorum ponetur ad dexteram iudi
cis partem: ⁊ omnes hi ibunt post iu
dicium in vitam eternam: de quorū
numero non erunt mortui ī origina
li peccato. Alia vero pars. s. reprobo
rum ponetur ad sinistram. ⁊ isti om
nes post iudicium ibūt in ignem eter
num qui paratus est diabolo ⁊ ange
lis ei⁹. Et hoc est qđ inquit Augusti
nus in libro de fide ad petrū. ⁊ habe
tur transumptiue in. d. c. firmissime.
de conse. di. 4ª. vbi ait. Firmissime te
ne non solum homines ratione vten
tes: verum etiam paruulos qui siue ī
vteris matrum viuere incipiunt ⁊ ibi
moriuntur: siue iam de matribus na
ti sine baptismi sacramento quod da
tur ī nomine patris. ⁊ filij. ⁊ spiritus
sancti. de hoc seculo transeunt: sempi
terno igne puniēdos: quia ⁊ si pecca
tum proprie actiones nullum habēt:
originalis tamen peccati damnatio
nem carnali cōceptione ex natiuitate
traxerunt. hec ille. verum quia aliqui
exponūt: sempiterno igne. i. sempiter
na pena que tamen expositio non ui
detur conuenire textui: Quia nō ali
ter recedendum est a significatione
uerborum ꝙ̄ ipsa uerba sonant. l. nō
aliter. ff. de le. p°. ⁊ verba non sunt
impropriāda: sed standū est eis quā
do sunt clara. l. ille aut ille. §. cum in
verbis. ff. de le. tertio. Item non sunt
laceranda sed eis est inherendum. l.
si mihi ⁊ ticio. ff. de verbo. obli. Tamē
volens salua vtraq; opinione de pu
nitione talium respondere ad istud
vanum fundamentum: Dico ꝙ etiā
presupposito sine veri preiudicio. ꝙ
tales cum solo originali peccato mo
rientes nunꝙ̄ puniantur aliqua pe
na sensus: tamen eorum pena que est
eterna ⁊ infinita: ac perpetua priua
tio diuine visionis ⁊ eterne glorie: est
grauior omni pena que debetur pec
cato veniali: cum sit temporalis ⁊ ci
to transitoria. Et consequenter ma
ius est delictum originale ꝙ̄ veniale
quia homo per originale perpetuo
damnatur: vt patet in. d. capitulo. fir
missime: non autem per veniale. Cū
igitur grauitas pene demōstret atro
citatem delicti. l. respiciendum. ff. de
penis. ⁊ c. non afferamus. 24ª. q. pri
ma. ad quod etiam facit qđ habetur
in aūt. vt fratrū filij colł. 9ª. ⁊ deute
ronomij 25°. vbi dicitur. pro mensura
delicti erit ⁊ plagarum modus: Con
cluditur ꝙ originale peccatum ē gra
uius veniali cū ei debeatur grauior
pena. Ideo dicit Magister Franci
scus de mayro. in tertio sententiarū
di. 3ª. Et scotus in 2°. di. 36ª. ⁊ in. 3°.

di.3ª. ꝯiungendo eorum dicta ꝙ ma
ius malum est originale peccatuꝫ qđ
habet annexam dei inimiciciaꝫ ꝗ pe
na sensus ⁊ damni sine dei inimici
tia imo cum eius gratia: sicut est exi
stentium in purgatorio pro peccato
veniali. Et confirmantur predicta
per sententiam predicti Francisci de
mayronis. vbi supra dicentis ꝙ quili
bet bonus potius eligeret eē sine glo
ria ꝗ sine dei gratia: quia homo po
test esse bonus sine gloria: sicut sūt illi
qui sunt in purgatorio propter pecca
ta venialia pro quibus puniuntur: sꝫ
nemo pōt esse bonus sine dī gratia si
cut sunt illi qui habent originale pec
catum. ¶Preterea. aliqui theologi ne
gant supradictum fundamentum ad
uersantiuꝫ immaculate conceptioni
beate virginis: dicētes ꝙ peccato ve
niali non debetur pena damni pro
prie sumpta: que sic accepta est perpe
tua priuatio visionis diuine ⁊ eterne
felicitatis. Et sic eorum argumentuꝫ
est vanum ⁊ nihil concludens. Et ꝯ
futatur etiaꝫ ex dictis Magistri ¶Pe
tri de candia in tractatu de concep
tiōe beate virginis vbi ait ꝙ Augu
stinꝰ in libro de natura ⁊ gratia ideo
tenet ꝙ beatus Johānes baptista ve
nialiter peccauit: quia non fuit preser
uatus ab originali: nam si ab ipso ori
ginali preseruatus esset: qđ est maio
ris grauedinis mlto magis preserua
tus fuisset a veniali qđ est minus gra
ue peccatum per illam regulam. Si
de quo minus. ergo ⁊ de quo magis
c. cum in cunctis. vbi glosa de elec. ⁊
37ª. di. c. si in laicis. ⁊ 3ª. q. 3ª. cº. de iu
diciis. ⁊. 59. di. c. si officia. ⁊ 13ª. q. 2ª. c.
non extimemus. Sed de maiori gra
uitate peccati originalis ꝗ venialis

hic pertranseo: quia satis dixi supra
sermone. 7º. parte pria. Omnes ergo
attribuamus beate virgini hanc pre
rogatiuam atqꝫ excellentiam: ꝙ ipsa
sui filij adiutorio ⁊ beniuolentia ab
omni corruptione fuit custodita. vt
enī ait sanctus Bonauentura in. 3º.
di. 3º. Quicquid non est contra fidē:
attribui conueniēter potest beate vir
gini. cum. s. ad suam ⁊ filij eius redun
dat gloriam. hoc autem est in casu no
stro. quia: vt supra patuit in preceden
tibus sermonibus. ad magnam dei ⁊
virginis laudem gloriam ⁊ honorem
redundat ipsam benedictam celi regi
nam a suo dilectissimo filio in concep
tione sua ab omnis peccati vituperio
fuisse preseruatam. Et ideo ego qui
sum filius beati Francisci: patris mei
documenta seruaui: Ipse enim sera
phicus frācisc⁹ suos monuit fratres
vt oīa benedicte matri dei priuilegia
attribuerēt: q̄ illi⁹ possunt excellentie
cōuenire: atqꝫ eam oībus laudibus a
pura humana creatura decēter pcep
tibilibus exaltarent. Qua pp officiuꝫ
ꝯposui d ipi⁹ purissime vgis inocētia.
ñ vt homo qdaꝫ fecit de illius ꝯtami
natione ⁊ corruptione. Magnā enim
īfert beate virgini ꝯtumeliā multūqꝫ
illā offendit: q hymnos vl' ātiphonas
ad ei⁹ gloriaꝫ ꝯponere simulat: vt eā
qñqꝫ peccato maculatā atqꝫ a diabo
lo possessaꝫ fuisse demōstret. De tali
bus enim sub laudis colore matrem
dei vituperantibus. ipsa valde cōque
ritur dicēs illud qđ īquit hieronym⁹
ī quadaꝫ epistola. Nō dāt mihi vene
na nisi melle abscōdita Et illđ deute
ro. 32º. Uua eorum vua fellis ⁊ bo
trus amarissim⁹. Fel draconum vinū
eorum. ⁊ venenū aspidum īsanabile

Tales aũt faciũt sicut scorpio q ante lingit. ⁊ cauda pungit. Dicunt eni si milē sniam. Laudetur beata virgo q̃ nõ nisi p instã s fuit ꝯtaminata pecca to. Laudata sit mater dei: q̃ paruo tē pore stetit ĩua diaboli. Cessate. cessa te a talib⁹ virginis laudibus: qbus vi lipendit ipsa. ⁊ eius dulcis filius. Ei nãq₃ talis fit iniuria sicut homini fi delissimo fieret: si de illo qs diceret. Iste ē magne fidelitatis: q₂ nũq̃ nisi semel fuit ꝓditor sui regis. Uel si de sapiētissimo viro diceret̃ hic est sapiē tissimus: qa tantũ semel fuit stultus. Aut de aliqua muliere castissima qs diceret. hec ē mulier purissima: quia nunq̃ nisi semel fuit stuprata. Filio autē dei ⁊ beatissime virginis talis ir rogat̃ ꝯtumelia: sicut si quis diceret. Beate virginis filius valde dilexit matrē suã: qa semel tantum mortali vulnere originalis peccati pcuti pas sus est eã. Uel si diceret. Christ⁹ fuit ma gne pietatis. qa postq̃ matrē suã₃ ĩ peccati sterquiliniũ cadeř pmisit a d extrahendã eam ꝓtinus auxilium ď dit. Unusq̃sq₃ ergo auferat rubiginē mentis sue. ⁊ egrediet̃ vas purissimũ ꝯceptiõis virginis gloriose. ita q̃ am plius nõ poterit ea₃ peccato macula tam predicare. ĩmo quãto magis illi ꝯtrarius fuit. tanto ampli⁹ conabitur ipsius ĩnocentiã defensare. Sed heu qa non sic faciunt homines qdã. ĩmo oppositũ facere nituntur. Nã vt retu lit mihi frater Thomas de Morauia ⁊ frater Daniel similiter ď morauia ꝓuincie Boemie atq₃ ordinis nostri. cũ quidã nouicius ĩ quodã ordine ⁊ ĩ vna ꝓuincia alamanie vellet ĩ mani bus sui prioris ꝓfessionē facere: dixit illi prior ꝑdictus: ꝓmitte etiã. ⁊ voue q̃ semp defensabis opinionē nostrã q̃ virgo Maria fuit ĩ peccato origia li cõcepta. qđ ille audiens horruit ta lē sermonem. ⁊ dixit se hoc nequaq̃ facturũ. Unde cũ aliter eum ad ꝓfes sionem nollet recipere: ille nouicius discessit ab eis. ⁊ ad ordinem nostru₃ venit enarrato qđ illi acciderat. atq₃ nunc ē sacerdos ĩ ordine nostro. ⁊ af firmat q̃ ĩ ea prouĩcia omnes ꝑdicti religiosi faciunt ꝓfessionē suã cũ tali ꝓmissione. Dixit insup mihi ꝑdictus frater Thomas q̃ semel ipse deside rans scire an hoc esset ver. Cu₃ esset cũ duobus ď ꝑdictis religiosis ĩ vno nostro monasterio q ad hospitandu₃ in eo venerãt eos cũ maxima ĩstãtia rogauit: vt sibi dicerent veritatē: an talē facerent professionē: ipsi vero cũ essent sibi valde familiares. ⁊ dome stici: ex multa ꝯfidētia licet cũ timore fratrũ suorũ ne hoc ĩtelligerēt: respõ derunt q̃ erat ver. ⁊ q̃ ipĩ tali modo suã fecerãt ꝓfessionē. ⁊ ꝑdicti fratres erant de antiquioribus. ⁊ dixerũt q̃ etiã alii ĩ partib⁹ illis similiter ꝓfiten tur. Rogauerũt tamen ĩstanter. ⁊ ꝓ missionē ab ipso fratre Thoma exege rũt ne vnq̃ alicui fratri de ordie suo ĩtimarent q̃ ipsi hoc ei secretũ reue lassent. O diabolica ꝓfessio. O dam nata promissio. Quid igitur dicã de talibus. ⁊ qualiter peccēt: profecto in hora mortis ĩtelligent. Sed vnicuiq₃ eo₂ inquit beata virgo illď quod scri ptum est ĩ. c°. ĩ malis. xx°. q. 4°. s. ĩ ma lis promissis rescide fidem: ĩ turpi vo to muta decretũ. Impia eni ĩ est ꝓmis sio que scelere adimpletur. Facit ad hoc lex si ob turpem. ff. de ꝯdi. ob tur. can. ⁊ l. generaliter. ff. de ver. ob. q̃ si taliter vouētes p⁹ hui⁹ opis publica

Impia est ꝓmissio que scelere adimpletur

tionē ac lectionem in sua duricia per
seuerint cū suis ꝯplicibus. poterit de
eis dici illō qō sanct⁹ Johānes Cri
sostom⁹ in Omelia super Matheum
īquit s. omnis malicia cōfunditur ali
quotiens ratione veritatis: corrigitur
autē nūꝗ: maxime eorū qui ꝓposito
malo. ꝛ non ignorātia peccant. hec il
le. Sed tales obstinatos bene castiga
bant matrōe mantuane: ceteręqꝫ mu
lieres: īmaculate ꝯceptionis deuote
que eis nolebant panem vel aliā eli
mosinā dare: nisi illam peterent ad
reuerentiā īmaculate ꝯceptionis: ac
renunciarent opinioni ꝯtrarie beate
virginis ꝯceptioni. In predicta nāqꝫ
ciuitate ī magna reuerentia habetur
ꝯceptio purissime matris dei. Unde
pater hui⁹ illustris Marchionis per
proclamata fieri fecit preceptū sub pe
na pecuniaria: vt omnes solemniter
festiuarēt diem sancte ꝯceptionis vir
ginis Marie. Non minorē tamen de
uotionē habuerunt. ꝛ de presenti ha
bent Illustrissimi pricipes Mediola
ni. Nam deuotissimus priceps domi
nus Azo vicecomes dn̄s Ml̄i q fuit
patruus prime ducisse Mediolani do
mine. s. Catherine vicecomitis: eccle
siam siue capellā pulchrā fecit penes
suā curiam edificari que nūc ꝯmuni
ter appellat̄ sanctus Gotardus: quā
ecclesiam consecrari fecit solēniter a
multis episcopis sub titulo īmacula
te ꝯceptionis virginis Marie: prece
pitqꝫ vt per totū dominium suuꝫ om
nes facerent festū in die cōceptionis
eiusdem. ordinauit etiam predictus
princeps deuotus fratrum minoruꝫ
vt certus numerus ex eis fratribus
ibidem moraretur: qui die noctuqꝫ di
uinis officijs deseruiens īmaculataꝫ
virgineꝫ laudaret: ac propter hoc cer
ta edificia erigi fecit ꝛ viui fratrum
deputari. Post mortem vero ipsius
domini Azonis inclusis dictis edifi
cijs cum eadem ecclesia ī curia duca
li. ꝛ nō valentibus predictis fratrib⁹
ibidem cōmode permanere ac festuꝫ
predictum celebrare: ex ordinatione
Illustrissime ducisse prime Mediola
ni: predictuꝫ festum ꝯceptionis trans
latum fuit ad capellam beate virgis
Marie: que sita est in ecclesia sancti
Francisci. ꝛ similiter constructa fuit
per predictum dominum Azonem.
vnde dicta ducissa precepit rectori
bus cōmunitatis Mediolāi. vt singu
lis annis per cōmune Mediolani. ꝛ
per collegia siue paratica artiū dicte
ciuitatis fieret oblatio ꝯ ꝯmuni pecu
nia ad capellam predictam beate vir
ginis sitam in ecclesia predicta sancti
Francisci: cum interdicto causarum.
ꝛ de tanta quantitate: qua: quanta. ꝛ
quemadmoduꝫ fit ī festo sancti Bar
nabe. Hanc etiam ordinationem ser
uari fecit tempore suo Illustrissimus
dux philippus ꝛ iclitus priceps Frā
ciscus sfortia vicecomes. vt ī eorum
litteris annuatim rectorib⁹ predictis
directis plenius cōtinentur. Nec mi
rum si omnes christiani principes ꝛ
cūcti deuoti viri ac mulieres huius
sunt opinionis pijssime ac verissime:
nec aliter credere possunt. Ait enim
Magister Petrus aureoli theolog⁹
excellentissimus in tractatu de ꝯcep
tione beate virginis. Uidetur horrē
dum pijs auribus ꝛ animis deuotis:
ꝙ vnꝗ anima beate virginis filia ire
fuerit: aut ī odio dei. ꝛ ꝙ fuerit displi
cēs ac detestabilis ocul' diuine maie
statis. hec ille. Qui ibidē ad ꝓbandū

ꝙ beata virgo fuit a deo preseruata ab origiali peccato: vltra alia multa fundaméta que breuitatis causa hic pertráseo: quia de ipsis aliqualiter te tigi i precedétibus sermóibus: etiam ait sic. Si queratur vtruȝ deus potue rit animam virginis ne originale cõ traberet i hora ifusionis de absoluta potétia ⁊ sui omnipotétia preseruare idubitáter dicédum est ꝙ sic. imo te nés ꝙ nõ: vel de hoc dubitans icidit i articulum de diuia potétia. Maio ris enim potétie est deus parcendo ⁊ offésam propriam remittédo: ꝙ̄ sit ho mo: aut aliqua alia creatura ratõalis Sed homo potest offésam ⁊ culpam i eum cõmissam remittere. ⁊ dare li beraliter etiam pro quocũqȝ instáti. ergo ⁊ deus dare potuit culpaȝ quá cõtraxisset anima virginis i instanti vniõis cum carne. hec ille. Qui etiaȝ presupposito sine veri preiudicio ꝙ peccatum origiale cõtrahatur soluȝ ratiõe carnis ifecte vt dixerũt quidá arguit sic. ¶ Preterea duorum agétiũ se se excedentium i virtute: si ambo si mul agere icipiant i iddem passuȝ: id quod est potius i virtute vincit ⁊ tra hit ad se passum. hec ille. ad que facit lex queritur ⁊ ibi bar. ff. d sta. ho. ⁊ tex tus cum glo. i. l. p. §. qui i perpetuuȝ ff. si ager vecti. vel em. pe. ⁊ §. siquis i aliena. Insti. de rerum di. sequitur p̄ dictus doctor iferédo. Sed virtus di uina potior est ad gratiaȝ ifundédaȝ ꝙ̄ caro ifecta ad ificiendá aiam virgi nis: ergo si i instanti i quo ifundebat aia virginis deus agebat ad gratifi cádum: caro aũt ad ificiendũ per cul pam: virtus diuia tanꝙ̄ ifinita traxis set ad se aiam ⁊ vniuisset vt esset sub gra ⁊ nullo modo sub culpa. Et ꝯfir matur hec ratio de duobus adamá tibus trahétibus iddem ferrum i me dio amborum eque distanter existés. Uincit eni ille qui est potétioris vir tutis ⁊ trahit ad se totaliter ferrum. Ampli deus põt suspédere actioné cuiuscũqȝ agentis naturalis. Unde sua potétia potest ignem ne stupá cõ burat appositá ipedire. Sed virt for matiua se habet per modũ generátis i generando carnem ⁊ iprimendo re bellionis maculá i carne animata p instanti p quo ifunditur. ergo deus potest p eodem istanti actiuitaté istá suspédere ne iprimat cõcupiscentiaȝ i animata carne. Rursuȝ. Duorũ ef fectuum realiter distictorũ deus põt vnuȝ ⁊ maxime posterioré ab alio se perare. Sed i generatione ⁊ caro gi gnitur ⁊ caro aiatur. ⁊ cõcupiscentia iseritur i toto animato: ergo de. p. duo poterit facei. videlicet ꝙ caro ge neret ⁊ ifundatur aia: ⁊ ne aliqua ꝯ cupiscentia iseratur. Adhuc. Si illd qd minus videtur inesse: inest: ⁊ illud qd magis. Sed minus videt ꝙ agés naturale sua virtute pueniat effectũ naturalé. ne sit i p istanti sub ppie tate sibi debita. ⁊ tñ hoc facere potest sicut patet de aqua que cũ sit natura liter frigida: potest tamen i p istanti fieri ñ frigida: ⁊ calida generari. vt pa tet i naturalib balneis. Et similiter lapis cui debet naturaliter locus de orsum põt nihilominus i primo istá ti ferri ⁊ generari sursum: sicut appa ret i grandine. ⁊ hoc ad oculũ vr. Er go licet virgo de iure nasci debuerit i pccõ ⁊ fuisse filia ire: mlto forti p di uinam potentiaȝ fieri potuit filia gra tie ⁊ amoris. Item p materia natu raliter est informis secundũ Augu

stinum. iz°. cōfessionum: ⁊ tamen per diuinam potentiā potest fieri sub actualitate forme. Ergo licet Maria d̄buerit esse sub informitate originalis peccati: tamen potuit deo agente per gratiam formari in eodem instanti. ¶Preterea. deus potest dare anime gratiam pro quocunqȝ istanti ipsa ē capax: alias plus posset anima caper̄ q̄ deus cōferre: nec cuilibet naturali ⁊ passiue potentie correspōderet potentia supernaturalis actiua: qđ est absonum dicere. Sed anima capax est gratie ī illo īstanti quo vnitur cuȝ carne. Nam si repugnaret sibi pro illo īstanti diuina gratia. aut hoc esset ex parte sui. qđ esse ñ potest: tum quia ex eo est capax gratie ⁊ glorie quo est imago trinitatis secūdum Augu. est autem imago trinitatis ī illo istanti. tum quia pª perfectio ⁊. zª. possunt eē pro eodem īstanti nec oportet ꝙ esse precedat tp̄e bñ esse. tum quia si repugnat aeri corporeo illumiāri lumine corporali ī p° īstanti in quo est. ergo nec anime illustrari splendore gratie Aut repugnat ratione carnis īfecte cui vnitur: qđ nec etiam stare potest. tum quia manēte īfectione carnis in tempore cōsequēti: potest gratiā cape alias nullo mō posset iustificari: tum quia ī uiris sanctis stat gratia ēt cuȝ summa rebellione ⁊ cōcupiscētia carnis. iuxta illud qđ dixit de⁹ apostolo carnis stimuluȝ patienti. scđe ad cor. iz°. Sufficit tibi gratia mea: nā virt⁹ ī īfirmitate perficit̄. ergo deus potuit in p° īstanti aīe virginis ꝯferre gr̄aȝ cui⁹ ipsa naturaliter capax fuit. Amplius de ratione originalis peccati ñ est nisi vel cōcupiscentia ī carne seminata: vel priuatio originalis iusticie debite inesse: vel offensa dei sup vtrū qȝ fundata. Sed hec omnia potuit deus tollere a virgine ī instāti sue creationis. Nam ⁊ a carne cōcupiscentiā ⁊ a priuatione iusticie obligationem ipaȝ. Et ab vtroqȝ offensaȝ auferr̄ potuit. ergo potuit tollere totaliter originaleȝ culpā. ¶Preterea oīa que ꝯcurrunt ī p° īstanti quo aīa carni īfunditur: cōcurrunt etiam ī z° īstanti ⁊ in tempore cōsequenti ī quo ꝯstat ꝙ deus pōt originale tollere ergo potest equaliter ⁊ ī p°. Ex quib⁹ cōcluditur ꝙ ēt de ordiāria potētia deus eā potuit p̄seruare. Illa autem dicunt̄ fieri posse de potentia dei ordinaria q̄ secundū exigētiaȝ ratiōis ⁊ equitatis siue cōgruentie: cōuenientie: ⁊ condecentie: fienda vidētur. ex quo igit̄ deus de potentia absoluta virgineȝ potuit ne peccatū originale ꝯtraheret p̄seruare: potuit ēt eam preseruare de potētia ordinata. potētia enim dei est ordinatissima: cū in eo nihil sit irrationabile. aut īordinatum. Hec ille. Dimitto hic fundamēta que facit Magister Thomas de argentina ordinis heremitarū sancti Augustini q ī. 3°. snīaruȝ. di. 3ª. tenet ⁊ probat duas cōclusiōes pª. est. ꝙ deus potuit beatā v̄ginē mariā p̄seruar̄ ab origiali pccō. zª. ē ꝙ congruuȝ fuit ꝙ eam p̄seruaret. Deinde īfert hoc correlarium ꝙ de facto ipsam preseruauit. ⁊ respondet argumentis in contrarium factis Dimitto etiam argumenta venerandi patris fratris Jacobi de alba ordinis nostri qui īter alias probationes pro īmaculata conceptione mr̄is dei factas sic ī sententia dicit. Sicut gloriosa virgo supernaturaliter ⁊ singulariter concepit ⁊ peperit: ⁊ per conse

ques facta est mater dei supnaturā li ꝛ singularissimo modo: ita conde cens fuit vt etiam ī sua cōceptione ꝛ creatione haberet aliquam prerogati uam singularez ꝛ supernaturalē que nūq̄ alicui alteri pure creature cōces sa sit. Et quam nemo ex adam propa gatus secunduz propagationez semi nalem vnq̄ habuit nec habebit. Et hec fuit preseruatio ab origiali pccō ꝛ redemptio per grāz preseruātem q̄ soli matri dei cōcessa ē. Magister ēt Juliāus de istria ordinis miorū ac theologie doctor. subtiliter pbat hāc veritatem de illibate virginis conce ptione: Cuius argumēta vt cōpēdio sius loquar pro nunc pertrāseo. Ex eius tñ dictis potest sic breuiter argui Oēs tenemur dñm nostruz Jesum xpm honorare. Et hoc nullus fidelis negabit. Sed honor christi est nullū ī virgie peccatuz asserere ꝫm Augu stinum ī liº. de natura ꝛ gratia. ergo oēs tenemur ipsius virginis inocen tiam ꝛ ab oī peccato elōgationem af firmare. Jtem oēs tenemur a vitupe rio dñi nostri Jesu christi abstinere. Sed affirmare q̄ beata virgo aliquo fuerit maculata peccato redundat in vituperiuz Christi ꝫm Hiero. ꝛ sanc tum Cirillum ī liº. cōtra nestorīū. Er go oēs tenemur a tali assertione absti nere. ¶Preterea Mater dei est hono rāda silētio omnis peccati ꝫm augu stinum vbi supra. Ergo ñ debet quis presumptuose dicer̄ q̄ aliqđ peccatū habuit vel cōtraxit. Insuper. Mater dei fuit a filio suo perfectissimo redē ptore: perfectissime ꝛ nobilissime redē pta vt oēs affirmant. Sed inter oēs species redemptionis preseruatio ab oī pcō est pfectissima: ꝛ nobilissima: ꝛ perfectissimus redemptor ꝛ liberator est ille qui preseruat ꝛ eripit ante ca sum vt patet ex dictis ī superioribus sermōibus. Ergo beata virgo fuit a casu originalis peccati a suo filio pre seruata ꝛ liberata. Unde dicere cuz propheta potest illud ps̄. 70. In te cō firmatus sum ex vtero. de ventre ma tris mee tu es protector meus. In te cantatio mea semp. tāq̄ prodigiuz fa ctus sum multis ꝛ tu adiutor fortis. Ut. n. dictum est supra sermone pº. parte. 2ª. beate virginis semē quo de bebat ipsa concipi fuit ꝫm deuotius speculātes adeo ī lumbis ade virtua liter cōseruatum ab omni īfectione. ꝛ per oēs generationes vsq̄ ad illaz sine aliqua labe transmissum: quo im maculato semine ipsa cōcepta est im maculata ꝛ purissima. q̄ fuit sedes dī. de qua dīc ei. ppheta psº. 44º. Sedes tua deus ī seculuz seculi. s. tibi prepa rata fuit ꝛ ab omni labe p̄seruata. Et ista oīa tangunt̄ in psº. 88º. vbi īquit deus. Juraui dauid sermo meo: vsq̄ ī eternum preparabo semē tuum. Et edificabo ī generatiōe ī generationē sedem tuam. Ex predictis aūt omni bus ī hoc tractatu pbatis ꝛ ēt ex īfra dicēdis patet responsio ad oīa argu menta que cōtra immaculataz virgi nis sanctissime ꝯceptionē adduci pos sent. Gratias igit̄ ago tibi iesu bene dicte qui me seruulū tuum elegisti vt offam pijcerez ī ore minotauri: sicq̄ illud cōcluderem: ne amplius valeat deuorare famam: honorez. ꝛ gloriaz atq̄ perpetuam innocentiam genitri cis tue. ¶Possum namq̄ dicere illud quod īquit īperator ī. l. pª. C. đ offi. p̄. preto. af. post pricipium. vbi ait Quo ergo sermone. aut quibus opibus dī

gnās deo gratias agere debeamus qui p me vltimū seruū: ecclesie sue iniurias vīdicare dignatus est. ⁊ tantarum prouinciarum populos a iugo seruitutis eripere. s. ignorantie ⁊ erroris cōtra conceptionem matris dei. Sequitur imperator. ¶Post tāta ergo beneficia que nobis diuinitas cōtulit hoc de dñi dei nostri misericordia postulamus vt pūincias quas nobis restituere dignatus est firmas ⁊ illesas custodiat. Hoc etiā deprecātes exoramus precibus gloriose semp virginis Marie: vt nos vltios suos suos dignos faciat suū seruitiū adimplere Hec ille. ¶Possū etiam dicere illud quod idem imperator ait i. l. in noīe dñi. C. eodem ti°. vbi easdem referēs deo gratias īquit. ¶Per ip̄ enim s. dominum iesum christum acerbissimos hostes ⁊ tyrannos fortissimos deiecimus: per ip̄ multas difficultates superauimus. per ip̄ ⁊ affricā defendere cōstituti sumus. ¶Per affricā aūt nos ad ppositū nostrū ītelligere possumus beatā virginē mariā que oībus auxiliū affert. Sequit̄ īperator Ad eius igit̄ prouidentiam aīum nostrum referētes: omnia recto ordine ⁊ iusto moderamīe successura spam⁹.

¶Pars secunda huius sermonis que dr̄ propalationis.

Tolentes dei gēitricis puritatem oībus ppalare eā multorū aliorū doctissimorum virorū auctoritatibus cōprobamus. Et p°. auctoritate aurelij Augu. in li°. cōtra quinq̄ hereses qui ī persona xp̄i de virgine benedicta loquēs ait. Si potuit inquinari manichee cum ipsā facerem potui ⁊ ego īquīari cū ex ea nascerer.

Hanc autē auctoritatem sic allegat Magister ¶Petrus aureoli ī tractatu de conceptione virginis Marie licet dicat q̄ aliqui textus dicūt. Si potui ⁊c. magister ēt ¶Petrus de cādia qui fuit Archiepiscopus Mediolani. Et postea Alexander papa quint⁹ ī suo tractatu de cōceptione virginis quē fecit sup. 3°. sniarū se remittit ad auctoritates allegatas per ip̄m magistrū ¶Petrum aureoli. ⁊ ↄ̄sequēter approbat ipsā auctoritatē bene stare ⁊ catholicam esse: ¶Paria enim sunt aliqd expresse dicere per se: vel p relationē ad aliud. l. si ita. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. theopompus ī principio. ff. de dote. prele. ⁊ l. quē heredi. vbi bar. ff. de rebus du. Magister quoq̄ Johannes zerson cācellarius parisiensis doctissimus: atq̄ theologus famosissim⁹: eodē modo allegat predictā auctoritatem ī sermōe suo particulari de cōceptiōe virginis Marie: parte. 2ª. principali. ī argumēto. 3°. virginis. Et similiter hec auctoritas sic allegatur ī officio cōceptionis immaculate virginis per ecclesiā approbato. Vñ est idē ac si ipse papa ⁊ ecclesia ipsam auctoritatem allegasset. quia oīa nostra merito facimus quib⁹ auctoritatē nr̄am impartimur. l. p°. §. sed neq̄. ver° oīa C. de vete. iure enuc. Itē quia q ↄ̄firmat dat. l. lege obuenire. ff. de verbo. signi. ⁊ l. asse. ff. d̄ here. īsti. Ex quib⁹ patet quātum errauerit homo quidā qui predictam auctoritatem hereticā esse temerario ausu presumpsit affirmare. Nō enim intellexit q̄ diuus Augu. loquitur secundum quendā modum loquēdi scripturarum: quo aliqd dicitur n̄ posse fieri quod bono modo n̄ potest fieri. l. nepos proculo

Paria sunt aliquid exp[ress]e dicere p[er] se vel p[er] relat[ionem] ad aliud

ff. de verbo.si. vel qd si debet fieri vel si est congruum fieri secundū vrbanitaté z honestaté iuxta notata p gl. z Bar.in.l.creditores.C.de pigno. Dicit ergo Augustinus vbi supra. Si potuit inquinari maichee mater mea cum ipsam facerem:potui z ego iquinari cuz ex ea nascerer:quasi diceret Ita fuit quodammodo iconueniens ꝙ ego facerem matrem meam iquiatam sicut si me ipsum iquinassem :parens enim z filius cēsentur quasi eadem persona.l.fi.C.de impube.z ali.sub. Unde dicitur ꝙ partus est pars viscerum.l.pª.ff.de vētre inspiciēdo. Et ideo christus z beata virgo quasi vnum idem censentur quo ad humanitatez:quia qd alij filij habēt a patre z a matre:hoc totuz habuit xps a sua benedicta matre. Fuit ergo impossibile ꝙ christus suam matrem faceret iquinatā triplici ipossibilitate:pº. i possibilitate incōuenientie. licet enim ipsa beata virgo quantum ex parte sui erat:potuisset coinquinari:quia respectu originis sue habebat vnde peccatum origiale cōtraheret:tamē nō fuit ꝯueniens nec ꝯgruuz aut decens: imo icōueniens valde z incōgruum ꝙ filius dei illam i ꝯceptōe sua faceret iquinari : vt clarissime fuit supra ꝓbatuz sepius i precedētibus sermonibus. Cum ergo omne icōueniens i deo dicatur ipossibile vt ait Anselmus i liº.cur deus homo. z i iure dicatur ꝙ omne icondecens est impossibile.§.impossibilis. vbi glo.isti. d here.insti.z.l.cōditiones.ff.de cōdi.isti. apparet manifeste illam auctoritatez Augustini esse veram.s.si potuit iquinari mater mea cum ipsam facerem zc.quasi dicat: non potuit quia indecens z incōgruum fuit:ne dici posset i iniuriaz nasci a deo vnde iura nascūtur ꝯtra.l.meminerit.C.vnde vi.z.l.omnium.C.de testa.z.l.primā. C. de his qui veni.eta.impe. Et ista veritas confirmatur dicto Magistri sententiarum in primo di.42ª. dicentis. Manifestum est deum omnia facere posse preter ea sola quibꝰ eius dignitas lederetur eiusqz excellentie derogaretur. Hec ille. ꝙ esset in casu nostro:vt patet ex ante dictis. In sequēti etiam distinctione inquit predictus Magister ꝙ deus non potest facere nisi ea que illum facere cōuenit z rationabile est ipsum facere.non fuisset autem rationabile vel conueniens deum facere matrem suam sordidatam:imo conueniens z rationabile fuit totum oppositum. ergo zc. vnde in predicto libro etiam dicit Augustinus in persona xpi. Matrem meam ego feci z locuz habitationis mee preparaui.quasi dicat. Et ideo iposibile fuit eam in ipsa factione iquinari impossibilitate.s.incōgruentie z incōdecentie:quia icondecentia in principe dicitur impossibilis saltem impossibilitate moruz vt inquit Geminianꝰ i c.super eo.de here.in 6º. z ideo argumentum optime valet reducēdo rem ad inconueniens.vt dicit glo.in.l.pª.C.vt que desunt aduoca. allegando l.officius.ff.de le.3º. Fuisset autem incōueniens ꝙ virgo mater dei que fuit benefactrix:esset peioris ꝯditionis ꝙ̄ eua malefactrix.malus enim non debet esse melioris cōditiōis ꝙ̄ bonꝰ sed ecōtra.l.nō solū.ff.de noxa. Item icondecēs z absonū fuisset ꝙ ipsa eua isipiens p peccatū:esset melioris ꝯditionis ꝙ̄ Maria sapiētissima :contra

legē: q̄d seruus. ff. q̄d ui aut clam. vbi dicitur q̄ stultus nō debet esse melioris cōditionis q̄ꝫ sapiens. Item nō solum est īconueniens sed iniquū: matrem egere cuius filius abundet. l. si quis a liberis. §. si vel parens. ff. de liberis agno. Item si ꝯuenit iura trāsgredi ꝛ dispensationes īducere propter excellentem alicuius virtutem ꝛ eius nobilitatem. c°. de multa. de preben. l. milites. ꝛ. l. a diuo. ff. de custo. reo. ꝛ. l. sed ꝛ reprobari. §. fi. ff. ď excu. tuto. Quāto magis fuit ꝯueniens in beata virgine fieri dispensationem quo ad decretum cōtrahendi infelicitatem ꝛ miseriam peccati originalis Cum ipsa omnem creaturam nobilitate ac virtute excellat? Oppositū autem cum sit incōueniens. vt supra patuit. ideo deo impossibile dici potuit. Scđa autē impossibilitas dicitur iniustitie. At enī ait Augustinus in li. de spiritu ꝛ littera: quem refert magister ī primo di. 42°. Deus nō potest facere iniusta. cum igitur iniustū sit bono filio matrem suā facere coīquinari: vt patere potest ex dictis in p̄cedentibus sermonibus: ꝓfecto q̄ dei filius fabricando beatam virginem quā ab eterno acceptauit ī matrē: cōtaminari eā faceret īpossibile fuisse dici potest. Et hoc ꝓbatur per. l. filius qui. ff. de cōdi. ꝛ demon. vbi dicitur. Ea q̄ ledunt pietatem: extimationē ꝛ verecundiā. ꝛ vt generaliter dixerī: que ꝯtra bonos mores sunt nec facere nos posse credendū est. bene ergo stant illa verba. Si potuit inquinari mater mea cū ipsam facerem: potui ꝛ ego inquinari cum ex ea nascerer. qa ad impossibile sequitur quodlibet p°. posterioꝝ. possum⁹ etiam dicere q̄ fuit impossibile presupposita diuina determinatione ꝛ predestinatione. siue beneplaciti diuini voluntate eaꝫ preseruandi ab omni macula. Tertia impossibilitas dicitur cōtradictionis implicate. Deus. n. dicitur nō posse facere ea que implicant ꝯtradictionem vt declarat Scotus in 4°. di. x^a. q. 2^a. ꝛ in quolibeto suo. q. xi^a. Sed si deus fecisset beatam virginē inquinari vł fabricando ipsam ꝑmisisset eam ī peccatum labi. ī ipso deo fuisset quedā impossibilis ꝯtradictio. ergo ꝛc. Maior patet ꝑ supra allegata. ꝛ ab oīb⁹ theologis tenetur. Minor vero probatur. Nam licet beata virgo quo ad nos. ꝛ quo ad se ipaꝫ fuerit mater dei in tp̄e tamē quo ad deuꝫ cui omnia futura ab eterno fuerūt ꝛ sunt presentia. vt ait Augustin⁹ sup Johānē ꝛ Alexāder ď ales ī p^a. ꝑte sūme. q. 23^a. ar°. 3°. mēbri quarti dici pōt isto respectu ab eterno fuisse mr̄ ipius dei. ꝛ ideo ipse q alijs filijs legē naturalē ꝛ scriptam de diligēdis parētib⁹ datur⁹ erat: ꝑfecto legē ipsaꝫ ab eterno erga ipsam matrem suam seruauit. Et consequēter semper ꝛ continue eaꝫ dilexit. que in mente sua diuina semper ꝛ ante secula eius mater fuit: Cui omnia preterita ꝛ futura equaliter presentia constant. vt ait glo. super secundam petri canonicam capitulo vltimo. Et eodem respectu dei filius ab eterno dici potuit virginis filius. Nam sicut habetur apocalipsis. 13°. dicitur occisus ab origine mundi: profecto etiam dici potest filius virginis ab origine mundi. Si ergo virgo gloriosa tali ratione semper fuit dei mater. ergo ab eo semp dilecta ꝛ nūq̄ odita sꝫ ꝯtinuo in eius gratia gratū faciente

firmata. lex enĩ nature etiam si nulla
esset lex gratie nõ capit inter bonũ ⁊
sanctũ filiũ ⁊ matrẽ suam esse vnq̃
aliquod odiũ. Sed si p aliquod vl' mi
nimũ istans beata virgo subdita fuis
set peccato originali: pro illo instanti:
vt supra patuit: fuisset a filio suo odita
⁊ damnata. ⁊ ꝯsequenter fuisset ĩ dõ
cõtradictio impossibilis. s. ꝙ eternali
ter ⁊ ꝑpetuo ipsam dilexerit sicut bo
nus filius matrem suã. ⁊ in aliquo in
stanti eam odiosaꝫ ⁊ inimicaꝫ habue
rit. duo enim perfecte contraria non
possunt cõcurrere in eodem subiecto
simplicissimo pro eodem instanti ⁊
respectu eiusdem. scdo perier. ⁊ no
tatur per bal. ⁊ glosaꝫ in auten. Hoc
locum. C. si muli. secun. nup. ⁊. l. si ita
scriptum. ff. de le. prĩo. Ergo necesse
fuit hoc respectu beatã virginẽ a deo
ĩmaculatã fabricari ⁊ nũq̃ p origĩa
le vel aliud peccatũ ab eius gratia ⁊
amore separari: In deo enim: vt aliq
theologi dicunt: aliqd dicitur necessa
riũ quod est ꝯdecens ⁊ honestũ. sicut
incõdecens ⁊ ĩhonestũ dicitur ĩpossi
bile: vt dictũ est supra. ⁊ cõsequenter
dici hoc modo potest. ꝙ ĩpossibile fuit
ipsam v̾ginẽ a deo factã inignari. vn
de ꝯcludendũ est ꝙ ipsa v̾go benedic
ta fuit ĩ sua ꝯceptione deo dedicata
⁊ ĩ eius gratia fabricata. Et hoc pro
bari potest dicto beati petri rauẽnen
sis episcopi sup missus ẽ sermone pri
mo q ait. Mittit̾ angelus non vt a io
seph v̾ginem auferat sed vt reddat eã
ei cui pignorata est cũ fieret in vtero.
xp̃s ergo suã recipit spõsaꝫ nõ ꝑripit
alienã. hec ille. Cũ enĩ dicat ꝙ beata
v̾go deo pignorata est cũ fieret ĩ vte
ro: ⁊ non dicat postq̃ facta est in vte
ro: manifeste declarat ꝙ in ipsa con

contraria in eodẽ
esse nõ possunt

ceptione fuit deo consecrata. Hanc
quoqꝫ sententiã approbat dominus
Augustinus de sclaphenatis qui in
quadã epistola ad Reuerendissimuꝫ
dominũ. d. Johãnem Jacobũ d̾ scla
fenatis episcopum parmensem: san
cteqꝫ romãe ecclesie cardinalẽ sic ait.
Presupposito ꝙ ĩ successione cuius
libet hereditatis legitime: potius attẽ
datur interpretata voluntas testãtis
q̃ verba testamenti: si occulte ei⁹ vo
luntatis rationabilis causa denude
tur: Dicitur ꝙ licet ex sensu verborũ
diuini mandati prohibentis ligni co
mestionem scientie boni ⁊ mali sub
pena mortis: nemo videatur fuisse
preseruatus expresse a culpa quam
primus homo contraxit ex preuarica
tione diuini mandati: tamen virginẽ
ab ipsa culpa in mente dei singulari
priuilegio fuisse preseruatam a domi
no per gratiam: rationabiliter conce
dendum arbitramur. Cum quia de
cuit ꝙ diuina maiestas illam preser
uaret ob eius vite integerrime pre fi
liis hominuꝫ virtutes eximias. ⁊ pro
honore materno: vtqꝫ decor assumen
de humanitatis sue omni suspitione
macule originalis culpe careret. Cuꝫ
quia dominus futura prouidens ser
uata iusticia: simulqꝫ munificentia:
pro cautione primi parentis a pecca
to. ⁊ pro honore ⁊ bono rei publice
generis humani potuit tacite in men
te sua illam preseruare. licet ex ratio
nabili causa lex mandati sui videre
tur absoluta: attento ꝙ talis preser
uatio nemini nocumento: sed mul
tis beneficio esse poterat. Et atten
to ꝙ si dominus dixisset primo pa
renti. in quacunqꝫ hora de ligno a
me prohibito comederis morte mo

neris tu cum prole tua: excepta virgi
ne que de femore tuo egredietur. Pro
fecto cām ⁊ excusationem culpe pre
stitisse videret quia Adam leuiorem
transgressionis sue culpam extimare
⁊ facilem veniaꝫ rōnabiliter sperare
potuisset. Similiter sapientē dn̄m fu
tura puidenteꝫ decuit hoc singulare
virginis priuilegiū ī eius mēdato ta
cite pterire vt cōfunderet: pateretqꝫ
virus callidi serpentis qui nec dn̄m ī
corde suo venerabatur. ⁊ genus hu
manum liuēti oculo claꝫ psequebat:
studebatqꝫ p insidias ⁊ dolū impedi
re futurā dei humanitatem īdignās
hoīs naturam ī xpo. ⁊ in virgine sup
angelos oēs exaltari debere. cū argu
mentum future īcarnationis dei con
cepisset ñ modo rōne finis: attento ꝙ
homo vltimus ex omnibus a deo fac
tus atqꝫ creatus est. Et attento ꝙ in
creatione rerum semp deus ordineꝫ
circularem obseruasset. sed etiā ex cā
nature hominis cōmunicabilioris ꝙ̄
natura angeli. ⁊ ex cā similitudis dei
cum deus fecisset homineꝫ ad imagi
nem ⁊ similitudinem suam. Nouerat
enī ꝙ similitudo causat amorem ⁊ ꝙ
amor proprietatem habet coniungē
di amantem cū amato. ⁊ econuerso.
Et propterea quia serpens iā pecca
tum propria eius libere volūtatis ne
quitia ī mente sua cōceperat. ex luci
fero fact⁹ est cecus: obtenebratumqꝫ
est lumen intelligentie sue. Et sic exi
stimauit ꝙ dolo posset dn̄i incarna
tionem īpedire si eo pcurante Adaꝫ
preuaricasset a lege diuini mandati.
quia sibi ipsi persuadebat serpens ne
quaꝫ ⁊ dolosus ꝙ ex culpa primi pa
rentis: omnis eius proles fieret cōta
minata: ⁊ ꝙ rationabiliter deus pu
rissime nature: nūꝙ̄ ex corrupta car
ne posset hoīs naturaꝫ assumere. Sꝫ
quia ñ nouerat diuine mentis archa
num: ⁊ virginem in mente dei fuisse
preseruatam ab intercominata pena
mortis: illusus remansit. Sicqꝫ sapiē
tia dei recte vicit serpentis nequitiaꝫ
quia: vbi expedit: sapientum est abscō
dere scientiam. put habetur pverbio
rum. 10. c°. Hec ille. ad que facit qd̄ di
cit glo°. in. §. ⁊ siquis: ī prohemio. ff. s.
ꝙ expedit doctorē habere aliqua ī se
creto: vltra ea que dicit secularib⁹. Se
quitur pdictus auctor. Sed quid na
turalibus rationib⁹ persuadere cona
mur ꝙ virgo fuerit ab origiali culpa
ī mente dei pseruata cum deus ipse
archanuꝫ mentis sue reuelauerit p⁹
consumationē peccati primi parētis.
Quia huiusmodi reuelatio tunc ꝯdu
cebat ad maiorē doli. ⁊ nequitie serpē
tis confusionem. Nam serpēte male
dicto quia irremissibili culpa doli ⁊ p
prie eius nequitie fuerat principalis
actor culpabilis transgressionis. dn̄s
dixit illi. Inimicicias ponā ī te ⁊ mu
lierem. Ex quoruꝫ sensu verborū de
notatur: ac si dn̄s illi dixisset. Tu ser
pēs maledictus es quia fecisti hoc. s.
peccatuꝫ. ⁊ de īnocente: factus es no
cens ⁊ culpabilis. sꝫ mulier quā Ma
riā īterpretamur erit dissimilr̄ tibi. s. be
nedicta. ⁊ huius peccati expers ⁊ īno
cens: absqꝫ vlla culpe macula. Et p
pterea dr̄ dissimilis serpēti quia abso
lute inimicicie psupponūt absolutas
dissimilitudines. Et nisi virgo ī prīo
īstāti conceptionis sue fuisset ēt a deo
preseruata ab omni labe originalis
culpe: ñ potuisset dici absolute dissimi
lis serpenti maledicto ⁊ culpabili. ⁊ ī
eo ꝙ virgo ei aliquādo macula origi

nalis culpe participasset: nō absolute inimicicie: sȝ aliqñ amicicie fuisse dicerent īter serpentem ꝛ mulierē. s. Mariam. qđ repugnaret veritati diuini sermonis. Ex quo ne p̄supponatur aliquale vnq̄ꝫ fuisse vestigiū similitudinis ꝛ amoris īter serpentē ꝛ mulierē Mariam necesse est dicere q̄ ēt in p° istā ti ꝯceptiōis sue fuerit ipsa virgo a pena originalis culpe preseruata singulari priuilegio. Nec obstat illorū auctoritas qui dicunt q̄ omnes peccauerunt i adam: qa excusabilis eē potest aut habendo respectū ad mandatum dei absolutū: ñ autem ad archanū diuine mentis. Aut si talis sermo īterpretēt sic. vȝ q̄ omnes q peccauerūt ī Adam peccauerūt. ac si denotēt q̄ offensio p̄mi parentis fuerit fons ꝛ originalis cā culpe omniū hominuȝ qui peccauerūt. Et quia excepta virgine: omnes. aut actualiter peccauerunt. aut si vixissent actualiter peccauisse presupponunt iuxta illud prime Johānis. p°. c°. Si dixerim⁹ quia peccatum ñ habem⁹: ipsi nos seducim⁹. ꝛ veritas ī nobis ñ est. Ideo excepta virgine: ceteri oēs culpe origīalis peccati obnoxij esse dicunt. Accedit ad hoc auctoritas sacre scripture canentis. 4°. cañ. c°. Tota pulchra es amica mea ꝛ macula ñ est īte. Et hec est gloria populi christiani. quia ceterarū nationū matrone oēs sorde offensionis ī deum ꝛ hoīes denigrate fuisse dicūtur. Sola autem pulcra virgo matrona nostra: electa fuit a domino: que non modo expers fuit offensionis: sȝ tanto virtutis ꝛ inocentie decore ornata floruit coram deo ꝛ hominibus q̄ virtute altissimi obūbrata meruit concipere mater ꝛ virgo filium dei mundi saluatorem. hec ille. Ideo quidam versificator alloquēs beatā virginem inquit.

Falluntur nimium qui te ꝯtagia diri
 Decliare hostis v̄go neg̃sse volūt.
Ardētes potuit pueris q extiguē flā
mas: Cōceptū potuit purificare tuū.
Si d̄cuit luct⁹ sine labe effingē mīrez:
 Matrē leticie plus decorare decet.
Si d̄bēt nati ꝑprios coluisse parētes:
 Debuit ꝛ ventreȝ sic coluisse deus.
Immunem spōsaȝ voluit si crīe leni
 Sic illi voluit mai⁹ abesse nephas.
Desine v̄ba frem̄s p̄conia v̄gis alme
 Turbare: ꝛ verbis īpia pone modū.

hec ille. Quidam etiam alius versificator vulgaris indgnatus cōtra eos qui maliciose persequntur inocentiā beate virginis sub specie zeli fidei: exclamat dicēs.

Qual rabia: qual furor mai vi ꝯceđ:
Tanto mateschamente far contesa:
Cōtra la veritade che prima ītesa
He che firmata fosse nostra fede?
Ben si cognosce che questo procede
Non ꝑ voler di fede far difesa.
Ne per diuiō zel piliare impresa.
Ma per cōtrasto far a chi ben crede.
Che norma: che doctrīa: q̄l exēpio
Pigliar douemo se miramo bene
Nel spechio vostro maculato ꝛ ēpio
Vedendo quelli a cui p̄ria apertene
Firmar la fede. ꝛ dar nō basso exēpio
Voler prostrar de dio il vero tēpio.
Ma se i mei anni adēpio.
Anchor vedro la matre benedicta
Far di q̄sta oncta cōtra voy vidicta

Hec ille. Dominus autem presbiter Johannes de bissis in suo pulchro Epigrāmate de annunciatione beate virginis alloquens ipsam purissi

riam dei matrem ait.
Tu quoq; sit q̄uis ñ nullis lingua ca
nina: Cōciperis nullo crimine virgo
decens. Quis putat ethereum tanto
cum numine regem? Proh facinus:
maculis se voluisse tegi? Eua tulit cri
men mundo tu sancta fugasti: Inq;
tuo nulla est corpore menda latens.
Suscitat hos sathanas furibūda mē
te latrantes: Qui tua diminuunt
numina clara vale. Hanc autē opi
nionem: aliquis non auderet in parti
bus vltramōtanis sic nequiter impu
gnare. quia a populis non supporta
retur: immo omnes religiosi eam cō
muniter predicant. Unde dixit mihi
vnus frater noster alamanus nomi
ne frater Nicolaus vincentij de basi
lea q̄ ipse interfuit in Basilea predi
cationi vnius excellētis predicatoris
de congregatione illorum qui in par
tibus nostris impugnant immacu-
latam conceptionem matris dei. qui
in presentia plus q̄ duorum milium
clericorum: atq; sex milium seculari
um affirmauit beatam virginē Ma
riam sine peccato originali fuisse con
ceptam: addens q̄ illi errant qui eā
putant originali vicio fuisse macula
tam. Sed qđ mirabilius est: etiam iu
dei dicunt q̄ mater messie debet esse
sine peccato originali. Unde in cre
ma Lombardie: quidam iudeus dis
putauit cum quibusdam fratribus i
pugnantibus conceptionem beate vir
ginis & eos confudit. probauitq; q̄ si
verum est q̄ christus fuerit verus
messias: mater eius fuit immaculata
ab omni peccato actuali & originali.
Hanc quoq; opinionem vt facto im
primeret in mentibus omnium fideli
um Sixtus summus pontifex. rome
in ecclesia sancti petri pulcherrimā
edificari fecit capellam sub titulo con
ceptionis immaculate virginis Ma
rie. Pro hac vera opinione defendē
da multi serui dei ignem intrarent.
Nam hoc anno dum quidam in hac
vrbe Mediolani impugnarent eam:
multi ex fratribus mee cure subiectis
me instanter rogauerunt vt pro de
fendenda beate virginis innocentia:
eos in ignem cum predictis concep
tionis aduersarijs ītrare permitterē.
Ego vero licet prefatis seruis dei
non obstaret prohibitio canonica ta
lium experimentorum. de qua trac
tatur in capitulo consuluisti. secunda
questione quarta. & per tho. secunda
secunde questione nonagesimaquin
ta articulo octauo. Quia qui spiritu
dei aguntur non sunt sub lege vt ait
apostolus ad galatas. quinto capitu
lo. tamen sciens q̄ beata virgo ma
ria suam innocentiam & puritatem
aliter denfensaret cum aduersario
rum suorum confusione. Item cre
dens q̄ ipsi impugnatores immacu
late conceptionis non acceptarent
talem propositionem de intrando in
ignem pro sua impugnatione affir
manda: & q̄ si intrarent: subito con
burerentur: immo q̄ forte ignis non
expectaret eos intrantes: sed preueni
ret: nolui acquiescere predictis fratri
bus meis. Sed consolatus sum eos
dicens. q̄ beatissima virgo volebat
suam magnificare cōceptionem sine
talibus expimētis. Ad hāc ēt opinio
nē firmiter tenēdā me iducit q̄ nūq̄
īueni aliquē iuriscōsultū modernū q̄
ipsā ñ affirmet esse verissimā. vnde

cum essem quadã die cum peritissimo
ĩ vtroqꝫ iure dño Laurentio de busti
quondam patre meo qui fuit de colle
gio doctorꝫ Mediolani annis.xlij.ĩ
terrogaui eum qd teneret de concep
tione beate virginis.⁊ ip̃e mihi respõ
dit ꝙ ĩdubitanter credebat ⁊ creden
dum erat ipsaꝫ sine pcõ originali fuis
se ꝯceptam. Hanc quoqꝫ opinionem
de imaculata virginis conceptione
tenuit sanctus Johãnes crisostomꝰ
ĩ quadam sua epistola quã de greco
in latinum dñs trapesuntius bononi
ensis traduxit. Ipsa vero immacula
ta virgo ostendit hanc opinioneꝫ esse
verissimaꝫ dũ ait illud psalmi.30. In
te dñe speraui:ñ confundar ĩ eternũ.
ĩ iusticia tua libera me. Et potuerũt
esse verba dicta a ꝓpheta in persona
ipsius virginis ĩ hunc mundum ĩtro
euntis. Sequiẗ ibidem. Esto mihi in
deum ꝓtectorem ⁊ ĩ domũ refugij vt
saluum me facias. Quoniam fortitu
do mea ⁊ refugium meum es tu.⁊ ꝓ
pter nomẽ tuũ deduces me ⁊ enutri
es me. Educes me ð laqueo hoc quẽ
absconderunt mihi:quoniã tu es pro
tector meus. In manus tuas cõmen
do spiritum meum:redemisti me dñe
deus veritatis. Odisti obseruãtes va
nitates superuacue.idest eos qui va
nas sequnẗ expositiones scripturarũ
sine fructu.ĩmo cum suo ⁊ aliorũ dã
no ac vituperio. Sequiẗibidem. Ego
autem ĩ dño speraui.exultabo ⁊ leta
bor ĩ misericordia tua. Quoniã respe
xisti humilitatẽ meam.saluasti de ne
cessitatibus aĩam meã. Nec ꝯclusisti
me ĩ manibus inimici.statuisti ĩ loco
spacioso pedes meos Misereꝛ̃ mei do
mĩe qñ tribulor.s.ab illis qui vitupe
rant me:dicentes me fuisse ĩ manibꝰ
diaboli conclusaꝫ.⁊ ab eo possessam.
Contra istos aũt exclamat ip̃a virgo
benedicta dicens illud psalmi.34. Iu
dica dñe nocentes me.expugna ĩpu
gnãtes me. App̃hẽde arma ⁊ scutũ
⁊ exurge ĩ adiutoriuꝫ mihi. Effunde
frameaꝫ tuã ⁊ cõclude aduersus eos
qui psequũẗ me.dic aĩe mee salꝰ tua
ego sum. Cõfundanẗ ⁊ reuereanẗ q̃
rẽtes aĩam meam. Auertanẗ retror
sum ⁊ ꝯfundanẗcogitantes mihi ma
la . Fiant tanq̃ puluis ante faciẽ vẽ
ti.⁊ angelus dñi coartans eos. Fiãt
vie eorũ tenebre.⁊ angelus dñi perse
quens eos. Quoniã gratis absconde
runt mihi ĩteritum laquei sui . super
uacue exprobrauerũt aĩam meã .ve
niat illi laqueus quẽ ignorat ⁊ captio
quã abscondit apprehẽdat euꝫ. Et la
queum cadat ĩ id ip̃ꝫ Anima ãt mea
exultabit ĩ dño.⁊ delectabiẗ super sa
lutari suo. Hec illa. Que ẽt diceꝛ̃ po
test illud qꝺ in eodeꝫ psalmo hẽtur.s.
Surgentes testes iniqui:q̃ ignorabã
ĩterrogabant me . Retribuebãt mihi
mala ꝓ bõis:sterilitatẽ aĩe mee.⁊ adꝟ
suꝫ me letati sũt ⁊ ꝯuenerũt .tẽptaue
rũt me.subsanauerũt me subsanatõe.
frenduerũt sup me dentibꝰsuis. Dñe
qñ respicies:restitue aĩaꝫ meaꝫ a ma
lignitate eorũ a leonibꝰ vnicam meã
Non supgaudeãt mihi q aduersanẗ
mihi inimici mei iniuste:q oderũt me
gratis ⁊ annuũt oculis. Qñ mihi q
dem pacifice loquebanẗ.⁊ in iracũdia
terre loquentes dolos cogitabãt.hoc
aũt dixit qa isti aduersarij ĩmaculate
virginis conanẗ brachio terrenorum
pricipum ĩpedire venerationem ĩno
centie matris dei:sub colore ⁊ specie
pietatis ⁊ honoris christi. Sequiẗ bea
ta virgo ibidem.vidisti dñe ne sileas:

domine ne discedas a me. Exurge ꝛ itende iudicio meo. deus meus ꝛ dominus meus i causam meā. Judica me secundū iusticiā tuā dñe de⁹ meus. ꝛ nō supergaudeāt mihi. Erubescant ꝛ reuereātur simul qui gratulātur malis meis. Induātur ↄfusione ꝛ reuerentia q maligna loquūtur super me. Exultēt ꝛ letent qui volūt iustitiā meā. ꝛc. Hanc quoqꝫ opinionē de itegerrima v̄ginis ↄceptione subtiliter demōstrat ꝛ ꝓbat magister Johānes euāgelista d̄ corduba ordinis minoꝝ de obseruātia theologus doctissimus: Ex cui⁹ tractatu qnqꝫ extraxi rōnes. Sed lꝫ ipse singulas argumentoꝝ suoꝝ partes ꝓbet: tñ ego ne hūc sermonē nimis i longū ꝓtrahaꝫ solū cōpendiose aliqd de eis referā.

Prima autē rō sumit. Ex ifallibili p̄destinatione diuine icarnationis. Pro cuius fundamēto p̄dictus doctor p̄supponit hanc veritatē videlicet ꝙ licet prim⁹ humane nature parēs adā non peccasset: tñ humanā carnē ex sua gloriosa matre di filius assumpsisset: hoc aūt esse verum ego clarissime probabo in. 5ª. parte huius operis. sermone. 4°. parte pria sequendo doctrinam Alexādri de ales in. 3ª. parte summe in tractatu de incarnatione christi. ꝛ Scoti in. 3°. di. 7ª. q. 3ª. dubio prīo ꝛ Petri de aquila ibidē ꝛ Ricardi in. 3°. di. pria articulo 2°. q. 4ª. ꝛ sancti Bonauenture ac Frācisci de mairo. ꝛ Alexādri lombardi in eadem di. qui dicunt ꝙ etiā si adā non peccasset xp̄s incarnatus fuisset licet nō moriturus nec aliquid passurus. Hoc autem presuppositum p̄dictus doctor pro pria ↄclusione posuit in quadam publica disputatione in qua post nōnullas conclusiones propositas qōlibet ad omnem questionē in facultate theologica ꝛ in methafisica obtulit. Taliter vero dictā conclusionem formauit dicēs. Inter alias creaturas quas deus omnipotēs de nihilo condere dignatus est: quāuis eas vnica volitione produxerit xp̄i tamen redēptoris nostri humanitatem prīo. ꝛ ante omnia in esse volito produxit. Quare haud dubiū est ꝙ si primus humane nature parens adā in originali iustitia perstitisset: nihilominus verbū caro factū esset. In predicto autem tractatu sic in sententia inquit. Voluntas diuina prius pro aliquo signo produxit ab eterno in esse volito humanitatē xp̄i tanꝙ determinatā deo ifallibiliter vniri i vtero sacratissimo gloriose virginis ꝙ̄ voluerit permittere adam peccare. Et similiter eadem diuina volūtas produxit i esse volito humanitatē virginis gloriose tanꝙ dei filiuꝫ ↄcepture pro aliquo signo ante ꝑmissionē lapsus primi parentis nostri. qa caro xp̄i: caro virginis est. Ergo nullo modo peccatum ipsum ifecit purissimam virginē cuius esse ꝛ gratia maternitatis dei precessit permissionem ipsius peccati.

Scd̄a ratio sumit ex correspōsiōe ꝛ ↄmensuratōe beatitudinis ad gratiā gratū facientē. sic arguēdo secūdū p̄dictū doctorē. Omne sūme beatificādum p meritū xp̄i: ex ieffabili p̄destiatione diuina: ē prius sūme gratificandum gr̄a gratū faciente p idē meritū iuxta exigentiā sūme p̄destinate beatitudinis: vt est cōmunis sentētia theologorū: Sed beata v̄go Maria fuit sūme beatificāda ex ieffabili p̄destiatione diuina p meritū xp̄i: qd̄ patet quia

i

exaltata est sup choros angelorum &c. Item quia ipsa sola tenet supremum gradum latitudinis beatificandorum ex merito christi. Ergo prius fuit sũme gratificanda per gratiã gratum facientem iuxta exigentiã sue predestinate beatitudinis. Sed si fuit ĩ originali peccato ɔcepta nec habuit sũmã gratiam nec summam gloriã. ergo &c. Quod autẽ non habuisset sũmam gratiã patet: quia nihil qd pro aliquo ĩstanti fuit in dei odio: ira & ĩdignatione: ẽ illi vnquam sũme gratũ: quia quacũque post data gratitudine: semp manet ira: odiũ & ĩdignatio illius ĩstantis ĩ ɔspectu diuino. Quod vero non habuisset sũmã gloriã probatur. quoniã si ñ habuit tantã gratiã: ergo nec tãtã gloriã: potissime cũ tali ĩnocẽtie correspõdeat singularis gloria & ornatus. Relinquitur ergo quod gloriosa vgo fuit a peccato origĩali preseruata: postquam fuit ad summã gloriã ex merito passionis xpi ineffabiliter preelecta. hec ille. Qui tertiã rationẽ deducit ex debita dispositiõe & proportione corporis mistici dicẽs. Certum ẽ apud scientificos theologos quod xps ẽt quãtũ ad naturã humanã est caput ecclesie triũphantis & militãtis & hoc maxime quia sicut ĩ naturali corpore caput ĩ cetera membra naturaliter ĩfluit: sic xps omnibus utriusque ecclesie mẽbris spiritualiter ĩfluit: illis omnibus gratiã & gloriã pmerendo. Ex hac autẽ chatolica theologorum sentẽtia arguo sic. In corpore naturali debite disposito & proportionato aliquod mẽbrũ est capiti ppinquius ad qd primo & immediate naturalis influxus ab ipso capite descendit. & per medium cuius cetera membra huiusmodi influentiam recipiunt. Ergo a simili proportionabiliter in corpore mistico erit aliqd membrum christo capiti propinquius. cui primo & immediate christus iesus spiritualiter influat gratiam & gloriam: per cuius mediũ cetera ecclesie membra huiusmodi influentiam recipiunt. vt. n. ait cõmentator auerois ĩ prohemio phisi. sicut ẽ ĩ naturalibus ita suo modo in spiritualibus. Hoc autem membrum christo capiti ppinquius in gratia & gloria non ẽ aliud nisi virgo maria in quã primo & immediate totius gratie que ẽ in christo: vt ait hieronymus se infudit plenitudo. ea etiam mediatrice reliqua ecclesie membra christi gratiam recipiunt quia de plenitudine eius: sicut ait bernardus: capiunt vniuersi: nec vlla etiam gratia de celo ad nos descendit nisi veniat per manus marie. Sed si virgo maria est concepta in peccato originali: nullum membrũ est in corpore mistico ecclesie sic capiti proximum & immediatum. quã ob rem maneret monstruosum ex defectu talis membri. qd patet: quia cum christus qui est caput sit naturaliter sine peccato originali conceptus ita quod non solum illud non contraxit sed nec cõtrahere potuit. Si omnis alia humana creatura esset concepta in peccato originali: cum inter non contrahere nec posse contrahere: & posse contrahere & de facto contrahere intermediet posse contrahere & de facto non contrahere: hoc membro deficiente nullum membrum esset christo capiti proximum & immediatum: qd primo susciperet hanc influentiam immunitatis a peccato originali. & ita corpus misticum si tali propinquo mẽbro careret esset monstruo

stum ac si naturali corpori collum de ficeret. Concluditur ergo quod vt corpus misticum esset debite dispositum et proportionatum beata virgo que super omnem creaturam est a christo in gratia et gloria sublimata. fuit illud medium quod potuit in originali peccato concipi et tamen non fuit conceptum. Et tanto fortius hoc ipsum concluditur si ad memoriam reuocetur quod predictum caput ecclesie christus principaliter gratiam mundicie de directo originali peccato oppositam ipsi corpori mistico influxit. quoniam principaliter propter peccatum originale redimendum passus est. Ergo virgo gloriosa hanc influentiam recepit que dicitur collum corporis mistici. et consequenter non fuit concepta in peccato originali. Quarta ratio sumitur ex rationibus quas adducit sanctus Thomas in 3a parte summe. q. 27a. ar. 4o in corpore questionis. ad probandum quod beata virgo fuit a veniali peccato preseruata vt esset preparata et disposita maternitati dei. Tres autem adducit rationes pa est quia sicut honor parentum redundat in prolem. ita per oppositum ignominia matris ad filium redundasset Secunda quia singularem affinitatem habuit ad christum qui ex ea carnem assumpsit. non est autem conuentio christi ad belial. Tertia quia singulari modo dei filius qui est dei sapientia in ipsa habitauit non solum in anima sed etiam in vtero. In maliuolam autem animam non intrabit sapientia nec habitabit in corpore subdito peccatis: vt ait Salomon sap. po ergo etc. Ex his enim rationibus concluditur strictius quod virgo maria

fuit ab originali peccato preseruata. Et po propter primam. quia maior ignominia redundaret a virgine in prolem suam propter peccatum originale quam propter peccatum veniale: ratione maioris infectionis turpitudinis et grauedinis vt patet ex precedentibus. Ex 2a autem ratione sic arguitur. Nulla est conuentio christi ad belial. Sed si peccatum veniale fuisset in virgine propter singularem affinitatem quam xps ad ipsam habet ex quo ex ea carnem assumpsit: esset secundum thomam conuentio christi ad belial. ergo a fortiori non debuit originale peccatum contrahere quia maior secuta fuisset conuentio christi ad belial. Item quia per ipsum peccatum originale fuisset pro illo instanti diabolo incorporata: vt probatum est in precedentibus sermonibus. per veniale autem nunquam. Item quia originale est peccatum nature: quam naturam deus assumpsit ex virgine veniale autem est peccatum persone quam deus non assumpsit. Ex tertia etiam ratione pariter concluditur beatam virginem ab originali peccato fuisse preseruatam. sic arguendo. In maliuolam animam non intrabit sapientia nec habitabit in corpore subdito peccatis: Sed per peccatum originale anima virginis fuisset maliuola. hoc est in dei maliuolentia et indignatione. et corpus eius magis subditum peccatis quam per veniale. ergo propter singularem inhabitationem filii dei in anima et in corpore ipsius virginis. debuit omnino a peccato originali preseruari potius quam a veniali. Ex his igitur rationibus aut san

ctus thomas nihil cõcludit:aut nos longe verius cõcludimus gloriosam virginem ab originali peccato fuisse preseruatam. hec ille. Qui etiam qui tam rationem sumit ex probatione quam facit beatus thomas in. 3°. parte summe. q. 27°. ar. p'mo probãdo q virgo maria fuit sanctificata in vtero materno: vbi sic dicit. De sanctificatione virginis q scilicet fuerit in vtero matris sanctificata: nihil in sacra scriptura traditur: tamẽ sicut Augustinus arguit q fuerit assumpta in celis sic & nos possumus arguere ĩ proposito. Et sic arguẽs dicit. Rationabiliter creditur q illa q̃ genuit vnigenitum a patre: plenuz gratie & veritatis: maiora priuilegia gratie acceperit p̃ omnibus alijs. Inuenimus autem hoc sanctificationis priuilegiuz ĩ materno vtero quibusdã alijs fuisse concessuz vt Jeremie cui dictũ est. Jere. p° anteq̃ exires d' vulua sanctificaui te. & Johãni baptiste de quo dictuz ẽ Luc. p° spiritu sancto replebit' adhuc ex vtero matris sue: ergo rationabiliter credit' q beata virgo sanctificata fuit anteq̃ ex vtero nasceretur. Ex hac itaq3 probatiõe sic arguitur. Rationabiliter credit' q illa q̃ genuit vnigenitum a patre plenum gratie & veritatis: maiora priuilegia gratie acceperit pre omnibus alijs. Sed quibusdam alijs priuilegiũ sanctificationis ĩ materno vtero cõtra peccatum originale legimus fuisse cõcessuz. Ergo illa q̃ genuit vnigenitum dei patris contra originale peccatuz maius priuilegiuz debuit accipere. Sed priuilegio sanctificationis in materno vtero contra originale peccatum nullum ẽ maius q̃ priuilegium preseruatiõis

ergo rationabiliter creditur q fuerit ab ipso originali peccato preseruata. Nec valet fuga dicẽtium q virginis sanctificatio fuit magis accelerata q̃ sanctificatio aliorum: quia secundum eos fuit sanctificata per minimã morulam possibilem post cõceptionem. alij autez tardius. vel q virgo maria in sua sanctificatione vberiorem gratiaz pre omnibus alijs accepit. Quoniã semper maneret idem priuilegiũ ita q priuilegiũ virginis contra originale peccatum nõ fuisset alterius rationis. Sed respõdendo particulariter p'mo ad illud de acceleratione dico q si propter cõceptum & partum filij dei argumentatur rationabiliter q fuerit sanctificata in materno vtero immediate post cõceptionem q̃ citius fuit possibile. a fortiori. si aliter opinantes intellexissent congruitatẽ & modum quo nos asserimus gloriosam virginem per preseruationẽ fuisse redemptam: hoc ipsũ equidez nobiscum adduxissent: virginis ĩnocentiã pariter sublimantes. Nec adduxissent pro ĩconuenienti dicentes q si esset sine peccato cõcepta fuisset xp̃o equalis. vel q ñ ĩdiguisset redẽptõe & similia q̃ alti⁹ speculantib⁹ hẽtur ridiculosa & valde grossa. Contra illud vero de vberiori gratia in sanctificatõe recepta respondetur sic arguendo. Si decuit virginem a peccato originali mũdari per maiorez sanctificationis mundiciam q̃ omnes alij mundati fuerint. et hoc propter marternam dignitatem filij dei: ergo decuit propter eandem rationem tanta eam mũdicia & ĩmunitate peccati pollere quãta fuit possibile sub xp̃o yesu. Quia etiam quantacunq3 mundicia & ma

rima puritate data in dei genitrice cōdignitati conceptionis τ materni tatis filij dei adequate minime potuit correspondere. Nec valet fuga dicen tium q per hanc opinionem deroga tur legi nature a sacra scriptura cō probate ex eo q fuit per concubitum concepta. τ ideo debuit in originali concipi. Quia respondetur q maius est derogare priori legi nature que ab ipsa natura naturaliter est inten ta τ a deo instituta de multiplicanda prole per viri τ femine cōmixtionem cui tamen fuit derogatum quando beata virgo suū concepit filium: quē non de viro sed de spiritu sancto cō cepit: q̄ derogare ī conceptione eius dem virginis secunde legi que est lex peccati que a natura non est natura liter intenta. Illum ergo qui dero gauit prime legi nature innocentis ī conceptione filij sui: propter maiorē eiusdem vnigeniti sui honorem τ mū diciam ampliorem: decuit etiam de rogare secūde legi nature peccatricis propter ipsius filij τ sponse sue remo uendam vituperationem puritatisq3 materne conseruationē. atq3 vtriusq3 commendationem.

¶Pars tertia hui9 sermonis que dicitur demonstrationis.

Multis alijs miraculis τ maximis signis omnipo tēs deus genitricis sue ī nocentiam declarauit: de quibus aliqua inferius annotabi mus. Licet enī veritatis fides verbo rum adminiculis non indigeat. l. pri ma. C. si minor ab here. se absti. tamē quia magis mouent facta q̄ verba vt notatur in. l. de quibus. ff. de legi. τ in. l. ea que. ff. de contra. em. τ res magis declaratur τ cognoscitur ocu lata experientia q̄ doctrina. §. si. isti. de gradi. τ. l. pretor. §. emancipatus ff. de col. bono. Aliqua alia miracu la a deo facta subnectam. Quia prop ter si deuoti īmaculate conceptionis decipiuntur non nisi a deo decipiun tur cum sub titulo conceptionis ma tris eius talia fiant τ facta sunt prodi gia que a solo deo fieri potuerunt. Quia vero deus nullum potest deci pere. ideo nullus in veneratione con ceptionis beate virginis potest erra re. vnum autem miraculum in ciuita te Mediolani āno preterito accidit. Nam cum predicator quidam cōtra immaculatam virginis conceptionē predicasset τ post predicationē poni fecisset tabulam quandam in loco in quo predicauerat: in qua tabula scrip te erant auctoritates quedam contra virginis conceptionem: Talu inter fuit vnus conceptiōis beate virginis deuotus q timēs tali p̄dicatiōe ac ta belle ad murū affixiōe mltos a deuo tōe īmaculate ↄceptōis mrīs dī posse auerti: recogitansq3 qualiter huic in conuenienti valeret obuiare: tandem proposuit in animo suo describi atq3 depingi facere super portam domus sue nonnullos doctores cum dictis suis beate virginis immaculatam cō ceptionē commendantibus: Simul cum miraculo contra illum predica torem facto: qui vt legitur: postq̄ con tra beate virginis conceptionem pre dicauit. de pulpito descendens statī adueniente lupo terribili suffocatus est: Hoc autem propositum cum per aliquod tempus implere distulisset: egritudine maxima īfirmatus est. Cū vero nullis medicorum remedijs sa

nitatem recuperare se posse conspice
ret:excogitare cepit ꝙ forte beata vir
go propter propositi sui dilationem ĩ
dignata hanc sibi ĩfirmitatem eueni
re fecisset. Unde protinus illi deuo
uit ꝙ si ipsum de predicta infirmita
te liberaret:ipsas auctoritates descri
bi atqȝ doctores qui illas edidere de
pingi:cum predicto lupi miraculo fa
ceret. Quo emisso atqȝ cõpleto voto:
ab ipsa ĩfirmitate sine medicinarum
remedijs liberatus est.quod miracu
lum ipse mihi ore proprio enarrauit.
cuius etiam rei testimoniũ mihi per
hibuit aromatarius qui illi ante emis
sum votum ĩ predicta ĩfirmitate medi
cinas exhibuit. Aliud quoqȝ ĩdicium
sue ĩnocentie beata virgo a quatuor
decĩ ãnis ĩfra demonstrauit. Naȝ cũ
Reuerendum patrem fratrem Ber
nardinum de caymis ordinis nostri
summus pontifex Sixtus quartus
ad hispaniarum regem pro quibusdã
rebus valde importãtibus:atqȝ chri
stianitatis bonum cõcernentibus de
stinasset:ipseqȝ ab ipso rege quicquid
predictus summꝰ põtifex petebat ob
tinuisset ab hispanijs romam perge
re volẽs:cum Mĩ esset vni ex eius so
cijs ad terram sanctam superiorum
obedientia profecturo qui litteras re
gis predicti summo põtifici directas
in custodiam habebat:predictus fra
ter Bernardinꝰ imposuit vt omnes
litteras alteri suo socio assignaret. Il
le vero cum multas litteras ab hispa
niarum partibus delatas ĩ vno pan
niculo ligatas hẽret:eas fideliter alte
ri socio eius cõsignauit.oblitus ꝙ lit
teras a quibus totum negocij pondꝰ
depẽdebat:ĩ quibusdam corporalibꝰ
reposuerat.vñ eas ierosolimã perrec
turus asportauit. Cum igitur pater
frater Bernardinus romam profec
tus esset credẽs ꝙ illas litteras sociꝰ
eius haberet:⁊ ad summi pontificis p̃
sentiam accedere deberet:volens pre
dictas litteras preparare vt eas sum
mo pontifici posset presentare:reuolu
tis oĩbus litteris quas eius socius ha
bebat:ĩuenit illas deesse sine quibus
coraȝ summo põtifice:eius ĩdignatio
nem timẽs non audebat apparere:ꝓ
pter qd̃ multũ incepit affligi:nesciẽs
qd de ipsis litteris factum esset. Ego
vero qui simul cum illo romã perrexe
ram pro ꝯfirmatione nr̃i officij cõcep
tiõis virginis gloriose ĩpetranda:de
uoui eidem pijssime virgini.ꝙ si gra
taȝ nobis haber̃ faceret a p̃dicto sum
mo põtifice audiẽtiam:litterasqȝ p̃di
ctas reperiri:tres ad gloriã immacu
late cõceptionis sue sermones cõpo
nereȝ.quo emisso voto:statim summꝰ
pontifex nos vocari precepit.atqȝ ala
cri vultu ⁊ valde iocunda facie gratis
simam nobis audiẽtiam dedit:ipmqȝ
patrem fratrẽ Bernardinum ne de
amissiõe litterarꝫ affligeretur hortatꝰ
est dicens ꝙ ita credebat verbis suis
sicut litteris ipsis credidisset. Sed qd̃
mirabilius est:ꝓcurante ipsa benedi
cta virgine:socius p̃dicti pr̃is fratris
Bernardini qui abstulerat ip̃as litte
ras:ante q̃ꝫ ĩ portu venetiarũ nauem
nauigaturus ascẽderet:reuoluẽs pre
dicta corporalia ipsasqȝ litteras repe
riens eas statiȝ p̃dicto pr̃i fratri Ber
nardino romã trãsmisit:qui eas ad ꝯ
firmationẽ sue fidelissime legatiõis p̃
fato summo põtifici p̃sentauit. In ter
ra ẽt modoetie tp̃e pestis quidam ha
bens vlcus morbosuȝ:beatã virginẽ
rogauit vt ad gloriã sue scissime cõce

ꝑtionis eū liberaret: qua ī sero emissa īuocatione mane sequēti se liberum repꝑit: In ciuitate quoqꝫ Laude dum quedā mulier mater vniꝰ fratris nr̄i grauissima īfirmitate laboraret: simili modo īmaculate cōceptiōi beate virginis se deuouēs liberata est. E contra vero cōtra īnocētiam suā ꝑsequētes ipsa virgo bn̄dicta multipliciter ī dignationē suam demōstrauit. Naꝫ ī quadaꝫ terra italie dū quidā religiosus cōtra cōceptioneꝫ beate virginis p̄dicaret. dixit rogo virginē Mariā vt de ṽitate a me p̄dicata aliquaꝫ faciat demōstrationē: statiqꝫ hoc dicto: vna ꝑte fundi pulpiti suꝑ quo erat cadēte ipse deorsuꝫ corruēs: vsqꝫ ad cingulū ꝑānis suis oībus desuꝑ remanētibꝰ cum esset sine femoralibus ⁊ antiphona toti populo ludibrium fuit: Sicqꝫ btā ṽgo aduersariuꝫ suuꝫ cōfudit. In ciuitate quoqꝫ Mantue tꝑe illustris marchionis dn̄i Ludouici aui ꝑsentis dn̄i marchionis quidā religiosus confessor p̄dicti Marchionis rogauit ip̄ꝫ vt festū cōceptiōis beate virginis de libro festoruꝫ que obseruant̄ ī illa ciuitate faceret deleri. Cui ille respōdit se hoc facere nolle: qa hoc festum erat a suis p̄decessoribꝰ īstitutuꝫ. Tūc ille cōfessor rogauit euꝫ vt ip̄ꝫ ꝑmitteret dictū festū cāzellare. quo ex tedio ꝑmittente: ille cōfessor cāzelato cōceptionis festo: ad suum reuersus mōasteriū mortuꝰ ē sine ligua. meruit enī illā linguā amittere qua btē virginis ꝯceptionē ꝓ̄sumpsit īpugnar̄. p q̄ enī qs deliquit: ꝑ ea ⁊ puniri dꝫ sap. xjº. ⁊ exo. ziº. ⁊ notat̄ ī. l. ex fcō. §. iulianus ff. ō vul. ⁊ pu. l. heres. ff. ō his qbꝰ vt ī dignis. ⁊ ī. l. fi. C. ō accu. ⁊ ī. l. si cui. ff. eodē. ⁊ ꝑ glo. ī. l. si fugitiui. C. de ſuis

fu. In ciuitate ēt Mlī qdaꝫ notariꝰ ⁊ ciuis mediolanēsis dn̄s Petrꝰ Antoniꝰ de Bernardis q erat cōtrariꝰ opinioni de īmaculata cōceptiōe btē virginis: taliter ꝙ hēbat exosum officiuꝫ cōceptiōis ꝑ romanā eccliaꝫ approbatū nec volebat audire p̄dicationes ō ꝯceptiōe eiusdē virginis: ac reꝓ̄hēdedat eos q tenebāt hāc opinionē vel ieiunabāt vigiliā ꝯceptionis: aut festū eius celebrabāt ac obseruabāt: ⁊ ī hac opiniōe sua ꝯtra ꝯceptionē ꝑseuerauit ānis. 14. ⁊ plꝰ. vn̄ cum qdā eiꝰ filiꝰ q postea factꝰ ē religiosus ordinis heremitarū sci Aug. de obseruātia: existēs adhuc secularis scripsisset suꝑ vnū suū librū eplarū sci hieronymi quādā salutationē btē ṽginis p̄dicatā Mlī a p̄re fratre Antonio ō vercellis ordinis mīoruꝫ ī qua bn̄dcā virgo maria sine culpa origīalis pcī fuisse laudat̄. Ipse dn̄s petrꝰ p̄dictus cāzelauit predicta verba. ⁊ scripsit ibidē auctoritatem cōtrariam sancti Thome de aquino. ⁊ vnam auctoritatem sancti Ambrosij que videtur contra conceptionem beate virginis: atqꝫ reprehendit filium suum: qa predictam salutationem scripsisset. perseuerante autem eo in hac sua pertinacia: accidit sibi in estate proxime preterita talis visio noctis tempore. nam videbatur ei ꝙ esset in ecclesia sancti angeli fratrum minorum de obseruantia apud Mediolanum. ꝙqꝫ staret prope vas ī quo ē aqua benedicta iuxta portam maiorē ecclesie in quo loco cum oraret: apparuit beata virgo Maria ī ip̄a ecclia: q̄ veniebat a manu dextra capelle sancti Bernardini site ī ipsa ecclia. ⁊ ibat versus eū. ⁊ ip̄e notariꝰ genibꝰ flexis prostratus ī terrā adora

uit beatam virginem etiam ĩclinādo
caput cum ei appropinquasset putās
ꝙ eũz deberet respicere. Sed ipsa dñ
dens faciem turbataz: reuoluit caput
suuz. ⁊ noluit ipsum respicere. statiqꝫ
disparuit. vnde ⁊ ipse ad se reuersus
in magno dolore remāsit. ⁊ totus de
solatus. ⁊ ĩ ipsa nocte amplius non
potuit dormire: cogitando ⁊ recogitā
do cāz quare beata virgo ei apparue
rat cum facie sic turbata ⁊ noluerat
eum respicere maxime autez miraba
tur quia alia vice cum ipse adhuc eēt
etatis tredecim vel quatuordecim an
norum . ⁊ ieiunasset 7 annis ꝯtinuis
diem ipsius domine ĩ pane ⁊ aqua se
mel in omni ebdomoda: nunꝗ̄ fran
gens ieiunium ex ĩfirmitate vel alia
causa: sibi apparuerat ipsa virgo be
nedicta. ⁊ cum ipse illi magnam fecis
set reuerentiam: ipsa quoqꝫ iocunda
⁊ hilari facie eum respiciens versus
eum fecit ĩclinationez capitis sui. Cũ
igitur dictus notarius ex predicta se
cunda visione sic cōtraria prime esset
valde afflictus: accidit ꝙ ĩ aduentu p̄
terito cum p̄dicaret Mli Reuerēdus
pater frater Bernardinꝰ feltrinꝰ or
dinis minorũ ⁊ multa diceret ĩ laudē
conceptionis beate virginis. ⁊ expro
braret illam ptinaciter impugnātes
ipse notarius interfuit predicationi.
Unde ĩspiratus a deo cepit timer̄ ꝙ
predicta visio terribilis ei a beata vir
gine fuisset demōstrata quia illaz cō
ceptionem impugnabat. Unde deuo
te eam rogauit ꝙ si veruz erat ꝙ ipa
esset cōcepta sine origina'i peccato in
visione aliquā ei faceret habere cōso
lationem ⁊ ip̄e renunciaret opinioni
contrarie ⁊ canzelaret illam postillā
auctoritatis sancti Thome ⁊c. ⁊ reap

taret ĩ libro predicto epistolaruz san
cti hieronymi illaz salutationē canze
latam. Qua facta ĩuocatione ĩ breui
habuit de nocte hāc visionez. videba
tur enim sibi ꝙ esset in platea sancti
Ambrosij que est iuxta ecclesiaz san
cti Frācisci ĩ qua ecclesia est capella
ĩmaculate cōceptiōis beate virginis
Marie. Et ecce ĩ aere parum distāte
a terra apparuit dulcis Jesus filiꝰ be
nedictus virginis gloriose magna co
mitiua sociatus. eratqꝫ relucentior so
le atqꝫ in manibus suis habebat ma
gnam copiā florum cādidissimoruz ⁊
redolentiũ atqꝫ mirabiliter fragran
tiuz multeqꝫ gentes adesse videbant
ab eo petētes vt de predictis floribꝰ
tam fra-rātibus ⁊ odoriferis eis por
rigeret. Unde ⁊ ipse notariꝰ ei dixit
O dulcissime Jesu xp̄e placeat vobis
⁊ mihi porrigere de dictis floribus: ⁊
ipse benignissimꝰ iesus appropīquās
ei ⁊ extendēs brachium suum porre
xit illi de dictis floribꝰ manu sua qua
si ꝓpe faciez suā eam extendēs. Quo
actu ip̄e notarius ad se reuersus gra
tias ĩmensas egit dño nr̄o iesu xp̄o.
⁊ totus remansit cōsolatus. statimqꝫ
facto mane cāzellauit dictas auctori
tates scriptas ꝯtra gloriose virginis
cōceptionez ⁊ renouauit predictā sa
lutationem ĩ predicto libro: quā etiaz
ab eodem die vsqꝫ nunc ĩ sero dixit
ante dormitionez . ⁊ quottidie dicere
ꝓposuit ⁊ ĩ scriptis redegit p̄dictas vi
siones. ⁊ manu propria scripsit ⁊ sub
scripsit ĩ testimonium veritatis. ⁊ opi
nioni quā prius habuerat contra cō
ceptionem immaculatam intemera
te virginis totaliter renūciauit . cuiꝰ
litteras ĩ 1492. ac die p° februarij ꝓ
pria eius manu factas apud me ha

beo autenticas:quas ipſemet mihi de
tulit ⁊ iurauit ita eſſe veritatē. Aliud
quoq; īdicium ſue innocentie demō
ſtratiuum beata virgo oſtendit. nam
cum vigleuani āno preſenti deberet
fieri diſputatio de cōceptione beate
virginis: vnus Bachalariꝰ ordinis
cuiuſdam qui ibidem cōuenerat ⁊ te
nuerat vſq; ad illud tempus opinio
nem cōtrariam immaculate ꝯceptio
ni: meritis ipſius beate virginis illu
minatus a deo coram fratribus no
ſtris renunciauit opinioni ſue promi
ſitq; ſe de cetero crediturum ipſaȝ be
nedictam virginem ſine originali pec
cato fuiſſe cōceptam. hoc autem cōfi
teri nolunt quidam ī opinione ſua in
durati. vnde cum ī quadā ciuitate ita
lie ordinis eorum īſtitutor: vt cōmuni
ter ab eis tenetur: ſit ſepultus: quadā
die ī illo monaſterio fratribus ex mo
re ante tumbā ſepulture quandā an
tiphonā canētibus que īcipit Magne
pater ⁊c. Audita ē vox de tumba di
cēs. neq; ego pater: neq; vos filij. que
verba licet a quibuſdam īterpretata
ſint ꝙ hoc ideo diceret ille ſanctꝰ: q̄a
fratres qui habitabant in illo cōuē
tu non obſeruabāt ordinata per ipm
inſtitutorem: alij vero dicunt ꝙ in il
la tumba non eſt corpus ipſius ſanc
ti. ſed vnius religioſi alterius ordinis
et ideo vox illius dixit. neq; ego pa
ter ⁊ reliqua. tamen alij ⁊ forte meliꝰ
opināntur ꝙ hoc ideo dixit ille ſanctꝰ
quia cum ipſe fuerit deuotiſſimus cō
ceptionis matris dei: ipſi eam impu
gnare nitebantur: ⁊ ideo bene dixit.
neq; ego pater ſcilicet veſter ſum. ne
q; vos filij ſcilicet mei eſtis. quaſi dice
ret. ſicut iudeis dixit chriſtus. Johan
nis octauo. Si filij abrae eſtis opera
abrae facite: Sic ⁊ vos: ſi filij mei eſſe
vultis: deuotionem meam erga im
maculatam virginem Mariam tene
te. vt non ſitis de illis de quibus ſan
ctus Ambroſius in quadam omelia
inquit. Radix ſancta ⁊ ſi rami inuti
les ⁊c. vt etiaȝ non ſitis de illis quos
ſanctus Johannes Baptiſta Luce
tertio appellat genimina viperarum
que materna viſcera crudeliter ro
dunt. Jn candiana etiam inſula vt
mihi retulit vnus frater noſter qui
tunc ibi aderat: cum vnus deuotus
frater minor de immaculata virgi
nis conceptione predicaſſet. quidam
viſitator alterius ordinis: poſt pran
dium fecit predicationis ſignum pul
ſari. ⁊ congregato populo cepit predi
care contra beate virginis conceptio
nem: qḋ idigne ferens illuſtriſſimus
Dux candie deuotiſſimus beate vir
ginis: qui ſermoni preſens erat: pre
cepit illi viſitatori vt ſtatim de pulpi
to deſcenderet ⁊ ſileret ſub pena indi
gnationis excellentiſſime dominatio
nis venetiarum. Jlle igitur coactus
deſcendere valde īdignatꝰ miſit quaſ
dam cōcluſiones fratri illi nr̄o p̄dica
tori iactans ſe eas velle cōtra euȝ diſ
putare. quas ille frater aſpiciens īue
nit ī tribus locis falſas ī gramatica.
vnde illi reſpōdit: ꝙ prius iret ad ſco
lam puerorum: ⁊ poſtea poſſet ire ad
diſputationem theologorum. ⁊ ꝙ pri
us curaret caput priſciani qḋ ipſe fre
gerat: q̄ p̄ſumeret impugnare argu
mēta Scoti. Beata tamē virgo teme
ritateȝ ſuā ꝯfundere ēt aliter voluit.
Nā īfra paucos dies pꝰ ipȝ exceſſuȝ.
dictus viſitator ſuis fratribus oībus

in seditionem cōtra eum cōuersis ne
cesse habuit effugere latēter de mona
sterio suo timens īcarcerari vel forte
etiā pei⁹ tractari ab eis. vnde ad mo
nasteriū nostrū supplex venit rogās
fratres nostros: vt eū occultatū tene
re dignarētur ī monasterio: dōec na
uigiū securū trāsfretādi īueniret. Cu
ius proteruiā nō attendētes predicti
fratres. sed bonū pro malo secūdum
apostoli ꝯsiliū ad ro. 12°. reddētes: eū
ī mōasterio suo caritatiue quoad vo
luit tenuerūt. In firmana etiā ciuita
te dū quidā predicator ꝯtra beate vir
ginis ꝯceptionē predicare cepisset su
bito sanguis cū magno īpetu de ore
eius effluere cepit ita ꝙ nūꝙ̄ īceptuꝫ
sermonē prosequi potuit. Sꝫ forte ali
quis ꝯtra me īdignabitur qꝛ talia ad
īmaculate v̄ginis defensionē miracu
la facta ꝯscripsi. Cui ego respōdeo ꝙ
dum beata virgo illa fecit. toti mūdo
laudabiliter ītimāda mōstrauit. Ego
tamen ī hoc opere neminem speciali
ter nominaui. Unde si quis mihi ira
sci voluerit ⁊ recalcitrare verificabit
de eo illud qđ inquit beatus Hiero
nymus ad Nepotianū dicēs. Nemi
neꝫ specialiter sermo meus pulsauit.
generaliter de viciis disputatio est.
Qui igitur mihi irasci voluerit: pri⁹
ipse de se ꝙ talis sit cōfitebit. hec ille.
Talis namqꝫ murmurator ostendet
se esse de illis aduersariis beate virgi
nis de quorū obstinatione hic tracta
tur. inquit enī moralis cato ī suis do
cumentis. Conscius ipse sibi de se pu
tat omnia dici. Talis quoqꝫ faciet si
cut equus q habet clauū fixum ī car
ne qui subito vt tangitur ī illo recalci
trat. Ego tamen eorū murmuratio
neꝫ nō timeo nec curo. quia nec cura
bat saluator noster de murmuratiōi
bus aut scādalis phariseorū. Et ideo
aliqui p̄dicatores fallūtur qui dimit
tunt p̄dicare de cōceptione beate v̄gi
nis maxime ī die sue solēnitatis timē
tes aliquos p̄dicte cōceptionis aduer
sarios aduersum se cōcitari. Bonus
namqꝫ ac fidelis seruus non debet a
laudibus domini ac domine sue desi
stere. licet aliquos videat de p̄dictis
laudibus īdignationeꝫ habere. Ideo
vt ītellexi cū suprascriptus pater fra
ter Bernardinus feltrinus prefato
respectu nō soleret predicare de con
ceptione virginis benedicte: Quadā
vigilia ꝯceptionis īterrogauit euꝫ ve
nerādus pater frater Sixt⁹ de M.lo
ordinis nostri de quo vellet in crasti
no p̄dicare. Cui ille respondit. ꝙ p̄di
care nolebat de ꝯceptione ratiōe pre
dicta: sed aliqua alia ad beate v̄ginis
gloriam ītendebat dicere. Predict⁹
autē pater eū hortatus est vt de īma
culate v̄ginis ꝯceptiōe p̄dicaret ⁊ ma
trē dei quātū digne poterat laudaret
nec a laude domīe nostre ꝓpter taliū
murmurātiū indignationē desisteret
De talibus enī qui ex maliuolētia vł
obstinatione scandalizantur dici po
test illud qđ de phariseis qui de ver
bis xp̄i scandalizabantur: dixit ipse
dominus discipulis suis. mathei. 15°.
c. Sinite illos. Ceci sunt ⁊ duces ceco
rum. Quapropter prefatus pater fra
ter Bernardinus istius sancti viri q
in vita ⁊ in morte miraculis claruit
persuasione confortatus postea sem
per de ipsa conceptione predicauit:
credens hanc esse beatissime virginis
voluntatem: que ad hoc insinuanduꝫ

sue cõceptionis deuotis multas gra
tias elargitur. Nam tempore Blan
chorum cuȝ Mediolani esset maxima
pestis fecerunt mediolanenses votuȝ
beate virgini q̄ si eos liberaret: festū
sue immaculate cõceptionis celebra
rent. Quo emisso voto a dicta peste
liberati sunt. Intellexi etiam q̄ pri
mus dux Mediolani. tam preclaruȝ
consecutus est dominium: quia ad ex
hortationeȝ Magistri Petri de can
dia qui postea fuit summus pontifex
deuotionem precipuaȝ semper habu
it conceptioni beate virginis matris
dei: quam deuote sepius per sanctissi
mam suam conceptionem inuocabat
Credo etiam predictū Sixtum quar
tum ad sūm apostolatus apicem pro
uectum quia quottidie ad vesperas ⁊
matutinum de īmaculata virginis ꝯ
ceptione cõmemorationem faciebat
quam deuotioneȝ etiā in pontificatu
semper vt ītellexi obseruauit. Nouis
sime vero aliud inocentie sue stupen
dum indicium gloriosa virgo maria
demonstrauit. Nam cum serenissimꝰ
rex hispaniarum per multos annos
elaborasset pro captione inclite ⁊ iex
pugnabilis vrbis granate: tandeȝ ad
purissime virginis adiutorium confu
giens deuote vouit cum serenissima
consorte sua regina q̄ si eis de predic
ta vrbe victoriam prestaret: primum
ciuitatis illius templū ad honorē sue
īmaculate conceptionis dedicari fa
cerent atq̄ȝ consecrari. quo facto vo
to: gloriosam de ipsa ciuitate victoriā
virgo illis intemerata concessit. vnde
in prefata vrbe solemniter intrantes
cū magno episcoporū numero: suorū
q̄ȝ procerū atq̄ȝ militū potenti exercitu
votū p̄dictū protinus ꝯpleuerūt. Ani
menł ergo oēs xp̄iani pricipes ad co
lendā īmaculatā matris dei ꝯceptio
nē atq̄ȝ ipsiꝰ festiuitatē iubeant in oī
potētie sue dn̄io solēniter celebrari.
Si qs enī aliquā a p̄dicta virgīe gra
tiā desiderat obtinere illā ad ꝯceptio
nis sue reuerentiā studeat flagitare.
Hoc nāq̄ȝ nouissimo mūdi tp̄e digna
bitur benedicta virgo vniuerso orbi
puritatē atq̄ȝ īnocentiā suam demō
strare. rebelles suos prosternēs: ⁊ sue
ꝯceptōis deuotos exaltās magnifice
Sicut fecit Alexandro nec̄ magno
theologo cui rebelli ⁊ ꝯtrario īmacu
late ꝯceptionis ipsa benedicta v̄go ī
dignationē suā demonstrauit: sili mo
do quo etiā demōstrauit Alexandro
de ales. vnde etiā ipsū ꝯuertit. Qua
propter p̄dictꝰ doctor ꝯposuit pulcher
rimū sermonē de ꝯceptiōe matris dī
accipiēdo pro themate illō cāticoꝝ 4°.
Tota pulchra es ⁊c. ī quo sic dicit. Fe
stū ꝯceptiōis btē marie ꝯsecrate v̄gi
nis honorał propter reuelationē q̄ fac
ta fuit abbati helsino vt talē diē que
signanter fuit sibi expressa celebrari
faceret ad honorē virginis matris dī
sub interminatione mortis sibi infli
gende. Cū ergo reuelatio facta illi sā
cto abbati non debeat discredi. sicut
nec reuelationes antiquis patribus
facte. Pie credendum est q̄ iuxta di
ctā reuelationē prefata solēnitas de
beat celebrari. Ad qd̄ stimulamur
quia natiuitas beate virginis celebra
tur propter reuelationeȝ cuidam soli
tario factam. quare ergo conceptio
non debeat celebrari iuxta reuela
tionem illi sancto abbati factā? Ego
igitur doceo ⁊ assero ⁊ credo illos es
se commendandos qui pie ⁊ deuote
festum conceptionis celebrandum di

ferunt. Et hoc precipue. Nam cum magister theologie existens in scolis publice contrarium docerem, et isto die sicut in alijs diebus: officium doctoris in scolis exercere vellem: teste sole iustitie: arripuit me tam repentinus morbus quod eodem die et annis singulis me excecauit ita quod tali die conceptionis officium magisterij exercere nunquam valui. vnde auditores cõsocij mei extimantes istum morbum euenire mihi quia impugnabam festũ conceptionis: me corripuerunt: et sanum consilium habui ab eisdem vt de illo festo crederem contrarium ac illud festum celebrandum ãnuatim fore sentirem. Et hoc doceo faciẽdũ et hoc assero. hec ille. Ego autem dicere possum cũ beato Augustino ĩ sermone de assumptione virginis: ĩ quo postquam rationibus pijs et catholicis probauit corpus beate virginis nõ fuisse corruptum nec a vermibus corrosum sed simul cum anima resuscitatum et glorificatũ ait. Tibi ago gratias christe quia de sancta virgine matre tua nisi quod pium est ac dignum visum est sentire non potui. vt enim dicit Petrus aureoli vbi supra: eadem dici possunt in presenti questiõe. ĩmo omnia argumenta que fecit augustinus ad probandum quod inconueniens fuisset beate virginis corpus in putredinem verti: multo magis concludunt incõuenientissimum fuisse eius animam peccati stercoribus sordidari et putrefieri. Inter alia autem fundamenta potest adduci illud quod idem Augustinus vbi supra inquit. Dum ait. De Maria credendum non videtur nec extimabile illud cuius extimationem procul pellit inextimabile munus quod accepit. super quibus verbis arguit petrus aureoli vbi supra di. Sed certum est quod maternitas dei causalitas omnis gratie. principiatio diuine pacis caritatis et amicicie: repellit extimationem omnis peccati. Inextimabile enim est principium amicicie esse filiam odij. principium caritatis et pacis esse filiam ire. matrem dei esse seruam peccati. ergo hoc omnino esse nõ debuit secundum verba Augustini hec ille. non enim congruum fuit deo redemptionem humani generis malo incohare principio que tam bono debebat peragi exitu. ad quod facit. c[m]. principatus prĩa. q. prĩa. et quod notat glo. ĩ aũt. vt iudi. sine quoquo suf. §. cogitatio coll. secũda per textũ ibi. Facit etiã ad predicta quod initium est ĩspectandum l. 3[a]. §. scio. ff. de mino. l. si procuratorẽ in principio. ff. man. et l. si id quod. § si filius. ff. pro socio et l. põponius la. 2[a]. ff. de nego. ges. Multum enim valet bonum initium et bona fides in pricipio. l. quid ergo in principio. ff. de his qui no. infa. l. prĩa et 2[a]. C. de longi tem. prescrip. et §. si quis a non domino. Insti. de rerũ diui. et c[o]. fi. de prescrip. Ex quibus omnibus patet quod ĩconueniens fuisset matrẽ dei habere malum initium. In predicto etiam loco predictus doctor arguit sic. Si ut ait hieronymus ad Eustochiũ: omnis honor ĩpensus matri redundat ĩ filiũ ergo similiter dicendũ est de vituperio Quia ad quẽ spectat cõmodũ: spectat et incõmodũ. l. secundũ naturã. ff. de reg. iu. et l. si nõ fuerit. §. ita choiri. ff. pro socio. Cũ igitur turpitudo origĩalis peccati sũme repugnet filio: non videtur bene honorare xpm in matre qui dicit ĩ ea origĩale peccatũ fuisse. hec ille

mihi spe / tadu s

igitur / ... / ...

Et marie cũ ipsa dei mater vt supra patuit fuerit fabricata a filio suo q̃ fa bricat mũdissima ⁊ purissima. Sicut ergo ignis nunq̃ fuit sine calore. nec aqua aliq̃n fuit sine humore: ita ⁊ btã dei genitrix nũq̃ fuit sine inocentia ⁊ puritate: suiq; filij gratia ⁊ amore. Matrem igitur dei infamari ⁊ vitu perari nemo debet supportare. nã et fideles ac boni canes contra auferen tes bona dominorum suorũ solent la trare: rabidi vero canes etiam dñm ac dñam suaz querunt mordere. Cũ ergo secundum iura licitum sit defen dere vasallum ⁊ seruuz. l. sed si vnius §. seruus meus. ff. de iniu. Itez famu lum cõductum. l. 2ª. ff. de vsu. ⁊ habi. Item filio spurio defendere patrem suum. fm Bal. in. l. cuz acutissimi. C. de fideicom. imo etiam licitum est de fendere inimicum si ei vis iferatur. se cundum bal. i. l. vt vim. de iusti. ⁊ iu. Item aĩal propriuz iuxta notata i. l. pª. §. vim. ff. de vi ⁊ vi ar. imo etiam i ter animalia bruta licita est defensio l. pª. §. cuz arietes. ff. si qua. pau. fe. di. Erubescer̃ profecto debent beate vir ginis impugnatores q̃ sint spuriis ⁊ animalibus brutis deteriores: cuz ñ solum eam ñ defendãt: sed vitupera re conentur. q̃ si eam defendere no lunt: saltem ori suo silentium iponãt vt ea que legunt ⁊ ñ recte itelligunt: alios contra matrẽ dei exponere ñ p̃ sumant. Ipsi eni scripta tãtuz discur runt. eorum autem contenta propter frigiditatem stomaci ñ bene digerũt vt de quibusdam similibus iquit Ci nus in. l. iperium. ff. de iuris. om. iudi. Ego vero: vt presentem sermonem ꝯ cludam ⁊ detrahentium machinatio nib⁹ obuiare queaz qui laudãtes bea te virginis cõceptionem appellãt de prauãtes scripturas diuinas seu fal sificantes sanctorum dicta vel eoruz auctoritatibus abutentes. vel menda cia fingentes. Dico q̃ ipsi alijs impo nunt qđ forte ipi facere cõsueuerunt. Sicut quidam scolaris strabo erat tẽ pore quo ego legali studio operaz da bam i ciuitate papiensi qui cum vide bat aliquẽ sibi cõtumelias dicere vo lentem: timẽs ne ei improperaret q̃ esset strabo: statim ei dicebat. Tu es vn⁹ strabo q̃uis ille rectos ⁊ pulcros haberet oculos. De talibus aũt veri ficat̃ illud qđ ponit salomon eccle. xº. di. Stultus i via sua ambulãs: cum ipse sit isipiens oẽs stultos existimat. Et seneca i liº. de morib⁹ dicit. Hoc habet oĩs affectus vt i quo ipe isanit ceteros putet isanire. ⁊ Augu. super p̃s⁹. iiß. sermone. i2º. ait. homo malus suspicatur i alio qđ sentit i se ipo. Sci ant ergo oẽs q̃ ea que i hoc ope scri psi. aut ipse ex originalib⁹ libris extra xi. aut ab alijs auctorib⁹ sic allegata transcripsi. Miracula vero hic posita aut ipse oculis ꝓpriis vidi. aut a fide dignis narrata vel descripta recitaui q̃ quidem vera miracula ñ potuerũt p diabolicam artem fieri vt patuit su pra sermone 7º parte 2ª. vnde appa ret malignitas ipugnantium inocen tiam genitricis dei qui dicunt p̃dicta miracula ⁊ prodigia fecisse diabolũ. O isipientia maxima. Quis enim sa piens credere poterit q̃ diabolus mi racula faceret ad ṽginis gloriã: quaz semp habuit capitalẽ inimicam? non eni p̃sumendũ est quẽ debere extolli ac laudari a capitali inimico. imo po ti⁹ deprimi ⁊ vituperari. Et ꝓpterea leges reprobãt testimonium similiuz

l. testiū. ff. de testi. Tales obstinati ī vituperatione virginis: nec auctoritatibus nec rationib⁹ nec quibusuis miraculis credunt. Et ideo de ipsis tantūmodo ī omnibus precedētibus sermonibus ītellexi qñ impugnātes purissime virginis cōceptionē. vt eos ad sanam sententiam reuocarem: exprobrationis flagello percussi sciens ꝙ ꝑ salomonē dicitur prouer. 29°. virga atqȝ correctio tribuit intellectū ⁊ sapientiam. Non igitur dico ꝙ aliquis hacten⁹ peccauerit qui licet errauerit beatam tamen virginem in originali peccato cōceptam ñ ex pertinacia sed ex quadam solum ignorantia ⁊ falsa opinatione putauit. Illos vero dico peccasse ⁊ peccare grauiter qui ex obstinatiōe ac pertinacia atqȝ malignitate purissime virginis matris dei conant̄ inocentiaȝ impugnare. Quos tamen moneo vt a malo ꝓposito suo cessent. quia melius ē desistere ꝙ mā le cepta perficere. l. pomponius. §. meminisse. ff. de inof. te. ⁊ l. quis sit fugitiuus. ff. de edil. edic. ⁊ per bal. ⁊ doc. ī. l. siquis ñ dicam. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ ꝑ glo^am^. in. l. q ea mente. ff. de iniu. Itē quia licitum est se ipsum corrigere. sicut ēt facit iuriscōsultus ī. l. diuus. ff. de iure pa. ⁊ ī. l. labeo. vbi glo°. ff. de ser. rusti. predi. Ego aūt licet vt arbitror nihil nisi secundū catholicā veritateȝ scripserim: tñ more boni ⁊ fidelis christiani. omnia in hoc ope posita ⁊ ēt in omnibus alijs meis scriptis presentibus ⁊ futuris sanctissime sedis apostolice iudicio ⁊ determinationi humiliter submitto: Quam dñs nr̄ Jesus christus cū pastor̄ suo ꝓtegat ⁊ glorificet meritis ínocentissime matris sue. Cui sit Honor ⁊ sempiterna gloria per infinita secula seculorum Amen.

Melius ē desistere q̄ malo incepto p̄ sever[are]

Licitū ē se corriger[e]

Beatissimo atqꝫ felicissimo dn̄o.d.Sixto quarto: Sedis aplice sum mo pontifici sanctissimo Frater Bernardinus de busti ordinis minorum minimus humilem ac debitam commendationem.

On fuit ãtistes:pr̄ o sanctissime quisq̄
Sed neqꝫ venturis forte diebus erit:
Te magis ĩtacte ꝑconia virginis optãs
Et laudes ardẽs magnificare suas:
Namqꝫ sui totum conceptus fama per orbem
Panditur officio sixte beate tuo.
Laudatur patrio nunq̄ fedata cruore:
Cerbareo nunq̄ subiacuisse iugo.
Undiqꝫ mellifluo fertur super ethera cantu:
Letantes videas sic resonare choros:
Nulla fuit tanto mulier redimita decore
Que speciem superet virgo maria tuam.
Candidior niueo rutilas regina colore
Et radijs cedit clara diana tuis:
Luna suum perdit tecum sociata nitorem:
Atqꝫ comes nullum sol tibi lumen habet.
O benedicta dei genitrix:te crimine solam
Immunem natus contulit esse tuus.
Ipse tuam formans animam sic virgo redemit
Crimina q̄ primi nulla parentis habes.
Non fuit in toto conceptus sanctior orbe:
Si non de nato sint mea verba tuo.
Sed licet hoc sacri monstraret pagina verbi.
Turba tamen nuper multa rebellis erat.
Ceca nimis meritos tibi gens tollebat honores
Conceptum referens non sine sorde tuum.
Uoluerat indoctum sua per phantasmata vulg⁹
Nescius insipidum qui tulit auctor opus.
Impia virgineum blassemans lingua nitorẽ
Gaudebat dominam dilacerare suam.
Nullus erat diros in te qui sterneret hostes
Spernentes laudes virgo benigna tuas:
Protinus vt nouit sanctissimus ista sacerdos
Zelator cultus Sixtus vbiqꝫ tui.
Horruit immensum facinus tantumqꝫ fideles
Commonuit populos non tolerare nefas.
Nec mora nogarolus sapiens leonardus ameno
Hoc super:officium condidit eloquio.
Exultans pulchro:multumqꝫ volumine letus

Clauiger etherei maximus ipse poli
Jussit vt innocui conceptus festa triumphis
Atqꝫ per octauum sint celebrata diez.
Sic ergo amissos tribuit tibi Sixtus honores
Atqꝫ tui curaꝫ virgo pudoris habet.
Mundicia ĩ cunctis colitur nũc en tua tẽplis
Jã patet atqꝫ ortus gloria magna tui.
Nunc tua deuoti referunt magnalia fratres:
Estqꝫ tuis totus laudib⁹ orbis ouãs.
Hoc aũt summo residens in culmine presul
Quo tua pereuit fama peregit opus.
Jlle tuos cuncto diffudit in orbe triumphos
Est quibus ĩmensa gloria parta tibi.
Hoc igitur solitas referas ꝓ munere grates:
Glorificãs sixtum virgo maria tuum.
Tam sibi longeuã tribuas pia virgo salutem
Mathusalem valeat vt supare dies.
Deniqꝫ felices postqꝫ compleuerit ãnos:
Angelicos ĩter fac iubilare choros.
Tu vero innocue laudes qui virginis optas
Sixte ꝑcor nostri cerne laboris opus.
Jnclita virginei conceptus gaudia pulchro
Gentibus ac grato pãdimus officio.
Hoc igitur supplex rogito sanctissime presul
Clauibus ista tuis tangere scripta velis.
Robore sixte tuo: valeat quo dicere nostrum
Virginis officiũ cui celebrare placet.
Hoc tibi ñ paruas pariet p secula laudes.
Et titulis cedet gloria magna tuis.
Jnsuper eterni genitrix castissima regis
Gaudia cõfusis hostibus alta feret.
Te quoqꝫ celorum resonantes cantica ciues
Laudabunt dñam sic coluisse tuam.
Jlle etiam casto peperit queꝫ corpore matris
Premia cultori conferet ampla sue.

Finis.

Beatissim⁹ i xpo pater Sixt⁹ papa quart⁹ cum sibi p̄sentatū fuisset seqnēs officiū ɔceptōis btē ṽginis: atqȝ rogat⁹ esset vt p aliquē vel aliquos sapiētes theologos illud examiari faceret: dixit q̄ ipsemet volebat examiarē. postq̄ ṽo diligēter ipm officiū examinauit p⁹ illō orten⁹ approbauit: atqȝ vt iprimeref ordinauit: Deide p hoc īfrascriptū breue apostolicuȝ corrobo rauit ⁊ confirmauit.

Dilecto filio bernardino de busti de Mediolano: ordinis minorū de obseruantia: Sixt⁹ papa quartus salutem ⁊ apostolicā benedictionem.

Dilecte fili: libenter ad ea ɔcedēda inducimur: q̄ deuotiōis respiciūt incrementū: Tuis igif i hac parte supplicationibus inclinati: vt officiū ɔceptōis beate ṽginis marie p te cōpilatū ⁊ ordinatū: Tu ⁊ oēs qui id voluerit pro deuotiōe sua dicere ⁊ recitare: libere ⁊ licite possitis ac valeatis: seu possint ac valeāt: apostolica auctoritate tenore presentiū ɔcedimus pariter ⁊ indulgemus: Nō obstantib⁹ ɔstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ apostolicis ceterisqȝ ɔtrariis qbuscūqȝ Datū rome apud sanctū Petrū sub ānulo piscatoris die. 4°. octobris M.cccclxxx. pōtificatus nostri anno decimo.

L. Grifus.

Reuerēdus pater frater Matheus d̄ nouaria ordinis minorū: dū esset Cōmissari⁹ i curia romana Reuerēdissimi patris fratris Angeli d̄ clauasio vicarii generalis: quo ad fratres d̄ obsuātia i partib⁹ Cismōtanis existēs coram scīssimo dn̄o nostro Sixto 4°. summo pontifice dixit: placeat scītati vestre q̄ celebrātes officiū ɔceptiōis beate virginis marie editū p fratrem Bernardinū de busti habeāt eandē idulgentiā quā sanctitas vestra ɔcessit celebrantib⁹ officiū dn̄i Leonardi nogaroli. Sūmus āt pontifex respōdit. Nos sumus ɔtenti: ⁊ dedit benedictionem suam.

Incipit deuotissimū officiū imaculate ɔceptionis gloriose virginis marie editū p fratrē Bernardinū de busti ordinis minorū: Quod quidē officiū approbatū est ⁊ cōfirmatū a scīssimo dn̄o nostro Sixto quarto pōtifice maximo: Qui ad maiorē eiusdeȝ illibate virginis gloriam omniumqȝ fideliuȝ deuotionem: auctoritate apostolica ɔcessit q̄ hoc officium possit i dei ecclesia sicut alia diuina officia celebrari non solum a fratribus ⁊ monialibus de ordine beati Francisci sed etiam a ceteris religiosis: ⁊ clericis qbuscūqȝ.

In primis vesperis. Antiphona.

Dixit domin⁹ domine mee. sede a dextris inocētie tue alleluia. ps. Dixit dominus cum reliquis de sancta maria. antiphona. Laudate pueri dominā super omnes gētes i ɔceptu gl'iosā. all'a. añt. Letatus suȝ i his q̄ dicta sunt mihi: ɔcepta est hodie regia celi. all'a. Añt. Nisi dn̄s custodisset matrē suam angelus tenebrax denigrasset eā. all'a. añt. Lauda ierusalē dn̄m q nō fecit taliter vlli natiōi: sicut sue dilectissime matri. all'a. Suprascripte antiphōe dicūtur solū qn̄ festū ɔceptiōis vēit i 2ᵃ feria qr totū officiū i primis vespis fit d̄ ɔceptōe

Capitulum.

DOminus possedit me i initio viarum suarū ante q̄ quicq̄ faceret a pricipio. Ab eterno ordiata sum ⁊ ex antiqs ante q̄ terra fieret. Nec dū erāt abissi ⁊ ego iam concepta eram. Hymnus.

GAude mater saluatoris: magni vellus gedeonis: rubus igne q nō vris: veri teplū salomonis. Spōsa dei stella maris: porta celi tu vocaris: mūdi sal⁹. seuientis caput cedens holofernis. Mare sicco calle trāsis: curr⁹ mergēs pharaonis inq₃ sion dñaris: pulsis ide iebuseis. Assueri regis sceptrū: caput tāgēs v̄go tuū: mori fecit laqueatū aman sanctis inimicū. Babilonis rex i p̄dā: nō abduxit te captiuā: philistei nec golie es trāsfixa pugiōe. Sicut suū sol nitorē: nūquā p̄dit nec decorē: primi p̄tis sic tu labē nullā sentis nec fetorē. Tu sol occasum nesciēs: lūaq₃ sēp rutilās: tu sidus lucē pariēs: delicti nubes p̄fugās. Null⁹ i te ɔfidētes vnq̄ vidit ifelices: vere tibi nā deuot⁹ ē necesse sit beat⁹. Ad te ergo nos clamātes: i hac valle lacrimātes: ad nuptias eternales fac venire triūphātes. Amen. Potest ēt dici hymn⁹. Aue maris stella. ℣. Conceptio ē hodie scē marie v̄ginis. all'a. ℞. Cui⁹ inocētia deuotas illustrat aīas. all'a. Ad magnificat. Añ. Magnificat aīa mea dñm. ⁊ exultauit spūs me⁹ i d͡o salutari meo q me p̄seruauit ab originali peccato. all'a. all'a. all'a. Oratio.

DEus q imaculatā virginem mariā vt digna filij tui mater existeret: ab omni labe peccati i ɔceptiōe sua p̄seruasti: tribue que sumus: vt qui ei⁹ inocentie puritatem veraciter credim⁹ ipam p̄ nobis apd̄ te semp itercedere sentiamus. p eundem: Ad matutinum inuitatoriū. De imaculato ɔceptu virgineo. Jubilemus deo salutari nostro. ps. venite. Hymnus.

O Benedicta femīa quam celi laudāt agmina te ɔfitētur hodie ɔceptā sine crimie. Sicut solaris radi⁹: corruptiōis nesci⁹ itra sti matris viscera: o gloriosa domia. Nullū redemit fili⁹ ex oī gente dignius: q te seruauit p̄uide: mundā pater no scelere. Gloria tibi dñe qui natus es de virgine ⁊c. Jn p̄io nocturno: añt. Eleuata ē marie puritas super choros angelorum. all'a. ps. Domine dñs noster: añt. Jn sole posuit tabernaculū suū dominus: qa d̄ imaculata virgine oī puritate fulgida natus est xp̄s. all'a. ps. Celi enarrāt gloriam dei. añt. Ab initio ⁊ ante secula de⁹ ordinauit eā: ⁊ filio suo p̄parauit eam. all'a. ps. Domini est terra. ℣. Libera sti me domine ex ore leonis. all'a. ℞. Et a cornib⁹ vnicorniū humilitatē meā all'a. Ex dictis scōr doctor. Le. p̄ia.

BEatus Ambrosi⁹ quodā in sermone de gloriosa virgine Maria exponens p̄pheticū illud. Egredietur virga d̄ radice iesse sic d̄ eius inocētia protestatur dicēs: Hec est virga i qua nec nodus originalis: nec cortex venialis culpe fuit. Hylarius. D. v̄go benedicta sup oēs feminas: que angelos vicis puritate: q̄ oēs sanctos superas pietate. Hieronymus. Quicqd i maria gestū est: totū puritas: totū veritas: totūq₃ gratia fuit. ℞. Jn me gratia oīs vite ⁊ veritatis. Jn me omnis spes vite ⁊ virtutis. all'a. ℣. Transite ad me oēs qui ɔ

cupiscitis me: et a generatōibus meis adimplemini. In me Lectio secūda.

Idem quoq; hieronymꝰ inquit: Quicquid humāis dici potest vbis: minꝰ est a laude virginis. Et iterū. Nihil est candoris: nihil ē splēdoris: nihil ē numinis qđ nō resplēdeat in virgine gloriosa. Et alibi. Nulli dubiū ē de matre domini quin talis ōbuerit esse q̄ nō posset argui ō peccato ga fuisset ad īproperiū filij. ℞. Ego mater pulchre dilectōis: timoris: ac magnitudinis et sācte spei. allīa. allīa. ℣. Spiritꝰ meus super mel dulcis. et hereditas mea sup mel et fauū. Allīa. al. Lectio tertia.

Basilius. Quid dulciꝰ fratres carissimi: qđ iocūdiꝰ: Quid salubriꝰ: aut quid felicius q̄ de beata virgine loqui: de virgine cogitare: de vgine p̄dicare. et ipsam in oībus sequi et imitari: Hec est redēptio nostra: salus: vita: spes: refugiū: ꝯsiliū et auxiliū nr̄m: hec est q̄ fuit ī vtero matris absq; origīali peccato ꝯcepta et generata. ab oī marita li vicio segregata. omni etiā; veniali peccato priuata et ī ꝯctis actibꝰ et moribus suis spiritus sancti gratia plēa et fecunda. Hieronymus. Ceteris p partes gratia prestat. Marie vero tota se infudit gratie plenitudo. ℞. Multe filie ꝯgregauerūt diuitias: tu vero maria supgressa es vniuersās. allīa. allīa. ℣. Vox eni tua dulcis: et facies tua decora nimis. Allīa. allīa. In. 2°. nocturno aū̄t. Astitit regīa a dextris tuis ī vestitu deaurato circūdata varietate. allīa. p̄s. Eructauit. aū̄. Fluminis īpetus letificat ciuitatē dei: sanctificauit tabernaculū suum altissimus. allīa. p̄s. Deꝰ nr̄. Aū̄t. Gloriosa dicta sunt de virgīe maria qa fundauit et preseruauit eā altissimus. allīa. p̄s. Fundamēta eiꝰ. ℣. Eruisti a framea deus animā meā allīa. ℞. Et de manu canis vnicam matrē meam. allīa.

Lectio quarta. Sermo.

Intemeratam matris sue conceptionem saluator nr̄ innumeris frequenter propalauit indicijs. Quodam enim tempore religiosi quidam in tantam conceptionis altercationem proruperūt vt ordinis minorū fratres hereticos affirmarent: quia dei genitricem sine originali macula conceptam suis in predicationibus protestantur. Ea ō re apostolico iussu ī parisiensi studio publica disputatio peracta est: Ad quam dicti accusatores cum īnumeris pene ordinis eorum doctoribus ꝯuenere: Dominus vero noster yesus xp̄s ad protegendam dilecte matris dignitatem Scotum ordinis minorū doctorem eximium ad ciuitatem illā protinus destinauit: qui aduersariorū fundamentis argumentisq; omnibꝰ inconuincibili sermone cōfutatis ita ꝯceptionis dn̄e inocentiā clarissime ꝯprobauit: q̄ omnes illi fratres subtilitatē eius plurimū admirati obmutescentes ī disputando defecere. Quapropter opinio minorū a parisiēsi studio illico approbat. Scotus vero doctor subtilis ꝓpter hoc appellatus victor ad altissima vere sophie studia remeauit Illi aū̄t tā multi accusatores a paucissimis supati obstupescētes recessere. ℞. Nolite timere multitudinē istā: ego enim dominꝰ adiutor vester allīa. allīa. ℣. Dabo vobis os et sapientiam cui resistere nō poterunt omnes aduersarij vestri. Allīa.

Lectio quinta.

Adẽ ẽt ĩ ciuitate sacerdotes erant qdã dñe nr̃e innocentiã non credẽtes: q vt suã melius opinionẽ populis intimarent quendã nobilẽ virũ eoꝝ communicantẽ operib⁹ obsecrarũt vt pro ꝯfirmanda ipsoꝝ sententia se postq̃ aliquandiu finxisset ĩfirmũ mori postremo simulãs ad eorũ ecclesiã quasi ꝑ sepultura magno cũ apparatu turbis comitãtib⁹: faceret deportari. Depositoqꝫ ĩ medio eccl̃ie feretro secundũ patrie morẽ eorũ vnus ad populũ popararet. ad mediũ vero ſmonis veniẽs: sic illi q mortuus videret ex parte oĩpotentis dei preciperet. vt si beata v̾go maria originali fuerat vicio maculata protinus a mortuis rediret ad vitã. ℟. Alieni insurrexerũt aduersuz me: ⁊ fortes q̃sierunt diffamare aĩaz meã. ⁊ nõ ꝓposuerũt deũ ante ꝯspectum suũ. Ecce. n. deus adiuuat me. ⁊ dñs susceptor ẽ aĩe mee. al. ℣. Quare fremuerũt gentes ⁊ populi meditati sunt inania? Ecce. Lectio sexta.

Prebuit assensũ nobilis p̃dictus suggestionib⁹ iniquis: oĩbusqꝫ iuxta qd̃ ordinatuz fuerat pactis: ĩnumeris fere scolarib⁹ ciuibusqꝫ ac diuersorũ ordinũ fratrib⁹ ad exequias ꝯuocatis: p̃dict⁹ sacerdos nobilẽ illũ ꝑ dei virtutẽ ac potentiaz ꝯiurauit: p̃cepitqꝫ vt si gloriosa dĩ genitrix v̾go originalẽ ꝯtraxerat maculã ꝓtinus euigilaret a mortuis: Cuz aũt iteratis iussionib⁹ sepi⁹ p̃cepta repeteret nobilis ille ĩmobilis ꝑsistebat qua de re mir ĩ modũ admiratus ꝑsbiter cũ sequacib⁹ suis ĩtremuit: Cõiunx vero simulatoris illi⁹: tã nefãde nõ inscia fraudis: Cũ vsqꝫ ad eccl̃iaz virũ suũ comitata dolorẽ lacrimis simulãs ꝑuenisset: illũ post sacerdotis iussa vidẽs ĩmobilẽ: ꝓtinus btã v̾ginẽ mariti sui malignã fictionẽ obitus multasse suppliciis. Illicoqꝫ ad feretrũ currẽs: ĩuenit viꝝ suuz mortuũ q viu⁹ ĩ eccl̃ia fuerat deportat⁹: ꝓp qd̃ magno eiulatu exclamãs talib⁹ sacerdotẽ ꝯuiciis ĩpetiit. O sceleratissime: viꝝ meũ occidisti. oĩb⁹ igĩ ꝑ ordinez fraudib⁹ astãtibus enarratis mulier illa coniuge orbata lacrimãs recessit. Sicqꝫ gl̃iosa v̾go puritatẽ ⁊ ĩtegritatẽ suã hoc ĩsigni miraculo cũ maxia aduersarioꝝ cõfusiõe demonstrauit. ℟. Quicũqꝫ honorificauerit me glorificabo eũ. Qui ãt ꝯtẽnunt me erũt ignobiles al. ℣. Ego diligẽtes me diligo ⁊ q mane vigilauerit ad me inuenient me. ⁊ mecũ sunt diuitie ⁊ gloria: Qui ãt. In tertio nocturno. Añ. In nocẽtia ⁊ pulcritudo ĩ ꝯspectu ei⁹: scimonia ⁊ magnificẽtia ĩ sc̃ificatiõe illius al. ps. Cantate. i. añ. Qui diligitis dñaz ãnunciate iustitiã ei⁹: ⁊ ꝯfitemini memorie scitatis illi⁹ al. ps. Dñs regnauit exultet terra. añt. Iubilate dño oĩs terra: cantate ac exultate ⁊ psallite ĩ ꝯceptõe v̾ginis benedcẽ al. ps. Cantate. ii. ℣. Uere dñs ẽ ĩ loco isto al. ℟. Nõ ẽ hic aliud nisi domus dei ⁊ porta celi al. Lectio sancti euangelii secundum lucam.

In illo tpe loquente Iesu ad turbas extollẽs vocẽ q̃dam mulier dẽ turba dixit illi. beat⁹ venter q te portauit. ⁊ vbera q̃ suxisti. ⁊ reliqua. Omelia. Lectio septia.

Amãtiũ mos ẽ dilectissimi vt amorẽ suũ tacere nequeãt sꝫ necessariis ac caris suis efferãt ⁊ ꝓdãt: flãmasqꝫ suas intra pect⁹

suũ cohibere nō possint: Enarrāt fre
q̄ntius: vt ipa assiduitate narrādi: sola
ciū amoris sui captent. Et refrigeria
imense dilectōis assumāt. Euenitq;
sepius vt ēt clamorosas voces ɔtinē
nō possint. Ea pp deuota hec mulier
d qua euangelista testat glīose v̄gis
amore succensa extollens vocē suā d
turba dn̄i nr̄m allogt dicens. Btūs
venter q te portauit ⁊ vbera q̄ suxisti
Recte btūs venter q eterne btitudis
aditū reserauit. Btūs venter q orbē
vniuersū benedictōe repleuit. Btūs
venter p quē peccatores veniā: iusti
grāz: angeli leticiā: filius dei humāe
carnis substantiā: totaq; trinitas glo
riā pcepit. ℟. Btā me dicent oēs ge
neratōes. Quia fecit mihi magna q
potens est ⁊ scūm nomen ei⁹ all'a. ℣.
Respexit humilitatē ancille sue. ecce
enī ex hoc btā me dicent omnes ge
neratōes. Quia fecit. Lectio octaua.

Beat⁹ igit venter marie qui nulli vnq̄ fuit obnoxius cul pe. si enī recte scripturas inq rim⁹. si fideliter rei v̄itatē scrutamur nō mō actuali: sz ēt origiali macula i temerata monstrat. Perlege ḡ codi cis hui⁹ v̄itatem q noscere gestis ma rie puritatem. Hoc eteni decet xp̄i di scipulū genitricis ei⁹ magnificare cō ceptū. Me igit zelus dn̄eq; deuotio. agnite v̄itatis amor: ac ōfēsio. pietatis cult⁹. ⁊ affectio: ad extollendā v̄gis ɔ ceptōem accendit. ℟. Laudate dn̄az oēs gentes. laudate eā oēs ppl̄i. al'. al'. ℣. Benedicā zillam in oī tpe. sp laus eius i ore meo. All'a. al'. Lectio 9ª.

Qui recte diligentē se n̄ dili git: pfecto iniqu⁹ est. ⁊ igrat⁹ Qui v̄o amicū odit ⁊ psegt. inimitior tigrib⁹ ferisq; oībus crudelior demōstrat. Cur ḡ dilectā dei genitri cem: miserorū refugiū: desolator spem: oīumq; nr̄m singulare p̄sidiū v̄ginē psequar benedictā? Cur aduocatā ce culi nō amem? Cur dn̄ā ⁊ m̄rē me am imaculatā nō diligā? Quomō il lius v̄gis reticere potero scitatē q̄ p sua innocentia ɔcipe meruit saluato rem? Exaltabo ḡ cū deuota muliere vocē meā. Dn̄am dn̄o deuotionē meā dicens. Btūs vēter q te portauit Btā v̄go q̄ te ɔcepit: quā nulla vnq̄ pecc̄i ɔtagio corrupit. ℟. Uidi specio sā sicut columbā ascendentē d̄sup ri uos aquarū: cui⁹ inextiabil' odor erat nimis in vestimētis eius. Et sicut dies verni circūdabant eā flores rosarū ⁊ lilia ɔuallīū al'. ℣. Que est ista q̄ ascē dit p desertū sicut v̄gula fumi: ex aro matib⁹ mirre ⁊ thuris: ⁊ vniuersi pul ueris pigmentarij? Et sicut. ℟. Oēs moriemini qr i Adā peccauistis. Tu v̄o ne timeas o Maria. inuenisti grām apud deū. Nō enī p te: sz p oīb⁹ hec lex ɔstituta est al'. ℣. Dn̄s custodiet in troitū tuū ⁊ exitū tuū: ex hoc nunc ⁊ vsq; in seculū. Nō eni. ℟. Hec est do mus dn̄i firmiter edificata. Bn̄ fun data est supra firmā petrā al'. ℣. Hic bitabo qm̄ elegi eā. Bene fundata ē ℟. Scalam vidit iacob. Cuius cacu men celos tangebat all'a. ℣. Angelos quoq; descendentes ⁊ ascendentes q eam lumine replebant: eiq; dn̄s inhe rebat. Cui⁹ cacumen. ℟. Porta hec clausa erit pccō ⁊ nō apiet. Qm̄ dn̄s deus ingressus est p eā: eritq; clausa principi al'. ℣. Hec est porta dn̄i. ⁊ pec catū nō transibit p eā. Qm̄. ℟. Hec est mulier quā p̄parauit dn̄s filio dn̄i mei. pulchra nimis ⁊ dcora facie. icre dibil' pulchritudis ⁊ formosa valde:

oīumq; ocul' grosa. Al'. al'. v. Et ideo adamauit eā rex plusq̄ oēs mulieres ⁊ posuit diadema regni i capite eius Al'. Ista R̷. distribuunt' infra octa uaz. Incipiēdo 2ᵃ die a 3ᵒ R̷. diei pri me. ⁊ 3ᵃ a 4ᵒ ⁊ sic successiue p ordinez Ad Laudes. Añ. Domū tuā dñe de cet scitudo in lōgitudinē dierū al'. ps Dñs r̄gnauit. Cū r̄liqs añ. Introite i ɔspectu dñi i exultatōe i ɔceptu dul cissime matris sue al'. añ. Adhesit aīa mea post te. me suscepit dextera tua. ipi v̄o i vanū q̄sierūt aīaz meā al'. añ. Spirit⁹ ⁊ aīe iustorū bñdicite dñe an gelor al'. añ. Exultatōes dei i guttur ei⁹ bissus ⁊ purpura īdumētuz illius al'. cap̄. Dñs possedit me. Hymnus.

Exultet celi ɔcio. Marie dulci filio: nosq; letemur hodie ɔce ptiōe dñe. Maria mūdi gl'ia: lucis eterne filia: te p̄suauit fili⁹ ab oī labe penit⁹. Origial' macula ɔcta res psit secula: sola p⁹ natū vicijs nūq̄ ɔ tacta diceris. Maria mr̄ gr̄e: exēplar īnocētie: te depcāur itime. nos a pcō ɔtege: pr̄i. nato: paclito dec⁹ honor ⁊ gl'ia. atq; marie v̄gini p īfinita secu la. Amē. v. Dñe dilexi decorē dom⁹ tue al'. R̷. Et locuz h̄itatiōis gl'ie tue al'. Ad bñdict⁹. Añ. Bñdictus dñs de⁹ ysrael: qa p̄suauit ⁊ fec̄ redēptio nem mr̄is sue al'. al'. al'. oīo vt supra. Ad primā añ. Ex oī tribulatiōe eri puisti me: ⁊ sup inimicos meos despe xit ocul⁹ me⁹ al'. Ad tertiā añ. R̄ñde bo exprobrātib⁹ mihi v̄buz qa libera ta suz p filiū meuz al'. Cap̄. Dñs pos sedit me. R̷. bre. Liberasti me dñe ex ore leonis al'. al'. v. Et a cornibus vni cornuū humilitatē meā. al'. al'. Gloria pr̄i. Liberasti v. Eruisti a framea de⁹ aīaz meā al'. R̷. Et d̄ māu canis vni

caz mr̄ez meā al'. Ad sextā añ. Decli nate a me maligni p̄seruauit me gra tia filij mei al'. Capitulum.

Beatus hō q audit me ⁊ q vigilat ad fores meas quot ti die: ⁊ obseruat ad postes hostij mei: q me iuenerit: iueniet vitā ⁊ hauriet salutē a dño R̷. bre. Eruisti a framea de⁹ aīaz meā al'. al'. v. Et d̄ māu cāis vnicā mr̄ez meā al'. al'. Glo ria. Eruisti. v. Uere dñs ē i loco isto al'. R̷. Nō ē hic aliud nisi dom⁹ dei ⁊ porta celi al'. Ad nonā. añ. Redie me a calumnijs hominū vt magnificent deuoti ɔceptuz meum al'. Capitulū.

Qui audit me n̄ ɔfundet'. ⁊ q opant' i me n̄ peccabūt. q me elucidāt vitā eternā h̄ebunt R̷. bre. Uer' dñs ē i loco isto al'. al'. v. Nō ē hic aliud nisi dom⁹ dei ⁊ porta celi al'. al'. Gl'ia. Uer' dñs. v. Dñe di lexi decorē dom⁹ tue al'. R̷. Et locuz h̄itatiōis gl'ie tue al'. In i cōis vespis an. Tota pulchra es Maria. ⁊ macu la origial' n̄ ē i te al'. añ. Sicut liliū in ter spias: sic Maria iter Ade filias al'. añ. Cādor ē lucis eterne. ⁊ speculum sine macula al'. añ. Tu gl'ia yerusalez tu leticia ysrael. tu honorificentia po puli n̄ri al'. añ. O pulcherria iter mu lieres: pulchre sunt gene tue. collū tu uz sicut monilia al'. Cap̄. Dñs posse dit me. hy. Gaude mr̄. v'. Aue maris stella. v. Cōceptō ē hodie ⁊c. Ad Ma gnificat añ. Sicut cedr⁹ exaltata suz i libano. ⁊ sicut cupssus i mōte syon. Quasi mirra electa. ⁊ sicut ciamomū ⁊ balsamū aromatizās dedi suauitatē odoris al'. al'. al'. Oio vt supra. Scda die ex dcis sacrorū dictorū. Lec. pria.

Basili⁹. O Maria tu cādo ris ⁊ decoris forma: cui i ter

ris ñ ē eq̃lis:nec ĩ celi ianua. Cipria
n⁹. O v̄go iusta. ⁊ oĩ iusticia plẽissima
cui⁹ conceptio singularis. Origenes.
Que neq̃ serpẽtis psuasiõe ȯcepta.
nec eius venẽosis afflatib⁹ est īfecta:

Lectio secunda. Hieronymus.

Ortus ... Amici cãticis ȯ Maria:or
tus ɔclusus. fõs signatus
emissiões tue padisus:ort⁹
ȯliciarũ ĩ quo sunt ɔsita vniuersa flo
rũ genera ⁊ odoramẽta v̄tutũ. sicq̃ si
gnat⁹:vt nesciat violari:neq̃ corrũpi
vllis īsidijs:fraudibusue diaboli. fõs
itaq̃ signat⁹ sigillo totius trinitatis.
Scũs Cirilus pr̃iarcha alexãdrin⁹.
Propter filiũ temerariũ ē ĩ Maria
põer̃ culpã aliquã vł pcm̃. Lec. tertia:

SAnct⁹ Jldefõsus archiepus
toletan⁹ ĩ li°. beate v̄gis dic
Btã v̄go maria nisi in vtero
mr̃is scĩficata fuisset:minie ei⁹ natiui
tas coléda eẽt. Sz q̃r auctoritate scõ
rũ pr̃ũ digne vt nouit vr̃a caritas
venerar̃:ɔstat eã ab ipo origiali pcõ
fuisse imunẽ:p quã ñ solũ eue soluta
ē maledictio verũ ẽt oib⁹ ē bñdictio ɔ
ȯdata. Nullis igir̃ postq̃ nata ē ȯlic
tis subiacuit:nec ẽt origiale pcm̃ ĩ vte
ro scĩficata ɔtx̃t. De s̄mõe Lectio. 4ª.

ALijs ẽt idicijs puritatẽ ⁊ ĩno
cẽtiã suã v̄go gl̃iosa mõstra
uit. De btõ. n. guidisaluo ar
chiepõ tolosano q pp singularẽ erga
dñaz nr̃az ȯuotionez:ei⁹ capellanus
nũcupat⁹ ē Legir̃ q̄ quotiẽscũq̃ cele
brabat aderat ei virgo bñdcã. Cũ ãt
ĩ die ɔceptiõis eiusdẽ se ad sacroscã
missarũ solẽnia p̄pararet apparuit il
li dei genitrix maria:eiq̃ vnã mũdis
simaz planetaz:niueo candore radiã
tẽ tradidit dicens. Scias Guidisalue
me sine origiali macula fuisse concep
tam Reuerenter igitur festum Iteme
rate conceptionis mee celebrare pro
cura Archieps vero non surdus au
ditor:composuit pulcherrimum de ɔ
ceptione virginis tractatum:ordina
uitq̃ festum immaculate ɔceptionis
per totam hispaniam solemniter cele
brari:totoq̃ vite sue curriculo ãnua
tim publice de cõceptiõe beate dei ge
nitricis:omni qua potuit eloquentia
perorauit. Lectio quinta.

BEatus Bernard⁹ abbas
post mortem suaz totus lu
cidus cuidam de suis fra
tribus apparuit. Cum aũt oẽ eius in
dumentum cãdiduz esset:solo ĩ pecto
re quedam nigerrimi coloris macula
videbar̃. Querenti aũt fratri vbi illã
maculã recepisset:respondit. Cum ta
li macula volui tibi apparer̃:quia dũ
viuerem ĩ quadam extiti nõ vera opi
nione:existimans matrez domini no
stri originalem maculam contraxisse.
Dicas ergo fili mi fidelibus populis
que vidisti. Lectio sexta.

IN reuelationibus beate bri
gide habetur q̄ quidam ca
pellanus eius sacre theolo
gie doctor eximius Mathias nomie
beatam Brigidam exorauit dicens
Te deprecor filia vt mihi reuelare di
gneris:si bñdicta virgo maria ab ori
ginali fuit vicio deturpata Beata ãt
Brigida dixit. Semel virginẽ roga
ui purissimã:vt modum mihi sue scis
sime cõceptiõis aperiret. ipsa vero re
spondit. ex Joachim ⁊ Anna paren
tibus ꝓpagataz:scias me ab oĩ pecca
torũ sorde fuisse p̄seruataz. Protin⁹
his auditis p̄dictus fr̃ opinionẽ suam
deposuit festũq̃ ĩmaculate ɔceptiõis
ãnuatĩ p̄dicãs deuotissime celebrauit

De Omelia Lectio septima.

VErũ q2 i fidei nr̃e articul' ex ꝓssa huiuice vitaus mẽtio ñ hẽtur: oppositã tenẽtib⁹ ptẽ: heresis ĩpõer crimẽ: dõec aliud eccle sia statuat nõ debem⁹. Ita ergo dñe nr̃e inocẽtiã ꝯceptiõis credimus. ꝙ tñ cõtrariũ asserẽtes. hereticos nõ puta m⁹. Fideliũ ãt ꝯgruit pietati: dei geni tricẽ nullis pcõrũ sordib⁹: ꝯtamiatã ꝓferri. Audite ergo xp̃iani oẽs ⁊ cre dite imaculatã conceptionẽ virginis gloriose. Lectio octaua.

SEd fortasse aliqs dicat. Illi r̃cte docẽt: q cãs ꝺ singul' red dunt: oportet eñi docentẽ nõ solũ verũ affirmare: sʒ ẽt illi⁹ cãz assi gnar̃. idcirco disputando ꝓcedãus. ⁊ fidei nr̃e cãz i mediũ arguẽdo ꝓfera m⁹. Quãto eñi magis rõne nitimur. tã to maiorẽ v̾ba nr̃a auctoritatẽ sortiũ tur. Audi ergo v̾itatẽ doctrĩe: q̃ ĩma culate ꝯceptiõis ꝺuot⁹ cultor effect⁹: ꝯseq̃ris gr̃az miĩatõis diuĩe. lectõ 9ª.

DIcit btũs Thomas in 3ª pte sũme. Quos de⁹ ad aliqd eli git ita p̃parat ⁊ dispõit: vt ad illõ ad quod eligunt̃ ĩueniant̃ ydonei: iuxta illõ apl̃i: idõeos nos fec̃ mĩstros noui testi: sʒ btã v̾go ab eterno fuit e lecta diuĩt⁹: vt eẽt mr̃ xp̃i. vñ ip̃a p sa piẽtẽ dic. ab eterno ordiata suz. ergo de⁹ p gr̃az suaz eã ad tã mirabile op⁹ idoneã p̃seruauit. Nõ fuisset ãt idõea mr̃ dei: si vllo tpe vl' ẽt i morſito fuis set p pcm̃ ãcilla diaboli: qa ꝺdec⁹ filij parẽs sine honor̃. ergo mr̃ itacta dñi nr̃i p diuinã gr̃az fuit p̃suata a conta giõe origial' ⁊ actual' pci. Tertia die ex dcis sacrorũ doctorũ Lectio pr̃ia.

AUgustin⁹ i li. ꝺ natura ⁊ gr̃a de v̾gie bñdcã ꝓfitet̃ dicẽs. Excepta sola v̾gie ꝺ qua pp honorẽ dñi nullã ꝓrsus cũ de pcis agit̃ hẽre volo qõnẽ: Scim⁹. n. ꝙ pl⁹ ei gr̃e do natũ fuit ad vicendũ ex oĩ pte pecca tuz: q̃ ꝯcipe ⁊ parer̃ meruit quẽ ꝯstat nullũ habuisse peccatũ. Hac igit̃ v̾gi ne excepta si oẽs sci ⁊ scẽ dei cũ viue rẽt iterrogati fuissẽt vtrũ sine pcõ fuis sent: oẽs vna voce dixissẽt. si dixerimus qa peccatũ ñ hẽm⁹: ip̃i nos seducimus ⁊ v̾itas i nobis ñ est. Lectio scđa.

SEd rñdet fortasse aliqs Au gustinuz ꝺ pcis tm̃ actualib⁹ loq. Audi rñsiuz v̾itatis. An gelicũ doctorẽ mẽdacẽ facis. Multi. n. sci ⁊ scẽ dei regnãt i celis q nũq̃ ac tualib⁹ irretiti fuer̃ pcis. Si ergo Au gustin⁹ ꝺ actualib⁹ tm̃ loq̃t̃: ei⁹ illico sñia velut v̾itati cõtraria ab omnib⁹ reprobatur. Lectio tertia.

IN his ergo v̾bis Augustin⁹ nobis ĩtimare ꝯtẽdit: nemĩnẽ oẽ ĩ regno celor: quẽ ñ tenue rit qñqz cathõca ꝺlictor. Aliq. n. origi nalẽ tm̃ maculã cõtraxere: sicut ĩno cẽtes. ⁊ mlti ĩfantuli q p⁹ baptismũ ꝓ tin⁹ decedẽtes ad celestẽ gl̃iaz trãsier̃. Alij v̾o nõ mõ origiali. sʒ actualib⁹ ẽt pcis saltẽ venialibus sunt ĩfecti. so la dei gẽitrix v̾go oĩ puritate repleta nullo vnq̃ fuit violata peccato.

De sermone Lectio quarta.

LEgit̃ i quodã bti Dñici opu sculo. ꝙ cũ regularis eẽt cão nic⁹ i ep̃atu tolosano ꝯtra he reticos quosdã disputãdo contẽdit: q mltas v̾itati ꝯtrarias ꝯclusiões asse rebãt. Inter al's ãt opiniões: hãc po pul' p̃dicabãt. btãz. s. v̾ginẽ ñ fuisse ab origiali vicio p̃suatã. Cũ v̾o beatus Dñic⁹ se ñ posse illis v̾itatẽ psuadere ꝯspiceret: taliter cũ eis ꝯuẽit: vt suas

pariter ɔclusiões ī ardētī fornace de ponerēt.q̄ āt ignis ardore ñ deficerēt veridice putarent. Deposuer̄ igit̄ heretici suas i medio ignis ɔclusiões inter alia mi̅ta dicētes. Origiali macula ɔtamiata fuit virgo maria. In cōtrariū vo btūs Dñic⁹ affirmauit. stati ergo falsas hereticoꝝ ɔclusiões vorax flāma ɔsūpsit Bti vo Dñici vissima dcā i medio ardētis flāme sine vlla penit⁹ lesiōe nulloqꝫ ī eis ignis apparente īdicio p tres continuos dies perstitere. Lectio quinta.

In regno vngarie qdā ī theologia Magr̄: cōtra v̄gis itacte ɔceptionē corā rege p̄dicauit: illā scificatā asserēs: ñ āt sine macula fuisse ɔceptā. q talib⁹ irreuerenter dcis: audacie sue pēas pferēs ptinus expirauit. In tholosana ēt ciuitate: fr̄ qdā itidē p̄dicare ñ timuit. finita vo p̄dicatōe: ad capellā quādā: missaꝫ celebratur⁹ accessit. In illa āt imago erat gl̄iose v̄gis i marmor̄ sculpta. cū ḡ ad altar̄ fr̄ ille ascēdere p̄sumpsisset Btā dei gēitrix v̄go vultū valde terribilē ei oñdit ꝛ iratū suāqꝫ ab illo faciem reuolut: ꝛ sic vsqꝫ in hodiernum pmanet diem. Lectio sexta.

In ducatu sabaudiēsi iuxta mōtē scī Bernardi fr̄ qdā vidēs mulieres ad ɔceptionis p̄dicationē pgētes icrepauit eas: dicēs purissimā v̄ginē ñ fuisse a dilecto filio suo ī ɔceptiōe p̄uatā: addidit qꝫ si ñ ita ē h⁹ i me obsecro a btā v̄gie fieri miraculū vt añ vespas emittā spiritū. Ita igit̄ fcm̄ est. hora eteni illa: inenerūt eū alij fr̄es suspēsuꝫ p pedes ꝛ mortuū. De omelia Lectio septia.

Omia forsitā aliqs tacit⁹ dicit Audi aliam pteꝫ si vis recte iudicare: iudicāteꝫ eni opꝫ ɔcta rimari. ꝛ ordinē rerū plēa īquisitiōe discuter̄. iō cauillatiões ɔtrarias videam⁹ ꝛ aduersantia pferam⁹ argumēta. opposita. n. iuxta se posita magis elucescūt. positisqꝫ iuxta se cōtrarijs maiora a mioib⁹ discernunt̄. Idcirco philosophus iqt potētes ad vtrāqꝫ ptem dubitare i singul̄ speculamur verū ꝛ falsuꝫ. ꝛ alibi: qrētes v̄itatē sine disputatiōe similes sunt quo ire ignorātib⁹ Iuriscōsult⁹ ēt dicit: disputādo melius v̄itas iuenit̄. Lectio octaua.

Prima igit̄ argumētatio sic pcedit. Nō sunt tm̄ gl̄iose v̄gis a deo illi data a nobis extollēda priuilegia: vt detrahat̄ dignitati ac gr̄e saluatoris nr̄i. Sꝫ hoc p excellētiā dño nr̄o iesu xp̄o priuilegiū attribuit̄ singulare. q ip̄e sol⁹ de primorū stirpe parētuꝫ: origiali ñ fuit polutus feditate. Vñ Augustin⁹ iqt. Teneam⁹ fidei idecliabilē ɔfessioneꝫ: q sol⁹ xp̄s sine pcō nat⁹ ē i silitudinem carnis pcī. Ergo ñ ita extollere debem⁹ v̄gnis ɔceptioneꝫ. vt eā filio suo arbitremur eq̄leꝫ. iō Augustinus dic ñ ē i filijs hoīuꝫ quisquā siñ pcō excepto vno mediatore nr̄o. Lectio nona.

Hui⁹ falsitas argumēti lucida pōt rñsione dissolui. fm̄. n. iuris decreta. ō cōi lege princpuꝫ nemo suis dr̄ statutis alligatus Augusta vo: ab eisdeꝫ mariti sui gr̄a censet̄ imunis. xp̄s ḡ celi terreqꝫ dñs legi q̄ oēs Ade filios pro origiali scelere dānauerat: nulla fuit rōne subiectus. sꝫ iure ip̄o ꝛ p sue excellentiā nature ab oī pcōruꝫ sorde extitit alien⁹ Btā āt v̄go orbis tot⁹ regia legis illius maledictū ñ p naturā sꝫ p filij sui gr̄aꝫ p̄uatiōis euasit. Nō igit̄ ex immaculato v̄ginis ɔceptu dñi nr̄i priuilegiū tollit̄: q sol⁹ p naturā liber na

tus ē a reatu.nec eq̄lis filio mr̄ vene rāda mōstrat̄.imo ex ei⁹ p̄uatōe īsi gnis ⁊ eximia nato p̄rogatiua ɔfert.

Quarta die ex dictis sacrorum doctorum lectio prima.

Augustin⁹ i libro ꝺ qnq; here sib⁹ i psona xp̄i lo q̄ dicēs. Si potuit ingnari manichee mr̄ mea cū ip̄a; facerē;:potui ⁊ ego igna ri cū ex ea nascerer. Et iterū. Hec quā tu despicis manichee mr̄ mea est ⁊ ꝺ manu mea fabricata. Et alibi. Cari tas fecisti vt nō solū maria nō pecca ret s; nec q̄dez peccatū cogitare poss; ⁊ sup ɔctos eam reseruasti ab omni labe peccati. Lectio secunda.

In s̄mōib⁹ ēt dicit. Sūma ꝺi sapiētia:nullā in massa hūa ni generis īuenit viā p quā vt disposuit i mūdū veniens: ei⁹ sub ueniret luctuose pditiōi. donec ad il lā ꝺ q̄ loq̄mur v̄ginē ventū ē. S; hec mor vt i mūdū p humāi generis line am venit:tāta oīs bōi v̄tute pfecte re splenduit:vt eā dei sapientia veridice iudicaret ydoneā:vt p ip̄a; i hoīe; ve niens:nō tātū reatū p̄imoꝝ pentū s; ēt toti⁹ mūdi pccā deleret. lectio 3ᵃ.

Idē angelic⁹ doctor. O mr̄ dn̄i:sicut i p̄ria femīa abun dauit ꝺlictū:ita ⁊ in te supa būdauit oīs plēitudo grē. ⁊ iō sup oēs es ignara ꝺlicti. Et iterū. Magnifica illū q̄ te a pccō reſuauit. Quis.n. di cere poterit sine pccō su; nat⁹ aut mū dus su; ab oī iniq̄tate dicere audebit nisi illa v̄go prudētissima. aīatū tēplū ꝺi excelsi:quā deus sic elegit ⁊ p̄elegit ante mūdi ɔstitutōem vt scā ⁊ imacu lata mr̄ ꝺi esset ⁊ filia ab eterno reser uata: incorrupta ab oī labe peccati.

De s̄mone lectio. 4ᵃ.

In tolosa q̄dā disertissim⁹ fr̄ ɔtra ɔceptōis īmaculate v̄gīs purita te; p̄dicauit. Quapp i negate testimo niū v̄itatis stati finita p̄dicatōe q̄da; ex insperato lupus adueniēs eū iusso cādo ac dilacerādo occidit: Quidā ēt alius fr̄: dn̄e nr̄e inocentiā ɔceptiōis īpugnās. i ip̄a p̄dicatiōe cecus effect⁹ ē. Quo ad sanā mentē ɔuersus mira culo b̄te v̄gi vouēdo ꝓmisit si eū illūi naret oppositū p̄dicar̄. qd̄ ⁊ fcm̄ ē. le. 5ᵃ

Beat⁹ Anselmus q̄dā i ep̄la miraculum hoc ita ꝺscribit. Tp̄e illo quo diuīe placuit pietati an gloꝝ gentē ꝺ mal̄ suis corrigere ⁊ sue s̄uitutis officijs arti⁹ astrigere: g̃losis simo normandoꝝ duci Gulielmo eā dem p̄ria; debellādo subegit. Audiē tes āt hoc dacij grauiter indignati: se suo q̄si hereditario iure priuari: arma p̄parāt classesq; aptāt vt normādos a data eis diuinit⁹ expellāt p̄ria. Hoc ɔpto rex prudentissim⁹ Gulielm⁹. El sinū quendā remensis cenobij abbatē i daciā dirigit:vt huiusce rei igrat v̄i tatē. Elsin⁹ v̄o vir admodū sagacis i genij: strenue regis negotiū executus ad Angliā reuerti cupiēs mare igre dit̄. Cūq; nō modicā maris ptē ꝓspo cursu trāsisset: subito ꝺēsis vndiq; sur gentib⁹ ventis. horrida tēpestas mar̄ ɔmouit ⁊ vndas. fatigatis itaq; nau tis nec vltra obniti valentib⁹: fractis remis: funib⁹ ruptis: cadētib⁹ vel̄l: spes salutis amittit̄: nihil nisi summersiōis sue iudiciū mirabiliter expectat̄. lec. 6ᵃ.

Ouz igit̄ ꝺ salute corpoꝝ ꝺsp̄a ti: aīarū solūmō curā magnis clamorib⁹ dn̄o ɔmendarent: ⁊ b̄tissimā ꝺi genitricē: miseroꝝ refugiū: ac despatorū sp̄ē: deuote reclamarēt. Ecce subito q̄ndā venerabilem virū pōtificali īfula decoratū iter medias vndas naui ꝓrimū ɔspexere: Qui ta

lib⁹ abbatez vbis iterpellās: Uis iqt piculū euadere? Uis ad pria3 san⁹ re dire? Cūq3 ipe cū fletu id se toto mtis affectu appetere respōderet. Scias in quit me ad te a dña nr̄a dei genitrice Maria directū quā dulciter īclama sti. ⁊ si dictis meis obtēpare volueris san⁹ cu3 comitib⁹ tuis euades seuien tis piculū maris. Promitte ḡ dō ⁊ mi hi ꝙ ꝯceptōe3 purissime vgīs Marie solemniter celebrabis. ⁊ celebrādā pdi cabis. Cūq3 se ī oīb⁹ obtēpatur Elsi n⁹ spopōdisset: ꝓtin⁹ ille disparuit. sta tīq3 sedatis rugientis pelagi fluctib⁹. Abbas cū suis oīb⁹ icolumis āglicis applicuit littorib⁹: Recepte ḡ nō ime mor salutis: d̄ ꝯceptōe īmaculate vgi nis ānuati pdicās ei⁹ quoq3 officiū ñ mō ipse dūoto celebrauit affectu: s3 ēt in remensi cenobio oībus sue dictiōi subiectis idixit. De omelia lec. 7ª.

Ecūda ꝯtra vgīs puritatem rō sic īsurgit. Si nō ꝯtraxiss3 mr̄ dñi peccatū origiale: nul la īdiguisset redemptōe: q2 nullū ꝯmi sit actuale peccatū. Nō. n. egēt q sani sūt medico: s3 male hn̄tes. Ergo xp̄s ñ fuiss3 btē vgīs rdēptor: q2 lapsū psup pōit rdēptio. Et ꝯseq̄nter pfectissim⁹ redēptor nūcupari nō posset. Cōtra riū āt tenet eccl̄ia q̄ canit. xp̄e redem ptor oīu3. ergo ⁊c. Lectio octaua.

Biectōem istā sniarū tertio subtil̄ doctor eliminat dicēs ꝙ xp̄s glīose virgis redēptor extitit p grā3 puenientez: eā a pccō p̄ suās. si enī illā nō p̄suasset: ī origina lez maculā ī ꝯceptu cecidisset. Allios āt redemit hoīes p grā3 lapsu3 subse q̄nte3. Fuit ḡ xp̄s redēptor virgīs bn̄ dicte: illā sordidari nō sinens vlla vi ciorū feditate. ⁊ hoc etia3 modo: boni quāuis non peccauerit angelici spiri tus fuere redempti: vnde Bernard⁹ sup canticā dicit. xp̄s etiā angelos re demit: illos p̄seruando: homines pur gando. Lectio nona.

Edemptio igīt virginis glo riose pfectior fuit nr̄a redem ptione. Melius enim est ali quem a vulnere defendēr q̄ꝫ post vul nerationē remediū adhibere. Posito ḡ ꝙ aliqs duos d̄ ꝓximo vulnerādos ꝓspiciens vnū ex illis adiuuaret. ⁊ a vulneratōe p̄seruaret: aliū vero pmit teret vulnerari: postea āt per medici ne subsidiū illum redderet sospitati: diceretur ꝓfecto vtriusq3 saluator s3 melius ac perfectius de priori. Bea ta igitur virgo per filij sui gratia3 ab originali fetore p̄seruata ab illo exti tit perfectissime redempta. ⁊ sic obiec tio nō obstat in contrariu3 adducta. Quīta die ex dictis sacrorū doctor.

Lectio prima.

Icardus de scō victore ī ser mōe q incipit nec du3 erant abissi: sic itegritatē virgis be nedicte collaudat dicens. Nō decuit vt caro marie q̄licūq3 foret obnoxia culpe. Nā dei sapientia idignū credi mus vt quā ad lucē gentiū destiauit prauitatib⁹ ⁊ illecebris sineret inuol ui. Nec enī igratus fuit matri qui pa tri matriq3 pcepit honorem exhiberi.

Lectio secunda.

Icet Bernardus quandoq3 contra immaculatam beate virginis conceptionem sen serit: tamen suis ī opusculis frequen ter oppositum affirmauit. Hec enim est veritatis natura vt celari diutius non possit sepiusq3 contra volunta tem annuncietur proferentis. Dicit igitur deuotus doctor quodam in ser mone qui incipit de gaudijs ad gau

dña quē in natiuitate btē vginis inscri
psit. Caro marie ex adam assūmpta
maculas Ade ñ admisit. Lectio 3ª.

IDē quoqȝ i ſmōe assūptōis
iqt. Quenā poterit ligua ēt
si āgelica sit dignis extolleꝛ
laudib⁹ vginē matrē. Matrē āt nō cu
iuscūqȝ sȝ dī: Quenā vl' āgelica puri
tas vgini illi audeat ꝯparari q̄ digna
fuit sacrariū fieri spūs sci ⁊ hitaculū
filij dī: hec ille. Si igiꝛ dei gēitrix vgo
i orgiali fuit ꝯcepta pccō: Bernardi
pfecto snia ñ paruo falsitatis notaꝛ
obprobrio: q2 si btāȝ vginē pccm̄ cor
rupisset: Angeli q nunq̄ peccauere
nr̄iqȝ primi parētes ante lapsū i puri
tate: illa fuissēt clariores: Cū ergo do
minā nr̄am angel' i scītate creaturis
qȝ oib⁹ Bernard⁹ anteponat illā p
culdubio ab originali sorde asserit illi
batam. De ſmone lectio quarta.

IN pago gallico canōic⁹ erat
qdā ordie sacerdos btē vgis
horas nocturnas nō paruo
mētis affectu solit⁹ decātare. Hic āt i
villa quadā cū alteri⁹ vxoꝛ fornicario
miscebaꝛ amplexu. Cū igiꝛ sacrilega
satiat⁹ libidine semel in medio noctis
silētio ad oppidū i quo morabaꝛ ꝛdire
festiaret pelagus quoddā trāsmeare
cupiēs solus nauē igressus dn̄ce ma
tris horas nauigādo caneꝛ cepit. Cū
qȝ iuitatoriū Aue maria gr̄a plena
dn̄s tecū diceret. Et iā vsqȝ ad mediū
flumis ptransisset. Ecce demonū tur
ba illū cū nauicula i pelagi pfunduȝ
pcipitē dedit: eiusqȝ sicut pmeruerat
aīaȝ rapuit ad tormēta. Tertio āt die
ad locū i quo maligni spūs varijs illū
cruciabāt tormētis: btā dī gēitrix ma
ria inumeris scōꝝ vallata fulgorib⁹
accessit. estqȝ talib⁹ iniquos demones
ꝯuicijs alocuta: vt qd mihi famulātis
aīaȝ iniuste affligitis: ⁊ dēones: Nos
inqunt: illā hēre debemus: q2 nr̄is in
opibus occupatā dephēdius. Si illi⁹
iquit vgo pia: eē dȝ cui⁹ opa pagebat
Mea pfecto esse cognosciꝛ qm̄ matuti
nas meas dū vos eū pemistis decan
tabat. vn̄ magni rei estis criminis: q2
erga me iniqȝ egistis. Lectio quita

HIs itaqȝ dictis demōib⁹ huc
illucqȝ fugiētib⁹ scīssima vgo
aīaȝ illius ad corpus detulit: hoiemqȝ
ab vtroqȝ funere suscitatū arripiēs d
pfūdo pelagi ad portū icolumē addu
xit. At ipe gaudio ⁊ exultatōe pfusus
ad ei⁹ pedes illico pstrat⁹. Carissima
iqt dn̄a mea. ⁊ vgo gratissima: qd tibi
retribuā pp tanta q̄ mihi beneficia ꝯ
tulisti? Precor te ait dī genitrix Ma
ria ne āplius i adulterina cornuas fe
ditate: festūqȝ imaclate ꝯceptōis mee
fidelib⁹ pplis ānunciās ānuati solēni
ter celebrare pcures: Hec postq̄ bti
sima vgo locuta ē ad ethereas poloꝝ
sedes angel' comitata pꝛexit. Canoni
cus āt ille herēiticā ac celibē vitā du
cēs: qō sibi accidērat ꝯctis audiꝛ cupiē
tib⁹ enarrauit totoqȝ vite sue tpe inte
meratum vgis ꝯceptū specialib⁹ nō
destitit celebrare solēnijs. Lectio 6ª.

TEmpoꝛ quo martinus qnt⁹
rōane vrbis pōtificatū tene
bat: qdā theologie Magꝛ to
losani studii rector determiare ausus
ē btāȝ vginē origiali fuisse pccō corru
ptā. qua de re in furore ppl'i de eadeȝ
expulsus ciuitate: romā veniens: apō
sūmū pōtificem de illata sibi iniuria
ꝯquestus ē: ꝯclusionē suā asserēs pu
blica velle disputatōe tutari. Audiēs
āt hoc memorat⁹ ātistes diē fiēde di
sputatōis idixit. Collectoqȝ mario do
ctorū ꝯuentu: cum frꝛ ille nō veniret
missus est qui eū nuncius aduocaret.

Fratres igit apud quos gloriose virgi nis inimicus hospitat⁹ fuerat ad ei⁹ cellam pergētes: ipsuȝ mortuū repie re iteriora ventris ñ habentem: sicqȝ beatissima virgo: hostis sui argutias debita mulctatione cōfudit.

De omelia Lectio septima.

Quanto pluries aurum per ignem transit tāto maiorem acquirit claritatem. Idcirco iterum immaculatam beate virginis cōceptionē in ardenti disputationis flamma reclinem⁹: quo eius puritas: ampli⁹ elucescat. Sic itaqȝ arguam⁹ Gloriosa v̄go Maria fuit i vtero ma tris sanctificata. Unde de illa canit eccl'ia: Sanctificauit tabernaculū su um altissim⁹. Cum igitur ab actuali mortali. aut veniali crimine. q̄ð ñ cō miserat sanctificata ñ fuerit: ergo ab originali. sanctificare enim est de nō sancto sanctum facere. ergo ⁊cetera

Lectio octaua.

Intelligens vocabuli signifi cationē: perpēdet de facili ar gumētationis huius solutio nem. sanctificare enim multis accipi tur modis. Primo sanctificare idem est q̄ i gratia ꝯfirmare. ⁊ hoc modo beati dicunt sancti: quia sunt i domi ni gratia ꝯfirmati. Dicta ergo aucto ritas sanctificauit tabernaculū suuȝ altissimus de hac pōt sanctificatione itelligi. beata etenīȝ virgo i sui cōcep tione filij: ita i dei fuit gratia ꝯfirma ta: vt amplius peccare ñ posset. ⁊ sic p̄ dicta auctoritas de gr̄e cōfirmatione itellecta ñ arguit dñaȝ nr̄aȝ in origi nali pc̄ō fuisse cōceptam. Lectio. ix ͤ.

Alio etiam mō aliquis sancti ficari dicitur: qui ab oī impu dico actu abstinēs: deo seruit ⁊ ministrat i omni sinceritate cordis ⁊ virtute. Et hoc mō mulieres q̄daȝ sanctimoniales nuncupant. Oēs et boni ecclesie ministri dicunt sancti. Et ideo Augustinus hieronymusqȝ ⁊ Ambrosi⁹ ep̄os suis i epistolis san ctissimos appellāt. Quia igitur beata virgo Maria omnibus extitit virtuti bus redimita: totiusqȝ speculū sancti tatis. oī etiam vite sue tp̄e diuine de dita seruituti. Angelicā potius vitaȝ ducens q̄ humanā. Ideo ñ imerito de illa dr̄: sanctificauit tabernaculū suum altissim⁹. Istas enīȝ virtutes ⁊ sanctimonias: sibi cōtulit altissim⁹ a quo oē datum optimū. ⁊ oē donum pfectum descendit. Nihil ergo hec au ctoritas sanctissime derogat virginis cōceptioni. Sexta die ex dictis sa crorum doctoruȝ Lectio prima.

Augustinus exponēs illō ge nesis tertio: ipsa ꝯteret caput tuum sic beatā virginē com mendat dicens. cum subiectio origia lis peccati: caput sit diaboli tale caput maria cōtriuit: qa nulla peccati sub iectio igressum habuit in aīam virgi nis ideo ab oī macula immunis fuit Marie et innocentiā angelica saluta tio demōstrat dicēs. Aue quasi sine ve: idest sine peccato. deinde psequēs addit gr̄a plena. Non floret autē ple na gr̄a: si preseruatiōis illi gratia de fuisset. Augustinus. In celo qualis est pr̄: talis est filius. sic ⁊ i terra qua lis est mater sm̄ carnē: talis et est fili us. hec ille. Qui ergo matrem dñi in cōceptu asserit maculatā: eius quoqȝ filiuȝ originali predicat vicio sordida um. Lectio secunda.

Bernardus. Quicquid aliis licet paucissimis est cōcessuȝ

n̄on est credendum gloriose virgini fuisse denegatū. Cū igit̄ primi parē tes nr̄i sine vlla fuerit feditate ꝓcreati. aut ꝓculdubio bernardi fallax sn̄ia aut virgo virginū dei genitrix maria originali fuit iusticia decorata. Augustinus. Maria mater christi electa est ⁊ sup omnes creaturas preelecta oībus gratijs fecundata: oībus virtutibus ornata: omni sanctitate ī vtero matris repleta: vt de mundissima matre mundissimus nasceretur filiꝰ quia sicut in celo habet patrē immortalē sic ⁊ ī terra habuit matrem omni corruptione carentem.

Lectio tertia.

Dominicus sicut primꝰ Adā fuit ex terra virgine ⁊ nunq̄ꝫ maledicta formatus: ita decuit ī secūdo Adā fieri. Hieronymꝰ Et si ī scīs patribꝰ ⁊ ꝓphetis: gratia fuisse credat̄: n̄ tn̄ eatenus plena. In maria enī totiꝰ gratie: que ī xp̄o ē venit plēitudo: q̄q̄ aliter ⁊ aliter. hec ille: Aliter ⁊ aliter dixit: qa q̄ xp̄s habuit ex natura. hoc beatissima v̄go ex filij sui ē gr̄a cōsecuta. Nō ergo dn̄o nr̄o inferre credamus iniuriā: si bn̄dictā illius matrē ab oī scelerum fetor̄ dicimꝰ illibatā: Diuꝰ enī hieronymꝰ īquit. Nulli dubiū qn totū ad laudē xp̄i ꝑtineat quicquid digne genitrici sue impensū fuerit ac solenniter adīpletū. De sermone

Lectio quarta.

Temporibꝰ charoli regis frācorū clericꝰ qdā ordine leuita vngarie regis germanus btā dei genitricē mariā toto corde diligens: eius deuotissime horas decantabat. Hic parētū suorū ꝯsilio nubere volēs adolescētulā quandā valde pulchrā accepit ī spōsā. Facta igit̄ a p̄sbitero nuptiali bn̄dictione: sacrisq̄ missarū expletis misterijs: recordatꝰ ē se eiusdē btē v̄gīs Marie horas: die illa iuxta morē n̄ cātasse. quapropter oēs ab ecclia discedere mādās: sponsā v̄o suā domū deduci faciēs: ipe solus iuxta dn̄i altar̄ remāsit. Cūq̄ btē v̄ginis horas decātans. antiphonā illā: pulchra es ⁊ decora filia ierusalē diceret apparuit ei dei genitrix v̄go pijssima: benignaq̄ illū facie ē talibꝰ allocuta. Si ego pulchra sū ⁊ decora qd est q̄ me dimittis ⁊ aliā sponsam me derelicta ducere ꝯcupiscis? Nunqd n̄ ego sū pulchrior illa? nunqd n̄ ego sum optime formosa? nunqd nō ego sum valde decora? Ubi vidisti tā pulchrā?

Lectio quinta.

Ad hec clericus ille defixis in terrā oculis: Dn̄a īquit mea similitudo tua oēs mūdi pulchritudinē excedit. Tu es sup choros angelorū eleuata. Tu es sup celos celorū exaltata. Quid vis ergo vt faciam? At illa. Si carnalē spōsā amor̄ mei dimiseris me ī celesti regno sponsā hēre gaudebis. Et si conceptiōis mee festū a ꝯctis xp̄i fidelibꝰ celebrādū p̄dicabis: mecū ī filij mei palatio: laureatꝰ triūphabis. Talibus exorsa dictis: ad celestia regna v̄go se bn̄dicta recepit. Clericꝰ v̄o domū redire ꝯtemnēs. Ad quādā ꝑtinꝰ extra p̄rie sue terminos abbatiā ꝓperans: mōachali hitu decoratꝰ ē. Post exiguū āt tp̄s dn̄e nr̄e ītercedētibꝰ meritis: ad aqlegie p̄triarchatum assumptus īmaculate ꝯceptionis festū a cūctis celebrādū p̄dicans. Cū ꝓprijs ēt octauis solemnibꝰ annuatī exornauit officijs.

Lectio sexta.

Uia quoq̄ figuratōis Marie puritas demōstrat̄. In gene

si enim scā trinitas dixit. Nō ē bonū hoīez eē solū. Faciam⁹ ei adiutoriū similé sibi.i.sine pcō. Hoc āt ī redēptionis humāe figurā factū ē. Hic Bernardus ī s̄mone assūptiōis iqt. Et qdez ad restaurationē hūani generis sufficere poterat sol⁹ xps' sīqdē oīs sufficiētia nr̄a ex ipo ē:s3 bonū n̄ erat nobis:hoīez eē solū. ꝯgruū3 magis erat vt adeēt nr̄e redēptiōi sex⁹ vterq3 quoru3 corruptiōi neuter ōfuisset. Hec ille: Sicut ergo xps redēptor nr̄ sīn origiali extitit ita reparatrix nr̄a maria redēptoris nr̄i ītacta illi similis ī hoc fuisse ꝓprobat̄. De omelia Lectio. 7ª.

Alio mō scificaī significat idē qō scūz dmōstrare. Et ī hoc sensu loqt̄ saluator nr̄ pr̄i suo dicēs. scifica me pr̄.i. scitatē meā oīb⁹ demōstra. Hoc igit̄ mō btā3 vgine3 scificauit altissim⁹:q ei⁹ scitatē p orbē vniuersu3 inumeris ꝓdigijs declarauit. ¶Pōt ⁊ aliter dici l3 hoc aliqualiter dn̄e nr̄e deroget puritati. scificauit tabernaculū suū altissim⁹ n̄ ab origiali pcō qd n̄ cōtraxerat:s3 a fomite origialis pcī:qa corp⁹ gl'iose vgis ex semine īfecto:vt qda3 referūt ꝓpagatu3 aliqualē s3 eos ꝯtraxerat feditatē a qua scificauit illō altissim⁹ an̄ bn̄dicte ei⁹ aīe īfusionē. Lectio octaua.

Potest ⁊ aliter pp ꝯtentiosos r̄nderi. scificare idē ē q̄ de n̄ scō scūm facere: Hoc aūt aggregatū n̄ scūs. pōt dupliciter ītellīgi priuatiue. s. ⁊ negatiue tm̄. ¶Prio mō dr̄ nō scūs priuatiue qui hēt oppositum scitatis:sicut hoc mō diceret̄ nō videns qui esset cecus ⁊ talis nō fuit virgo gloriosa. ideo hoc modo nō fuit sanctificata. Alio modo dr̄ non sanctus negatiue tantum qui non habet actu sanctitate3:licet nō habeat oppositum scitatis. ⁊ hoc etiam modo xps quo ad humanitate3 ī sue cōceptiōis īstanti sanctificatus agnoscit̄ qui de semetipso īquit: quez pr̄ sanctificauit. In tali ergo sensu loquit̄ psalmista dū canit. sanctificauit tabernaculu3 suum altissim⁹.i. virginē īmaculata3 in cōceptione sua oī sanctitatis bn̄dictiōe repleuit. Lectio nona.

Hoc autē diuie ꝯdecēs extitit maiestati. De⁹ eni3. vt philosophoru3 vtar snīa. ī oīb⁹ generu3 speciebꝰ. aliquod singulare iduiduū pfecit ceteris excellēti⁹:qō aliorū oīum metrum esset ⁊ mensura ex quo ieffabilis eius sapiētia monstraretur. In elemētis:ignis primatu3 tenet:in astris sol. in angelis lucifer in iumentis bos:in bestijs leo:ī auibus aquila:in piscib⁹ sirena:in hoīb⁹ xps. Condecens ergo altissime extitit maiestati:vna3 perfectissimam ⁊ sine macula cōdere mulierez:que mundicia ac virtute icōparabilis:iter alias velut matutina stella inocentia ⁊ puritate radiaret. Hec autem excellentia:nulli meli⁹ cōpetere potuit q̄ mr̄i dn̄i nr̄i. Ergo verax ē opinio ō īmaculato ꝯceptu vgiali. Septīa die ex dcis sacrorū doctorū. Lectio pr̄a.

Anselmus in libro de exordio humāe salutis illibate vgis ꝯceptionē origiali iusticia decoratā silitudie nō icōgrua ꝯprobat dicēs. Si qd origialis pcī ī propagatōe mr̄is dei extitit:illō ꝓpagātiū nō ꝓpagate fuit. Deus enim qui castanee cōfert:vt inter spinas. ⁊ a spinis remota cōcipiatur alatur ⁊ formet̄: nō potuit hoc facere matri sue? ¶Plane potuit ⁊ voluit. q̄ si voluit ⁊ fecit.

Lectio secunda.

IDem ĩ libro de cōceptu vir
ginali sic ĩquit. Decuit vt cō
ceptio illius hoĩs: de matre
fieret purissima tāta puritate qua sub
deo nequeat maior ĩtelligi. cui deꝰ
pater vni genitum suuꝫ: quē de corde
suo genuerat equaleꝫ sibi ita dare dis
ponebat: vt esset naturaliter vnꝰ idē
qꝫ dei patris ⁊ virginis filius. ⁊ quaꝫ
sibi filius ipse substantialiter matreꝫ
facere eligebat ⁊ de qua spiritus san
ctus operaturus erat vt ex ea cōcipe
retur ⁊ nasceretur ille de quo proce
debat. Lectio tertia.

IN epistola etiam ad coepos
anglie profitetur dicēs. Nō
puto verum esse amatorem
virginis qui celebrare respuit festum
sue cōceptionis. Alexander etiaꝫ de
ales qui irrefregabilis theologꝰ nun
cupatur: ĩ vltimo vite sue cōstitutus
transitu exponens illud canticorum
quarto: tota pulchra es amica mea ⁊
macula ñ est in te: de virgĩe gloriosa
cecinit dicens Maria dña mea tota
pulchra es ⁊ formosa. ⁊ macula origi
nalis. aut actualis peccati ĩ te nunꝗ̄
fuit. ⁊ hec dicens deuotus doctor: be
nedicte virgini se comēdans feliciter
migrauit ad dominum.

De sermone. Lectio quarta.

ALia quoqꝫ figura per sapien
tem ecclesiasticum scripta ē
qui ĩ beate virginis persona
proloquitur dicens. Ego quasi mirra
electa dedi suauitatem odoris Mirra
a se ⁊ ab alijs vermiuꝫ putredines ex
pellit. Hec autem proprietas dñe no
stre non bene cōgrueret si aliquando
a vermibus idest demōibus per ori
ginale peccatum corrosa fuisset. Ibi
dem etiam predictus sapi ens subnec
tit. ⁊ quasi plantatio rose ĩ yericho. ro
sa enim de spinis nascitur. ⁊ tamen
spinam ñ habet: sic dei genitrix Ma
ria quanuis de iudea que vtiqꝫ pec
catis spinosa erat nata sit: nullum ta
men spine idest peccati aculeum sen
sit. Lectio quinta.

SAlomon etiam ĩ canticis ex
clamat dicens. Que est ista
que progredit̃ quasi aurora
consurgens. Aurora a lumine ĩcipit
⁊ semper ĩ lumine crescit: quousqꝫ so
li iungatur. ⁊ nunꝗ̄ lumĩe priuatur.
sic maria virgo purissima a lumĩe di
uine grē in conceptione sua incipiēs
nullis unꝗ̄ est peccatorum tenebris
obscurata: sed semper in virtutum oĩ
um claritate succrescens: tandem cū̄
sole iusticie dulcissimo filio suo: in ce
lesti gloria: mirandis circundata ful
goribus est coniuncta. Ideo eius cla
ritatē ĩtuens ysaias dicit. Sicut lux
meridiana clara est. Lectio sexta.

HAnc igitur virginis excellē
tiam animaduertens Augu
stinus eam collaudat dicēs
Quis laudes beatissime virginis di
gne decantare valeat? Facta est eniꝫ
maria ianua celoruꝫ: sublimatio apo
stolorum. laus Martirū: iubilatio cō
fessorum: continentia virginum. nor
ma principum: iusticia regum: salus
omnium populoruꝫ. Facta est maria
gloria viduarum: gaudiuꝫ angelorꝫ:
requies animarum. Facta est maria
salus morum: mors criminum: vita
virtutum: virtus pugnantiuꝫ: palma
victorum Facta est maria excelsa su
per sydera: sanctior super omnes fe
minas. cuius vita inclita cūctas illu
strat ecclesias. Absit ergo rem istam

facere vt imponamus crimen glorie nře De omelia Lectio septima.

Ultima contra beatam virginem procella sic fluctuare contendit. secundū apostoli sententiam omnes peccauerunt in adam: Cum ergo beata virgo de primorum parentuʒ stirpe processerit concludendum videtur ꝙ etiam ipsa peccatū originale contraxit. Qui enī totum dicit nihil excludit. Aut ergo dei genitrix peccasse conuincitur. aut apostoli sententia falsitatis assertiua comprobatur. Lectio octaua.

Et apostoli verax affirmatio ꝛ conclusioni nostre minime cōtraria reperitur. Aut enī apostolum: vlla sine comentatione ītelligis. aut ecōtrario. Si generaliter apostoli verba sine glosa exponenda existimas oēs: peccauerunt in Adaʒ ergo ꝛ Christus qui ꝛ ipse ex Adaʒ propagatione descendit. Hoc autem esset hereticum profiteri: Si ergo apostolum glosare intendis equemus in glosando lanceas. ꝛ de pari procedamus. Tu inquies. omnes peccauerūt in adā preter xp̄m per naturā: ꝛ ego: ꝛ preter beatā virginem per gratiā. Sciendū ergo ꝙ regulā vniuersalis termini: qui ꝓ singulis distribuit suppositis: diuinarū scripturarū pagina nō seruat: que logicalibus non est subiecta disciplinis. vniuersalem itaqꝫ terminū ꝓ maiori tantum suppositorum parte nō pro omnib⁹ ī sacra scriptura plerūqꝫ intelligi oportet: vnde de filio ꝓdigo ad damasuʒ papā hieronymus īquit. Modus ē scripturaꝝ omne nō ad totū sed ad partē referri maximā: vt ibi. omnes declinauerūt. simul ĩutiles facti sūt. ꝛ alibi oēs. qui venerunt ante me fures fuerunt ꝛ latrones. ꝛ paulus ad corinthios īquit omnibus oīa factus sum: vt omnes lucrifacerē: ꝛ ad philippēses oēs enī que sua sunt querunt ñ que Jesu xp̄i

Lectio nona.

Hec etenī verba sic generaliter ꝓlata cum his glosis intelligi oportet. Omnes declinauerūt: simul inutiles facti sunt. s. q diuina mandata seruare noluerunt. omnes q venerūt ante me fures fuerunt ꝛ latrones. s. q a me missi nō fuerunt: oībus omnia factus suʒ. s. que secundū deū fieri potuerūt. omnes que sua sūt querunt ñ que Jesu xp̄i. s. qui sunt a caritate sepati. Propheta etiā dicit: omnis homo mendax. s. nisi ei⁹ a spiritu scō eloquia ꝓcedāt. Illud ergo apostoli oēs peccauerūt in Adaʒ exponendū est. s. qui nō per diuinam grām fuere preseruati sꝫ ab Adaʒ secundum cōmunem ꝛ non priuilegia tam legem propagati sunt. Talis aūt nō fuit mater dñi nostri ergo non infecit eam macula originalis peccati. Siquis autem doctorum beatam virginem ab originali peccato sanctificatam asseruit per gratiam. s. preuenientem intelligi oportet. Si vero solum christum sine peccato tradidit extitisse: exponi operepreciūm est per sui. s. essentiam ꝛ naturam. beata auteʒ virgo per sui gratiaʒ preseruantem ꝙ si fortasse omnino eaʒ peccato maculatam sanctorum aliquis suis in operibus īscripsit Responderi poterit Augustini illud ad vincentium de scripturis sanctorum doctorum. Tale inquit genus scripturaruʒ a scripturis canonicis distinguendum est nō enī ita in eis testimonia proferuntur vt

contrariuȝ sentire non liceat. Iubilemus ergo omnes ⁊ exultemus propter immaculatam domine nostre cõceptionem. Valde etenim nobis profuit beatissimã virginem nõ fuisse per originale peccatum diuine maiestati inimicam. Que enim nullo vnq̃ tempore vel momento deum offendit. sed semper in illius gratia ⁊ dilectione permansit. apud ipsum confidentius intercedens ipsius benignitatem ⁊ misericordiaȝ pro nobis facilius impetrabit. In octaua omnia dicantur de die preter ea que sequntur. In primis vesperis. añ. Virgam virtutis sue misit dominus ex sion dominare in medio inimicorum suorum al. añ. Sit nomen domini benedictum propter ĩmaculatũ virginis ɔceptum al. añ. Propter domũ domini dei nr̃i faueam⁹ oẽs virginis puritati al. añ. Beatus qui te diligit o maria: nõ cõfundetᷓ cuȝ loqᷓtᷓ inimicis suis ĩ porta al. añ. Qui dat niuẽ sicut lanã ab originali peccato p̃seruauit mariã al. ℣. Dominus custodit te ab oĩ malo al. ℟. Custodiuit aiam tuam dominus al. Ad Magni. añ. Quã pulchra es amica mea. columba mea: ĩmaculata mea. odor vestimentorum tuorum super omnia aromata al. al. al.

Ex dictis sacrorũ doctoꝝ Lec. pria.

Beatus Thomas ĩ exposi tõe ãgelice salutatõis immaculatã virginẽ exaltat dicens. Maria purissima fuit quãtuȝ ad oẽm culpã quia nec originale: nec mortale: nec veniale peccatũ ĩcurrit. Idẽ quoq; in p̃io sñiarum ĩqt: Puritas intenditur p recessuȝ a ɔtrario: ⁊ ideo potest aliqđ creatum inueniri quo nihil purius esse potest in rebus creatis: sine vlla ɔtagiõe peccati. Et talis fuit puritas beate virginis que a peccato originali ⁊ actuali fuit immunis. tamẽ ista puritas fuit sub deo in quantũ erat ĩ ea potentia ad peccandum. ℟. Que est ista q̃ processit sicut sol. ⁊ formosa tanq̃ yerusalẽ: Viderunt eã filie. syon ⁊ ĩmaculatã p̃dicauerũt eaȝ al. ℣. Nõ tetigit eam abimelech sed ipsa cõfregit caput eius. Viderunt. Lectio secunda.

Sancta quoq; mater ecclesia ĩ festo visitatõis beate virgĩs eam magnificat dicẽs. Beatissima v̾go dei genitrix maria a suis est primordijs dño ɔsecrata. Et iterũ Hec ẽ illa de qua sacra canunt eulogia: mulier amicta sole lunã sub pedibus habẽs. stellis corõata duodenis. Tante laudes v̾ginis humana ligua exprimere non sufficit. nec ẽt sancti ⁊ iusti illã in cuius ille quem celi cape nõ poterant se cõtulit aula virginali dignis laudũ p̃conijs ad plenũ efferre potuerunt. Alibi etiã canit. Scã ⁊ immaculata virginitas: quib⁹ te laudibus efferam nescio. Si ergo iuxta ecclesie testimonium tanta est intacte virginis puritas vt verbis exprimi non possit non parum profecto erraᷓ conuincitur: qui originali illaȝ macula deturpatam fuisse arbitratur. ℟. Ornatam monilibus filiam yerusalẽ dñs ɔcupiuit. Qui ab origiali macula eã p̃seruauit al. ℣. O gloriosa dña excelsa super sydera: que nec primã similẽ visa est nec habere sequentem. Sola sine exemplo placuit v̾go xp̃o. Qui ab origiali. Lectio tertia.

Infideles etiã beate virginis excellentiam denegare nõ audent: vnde in alcorano

Machometi dicit. Nullus est ex adā quin tenuerit eū sathan: preter mariā ꝛ filiū eius. Acquiesce igit xpiane ne infideli crudelior erga dominā nr̄am esse cōproberis. Matris sue puritatē ita zelatus est dominus: q etiā infidelibus ipsam noluit esse reconditam. Tantū vero etiā a paganis gloriosa di genitrix veneratur q illius blasfemator horribili ꝑtinus morte pneca tur. Erubesce igitur xpiane: qui dn̄i tui matrē tot quottidie blasfemijs ad iracundiā prouocas. tot turpibus cō tumelijs exagitas. tot periurijs ipudē ter illā nomiare presumis. Deposce igitur suppliciter veniā tui criminis ante vltionem. Relinque consuetudinis inique proteruiam: quia nouit domina mutare sententiam: si tu volueris emendare delictū. ℞. Quacunq; hora ingemuerit peccator omniū; iniquitatū eius quas opatus fuerat nō recordabor. All'. all'. ỽ. Maior est enim misericordia mea ꝙ omnium hominum miseria. All'. all'.

De sermone lectio quarta.

Cum magister Alexāder de ales adhuc secularis existens i vniuersitate legeret parisieñ nolletq; imaculatū pͥssime ṽginis celebrare ꝯceptū. Volēs illū gloriosa di genitrix Maria ad sanā reuocar̄ snīa; dū quadā ꝯceptōis die ṕdict⁹ doctor suis legere cepisset discipulis tātis illū pcussit ifirmitatibus vt oibus veluti mortu⁹ videretur. Cū āt Alexāder i sua ꝑmanēs snīa btē virgis inocentiā adhuc ꝯfiteri d̄spiceret: alio quoq; anno dū in eodē ꝯceptōis die ṕlegeret easdē ꝑtinus i firmitates icurrit: sicq; frequentatis vicib⁹: i eodē festo i horribiles ānuati ifirmitates icidebat. Quāobrē a suis monit⁹ discipul' ne gliose ṽgis intemeratā ꝯceptionē ipugnaret: ad seipsum i eadē existens infirmitate reuersus deuote vt potuit regine celi vouēdo ꝓmisit: si optatā illa dignaret̄ afferre salutē: pulcherrimū se aliqd op⁹ ad sue gliam ꝯceptōis editurū. Emisso igit̄ voto ad pristinā ꝑtinus redijt sanitatē: Tāti ergo non imemor beneficij egregiū qddā volumen mellifue ꝯceptōis iscripsit imaculatūq; bn̄dicte ṽginis ꝯceptū multis cōprobans rationibus: totum fuisse falsum predicat quicquid contra illibate virginis conceptionem suis vnꝙ in operibus affirmauit. ℞. Venient ad te qui detrahebant tibi. ꝛ adorabunt vestigia pedum tuorum All'. all'. ỽ. Virga enī; tua atq; correctio tribuit itellectu; ꝛ sapientiam al'. al'.

Lectio quinta.

Exemplis ēt naturalib⁹ domie nr̄e puritas demōstratur. Sicut eni; solares radij super lutum descendentes ab illo deturpari nō possunt: s; ipsum potius illuminare noscuntur. Sic ꝛ aīa btē virginis sup lutu; humane nature d̄scendens a luto origialis culpe sordidata non fuit: s; totā potius humanā naturā illustrauit. Sic ēt aux i viscer ibus terre nō corrumpit̄. sed magis pficitur: sic benedicta virgo i matris visceribus corrupta ñ ē vlla macula s; potius a spū scō scificata. Ramus quoq; a bona arbore ꝑueniens i malam arborē isertus nō ificit̄ ab ea sed potius illi pfectionē tribuit. Sic aīa gliose ṽginis a deo ꝑueniens. iserta in corpus etia; ex semine ifecto ꝑpagatū maculata nō fuit sed ipm poti⁹ multimoda pfectiōe repleuit. Hec āt

oīa filij ſui gratia fueꝛ̃ ꝑpetrata. Nul
lus eniꝫ tam̃ crudelis tamq̄ꝫ ĩpius re
peritur q̄ ſi matrẽ ſuam facere poſſit
eā perfectiſſimā facere nō contendat.
Dn̄s ergo noſter oī pietate repletus
qui benedictā virgineꝫ d̄ qua erat na
ſciturus ſūmo ſtudio ⁊ arte fabrica
uit: ꝑfecto ſanctiſſimū illud taberna
culū tanta claritate d̄coꝛauit vt nihil
nobilius: nihil excellenti⁹ nihilue pu
rius in toto oꝛbe terꝛarū valeat cogi
tari. ℟. Fac mihi ſanctuariū ⁊ habi
tabo in medio eoꝛū. Archā de lignis
ſethim ꝯpinge ⁊ deaurabis eā auro
mundo intus ⁊ foꝛis. Al. al. ℣. Elegi
⁊ ſanctificaui locū iſtum vt ſit nomē
meum ibi in ſempiternū vt permane
ant oculi mei. ⁊ coꝛ meū ibi ꝯctis die
bus. al. al. Lectio ſexta.

SI quis autē impotentiā ĩ xp̄o
obiciat audeatq̄ꝫ temerarie
blaſſemādo aſſerere ip̄ꝫ cariſ
ſimam matrē ſuam nō potuiſſe a pec
cato cuſtodire: huic tanq̄ꝫ penit⁹ igna
ro reſpondendum nō duximus. Qui
enim trium pueroꝛum nō ſolum coꝛ
pora ſed etiaꝫ veſtimenta inter vehe
mentium flammas ignium ſeruare
potuit illeſa. ⁊ ionaꝫ in vētre cethi cu
ſtodiuit ĩcolumem. Danieleꝫ ēt hoꝛꝛi
biliuꝫ ĩ medio leonuꝫ ſaluauit ĩtactū
Matreꝫ quoq̄ꝫ ſuā pꝛeſeruare potuit
ab oī peccato ĩcoꝛꝛuptaꝫ. Hec auteꝫ
pꝛeſeruatio: gloꝛioſe virgini n̄ medio
criter pꝛofuit. homini eniꝫ per pecca
tuꝫ maculato dixerat dn̄s cinis es ⁊
ĩ cinerem reuerteris Beata igitur v̇
go a peccato p̄ſeruata nec a vermib⁹
eſt coꝛꝛoſa nec ĩ cinerem reuerſa. Dĩ
etiaꝫ mulieri filios ꝓcreanti: pꝛopter
peccatum ĩflixerat dicens: ĩ doloꝛe
paries. Dn̄a aūt noſtra nullius pec
cati conſcia: vllo ſine doloꝛe ĩmo cū
ineffabili gaudio dulciſſimū filium ſu
um parturiuit O igitur Maria virgo
puriſſima O Maria ĩnocentiſſima O
Maria oī ſanctitate repletiſſima: mi
ſerere obſecro mihi ſeruo tuo qui tan
tum anxius ſuꝫ de honoꝛe tuo. zelus
enī puritatis tue comedit me. obſecꝛo
te o regina celoꝛum: dn̄a angeloꝛuꝫ:
Mater miſericoꝛdie: fons ĩdeficiēs di
uine clemētie: vt nobis famulis tuis
qui immaculate ꝯceptionis tue vene
randa ſolemnia colimus ĩpetrare di
gneris a dilecto filio tuo: aīe ſc̄itatē: ſa
nitatē coꝛpoꝛis: fructuū terre vberta
tem: omniūq̄ꝫ delectabiliū abundan
tiam: omnes etiam diaboli inſidias ⁊
fraudes a nobis expellas: ⁊ cōtra ad
uerſa omnia nos cuſtodiens: ad vitā
poſtremo perducas eternam. ℟. Cō
gratulamini mihi omnes qui diligi
tis dominū. Quia cū eſſem paruula
placui altiſſimo al. ℣. Ego ex oꝛe altiſ
ſimi pꝛodij pꝛimogenita. ego in altiſſi
mis habitaui. ⁊ ĩ omni populo ⁊ gen
te pꝛimatum tenui. Quia.

De omelia lectio ſeptima.

ET ſi ex ſuperioꝛibus argu
mentis gloꝛioſe viginis in
nocentiā etiaꝫ n̄ admodū
ſubtilis percipe poſſit ĩtellectus tam̃
pꝛo deuotarum cōſolatione mentiuꝫ
dn̄e noſtre puritatem adhuc aliter ꝯ
pꝛobabo Si beata virgo Maria oꝛi
ginali fuiſſet vicio maculata n̄ poſſet
dici ſimpliciter virgo q̄a ſicut per lu
xurioſam ꝯmixtionē coꝛꝛumpitur ca
ro ita aīa per peccatū. Si ergo oꝛigi
nalis infectio gloꝛioſe dei genitricis
animā ſoꝛdidaſſet: virgo nō eſſet ſim
pliciter ſed ſecundū quid tantūmodo
nuncupanda. In ꝯtrariū autē canit

ecclesia. Sancta ⁊ immaculata virgi
nitas. ergo cõclusio nr̃a verissima de
monstrat̃. ℞. Factum ẽ diluuiuʒ pec
cati sup omnẽ terrã. Opertiqʒ sũt oẽs
mõtes excelsi scõꝝ al̃. ꝟ. Archa vero
deifera eleuata ẽ ĩ sublime. ⁊ ferebat̃
sup aquas. Opertiqʒ sunt. Lec. 8ᵃ.

A. Sufficiẽti ẽt diuisiõe hec vi
tas declarat̃. Circa dñe nr̃e
ↄceptiõeʒ vnũ ex trib⁹ dicere
necesse ẽ. Aut ꝙ de⁹ illã pseruare nõ
potuit. Aut ꝙ potuit quidẽ ſʒ noluit
Aut ꝙ potuit ⁊ voluit pſuare. Si pri
mã opinionẽ ↄprobas: necessario tibi
dicendũ ẽ ꝙ de⁹ nõ est oĩpotens. hoc
ãt hereticã hʒ prauitatẽ: qꝛ apud deũ
nõ est ĩpossibile oẽ verbũ. ergo tu he
reticus ⁊ ĩfidelis habendus es si btãʒ
vginẽʒ iõ in origiali peccato existias
ↄceptã: qꝛ de⁹ illã preſuare nõ potuit
Si vero secũde adheres opinioni ꝙ
de⁹ potuit qdẽ ſʒ noluit venerandaʒ
matrẽ suam ĩmaculatã custodire: ne
cesse habes ꝓfiteri: xp̃m erga genitri
cem suã: boni nullaten⁹ filij debitum
pegisse. Bon⁹ nãqʒ fili⁹ matrẽ suam
dʒ diliger̃. eãqʒ a ↄctis malis ⁊ ab oĩ
ĩfamia iuxta suam potentiã liberare.
Cũ igit̃ origiale peccatũ celestis glo
rie ianuã claudat. grãʒ ⁊ visionẽ dei
eternã aufert maculatis: nihilqʒ tur
pius nefanda peccati vesania excogi
tari valeat p quã filij diaboli nũcupa
mur ⁊ sumus. Iniquũ valde ⁊ horri
bile videret̃: si asserere qs presumeret
ꝙ dñs nr̃ illã quã ab eterno elegerat
in matrẽ: in tantã ignominiam: dede
cus ⁊ iacturã corruere pmiserit cum
posset pseruare. Cũ ergo dñs nr̃ non
venerit soluere legẽ sed adimplere: ꝑ
fecto ↄstat ꝙ dilectã matrẽ suam iux
ta legis mandatũ voluit honorare.

℞. Filij hominũ vsqʒ quo graui cor
de: vt qd diligitis vanitatẽ ⁊ queritis
mendaciuʒ: Scitote qm̃ dñs ipse est
deus ipse fecit eã ⁊ pseruauit eaʒ al̃.
al̃. ꝟ. Ferculũ fecit sibi rex salomon d̃
lignis libani. columnas eius fecit ar
genteas. reclinatoriũ aureũ ascensuʒ
purpureum media caritate ↄstrauit
al̃. al̃. Lectio nona.

SJ igit̃ deus ñ modo potuit ſʒ
ẽt voluit gloriosam virginem
matrẽ suaʒ ab originali vitu
pio pseruare: Cuʒ nihil diuine possit
resistere volũtati: cũqʒ diuinuʒ bñpla
citum sit iuiolabile: qa preceptum po
suit dñs ⁊ nõ preteribit. ⁊ oĩa quecun
qʒ voluit fecit. Incõuincibili rõne cõ
cludit̃ ꝙ piissimus saluator nr̃ qui ab
eterno mr̃eʒ suam ab origiali labe cu
stodire disposuit illam ꝓculdubio im
maculatam preseruauit. Recte ergo
deuota hec mulier dñm nr̃m alloq
tur dicens. Beatus vẽter qui te por
tauit: ⁊ vbera q̃ suxisti. Hoc ẽt tibur
tina sybilla cõmemorans decantauit
O felix illa mr̃ cuius vbera xp̃m lac
tabunt. Felix ergo Maria: mr̃ dñi no
stri bñdicta: felix Maria mundi toti⁹
ĩperatrix ⁊ dñã: Felix Maria: ab oĩ
labe peccati p suum dulcissimũ filiuʒ
penitus pseruata: cui sit honor ⁊ glo
ria in secula seculorum. Amen. Ad
laudes ⁊ p horas añ. Aque multe ñ
potuerunt extinguere Marie carita
teʒ al̃. añ. A custodia matutina vsqʒ
ad noctẽ sperauit maria ĩ dño al̃. añ.
Apud dñm misericordia. ⁊ copiosa
sup mariaʒ redemptio al̃. añ. Reges
terre ⁊ oẽs populi laudate mr̃eʒ dñi
dei nr̃i al̃. ad bñdictus añ. Que ẽ ista
que ꝓgredit̃ quasi aurora cõsurgẽs
pulchra vt luna: electa vt sol: terribil̃

vt castrorū acies ordinata al'. al'. In secundis vespis añ. Tota pulchra es rc. ℣. Diffusa est gr̃a i labijs tuis al'. ℟. Propterea benedixit te deus in eternum al'. Ad magnificat añ. Qui mundū facere pōt de immundo ɔce ptuȝ semine: me fabricauit filius vllo sine crimine all'a. all'a. all'a.

Ad missam introitus.

Gaudeam⁹ oēs in dn̄o diem fe stum celebrātes sub honore inte merate virginis Marie: de cuius immaculata cō ceptione gaudēt Angeli. ⁊ col laudant filiū dei all'a. ℣. Celi enarrant gloriam dei: ⁊ opera manuum ei⁹ annunciat firma mētum. Gloria p̄ri Gloria i excelsis deo rc. qm̄ tu solus scūs Mariam fa bricasti. Tu solus domin⁹ Mariaȝ p̄ seruasti. Tu solus altissim⁹ Mariam sublimasti iesu xp̄e rc. oratio.

DEus qui p immaculataȝ vir ginis ɔceptionē dignuȝ filio tuo habitaculum preparasti. Concede. vt quisquis huius: scissime festiuitatis solemnia celebrabit: i ter ris ꝓsperitatem ⁊ pacem: i celis vero requiem ⁊ gloriam obtineat sempiter nā. Per eūdē. Lectio libri sapiētie.

DOminus possedit me i initio viarum suaruȝ. Require in natiuitate eiusdem virginis Graduale Quā pulchra es ⁊ quam decora: beatissima virgo Maria. tem plum dei sacrariuȝ spirit⁹ sancti Tu queȝ celi cape non poterant ꝓ tua in nocētia gremio ɔtulisti. ℣. O pulcher

rima v̄go: vulnerauit formositas tua cor diuinū. attraxit puritas tua crea torē ad vtex tuū al'. al'. ℣. Nō est inen tus similis tui. ꝓseruat⁹ a macula ori ginalis peccati all'a. Sequentia.

SAlue sponsa deitatis: maria fons pietatis: angeloruȝ do mina. Aue dulcis o maria. xp̄i mr̄ ⁊ filia. vlla sine macula. Tu sol refulgēs gloria: celoruȝ lustrans atria. luce reples secula. Tu puteus honestatis: fauus dulcis caritatis: tu nostra leticia. Rosa rubēs castitatis: lilium virginitatis: cum oī fragrātia: Tu magr̄a clemētie: mr̄ misericordie nr̄a delens crimina. O norma inno centie: Maria plena gr̄e: tu stella ma tutina. Tu a deo fabricata: i cōceptu preseruata: nulla trahis scelera. Tu in celis coronata ab angelis venera ta micās super sidera: Nos famulos rege tuos: atqȝ tibi fac deuotos. pro tua clemētia. Ab iferno liberatos: nos postrēo fac btōs: i celi militia Amē. Sequentia scī euangelij scm̄ lucham.

IN illo tp̄e loquente iesu ad turbas: extollens vocem q̄ dam mulier de turba dixit illi Beatus venter qui te portauit. ⁊ vbera que suxisti. At illi dixit qui im mo. beati qui audiunt verbū dei ⁊ cu stodiūt illō. Offertoriū. Jubilate oēs ⁊ letamini hodie de immaculato con ceptu virginis gloriose. Angeli eteni gaudent. celi applaudunt. mundus exultat: ifernus cōtremiscit. demōes cruciant: cum de manu dei maria fa bricatur al'. oratio secreta.

DEus qui omnes matris tue cultores exaltare statuisti: cō cede ꝓpitius: vt qui sanctissi mum eius cōceptum: p hec sacra mi

steria iubilaudo veneramur. tuā sem
per ꝛ vbiqꝫ illius precibus misericor
diā ꝯsequamur. Qui viuis ꝛ regnas
ꝛc. ¶Prefatio Eterne deus. Qui di
lectam spōsaꝫ tuaꝫ: gloriosaꝫ virginē
mariam oībus virtutibꝰ ornatam fa
bricasti. ꝛ ī purissima eius ꝯceptione:
ab originalis pc̄i macula illesaꝫ p̄ser
uasti: vt totius eēt īnocentie speculū
ꝛ exēplar scītatis: dignumqꝫ existeret
hītaculū vnigeniti filij tui. ¶Per quē
Cōmunio Beata ꝯceptio marie v̄gi
nis: que nesciuit labem crimīs all'a.
¶Post communioneꝫ oratio.

BEnedicte virginis Marie
immaculata ꝯceptōe gau
dentes te supplices depre
camur oīpotens deus: vt qui ieffabi
lem eius īnocentie puritateꝫ sincera
deuotiōe confitemur: ad cōtemplan
dam illius gloriā ī celesti palatio ipsa
īntercedente subleuemur: ¶Per dn̄m
nr̄m iesum xp̄m filium tuuꝫ: qui tecū
viuit ꝛ regnat in vnitate spiritus scī
deus per oīa secula seculoruꝫ Amē.

Iste sunt Rubrice huius officij.

Si hoc festuꝫ venerit ī dominica fiat
de festo: quia specialis dei opatio fuit
in tali die: qua gloriose v̄gini singula
ris prerogatiua collata est. ꝛ ideo offi
cium dn̄ice debet transferri ad dieꝫ
sequēte m. In die autem octaue q̄ ve
nit ī dn̄ica: fiat de ipsa dn̄ica. ꝛ offici
um octaue trāsferatur ad diē sequen
teꝫ. Et hec oīa sunt ordinata auctori
tate summi pōtificis: qui ēt statuit ꝙ
octaua huiꝰ festi celebreť cum officio
duplici. Si vero dn̄ica venerit infra
octauam: fiat de dn̄ica cum cōmemo
ratione festi. Et quādo fit officiuꝫ do
minice non dicanť preces: nec dicať
ex obito officiū de dn̄a: sicut nec dr̄ ī
ceteris diebus īfra octauaꝫ. Et ī mis
sa dominice nō dicatur gloria īexcel
sis. nec ite missa est: nec te deū lauda
mus ad matutinū. sed nonuꝫ respon
sorū dicať: sicut fit in ceteris domini
cis de aduentu. Quotidie autē īfra
octauaꝫ fiat cōmemoratio de aduētu
Quando vero aliqua feria īfra octa
uam hēt antiphonas laudūꝫ de pro
prio tunc ad matutinū post orationē
festi fiat cōmemoratio de feria. deīde
dicanť laudes de feria cuꝫ illis anti
phonis ꝓprijs. ꝛ psalmis suis: absqꝫ
capitulo hymno. ꝟ. ꝛ benedictus sed
dicto laudate dominum de celis cuꝫ
sua ant. termineť ibi fideliuꝫ aīe ꝛc. si
cut oliꝫ fiebat in die scē Lucie. quādo
occurrebat feria hn̄s laudes de pro
prio. Itē predictus pōtifex ordinauit
ꝙ ī hac octaua n̄ fiat officium de ali
quo sancto: nec etiā de scā Lucia: sed
transferať post octauā licet postea ad
petitionē cuiusdaꝫ religiosi cōcesserit
ꝙ possit fieri de scā Lucia ī die suo. ꝛ
ita serueť. Ordinauit etiam ꝙ officiū
p̄sentationis gloriose virginis Marie
celebreť. xiª. die nouembris ꝛ fiat du
plex Maiꝰ. ꝛ accipiať officiū natiuita
tis eiusdē: sed vbi ē nomē natiuitatis
ponatur nomen presentationis.

Facto fine pia laudeť virgo Maria:.

Impressum Mli per
Anno dn̄i M.cccc.lxxxij. die
septimo mensis Maij:.

BIBLIOTECA
CENTRALE
FIRENZE